

KNJIGA SAŽETAKA ///
ABSTRACTS

Hrvatsko
muzejsko društvo
Croatian Museum
Association

3. KONGRES MUZEALACA HRVATSKE
s međunarodnim sudjelovanjem
3rd CONGRESS OF CROATIAN MUSEUM
EXPERTS with international participation

OPATIJA / CROATIA

8. 10. - 11. 10. 2014.

HRVATSKO MUZEJSKO DRUŠTVO / CROATIAN MUSEUM ASSOCIATION
III. KONGRES MUZEALACA HRVATSKE s međunarodnim sudjelovanjem
3rd CONGRESS OF CROATIAN MUSEUM EXPERTS with international participation

OPATIJA, 8. - 11. listopada 2014.

OPATIJA, Croatia 8 - 11 October 2014.

KNJIGA SAŽETAKA
ABSTRACTS

Autori su odgovorni za sadržaj svojih sažetaka
The authors are responsible for the contents of their abstracts

Editors / Urednici
Milvana Arko-Pijevac, Slađana Latinović

ORGANIZACIJA / ORGANIZATION

HRVATSKO MUZEJSKO DRUŠTVO / CROATIAN MUSEUM ASSOCIATION

SUORGANIZATORI / CO-ORGANIZERS

Filozofski fakultet u Zagrebu / Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb

Filozofski fakultet u Rijeci / Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka

ICOM Bosna i Hercegovina / ICOM Bosnia and Herzegovina

ICOM Hrvatska / ICOM Croatia

ICOM Makedonija / ICOM Macedonia

ICOM Srbija / ICOM Serbia

Muzejsko društvo Slovenije / Slovenian Museum Society

ORGANIZACIJSKI ODBOR / ORGANIZING COMMITTEE

Milvana Arko-Pijevac, Marijan Bogatić, Damir Doračić, Danko Dujmović, Markita Franulić, Ana Hoić, Goranka Horjan, Andro Krstulović-Opara, Borut Kružić, Slađana Latinović, Pavica Vilać

ZNANSTVENI ODBOR / SCIENTIFIC COMMITTEE

dr. sc. Darko Babić, dr. sc. Jacqueline Balen, dr.sc. Adnan Busuladžić, prof. dr. sc. Jasna Galjer,
mr. sc. Vesna Jurić Bulatović, doc. dr. sc. Lejla Kodrić Zaimović, prof. dr. sc. Nina Kudiš, doc. dr. sc. Nataša
Lah, dr. sc. Jasminka Najcer, dr. sc. Lidija Nikočević, mr. sc. Dubravka Osrečki Jakelić,
doc.dr.sc. Tea Perinčić, mr. sc. Snježana Pintarić, prof. dr.sc. Nenad Radić, dr. Marija Počivavšek,
dr. sc. Željka Modrić Surina, prof. dr. sc. Tomislav Šola, prof. dr. sc. Marina Vicelja-Matijašić, prof. dr. sc. Ta-
tjana Vlahović, dr. sc. Žarka Vujić, doc. dr. sc. Goran Zlodi

Održavanje kongresa omogućili su: / The Congress is supported by:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske
Ministry of Science, Education and Sports, Republic of Croatia
Ministarstvo kulture Republike Hrvatske / Ministry of culture, Republic of Croatia
Primorsko-goranska županija / Primorsko-goranska County
Grad Zagreb / City of Zagreb
Grad Opatija / City of Opatija

PREDGOVOR

Treći Kongres muzelaca Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem organiziran je s ciljem ojačavanja suradnje muzejskih profesionalaca u Hrvatskoj i uspostavi suradnje s muzejskim profesionalcima u regiji u trenutku globalne krize. Stoga je naglasak Kongresa na upravljanju muzejima, zbirkama i informacijama u 21. stoljeću, a što uključuje raspravu oko aktualnog stanja u odnosu na resurse i strategije upravljanja muzejima, digitalizacije zbirke te novih strategija upravljanja muzejskim zbirkama (pristupačnost, izlučivanje, osnaživanje očuvanja *in situ* i komunikacija korištenjem informacijskih tehnologija). U konačnici kao cilj vidimo dogovor i donošenje smjernica rada u izazovnim okolnostima, kao i smjernica daljnje suradnje, timskog rada i razvoja muzejske djelatnosti u regiji.

Zahvaljujemo Filozofskom fakultetu u Zagrebu, Filozofskom fakultetu u Rijeci, ICOM-u Bosne i Hercegovine, ICOM-u Hrvatske, ICOM-u Makedonije, ICOM-u Srbije i Slovenskom muzejskom društvu koji su podržali organizaciju savjetovanja, te svim sudionicima skupa, muzelacima, stručnjacima i znanstvenicima iz drugih institucija.

Posebno zahvaljujemo Ministarstvu kulture Republike Hrvatske, Ministarstvu znanosti, tehnologije i sporta Republike Hrvatske, Primorsko-goranskoj županiji, Gradu Zagrebu i Gradu Opatija koji su financijskom potporom omogućili kvalitetnu realizaciju programa kongresa.

Knjiga sažetaka sadrži ukupno 91 priopćenje: 6 plenarnih priopćenja, 77 kratka usmena priopćenja i 8 posterskih prezentacija. Priopćenja su podijeljena u 11 tematskih cjelina: Povijesni pregled, Muzejske zbirke, Istraživanja, Konzervacija i restauracija, Dokumentacija, Izložbena djelatnost, Edukacija, Marketing i odnosi s javnošću, Upravljanje muzejima i baštinom, strategije razvoja i zakonska regulativa i Burza muzeja.

I što još reći, osim izraziti zadovoljstvo zbog velikog broja prijavljenih priopćenja koja će doprinijeti razmjeni iskustava i dovesti do novih spoznaja o aktualnom stanju u muzejskoj zajednici i daljnjem održivom razvoju sa snažnom gospodarskom i društvenom ulogom.

Želim vam uspješan rad, te ugodno druženje i boravak u Opatiji.

U ime Organizacijskog odbora:
Milvana Arko-Pijevac, predsjednica

FOREWORD

The 3rd Congress of Croatian museum experts with international participation is organized with the aim to continue the strengthened relationships among Croatian museum experts and build cooperation with museum experts in the region in the moment of global crisis. Therefore, the Congress will focus museums, collections and information management in the 21st century, embracing the discussion on current situation regarding resources and museums management strategies (accessibility, culling, strengthening *in situ* conservation, and communication using information technologies). In addition the aim is to reach an agreement and adopt work guidelines for challenging situations, as well as guidelines for future cooperation, team work, and the development of museum activity in the region.

We would like to thank Faculty of Humanities and social Sciences, University of Zagreb and Rijeka, ICOM Bosnia and Herzegovina, ICOM Croatia, ICOM Macedonia, ICOM Serbia, and Slovenian Museum Society who have supported this congress, as well as all participants of Congress, museums experts and various experts from institutions in Croatia and abroad. We would like to extend especially warm thanks to the authorities of the Ministry of Science, Education and Sports, Ministry of Culture, Primorje and Gorski kotar County, City of Zagreb and City of Opatija whose financial support improved the quality of the congress programs.

In the Volume of Abstracts there are 93 presentations: 6 plenary speeches, 78 short oral presentations, and 9 poster presentations. The presentations are divided into 11 topics: Historical Overview, Museum collections, Researches, Conservation and Restoration, Documentation, Exhibitions and permanent displays, Museum education, Marketing and Public relation, Museum and heritage management, Development strategies and Legislation and Museum Bursa.

And, what else is there to say, but express satisfaction due to the great number of presentations, which will contribute to the exchange of experience and new knowledge about the current status in museum society and for further framework of sustainable development with strong economic and social role.

Therefore I wish you successful and productive discussions, as well as a nice stay in Opatija.

On behalf of the Organizing Committee:
Milvana Arko-Pijevac, president

SADRŽAJ / CONTENTS

PREDGOVOR	3
FOREWORD	4
SAŽETI PROGRAM KONGRESA	12
CONCISE PROGRAM OF THE CONGRESS	13
PROGRAM KONGRESA / CONGRESS PROGRAMME	14
PLENARNO PREDAVANJE / PLENARY LECTURE	
1 Klaudio Cetina	27
Kreiranje <i>Mooda</i> -a i kreativnog sadržaja za izložbe i događanja Developing a Mood and the Creative Concept for Exhibitions and Events	
2 Boštjan Surina, Željka Modrić Surina.....	28
Zbirke u svjetlu baštine, edukacije, povijesti, umjetnosti i znanosti Museum collections in light of heritage, education, history, art and science	
POVIJESNI PREGLED / HISTORICAL OVERVIEW	
3 Vlatka Filipčić Maligec	29
Odjeci izložaba i zbivanja u muzejima tijekom Prvoga svjetskog rata Echoes of exhibitions and events at museums during World War I.	
4 Nadica Jagarčec.....	30
Ostavština obitelji baruna Kavanagh iz Malog Tabora Heritage of the Baron Kavanagh's Family from Mali Tabor	
5 Davor Fulanović.....	31
Odjel i infocentar Obnovljivi izvori i energetska učinkovitost u Tehničkom muzeju Department and Information Centre Renewable Resources and Energy Efficiency at the Technical Museum	
6 Verena Štekar-Vidic	32
Slovenian Museum Society (SMD) – short presentation summary The Slovenian Museum Society (SMD) – a brief summary of the presentation of the	
ISTRAŽIVANJA / RESEARCHES	
7 Daniel Zec	33
Osječki kipari prve polovice 20. stoljeća: Leović, Živić, Nemon, Švagel-Lešić Osijek sculptors of the first half of the 20th century: Leović, Živić, Nemon, Švagel-Lešić	
8 Daniel Zec	34
O nepoznatoj umjetničkoj zbirci u fondusu Muzeja likovnih umjetnosti u Osijeku: slikarstvo i skulptura austrijskog simbolizma iz kolekcije osječkog industrijalca Rudolfa Povischila About an unknown art collection in the holdings of Museum of Fine Arts in Osijek: painting and sculpture of the Austrian Symbolism From the Collection of Osijek Industrialist Rudolf Povischil	
9 Daina Glavočić.....	35
Likovno stvaralaštvo u Rijeci- valorizacija riječke međuratne likovne scene Artistic creativity in Rijeka - valorisation of Rijeka's interwar art scene	
10 Snježana Pintarić	36
Muzealizacija umjetničkih ateljea – pregled hrvatskih institucionalnih iskustava The Musealization of Artist's Studios – An Overview of Croatian Institutional Experience	
11 Ivana Katušić, Hrvoje Gržina.....	37
Identifikacija fotografskih i fotomehaničkih tehnika izrade razglednica Identifying photographic and photomechanical processes used in postcard printing	
12 Lada Dražin –Trbuljak.....	38
Od manifestacije MUVI: muzeji-video-film do portala s pristupom muzejskim filmovima online From the Event MUVI: museums-video-film to a Portal Providing Online Access to Museum Films	

13	Bakran-Petricioli Tatjana, Faivre, Sanja Barešić, Jadranka Horvatinčić, Nada	39
	Važnost muzejskih zbirki u prirodoslovnim istraživanjima	
	The importance of museum collections in natural science research	
14	Milvana Arko-Pijevac	40
	Implementacija prirodoslovnih istraživanja u Prostornom planu Primorsko-goranske županije	
	Implementation of natural history researches in the Spatial Plan of Primorsko-Goranska County	
MUZEJSKE ZBIRKE / MUSEUM COLLECTIONS		
15	Nediljko Ževrnja, Dalibor Vladović	41
	Herbarij Prirodoslovnog muzeja Split	
	Herbarium of the Natural History Museum Split	
16	Milvana Arko-Pijevac	42
	Upravljanje prirodoslovnim zbirkama	
	Natural history collections management	
17	Joško Zaninović	43
	Od arheološkog lokaliteta do muzeja (Arheološki lokalitet Burnum)	
	From archaeological site to museum (Archaeological site Burnum)	
18	Marija Mesarić	44
	U susret novom muzeju: Zbirka bačvarstva	
	Towards a new museum: The collection of cooper's trade	
19	Vilma Bartolić	45
	Slavko Grčko, specijalizirana zbirka Muzeja moderne i suvremene umjetnosti	
	Slavko Grčko specialised collection of the Museum of Modern and Contemporary Art	
20	Tajana Ujčić	46
	Uspostava novih zbirki Povijesnog i Etnografskog odjela Zavičajnog muzeja grada Rovinja - Museo Civico della Città di Rovigno	
	Establishment of new collections of the Historical and Ethnographic Department of the Rovinj Heritage Museum	
21	Tamara Mataija	47
	Osvrt na rad dislocirane zbirke Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka u Kastvu	
	Functioning of dislocated collection of the Maritime and History Museum of the Croatian Littoral Rijeka in Kastav - review	
22	Sabrina Žigo	48
	Prezentacija fotografske građe iz muzejske zbirke	
	Presentation of photographic material from the Museum's collection	
23	Irena Lačen Benedičić	49
	Iz zbirke muzeja Gorenjske	
	Iz zbirki muzejev na Gorenjskem	
	From the museum collections of Gorenjska	
24	Markita Franulić	51
	Tehničke zbirke u kontekstu Sustava muzeja	
	Technical collections in context of the Croatian museum network	
25	Snježana Mikulčić Pavlaković, Dragan Bukovec	52
	Preventivna zaštita sulfida Zbirke mineralne parageneze rudnika Trepča/Stari Trg Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja u Zagrebu	
	Preventive conservation of sulphides from the „Collection of minerals from Trepča/Stari Trg mine“ of the Croatian Natural History Museum in Zagreb	
26	Ana Petković	53
	Čuvanje i zaštita - ključ postojanosti te okosnica muzejskog djelovanja	
	Collection care and preventive conservation – the key to the stability and the basis of museum activity	

27 Theo de Canziani.....	54
Spomenicka knjižnica i zbirka Mazuranic-Brlic-Ruzic - atipicni primjer kulturne bastine	
Memorial library and collection Mazuranic-Brlic-Ruzic - atypical example of cultural heritage	
28 Danka Radić	55
Trogirske lapide, njihovo sakupljanje i raznošenje	
Trogir's lapidas, their collecting and relocation	
29 Iva Mihoci, Tatjana Vlahović, Dragan Bukovec.....	56
Od Zbirke do Muzeja – Prirodoslovni muzej Metković	
From Collection to the Museum – Natural History Museum Metković	
30 Martina Šašić, Iva Mihoci.....	57
Prirodoslovna zbirka danas	
Natural history collections today	
PLENARNO PREDAVANJE / PLENARY LECTURE	
31 Janja Juzbašić.....	58
O akciji muzelaca Hrvatske i Ministarstva kulture na spašavanju baštine u poplavljenom području Županijske posavine	
Actions rescue heritage in the flooded areas; Gunja and Rajevo Selo	
32 Nansi Ivanišević	59
Muzeji u kontekstu decentralizacije javnih politika u Republici Hrvatskoj	
Museums in the context of the decentralization of public policies in Croatia	
KONZERVACIJA I RESTAURACIJA / CONSERVATION AND RESTORATION	
33 Andreja Dragojević, Andro Šimičić.....	60
Konzervatorsko restauratorski radovi na crtežima velikog formata iz memorijalne zbirke <i>Joze Kljakovića</i>	
Conservation of large-format drawings from the <i>Joze Kljakovic</i> commemorative collection	
34 Majda Begić Jarić.....	61
Upotreba "Agar" gela u restauraciji papira	
Use of "agar" gel in the restoration of paper	
35 Jana Žiljak Vujić, Dijana Nazor.....	62
Otkrivanje skrivenih podataka u infracrvenom spektru na slikama u Modernoj galeriji i Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu	
Detection of hidden data in the infrared spectrum of the paintings in the Modern Gallery and Museum of Arts and Crafts in Zagreb	
36 Slađana Latinović.....	63
Tko je zainteresiran za konzervaciju i restauraciju?!	
Who is interested in conservation and restoration?!	
37 Mirta Pavić	64
Kako konzervacija i restauracija mogu doprinijeti razvoju lokalne zajednice?	
How can conservation and restoration contribute to local community development?	
38 Frederik Levarda.....	65
Restauratorska radionica JU <i>Nacionalni park Krka</i>	
The Restoration Workshop of Public Institute Krka National Park	
DOKUMENTACIJA / DOCUMENTATION	
39 Ivana Kancir	66
Digitalizacija audiovizualnih medija	
Digitization of Audiovisual Media	
40 Slavica Marković.....	67
Izložbena djelatnost i distributivni mediji u službi prezentacije, komunikacije, dokumentacije	
Exhibition activity and distribution media serving presentation, communication, and documentation purposes	

41	Tončika Cukrov	68
	Plakat kao muzejska i dokumentacijska građa u hrvatskim muzejima The Poster as Museum and Documentation Material in Croatian Museums	
42	Majda Begić Jarić	69
	Preventivna zaštita, skladištenje i restauratorski postupci na plakatima Preventive protection, storage and restoration procedures on posters	
43	Iva Validžija	70
	C registar muzeja, galerija i zbirki Republike Hrvatske-način prikupljanja, obrade i prezentiranja javnosti The Way in Which Data Are Collected, Processed and Presented to the Public in the C Register of Museums, Galleries and Collections of the Republic of Croatia	
44	Ivona Marić, Doroteja Živčec	71
	Muzeji u susret online Registru muzeja, galerija i zbirki u RH Museums in Anticipation of the Online Register of Museums, Galleries and Collections in the Republic of Croatia	
45	Diana Zrilić	72
	Dvojezični online katalog Muzeja moderne i suvremene umjetnosti - www.zbirka.mmsu.hr Bilingual online catalog of the Museum of Modern and Contemporary Art - www.zbirka.mmsu.hr	
BURZA MUZEJA / MUSEUM BURSA		
46	Damir Lacković	73
	Izložba Sige Exhibition Speleothems	
47	Nadia Dunato Pejnović, Marin Kirinčić	74
	Izložba Raznolikost je bitna Exhibition Diversity Matters	
48	Slađana Latinović	75
	Izložba 6. susreti Sekcije restauratora i preparatora HMD-a The 6 th Meetings of the Conservator and Restorer Section of the Croatian Museum Association exhibition	
MUZEJSKA EDUKACIJA / MUSEUM EDUCATION		
49	Marijan Bogatić	76
	Volonterski kampovi Gradskog muzeja Sisak Sisak City Museum Volunteer camps	
50	Damir Lacković	77
	Program <i>Iz muzeja u prirodu</i> Program <i>From museum to nature</i>	
51	Katarina Ivanišin-Kardum	78
	Prirodoslovni muzej Dubrovnik: (Ne)osobno putovanje Dubrovnik Natural History Museum: A (non)personal journey	
52	Renata Brezinščak, Irena Grbac	79
	Kakav muzej žele tinejdžeri? What kind of Museum do teenagers want?	
53	Željka Modrić Surina, Anita Hodak, Leonarda Ban	80
	Razvoj komunikacije s posjetiteljima, publikom i javnosti u Prirodoslovnom muzeju Rijeka Development of communication with visitors, audiences and public in Natural History Museum Rijeka	
54	Danko Dujmović	81
	Muzejska putovnica – komunikacija bez granica Museum passport - communication without borders	

IZLOŽBENA DJELATNOST / EXHIBITIONS AND PERMANENT DISPLAYS

- 55 Tamara Đerek, Japundžić Sanja, Marija Bošnjak Makovec 82
Od terena do izložbe – iz šume do *praŠUME*
From fieldwork to the exhibition – from the forest to the *preFOREST*
- 56 Tea Perinčić, Ivo Mileusnić 83
Lipa pamti ili o muzealizaciji jednog zločina iz II. svjetskog rata
Lipa remembers or on musealisation of a crime from WWII
- 57 Marjetka Balkovec Debevec 84
Odišlo u školi kroz vrijeme – etnološki pogledi na muzejske izložbe
Dress in school over the years - ethnological perspectives on museum exhibitions
- 58 Pepelko, Ružica..... 85
Panorama izložbene povijesti Kabineta grafike Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti – sentiment i dosezi
A panoramic survey of the exhibition activity throughout the history of the Department of prints and drawings of the Croatian Academy of Sciences and Arts – sentiments and achievements
- 59 Nikša Mendeš 86
Problematika izlaganja spasilackog prsluka S/S Titanic u PPMHP
The problem of exhibiting of the lifejacket from steamship Titanic in museum
- 60 Laszlo, Želimir 87
Štete na izloženim predmetima – odgovornost struke
Damage to exhibited items – professional responsibility
- 61 Katarina Krizmanić, Nediljka Prlj Šimić 88
Novi val izložbi u Hrvatskome prirodoslovnom muzeju
New wave of exhibitions in the Croatian Natural History Museum
- 62 Jasminka Najcer-Sabljak, Silvija Lučevnjak 89
Institucionalno i međunarodno povezivanje u pripremi muzeološkog projekta –iskustva izložbe Likovna baština obitelji Pejačević“
Institutional and international cooperation in the preparation of a museological project – the experience of the exhibition *The Art Heritage of the Pejačević Family*
- 63 Zorana Jurić Šabić 90
MEŠTROVIĆ: Nova dimenzija - Multimedijalni pristup u prezentaciji digitalizirane građe
MEŠTROVIĆ: New Dimension - Multimedia approach to presentation of digital
- 64 Borut Kružić..... 91
NFC - nova tehnologija bežične komunikacije u muzejima
NFC as a new communication technology with visitors
- 65 Goran Zlodi, Tamara Štefanac 92
Virtualna izložba „Pruga Prvoga svjetskog rata“ - predstavljanje društvenih i prostornih fenomena pomoću arhivskog gradiva i muzejske dokumentacije
Virtual Exhibition „First World War Line“ – Presenting Societal and Spatial Phenomena Using Archive Material and Museum Documentation
- 66 Spomenka Težak, Petra Marincel 93
Građa o Velikom ratu na varaždinskom području
Museum Holdings of the Great War in Varaždin Area
- 67 Nataša Zaninović 94
Vodenice (mlinice)
Water mills

MARKETING I ODNOSI S JAVNOŠĆU / MARKETING AND PUBLIC RELATION

- 68 Goran Pavelin 95
Teorijske odrednice i praktične implikacije uvođenja odnosa s javnošću u muzeje
Theoretical Guidelines and Practical Implications of Introducing Public Relations into Museums

69 Fernando Soprano	96
Muzej o kojem se govori	
The museum that people talk about	
70 Ana Hoić	97
Art shopovi - promotori kulturnog turizma	
Art shops - promoters of cultural tourism	
71 Nedeljko Tišler	98
Suvremene tehnologije u službi marketinga u kulturnom turizmu	
Modern technologies in touristic marketing	
72 Lana Majdančić	99
Gornjogradske priče – suradnja muzejske i nemuzejske institucije	
The Upper-city stories – cooperation of museum and non-museum institutions	
73 Nediljka Prlj Šimić, Katarina Krizmanić	100
Muzeji izvan muzeja	
Museums beyond museums	
74 Dubravka Osrečki Jakelić, Vesna Jurić Bulatović	101
Hrvatska Noć muzeja 2005. – 2015.	
Croatian Museum Night 2015. – 2015	
75 Andro Krstulović Opara	102
Brandiranje, rebrandiranje i Co-branding muzeja - primjer Muzeja Ivana Meštrovića (case study)	
Branding, rebranding and co-branding a museum – the example of the Ivan Meštrović Museums (a case study)	
76 Josip Lebegner, Zdravka Škugor Ferdebar	103
Kulturna i muzejska baština u funkciji turizma – primjer Rudnik sveta Barbara u Rudama	
Cultural and museum heritage in tourism - the example of St. Barbara Mine in the village of Rude	
PLENARNO PREDAVANJE / PLENARY LECTURE	
77 David Masters	104
Providing a great experience for museum visitors: a review of good practice in interpretation and exhibition design	
78 Vesna Jurić Bulatović	105
Održivost kulturnih projekta	
The sustainability of Cultural projects	
UPRAVLJANJE MUZEJIMA I BAŠTINOM, STRATEGIJE RAZVOJA I ZAKONSKA REGULATIVA / MUSEUM AND HERITAGE MANAGEMENT, DEVELOPMENT STRATEGIES AND LEGISLATION	
79 Valerij Jurešić	106
Muzeji zajedno – kratak opit potrage za sinergijom	
Museums working together – Short Experimental Quest for Synergy	
80 Željka Kolveshi	107
<i>Muzeji i inovacije Tradicija vis a vis suvremenost</i>	
<i>Museums and Innovations Tradition vis a vis Modernity</i>	
81 Goranka Horjan	108
Novi trendovi i nove tehnologije u muzejima 21. stoljeća	
New trends and new technologies in the 21 st C museums	
82 Vlasta Krklec	109
Muzej krapinskih neandertalaca- iskustvo s novim tehnologijama	
Krapina Neanderthal Museum - Experience with new technologies	

83 Nataša Ivančević	111
Partnerstvo Muzeja i korporacije u promociji i prikupljanju suvremene umjetnosti: T-HTnagrada@msu.hr Partnership between a Museum and a Corporation in Promoting and Collecting Contemporary Art: The T-HTnagrada@msu.hr Award	
84 Lazo Čučković	113
Lapidarij Topusko- stanje i perspektive Lapidarium Topusko – current condition and prospects	
85 Lučić, Mladen	111
Kriza i muzeji (Primjer Muzeja Suvremene umjetnosti Istre) Crisis and museums (Example of Museum of Contemporary Art of Istria)	
86 Snježana Radovanlija Mileusnić	116
Kako financiranje utječe na strateški plan muzejskih knjižnica u Hrvatskoj (rezultati istraživanja) How Financing Affects the Strategic Plans of Museum Libraries in Croatia (the results of research)	
87 Iva Mihoci, Tatjana Vlahović, Dragan Bukovec	117
Quo Vadis Museum Quo Vadis Museum	
88 Slavko Spasić	118
Prirodnjački muzej u Beogradu- Zaveštanje iz prošlosti, zavet za budućnost Natural History Museum in Belgrade - The Legacy of the Past, the Promise of the Future	
89 Željka Bosnar Salihagić, Nina Sivec	119
Smjernice za izradu politike upravljanja muzejskim zbirkama Guidelines for the development of the policy of museum collections management	
90 Andro Krstulović Opara	120
Upravljanje izložbenim projektom ili Tko zarađuje na kustosima (case study) Managing an exhibition project or Who makes money out of curators? (a case study)	
91 Frederik Levarda	121
Arheološki park i arheološka zbirka Burnum The archaeological park and archaeological collection at Burnum	
92 Nataša Zaninović	123
Oziđana pećina Oziđana pećina cave	
93 Berislav Schejbal	125
Gradski muzej Daruvar – povijest ne-izlaganja: sadašnjost i perspektive City Museum Daruvar - history of non-exposure: Present and Perspectives	
UPUTE AUTORIMA	127
INSTRUCTION TO AUTHORS	130

SAŽETI PROGRAM KONGRESA

Hotel Ambasador, Feliksa Peršića 5, Opatija

Srijeda, 08. listopada 2014.

11:00 - 12:00 Svečano otvaranje Skupa, Hotel Ambasador, Kongresna dvorana

12:00 - 12:40 Plenarna predavanja (Kongresna dvorana)

12:50 - 14:00 Program skupa
Tema: **Povijesni pregled** (Kongresna dvorana)
Tema: **Muzejske zbirke** (Dvorana Mimosa)

14:00 - 15:30 Pauza za ručak

15:30 - 17:00 Program skupa
Tema: **Istraživanja** (Kongresna dvorana)
Tema: **Muzejske zbirke** (Dvorana Mimosa)

17:30 - 18:00 Predstavljanje knjige *Istraživanje korisnika baštine*
(Kongresna dvorana)

18:00 - 19:00 Otvaranje izložbe Sekcije restauratora i preparatora HMD-a,
(predvorje Kongresne dvorane)

Četvrtak, 9. listopada 2014.

9:00 - 9:40 Plenarna predavanja (Kongresna dvorana)

9:50 - 13:30 Program skupa
Tema: **Konzervacija i restauracija, Dokumentacija, Burza Muzeja**
(Kongresna dvorana)
Tema: **Izložbena djelatnost** (Dvorana Mimosa)

13:30 - 15:00 Pauza za ručak

15:00 - 17:00 Program skupa
Tema: **Edukacija** (Kongresna dvorana)
Tema: **Marketing i odnosi s javnošću** (Dvorana Mimosa)

17:00 - 17:30 Predstavljanje zbornika: Partnerstvo - zbornik 7. skupa muzejskih pedagoga
Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem (Kongresna dvorana)

17:30 - 19:30 Upoznavanje znamenitosti Opatije uz stručno vodstvo i posjet Hrvatskom muzeju
turizma

Petak, 10. listopada 2014.

9:00 - 9:40 Plenarna predavanja (Kongresna dvorana)

9:50 - 12:30 Program skupa
Tema: **Upravljanje muzejima, strategije razvoja i zakonska regulativa**

13:00 - 13:30 **Prezentacija stručnog izleta**

13:30 - 14:30 **Okrugli stol**

Tema: **Muzeji za održivu Europu – značaj muzeja u razvoju gospodarstva i društvenom zajedništvu**

Museums working for sustainable Europe - Importance of museums in the economic development and social cohesion

14:30 – 18:00 Pauza

18:00 **Svečana dodjela godišnjih nagrada i nagrada za životno djelo Hrvatskog muzejskog društva uz prigodni program i domijenak**
Galerija Juraj Šporer, Park Angiolina 1, Opatija

Subota, 11. listopada 2014.

9:00 - 18:00 **Stručni cjelodnevni izlet**

CONCISE PROGRAM OF THE CONGRESS

Hotel Ambassador, Feliksa Peršića 5, Opatija

Wednesday, October 8, 2014

11:00-12:00 **Opening ceremony**, Hotel Ambassador, Congress hall

12:00 - 12:40 **Plenary lectures** (*Congress hall*)

12:50 - 14:00 Congress programme

Topic: **Historical overview** (*Congress hall*)

Topic: **Museum collections** (*Mimosa hall*)

14:00 - 15:30 Lunch break

15:30-17:00 Congress programme

Topic: **Researches** (*Congress hall*)

Topic: **Museum collections** (*Mimosa hall*)

17:30 - 18:00 Presentation of book: *Research of heritage users*

18:00- 19:00 Exhibition opening of *The Conservator's Section of Croatian Museum Association* (*Congress hall*)

Thursday, 9 October, 2014

9:00 - 9:40 **Plenary lectures** (*Congress hall*)

9:50 - 13:30 Congress programme

Topics: **Conservation and Restoration, Documentation, Museum Bursa** (*Congress hall*)

Topic: **Exhibitions and permanent displays** (*Mimosa hall*)

13:30 - 15:00 Lunch break

- 15:00 - 17:00** Congress programme
Topic: **Museum education**, (Congress hall)
Topic: **Marketing and Public relations** (*Mimosa* hall)
- 17:00-17:30** Presentation of **Partnership- Proceedings of the 7th Symposium of Croatian Museum Educators with interbnational paticipation** (Congresshall)
- 17:30-19:30** Sightseeing tour of Opatija with an official tour guide and visit to The Croatian Museum of Tourism

Friday, 10 October, 2014

- 9:00 - 9:40** **Plenary lectures** (Congress hall)
- 9:50 -12:30** Congress programme
Topic: **Museum management, Development strategies and Legislation** (Congress hall)
- 13:00-13:30** **Presentation of the professional excursion**
- 13:30-14:30** **Round table**
Museums working for sustainable Europe - Importance of museums in the economic development and social cohesion
- 14:30-18:00** **Break**
- 18:00** **The gala ceremony of the annual award and the lifetime award of Croatian Museum**
Association with occasional programe with dinner
Art Pavilion Juraj Sporer, Park Angiolina 1, Opatija

Saturday, 11 October 2014

- 9:00-18:00** **Proffesional excursion**

PROGRAM KONGRESA / CONGRESS PROGRAMME

Broj iza naslova priopćenja odnosi se na broj priopćenja u knjizi sažetaka.

The number following the presentation title refers to the number of presentations in the Book of Abstracts.

Srijeda 08. 10. 2014. / Wednesday, October 8, 2014

Kongresna dvorana / Congress hall, Hotel Ambassador

- 11:00 - 12:00** Otvaranje Kongresa
Opening ceremony

PLENARNO PREDAVANJE / PLENARY LECTURE

12:00 - 12:20 **Klaudio Cetina**
Kreiranje *Mooda*-a ugođaja i kreativnog sadržaja za izložbe i događanja
Developing a Mood and the Creative Concept for Exhibitions and Events (1)

12:20 - 12:40 **Boštjan Surina, Željka Modrić Surina**
Zbirke u svjetlu baštine, edukacije, povijesti, umjetnosti i znanosti
The importance of Collections in light of heritage, education, history,
art and science (2)

Tema / Topic: **POVIJESNI PREGLED / HISTORICAL OVERVIEW**

Predsjedavatelji / Chairpersons: **Žarka Vujić, Verena Štekar-Vidić**

Usmena izlaganja / Oral presentations

12:50 **Vlatka Filipčić Maligec**
Odjeci izložaba i zbivanja u muzejima tijekom Prvoga svjetskog rata
Echoes of exhibitions and events at museums during World War I. (3)

13:00 **Nadica Jagarčec**
Ostavština obitelji baruna Kavanagh iz Malog Tabora
Heritage of the Baron Kavanagh's Family from Mali Tabor (4)

13:10 **Davor Fulanović**
Odjel i infocentar *Obnovljivi izvori i energetska učinkovitost u Tehničkom muzeju*
Department and Information Centre Renewable Resources and Energy Efficiency at the
Technical Museum (5)

13:20 **Verena Štekar-Vidić**
Sloveni an Museum Society (SMD) – short presentation summary
Slovensko muzejsko društvo (SMD) – kratak povzetek predstavitve (6)

13:40 **Rasprava / Discussion**

14:00 – 15:30 **Pauza za ručak / Lunch Break**

Tema / Topic: **ISTRAŽIVANJA / RESEARCHES**

Predsjedavatelji / Chairpersons: **Darko Babić, Tea Perinčić**

Usmena izlaganja / Oral presentations

15:30 **Daniel Zec**
Osječki kipari prve polovice 20. stoljeća: Leović, Živić, Nemon, Švigel-Lešić
Osijek sculptors of the first half of the 20th century: Leović, Živić, Nemon,
Švigel-Lešić (7)

15:40 **Daniel Zec**
O nepoznatoj umjetničkoj zbirci u fondusu Muzeja likovnih umjetnosti u Osijeku: slikarstvo
i skulptura austrijskog simbolizma iz kolekcije osječkog industrijalca Rudolfa Povischila
About an unknown art collection in the holdings of Museum of Fine Arts in Osijek: painting
and sculpture of the Austrian Symbolism From the Collection of Osijek Industrialist Rudolf
Povischil (8)

15:50 **Daina Glavočić**
Likovno stvaralaštvo u Rijeci- valorizacija riječke međuratne likovne scene
Artistic creativity in Rijeka - valorisation of Rijeka's interwar art scene (9)

- 16:00** **Snježana Pintarić**
Muzealizacija umjetničkih ateljea – pregled hrvatskih institucionalnih iskustava
The Musealization of Artist's Studios – An Overview of Croatian Institutional Experience (10)
- 16:10** **Ivana Katušić, Hrvoje Gržina**
Identifikacija fotografskih i fotomehaničkih tehnika izrade razglednica
Identifying photographic and photomechanical processes used in postcard printing (11)
- 16:20** **Lada Dražin –Trbuljak**
Od manifestacije MUVI: muzeji-video-film do portala s pristupom muzejskim filmovima online
From the Event MUVI: museums-video-film to a Portal Providing Online Access to Museum Films (12)
- 16:30** **Tatjana Bakran-Petricioli, Sanja Faivre, Jadranka Barešić, Nada Horvatinčić**
Važnost muzejskih zbirki u prirodoslovnim istraživanjima
The importance of museum collections in natural science research (13)

Posterska priopćenja / Poster presentations

- 16:40** **Milvana Arko-Pijevac**
Implementacija prirodoslovnih istraživanja u Prostornom planu Primorsko-goranske županije
Implementation of natural history researches in the Spatial Plan of Primorsko-Goranska County (14)
- 16:45** **Rasprava / Discussion**
17:00 **Pauza za kavu / Coffee break**
- 17:30** **Žarka Vujić**
Predstavljanje knjige: *Istraživanje korisnika baštine*
Presentation of book: *Research of heritage users*
- 18:00** **Otvorenje izložbe** Sekcije restauratora i preparatora HMD-a,
(*predvorje Kongresne dvorane *)
Exhibition opening of *The Conservator's Section of Croatian Museum Association*
(outer entrance of the Congress hall)

Srijeda 08. 10. 2014. / Wednesday, October 8, 2014

Dvorana *Mimosa* / *Mimosa* hall, Hotel Ambassador

Tema / Topic: **MUZEJSKE ZBIRKE / MUSEUM COLLECTIONS**

Predsjedavatelji / Chairpersons: **Daina Glavočić, Dragan Bukovec**

Usmena izlaganja / Oral presentations

- 12:50** **Nediljko Ževrnja, Dalibor Vladović**
Herbarij Prirodoslovnog muzeja Split
Herbarium of the Natural History Museum Split (15)
- 13:00** **Milvana Arko-Pijevac**
Upravljanje prirodoslovnim zbirkama

Management of natural history collections (16)

13:10

Joško Zaninović

Od arheološkog lokaliteta do muzeja (Arheološki lokalitet Burnum)
From archaeological site to museum (Archaeological site Burnum) (17)

13:20

Marija Mesarić

Ususret novome muzeju: Zbirka bačvarstva
Approaching the New Museum: Collection of Coopers (18)

13:30

Vilma Bartolić

Slavko Grčko, specijalizirana zbirka Muzeja moderne i suvremene umjetnosti
Slavko Grčko, specialised collection of the Museum of Modern and Contemporary

Art (19)

13:40

Tajana Ujčić

Uspostava novih zbirki Povijesnog i Etnografskog odjela Zavičajnog muzeja grada Rovinja -
Museo Civico della Città di Rovigno
Establishment of new collections of the Historical and Ethnographic Department of
the Rovinj Heritage Museum (20)

13:50

Rasprava / Discussion

- Nastavak teme u popodnevnim satima

14:00 – 15:30 **Pauza za ručak / Lunch Break**

- Nastavak teme

Predsjedatelji / Chairpersons: **Markita Franulić, Milvana Arko Pijevac**

15:30

Tamara Mataija

Osvrt na rad dislocirane zbirke Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka
u Kastvu
Functioning of dislocated collection of the Maritime and History Museum of the Croatian
Littoral Rijeka in Kastav (21)

15:40

Sabrina Žigo

Prezentacija fotografske građe iz muzejske zbirke
Presentation of photographic material from the Museum's collection (22)

15:50

Irena Lačen Benedičić

Iz zbirki muzejev na Gorenjskem
From collections of museums in Gorenjska (23)

16:00

Markita Franulić

Tehničke zbirke u kontekstu Sustava muzeja
Technical collections in context of the Croatian museum network (24)

16:10

Snježana Mikulčić Pavlaković, Dragan Bukovec

Preventivna zaštita sulfida Zbirke mineralne parageneze rudnika Trepča/Stari Trg
Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja u Zagrebu
Preventive conservation of sulphides from the „Collection of minerals from
Trepča/Stari Trg mine“ of the Croatian Natural History Museum in Zagreb (25)

16:20

Ana Petković

Čuvanje i zaštita - ključ postojanosti te okosnica muzejskog djelovanja

Collection care and preventive conservation – the key to the stability and the basis of museum activity (26)

- 16:30** **Theo de Canziani**
Spomenicka knjižnica i zbirka Mazuranic-Brlic-Ruzic - atipicni primjer kulturne bastine
Memorial library and collection Mazuranic-Brlic-Ruzic - atypical example of cultural heritage(27)
- 16:40** **Danka Radić**
Trogirske lapide, njihovo sakupljanje i raznošenje
Trogir's lapidas, their collecting and relocation (28)

Posterska priopćenja / Poster presentations

- 16:50** **Iva Mihoci, Tatjana Vlahović, Dragan Bukovec**
Od zbirke do muzeja - Prirodoslovni muzej Metković
From the collection to the Museum - Natural History Museum Metković(29)
- 16:55** **Martina Šašić, Iva Mihoci**
Prirodoslovne zbirke danas
Natural history collections today(30)
- 17:00** **Rasprava / Discussion**
- 17:20** **Pauza za kavu / Coffee break**
- 17:30** *podsjetnik / reminder, Kongresna dvorana / Congress hall*
Žarka Vujić
Predstavljanje knjige: *Istraživanje korisnika baštine*
Presentation of book: *Research of heritage users*
- 18:00** *podsjetnik / reminder, predvorje Kongresna dvorana / Congress hall*
Otvaranje izložbe Sekcije restauratora i preparatora HMD-a,
Exhibition opening of *The Conservator's Section of Croatian Museum Association*

Četvrtak, 09. 10. 2014. / Thursday, October 9, 2014

Kongresna dvorana / Congress hall, Hotel Ambassador

PLENARNO PREDAVANJE / PLENARY LECTURE

- 9:00 - 9:20** **Janja Juzbašić**
O akciji muzelaca Hrvatske i Ministarstva Kulture na spašavanju baštine u poplavljenom području Županijske Posavine
Actions rescue heritage in the flooded areas; Gunja and Rajevo Selo(31)
- 9:20 - 9:40** **Nansi Ivanišević**
Muzeji u kontekstu decentralizacije javnih politika u RH
Museums in the context of the decentralization of public policies in Croatia (32)

Tema / Topic: **KONZERVACIJA I RESTAURACIJA / CONSERVATION AND RESTORATION**

Predsjedavatelji / Chairpersons: **Majda Begić Jarić, Slađana Latinović**

Usmena izlaganja / Oral presentations

- 9:50 Andreja Dragojević, Andro Šimičić**
Konzervatorsko restauratorski radovi na crtežima velikog formata iz memorijalne zbirke
Joze Kljakovića
Conservation of large-format drawings from the Jozo Kljakovic Commemorative Collecton
(33)
- 10:00 Majda Begić Jarić**
Upotreba "Agar" gela u restauraciji papira
Use of "agar" gel in the restoration of paper (34)
- 10:10 Jana Žiljak Vujić, Dijana Nazor**
Otkrivanje skrivenih podataka u infracrvenom spektru na slikama u Modernoj
galeriji i Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu
Detection of hidden data in the infrared spectrum of the paintings in the Modern Gallery
and Museum of Arts and Crafts in Zagreb (35)
- 10:20 Slađana Latinović**
Tko je zainteresiran za konzervaciju i restauraciju?!
Who is interested in conservation and restoration?! (36)
- 10:30 Mirta Pavić**
Kako konzervacija i restauracija mogu doprinijeti razvoju lokalne zajednice?
How can conservation and restoration contribute to local community
development? (37)

Posterska priopćenja / Poster presentations

- 10:40 Frederik Levarda**
Restauratorska radionica Nacionalnog parka Krka
The Restoration Workshop of the Krka National Park (38)
- 10:45 Rasprava / Discussion**
- 11:15 Pauza za kavu / Coffee break**

Tema / Topic: **DOKUMENTACIJA / DOCUMENTATION**

Predsjedavatelji / Chairpersons: **Dubravka Osrečki Jakelić, Borut Kružić**

Usmena izlaganja / Oral presentations

- 11:30 Ivana Kancir**
Digitalizacija audiovizualnih medija
Digitization of Audiovisual Media (39)
- 11:40 Slavica Marković**
Izložbena djelatnost i distributivni mediji u službi prezentacije, komunikacije,
dokumentacije
Exhibition activity and distribution media serving presentation, communication,
and documentation purposes (40)
- 11:50 Tončika Cukrov**
Plakat kao muzejska i dokumentacijska građa u hrvatskim muzejima
The Poster as Museum and Documentation Material in Croatian Museums(41)

- 12:00** **Majda Begić Jarić**
Preventivna zaštita, skladištenje i restauratorski postupci na plakatima
Preventive protection, storage and restoration procedures on posters (42)
- 12:10** **Iva Validžija**
C registar muzeja, galerija i zbirke Republike Hrvatske-način prikupljanja, obrade i prezentiranja javnosti
C registry of museums, galleries and collections of Croatia-the way of data collection, processing and presentation to the public (43)
- 12:20** **Ivona Marić, Doroteja Živčec**
Muzeji u susret online Registru muzeja, galerija i zbirki u RH (HR)
Museums in Anticipation of the Online Register of Museums, Galleries and Collections in the Republic of Croatia (44)

Posterska priopćenja / Poster presentations

- 12:30** **Diana Zrilić**
Dvojezični online katalog Muzeja moderne i suvremene umjetnosti
www.zbirka.mmsu.hr
Bilingual online catalog of the Museum of Modern and Contemporary Art -
www.zbirka.mmsu.hr (45)
- 12:35** **Rasprava / Discussion**

Tema /Topic: **BURZA MUZEJA / MUSEUM BURSA**

Predsjedatelji / Chairpersons: **Andro Krstulović Opara, Milvana Arko-Pijevac**

Usmena izlaganja / Oral presentations

- 12:50** **Damir Lacković**
Izložba *Sige*
Exhibition *Speleothem's* (46)
- 13:00** **Nadia Dunato Pejnović, Marin Kirinčić**
Raznolikost je bitna
Diversity matters (47)
- 13:10** **Slađana Latinović**
Izložba *6. susreti Sekcije restauratora i preparatora HMD-a*
Exhibition *6th Annual Meeting Conservator's Section of Croatian Museum Association* (48)
- 13:20** **Rasprava / Discussion**
- 13:30 – 15:00** **Pauza za ručak / Lunch Break**

Tema /Topic: **MUZEJSKA EDUKACIJA / MUSEUM EDUCATION**

Predsjedatelji / Chairpersons: **Danko Dujmović, Marijan Bogatić**

Usmena izlaganja / Oral presentations

- 15:00** **Marijan Bogatić**
Volonterski kampovi Gradskog muzeja Sisak
Sisak City Museum Volunteer camps (49)
- 15:10** **Damir Lacković**
Program *Iz muzeja u prirodu*
Program *From museum to nature* (50)
- 15:20** **Katarina Ivanišin-Kardum**
Prirodoslovni muzej Dubrovnik: (Ne)osobno putovanje
Dubrovnik Natural History Museum: A (non)personal journey (51)
- 15:30** **Renata Brezinščak, Irena Grbac**
Kakav muzej žele tinejdžeri
What Museum teenagers want? (52)
- 15:40** **Željka Modrić Surina, Anita Hodak, Leonarda Ban**
Razvoj komunikacije s posjetiteljima, publikom i javnosti u Prirodoslovnom muzeju Rijeka
Development of communication with visitors, audience and public in the Natural History Museum Rijeka (53)
- 15:50** **Danko Dujmović**
Muzejska putovnica - komunikacija bez granica
Museum passport - communication without borders (54)
- 16:00** **Rasprava / Discussion**
- 17:00** **Milica Đilas**
Predstavljanje: Partnerstvo - zbornik 7. skupa muzejskih pedagoga Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem
Partnership - Proceedings of the 7th Symposium of Croatian Museum Educators with International Participation
- 17:30 - 19:30** Upoznavanje znamenitosti Opatije uz stručno vodstvo i posjet *Hrvatskom muzeju turizma*
Sightseeing tour of Opatija with an official tour guide and visit to The Croatian Museum of Touris

Četvrtak, 09. 10. 2014. / Thursday, October 9, 2014

Dvorana *Mimosa* / *Mimosa* hall, Hotel Ambassador

Tema / Topic: **IZLOŽBENA DJELATNOST / EXHIBITIONS AND PERMANENT DISPLAYS**

Predsjedatelji / Chairpersons: **Andro Krstulović Opara, Pavica Vilać**

Usmena izlaganja / Oral presentations

- 9:50** **Tamara Đerek, Japundži Sanja, Marija Bošnjak Makovec**
Od terena do izložbe – iz šume do *praŠUME*
From fieldwork to the exhibition – from the forest to the *preFOREST* (55)
- 10:00** **Tea Perinčić, Ivo Mileusnić**
Lipa pamti ili o muzealizaciji jednog zločina iz II. svjetskog rata
Lipa remembers or on musealisation of a crime from WWII (54)

- 10:10** **Marjetka Balkovec Debevec**
Dress in school over the years - ethnological perspectives on museum exhibitions
Školska odjeća kroz vrijeme – etnološki pogledi na muzejske izložbe (57)
- 10:20** **Ružica Pepelko** Panorama izložbene povijesti Kabineta grafike
Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti – sentiment i dosezi
A panoramic survey of the exhibition activity throughout the history of the
Department of prints and drawings of the Croatian Academy of Sciences and Arts
– sentiments and achievements (58)
- 10:30** **Nikša Menduš**
Problematika izlaganja spasilackog prsluka S/S Titanic u PPMHP
The problem of exhibiting of the lifejacket from steamship Titanic in museum (59)
- 10:40** **Želimir Laszlo**
Štete na izloženim predmetima – odgovornost struke
Damage to exhibited items – professional responsibility (60)
- 10:50** **Katarina Krizmanić, Nediljka Prlj Šimić**
Novi val izložbi u Hrvatskome prirodoslovnom muzeju
New wave of exhibitions in the Croatian Natural History Museum (61)
- 11:00** **Rasprava / Discussion**
- 11:20** **Pauza za kavu / Coffee break**
- 11:30** **Jasminka Najcer-Sabljak, Silvija Lučevnjak**
Institucionalno i međunarodno povezivanje u pripremi muzeološkog projekta –
iskustva izložbe Likovna baština obitelji Pejačević“
Institutional and international cooperation in the preparation of a museological
project – the experience of the exhibition *The Art Heritage of the Pejačević Family* (62)
- 11:40** **Zorana Jurić Šabić**
MEŠTROVIĆ: Nova dimenzija - Multimedijalni pristup u prezentaciji digitalizirane
građe
MEŠTROVIĆ: New Dimension – Multimedia approach to presentation of digital
collections (63)
- 11:50** **Borut Kružić**
NFC kao nova tehnologija komunikacije s posjetiteljima
NFC as a new communication technology with visitors (64)
- 12:00** **Goran Zlodi, Tamara Štefanac**
Virtualna izložba „Pruga Prvoga svjetskog rata“ - predstavljanje društvenih i prostornih fe-
nomena pomoću arhivskog gradiva i muzejske dokumentacije
First World War Line Virtual Exhibition „First World War Rail Line“ – Presenting Societal and Spatial Phenomena Using
Archive Material and Museum Documentation (65)

Posterska priopćenja / Poster presentations

- 12:10** **Spomenka Težak, Petra Marincel**
Građa o Velikom ratu na varaždinskom području
Holdings of the Great War in Varaždin Area (66)
- 12:15** **Nataša Zaninović**

Vodenice (mlinice)
Water mills (67)

12:20 **Rasprava / Discussion**

12:40 - 13:30 *podsjetnik / reminder, Kongresna dvorana / Congress hall*
BURZA MUZEJA / MUSEUM BURSA

13:30 – 15:00 **Pauza za ručak / Lunch Break**

Tema / Topic: **MARKETING I ODNOSI S JAVNOŠĆU / MARKETING AND PUBLIC RELATION**

Predsjedavatelji / Chairpersons: **Željka Kolveshi, Goranka Horjan**

Usmena izlaganja / Oral presentations

15:00 **Goran Pavelin**
Teorijske odrednice i praktične implikacije uvođenja odnosa s javnošću u muzeje
Theoretical Guidelines and Practical Implications of Introducing Public Relations
into Museums (68)

15:10 **Fernando Soprano**
Muzej o kojem se govori (2)
The museum people talk about (2) (69)

15:20 **Ana Hoić**
Art shopovi - promotori kulturnog turizma
Art shops - promoters of cultural tourism (70)

15:30 **Nedeljko Tišler**
Suvremene tehnologije u službi marketinga u kulturnom turizmu
Modern technologies in touristic marketing (71)

15:40 **Lana Majdančić**
Gornjogradske priče – suradnja muzejske i nemuzejske institucije
The Upper-city stories – cooperation of museum and non-museum institutions (72)

15:50 **Nediljka Prlj Šimić, Katarina Krizmanić**
Muzeji izvan muzeja
Museums beyond museums (73)

16:00 **Dubravka Osrečki Jakelić, Vesna Jurić Bulatović**
Noć muzeja u Hrvatskoj – 10 godina
Night of museums in Croatia – 10 years (74)

16:10 **Andro Krstulović Opara**
Brandiranje, rebrandiranje i Co-branding muzeja - primjer Muzeja Ivana
Meštrovića (case study)
Branding, rebranding and co-branding a museum – the example of the Ivan Meštrović
Museums (a case study) (75)

Posterska priopćenja / Poster presentations

16:20 **Josip Lebegner**

Kulturna i muzejska baština u funkciji turizma – primjer Rudnik sveta Barbara u Rudama
Cultural and museum heritage in tourism - the example of St. Barbara Mine in the village of Rude (76)

16:25 Rasprava / Discussion

17:00 *podsjetnik / reminder, Kongresna dvorana / Congress hall*

Milica Đilas

Predstavljanje: Partnerstvo - zbornik 7. skupa muzejskih pedagoga Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem

Partnership - Proceedings of the 7th Symposium of Croatian Museum Educators with International Participation

17:30 - 19:30 Upoznavanje znamenitosti Opatije uz stručno vodstvo i posjet *Hrvatskom muzeju turizma*

Sightseeing tour of Opatija with an official tour guide and visit to The Croatian Museum of Tourism

Petak, 10. 10. 2014. / Friday June 10, 2014

Kongresna dvorana / Congress hall, Hotel Ambassador

PLENARNO PREDAVANJE / PLENARY LECTURE

9:00 – 9:20 David Masters

Providing a great experience for museum visitors: a review of good practice in interpretation and exhibition design

Stjecanje novih iskustava za pojetitelje muzeja: pregled dobre prakse u interpretaciji i kreiranju izložbi (77)

9:20 – 9:40 Vesna Jurić-Bulatović

Održivost kulturnih projekta

The sustainability of Cultural projects (78)

Tema / Topic: **UPRAVLJANJE MUZEJIMA I BAŠTINOM, STRATEGIJE RAZVOJA I ZAKONSKA**

REGULATIVA / MUSEUM AND HERITAGE MANAGEMENT, DEVELOPMENT

STRATEGIES AND LEGISLATION

Predsjedavatelji / Chairpersons: **Dubravka Osrečki-Jakelić, Andro Krstulović Opara**

Usmena izlaganja / Oral presentations

9:50 Valerij Jurešić

Muzeji zajedno – kratak opit potrage za sinergijom

Museums working together – Short Experimental Quest for Sinergy (79)

10:00 Željka Kolveshi

Muzeji i inovacije *Tradicija vis a vis suvremenost*

Museums and Innovations *Tradition vis a vis Modernity* (80)

10:10 Goranka Horjan

Novi trendovi i nove tehnologije u muzejima 21. stoljeća

New trends and new technologies in the 21st C museums (81)

- 10:20** **Vlasta Krklec**
Muzej krapinskih neandertalaca - iskustvo s novim tehnologijama
Krapina Neanderthal Museum - experience with new technologies (82)
- 10:30** **Nataša Ivančević**
Partnerstvo Muzeja i korporacije u promociji i prikupljanju suvremene umjetnosti
T-HTnagrada@msu.hr
Partnership between a Museum and a Corporation in Promoting and Collecting
Contemporary Art: The T-HTnagrada@msu.hr Award (83)
- 10:40** **Pauza za kavu / Coffee break**
- 11:00** **Lazo Čučković**
Lapidarij Topusko- stanje i perspektive
Lapidarium Topusko – current condition and prospects (84)
- 11:10** **Mladen Lučić**
Križa i muzeji (Primjer Muzeja Suvremene umjetnosti Istre)
Crisis and Museums (Example of Museum of Contemporary Art of Istria) (85)
- 11:20** **Snježana Radovanlija Mileusnić**
Kako financiranje utječe na strateški plan muzejskih knjižnica u Hrvatskoj
(rezultati istraživanja)
How Financing Affects the Strategic Plans of Museum Libraries in Croatia
(the results of research) (86)
- 11:30** **Iva Mihoci, Tatjana Vlahović, Dragan Bukovec**
Quo Vadis Museum (87)
- 11:40** **Slavko Spasić**
Prirodnjački muzej u Beogradu- Zaveštanje iz prošlosti, zavet za budućnost
Natural History Museum in Belgrade - The Legacy of the Past, the Promise of the
Future (88)
- 11:50** **Željka Bosnar Salihagić, Nina Sivec**
Smjernice za izradu politike upravljanja muzejskim zbirka
Guidelines for the development of the policy of museum collections management (89)
- 12:00** **Andro Krstulović-Opara**
Upravljanje izložbenim projektom ili Tko zarađuje na kustosima (case study)
Managing an exhibition project or Who makes money out of curators? (a case study) (90)

Posterska priopćenja / Poster presentations

- 12:10** **Frederik Levarda**
Arheološki park i arheološka zbirka Burnum – upravljanje područjem
The archaeological park and archaeological collection at Burnum - the
managemant the scope (91)
- 12:15** **Nataša Zaninović**
Pretpovijesni lokalitet *Oziđana pećina- održivo upravljanje*
The prehistorical locality Oziđana cave – the sustainable management (92)

- 12:20** **Berislav Schejbal**
Gradski muzej Daruvar – povijest ne-izlaganja: sadašnjost i perspektive
City Museum Daruvar - history of non-exposure: Present and Perspectives(93)
- 12:25** **Rasprava / Discussion**
- 12:30** **Pauza za kavu / Coffee break**
- 13:00** **predstavljanje/presentation: STRUČNI IZLET/ PROFFESIONAL EXCURSION**
- Želimir Laszlo**
Po Kastavskoj gospoštiji: Lovran, Mošćenice, Veprinac, Kastav.
Over the Kastav seigniory: Lovran, Mošćenice, Veprinac, Kastav
- Boštjan Surina**
Osvrt na prirodnu baštinu liburnijskog krša
Overview on the natural heritage Liburnian karst
- 13:30 - 14:30** **OKRUGLI STOL**
- Predsjedatelji / Chairpersons: **Vesna Jurić-Bulatović, Goranka Horjan,**
Tema / Topic: Muzeji za održivu Europu – značaj muzeja u razvoju gospodarstva i društvenom zajedništvu
Museums working for sustainable Europe - Importance of museums in the economic development and social cohesion

Petak, 10. 10. 2014. / Friday June 10, 2014

Umjetnički paviljon Juraj Šporer, Park Angiolina 1, Opatija

- 18:00** **SVEČANA DODJELA GODIŠNJIH NAGRADA I NAGRADA ZA ŽIVOTNO DJELO HRVATSKOG MUZEJSKOG DRUŠTVA**
THE GALA CEREMONY OF THE ANNUAL AWARD AND THE LIFETIME AWARD OF CROATIAN MUSEUM ASSOCIATION

Subota, 11. 10. 2014./ Saturday, October 11, 2014

- 9:00** Polazak na sručni izlet ispred Hotela Ambassador
Departure the proffesional excursion in front of Hotel Ambassador
- 14:00** Ručak / Lunch
- 18:00** Povratak u Zagreb ispred Glavnog kolodvora
Return to Zagreb in front of the Main Railway Station (Glavni kolodvor)

PLENARNO PREDAVANJE / PLENARY LECTURE

(1)

Kreiranje *Mooda*-a i kreativnog sadržaja za izložbe i događanja

Klaudio Cetina

Nova akademija likovnih umjetnosti, Sveučilište u Milanu, Via Carlo Darwin 20, 20143 Milano, Italy

klaudiocetina@gmail.com

Uloga dizajnera projekata/proizvoda, uloga arhitekata i dizajnera interijera, kao i uloga modnih, tekstilnih ili grafičkih dizajnera u ovom je stoljeću uveliko promijenjena. U području uglavnom estetskih projektiranja dolazi ne samo do promjena već i podizanja razina pri izradi strategija i koncepata proizvoda. Dizajner projekata/proizvoda odgovoran je, ne samo za svoj kreativni/umjetnički rad, već i za održivo stvaranje i održivo korištenje projekta. Klasične arhitekate ili dizajnere izložbi i događanja, grafičke urednike ili autore likovnih postava u kulturi nije zaobišla spomenuta promjena. Možemo reći da su promjene išle u prilog arhitektima i dizajnerima izložbi i događanja uvođenjem termina art/kreativnih direktora ili voditelja projekata. Kreativni voditelji nemaju ulogu projektiranja izložbi (u najvećem broju slučajeva) već daju upute, odnosno kreativne odrednice u realizaciji projekta kojih se trebaju pridržavati svi učesnici. Svakako nije riječ samo o vizualnom djelu projekta kao što su oblici/linije, boje, materijal... atmosfera. Radi se o tipologiji projekta/izlaganja, prema ciljanoj grupi publike kojoj je projekt, namjenjen, odnosno vodećim odrednicama kod projektiranja unutrašnje i vanjske grafike i komunikacije. U konanici kreativni projekti služe u strateške svrhe, ali i za planiranje cjelokupnog budžeta projekta. Na taj način organizator izložbe nije više pod pritiskom budžeta koji je određen bez konzultacija s odgovarajućim osobama i institucijama. Kreativni voditelj postaje sastavni dio strategičkog upravljačkog tima i preuzima odgovornost u stvaranju i razvoju projekata/proizvoda. Uloga kreativnih voditelja, definiranje i razvijanje *Mood*-a i kreativnih sadržaja izložbi, događanja i projekata dio je ove prezentacije. U izlaganju će se naznačiti razlike između *Mood*-a i kreativnog koncepta te kreativnog koncepta i idejnog projekta.

Developing a Mood and the Creative Concept for Exhibitions and Events

Klaudio Cetina

New Academy of Fine Arts, University of Milano, Via Carlo Darwin 20, 20143 Milano, Italy

klaudiocetina@gmail.com

The role of the product designer, architect, interior designer, as well as the fashion and graphic designer has greatly changed in this century.

From the domain of esthetic design the role of the designer has been not so much repositioned as much as it has been elevated to a higher level in relation to the development of strategies and concepts relating to products. The designer is tasked with not only keeping updated his creative and artistic output but also with creating and designing sustainable and sustainable production. The old fashioned architect or designer of exhibitions and events, and so called graphics editor or designer of visual setting in cultural institutions has not evaded this transformation. Could be said that their standing was bolstered and enhanced with the advent of the role of art/creative director of projects. Creative directors don't have the role of designing exhibitions (which is the case in the majority of cases) but, as the very term says, they give direction, creative guidelines to projects in which various participants come and go. Surely it is not only about the visual part of the project such as forms/lines, colours, matter...ambience. It is about the typology of project/exhibition, the target group of the project, the main guidelines involved in designing the interior and exterior graphics and advertising communication. Not the least is that these creative projects serve strategic ends and for the planning of budgets. In that way the designer of the exhibition/collection is not faced with an imposed budget which was set without consultation with him. The designer becomes part of the strategic management team and with it assumes responsibilities in developing projects. The role of creative directors, defining and developing the *Mood* and Creative Concept of exhibitions/events/projects in the domain of culture are only a part of this presentation. What the differences are between the *Mood* and Creative Concept and the Creative Concept and Creative Project will also be touched on in this presentation.

(2)

Zbirke u svjetlu baštine, edukacije, povijesti, umjetnosti i znanosti
Boštjan Surina, Željka Modrić Surina
Prirodoslovni muzej Rijeka, Lorenzov prolaz 1, 51000 Rijeka
bostjan.surina@prirodoslovni.com, zeljka@prirodoslovni.com

Suvremene muzejske zbirke imaju višestruki značaj – dokumentiraju prirodnu i kulturnu baštinu u sadašnjosti i prošlosti, govore o djelatnosti čovjeka na nekom području, edukativne su ili imaju znanstvenu, odnosno umjetničku vrijednost, čime dodatno dobivaju na vrijednosti i značaju. Da bi zadovoljile te uloge, muzejske zbirke moraju ispunjavati mnoge nacionalne i međunarodne standarde, uzimajući u obzir specifičnosti pojedinih muzejskih predmeta. Na primjeru Herbarijske zbirke Prirodoslovnog muzeja Rijeka s različitih gledišta predstaviti ćemo, analizirati i valorizirati suvremene muzejske zbirke i njihov značaj.

Museum collections in light of heritage, education, history, art and science
Boštjan Surina, Željka Modrić Surina
Prirodoslovni muzej Rijeka, Lorenzov prolaz 1, 51000 Rijeka
bostjan.surina@prirodoslovni.com, zeljka@prirodoslovni.com

The meaning of contemporary museum collections is multifold: they document past and present natural and cultural heritage, track human activities in time and space, and while they preserve their artistic values serve for both scientific and educational purposes. In order to achieve afore mentioned criteria, museum collections must meet high international standards according to specific types of collections. In order to test the collection quality criteria from different standpoints we selected a herbarium collection curated at the the Natural History Museum Rijeka.

POVIJESNI PREGLED / HISTORICAL OVERVIEW

(3)

Odjeci izložaba i zbivanja u muzejima tijekom Prvoga svjetskog rata
Vlatka Filipčić Maligec
Muzeji Hrvatskog zagorja, Muzej seljačkih buna, Samci 64, Gornja Stubica
vlatka.maligec@mhz.hr

Kad oružje govori, muze šute. Ipak, i za vrijeme trajanja Prvoga svjetskog rata u Hrvatskoj su organizirane izložbe u raznim izložbenim prostorima. Neke su od tih izložaba direktno povezane s ratnim zbivanjima i humanitarnog su karaktera te predstavljaju doprinos hrvatskih umjetnika ratnim nastojanjima. Osim likovnih izložaba, na kojima izlažu eminentna slikarska imena, izlaže se i narodna umjetnost, ratne slike te odlikovanja. U radu će se analizirati odjeci ovih izložaba i drugih događanja vezanih uz muzeje u tisku. Osim izložaba na domaćem tlu, tisak prati i događaje vezane uz muzeje u Europi: izložbe, otkupe, otkupnu politiku.

Echoes of exhibitions and events at museums during World War I.
Vlatka Filipčić Maligec
Croatian Museums Zagorje, Peasants' Revolt Museum, Samci 64, Gornja Stubica
vlatka.maligec@mhz.hr

When weapons talk, museums are silent. Nevertheless, during the First World War in Croatia have organized exhibitions in various exhibition spaces. Some of these exhibitions directly related to the war and humanitarian in character and represent the contribution of Croatian artists of the war effort. In addition to art exhibitions, where exposing eminent painters names, exhibits and folk art, war pictures and decorations. This paper will analyze the echoes of these exhibitions and other events related to museums in press. In addition to exhibitions on home soil, press are observed and events related to museums in Europe.

(4)

Ostavština obitelji baruna Kavanagh iz Malog Tabora
Nadica Jagarčec
Dvor Veliki Tabor, Croatian Museums Zagorje, Hum Košnički 1, Desinić
dvt@mhz.hr

Plemićka obitelj Rattkay je gotovo tristo godina gospodarila Velikim Taborom, od 1502. – 1793. godine. U tom periodu sagradili su na velikotaborskom vlastelinstvu još nekoliko dvoraca: dvorac Miljanu (danas općina Zagorska sela), dvorac Horvatsku (općina Desinić) te dvorac Mali Tabor (općina Hum na Sutli). Nakon smrti Josipa Ivana Krstitelja, posljednjeg muškog Rattkaya, 1793. godine, grad Veliki Tabor potpao je pod Ugarsku komoru i postao državno dobro dok dvorac Mali Tabor nasljeđuju njegovi nećaci barun Josip Wintershoffen i njegova sestra Leopldina, djeca njegove sestre Ane Marije Rattkay. Udajom, Leopoldina Wintershoffen barunu Henriku Kavanagh u vlasništvo donosi i polovinu Malog Tabora. Obitelj baruna Kavanagh, porijeklom iz Irske zadržala je vlasništvo nad dvorcem Mali Tabor sve do Drugog svjetskog rata. Nakon Drugog svjetskog rata Mali Tabor je zapušten i izložen propadanju. Prije nekoliko godina dojavljeno nam je da se u podrumu dvorca Mali Tabor još čuva arhiva baruna Kavanagh. Dio smo uspjeli spasiti i otrgnuti zaboravu.

Heritage of the Baron Kavanagh's Family from Mali Tabor
Nadica Jagarčec
Dvor Veliki Tabor, Muzeji Hrvatskog zagorja, Hum Košnički 1, Desinić
dvt@mhz.hr

Aristocratic Family of Rattkay's possessed Veliki Tabor about 300 years, from the period of 1502. till 1793. During that period they built some other castles on the Veliki Tabor's manor: Miljana castle (nowadays Zagorska sela municipality), Horvatska castle (Desinić municipality) and Mali Tabor castle (Hum na Sutli municipality). After the death of John Joseph the Baptist, last male descendant of Rattkays (1793.), Veliki Tabor was taken over by Imperial Chamber and become a state property, while Mali Tabor castle was inherited by his nephews Baron Joseph Wintershoffen and his sister Leopoldina, children of his sister Ana Maria Rattkay. By this marriage with Leopoldina Wintershoffen Baron Henry Kavanagh also got in his property half of the Mali Tabor castle. Baron Kavanagh's family, originally from Ireland retained ownership of Mali Tabor castle until the WW2. After WW2 Mali Tabor castle was not maintained and was left to decay. A couple years ago it was reported to us that in the cellar of the Mali Tabor castle there still remains an archive of Baron Kavanagh. We managed to save the part of that material and save it from oblivion.

(5)

Odjel i infocentar Obnovljivi izvori i energetska učinkovitost u Tehničkom muzeju

Davor Fulanović

Tehnički muzej, Savska 18, 10000 Zagreb

davor.fulanovic@tehnicki-muzej.hr

Uz klasičnu edukacijsku ulogu, Tehnički muzej u Zagrebu nastoji preuzeti dio društvene odgovornosti u rješavanju problema tehnološkog razvoja. Osmišljavanje koncepta postava Odjel i infocentar obnovljivi izvori i energetska učinkovitost u duhu je navedenog. Razumijevanjem uporabe obnovljivih energetske izvora, racionalnijom i mudrijom primjenom, pojedinac može doprinijeti osobnom probitku ali i boljitku društva. Otvaranjem novog stalnog postava u Tehničkom muzeju u Zagrebu u centralnom izložbenim prostoru Muzeja, površine 400 m², uspostavljen je informacijsko-obrazovni centar o energetske učinkovitosti i obnovljivim izvorima. U izložbenom su dijelu 83 izložka, a zasebnu cjelinu čine knjižnični dio EdukaEnergiana, prostor za radionice i prezentacije. U vitrinama je izložba knjižnične građe i zbirka stručne i popularne literature o obnovljivim izvorima energije i energetske učinkovitosti. Prostor za radionice i prezentacije opremljen stolovima, stolcima i računalima, namijenjen je različitim aktivnostima.

Izložbeni dio odjela sadrži devet cjelina. Pet je cjelina o obnovljivim izvorima energije: biomasa i biogoriva, vjetroelektrane, sunčani toplovodni sustavi i sunčane elektrane, dizalice topline i hidroelektrane. Druga četiri segmenta odjela odnose se na energetske učinkovitost u zgradarstvu, kućanskim uređajima i rasvjeti te hibridna električna vozila.

Na prošlost uporabe obnovljivih izvora energije podsjećaju izložci iz fundusa Tehničkog muzeja. Pri izboru izložaka istaknuti su hrvatski proizvodi ili projekti ostvareni u Hrvatskoj. Pozornost privlače funkcionalni izložci koji vjerno dočaraju uporabu: Ostvaren je i prostor za odmor s klupama koje okružuju maslinu – simbol života i održivog razvoja.

Novi odjel je namijenjen najširoj javnosti, s naglaskom na mladež: učenike viših razreda osnovnih škola, srednjih škola i studente, a neki sadržaji prikladni su i učenicima nižih razreda osnovne škole.

Department and Information Centre Renewable Resources and Energy Efficiency at the Technical Museum

Davor Fulanović

Technical Museum, Savska 18, 10000 Zagreb

davor.fulanovic@tehnicki-muzej.hr

The understanding and rational use of energy resources and the knowledge of their impact on the environment contribute to individual wellbeing, but also to the betterment of society as a whole. Developing the concept of the permanent exhibition Department and Information Centre Renewable Energy Sources and Energy Efficiency has been created on such principle.

The new department covering 400 m² at the Technical Museum's central display, establish an educational centre on energy, energy efficiency and renewable energy sources. There are 83 items in the exhibiting area, whilst the EdukaEnergiana library section and space for workshops and presentations is in a separate area. Cabinets maintain the library materials and popular literature on renewable energy resources and energy efficiency. The space used for workshops and presentations is equipped with tables, chairs and computers designed for a variety of activities.

The exhibiting area of the department includes nine sections. Five units on renewable energy resources: biomass and biofuels, wind power plants, solar hot water systems and solar power plants, ground source heat pumps and hydro power plants. The other four segments relate to energy efficiency in building construction, household appliances and lighting and hybrid vehicles.

The exhibited items from the Technical Museum collection reminisce on the history of the use of renewable energy resources. Croatian products and projects realized in Croatia were especially highlighted. Functional exhibited items attract a lot of attention. Let us also mention that there is a resting area with benches surrounding the olive tree - a symbol of life and sustainable development.

The target audience for Renewable Energy Sources and Energy Efficiency exhibition is the general public and especially the youth: primary school and high school students. It is suitable for all adults but some of the programme elements best correspond to preschool children and grammar school juniors.

(6)

Verena Štekar-Vidic
Slovenian Museum Society (SMD) – short presentation summary
Slovenian Museum Society, Linhartov trg 1, 4240 Radovljica
verena.vidic@siol.net

Slovenian Museum Society is the oldest professional association in Slovenia. It has been operating continuously since 1839, when it was founded in order to support the Regional Museum of Upper Carniola. The Society currently has 700 members, among them regulars and amateurs. Every four years the General Assembly elects new management – an executive committee and a president separately. The society works in public interest and is therefore funded by the Ministry of Culture. Its fields of operation are the following: education, international cooperation, popularization, publishing and winter games. The society owns a villa in Bled called the Museum's home that is in need of a thorough rehabilitation.

Verena Vidić
The Slovenian Museum Society (SMD) – a brief summary of the presentation of the
Muzejsko društvo Slovenije, Linhartov trg 1, 4240 Radovljica
verena.vidic@siol.net

Slovensko muzejsko društvo je najstarije strukovno udruženje u Sloveniji. Kontinuirano deluje od 1839. g., kad je bilo osnovano kao potpora Kranjskom državnom muzeju. Društvo ima 700 članova, redovnih i ljubitelja. Svake četiri godine Skupština društva bira novo vodstvo - - izvršni odbor i posebno predsjednika. Društvo deluje u javnom interesu, što znači da su programi financirani od strane Ministarstva kulture. Područja djelovanja društva su: edukacija, međunarodna suradnja, popularizacija, izdavaštvo i zimske igre. Na Bledu Društvo u svojem vlasništvu ima vilu Dom muzealaca, za koji je potrebna temeljita obnova.

ISTRAŽIVANJA / RESEARCHES

(7)

Osječki kipari prve polovice 20. stoljeća: Leović, Živić, Nemon, Švigel-Lešić

Daniel Zec

Muzej likovnih umjetnosti, Europska avenij 9, 31000 Osijek

daniel.zec@mlu.hr

Glavni nositelji kiparstva u Osijeku u prvoj polovici 20. stoljeća bili su do sada nedovoljno poznati i slabo istraženi kipari Josip Leović (1885. – 1963.), Mihajlo Živić (1899. – 1942.), Oscar Nemon (1906. – 1985.) i Rudolf Švigel-Lešić (1911. – 1975.).

Likovni izričaj Josipa Leovića (Osijek, 1885. – Osijek, 1963.) u mnogome je određen školovanjem u Beču početkom 20. st. Upravo je simbolizam obilježio ponajbolje Leovićeve kiparske radove, a posebno one stvarane pod mecenatom osječkog industrijalca Rudolfa Povischila, koji mu je postao mecena preko kojega dobiva različite likovne narudžbe.

Još od samih početaka studija na Umjetničkoj akademiji u Zagrebu, evidentan je snažan utjecaj Ivana Meštrovića na kiparsko stvaranje Mihajla Živića (Sikirevci, 1899. – Osijek, 1942.). Osim najranijih radova, to jasno pokazuju i djela nastala neposredno po svršetku studija 1929. godine ili ona kasnija. Još kao gimnazijalac i kao samouki kipar, Oscar Nemon (Osijek, 1906. – Oxford, 1985.) priređuje u Osijeku dvije izložbe svojih kiparskih radova, 1923. i 1924. Već 1925. odlazi u Beč, a potom u Bruxelles, gdje ostvaruje karijeru portretiste i medaljara. Portret Sigmunda Freuda (1931.) donosi mu svjetsku slavu. Rudolf Švigel-Lešić (Županja, 1911. – Vodnjan, 1975.) nakon studija na Umjetničkoj akademiji u Zagrebu vraća se 1934. u svoj zavičaj i radi kao slobodni umjetnik, a u Osijek dolazi 1939. i ondje djeluje do 1945. Na žalost, većina njegovih osječkih narudžbi zbog ratnih okolnosti nije bila realizirana u cijelosti. Ni jednom osječkom kiparu nije pošlo za rukom ostaviti za sobom dubljega traga u povijesti osječke umjetnosti prve polovice 20. stoljeća. Ostali su i na margini nacionalnoga kiparskog stvaranja. Ovaj prikaz, prema tome, ne otkriva velike kipare i senzacionalne kiparske opuse, pa ni reprezentativna pojedinačna kiparska djela. Njime se neće izazvati perturbacije u poznavanju nacionalnoga kiparstva moderne, ali tom poznavanju može biti validan prinos. el-Lešić

Osijek sculptors of the first half of the 20th century: Leović, Živić, Nemon, Švigel-Lešić

Daniel Zec

Museum of fine arts, Europska avenija 9, 31000 Osijek

daniel.zec@mlu.hr

Main protagonists of sculpture in Osijek in the first half of the 20th C were Josip Leović (1885–1963), Mihajlo Živić (1899–1942), Oscar Nemon (1906–1985) and Rudolf Švigel-Lešić (1911–1975), until recently relatively unknown and poorly researched sculptors.

Artistic expression of Josip Leović (Osijek, 1885 – Osijek, 1963) was largely determined by studying in Vienna at the beginning of the 20th century. It is the symbolism that marks the best of Leović's sculpture, painting and graphic works, but primarily the works made under the patronage of Osijek industrialist Rudolf Povischil. Ever since the very beginning of studying at the Academy of Arts in Zagreb, a strong influence of Ivan Meštrović on Mihajlo Živić (Sikirevci, 1899 – Osijek, 1942) was evident. Apart from his earliest works, this is also evident in his works exhibited after the end of his studies 1929, or in the works created later on. Even as a high school student and a self-taught sculptor, Oscar Nemon (Osijek, 1906 – Oxford, 1985) organized two exhibitions of his sculptures in Osijek, in 1923 and 1924. In 1925 Nemon went to Vienna and then to Brussels, where he made a career of a portraitist. The portrait of Sigmund Freud (1931) brings him an international fame. After studying at Zagreb Art Academy Rudolf Švigel-Lešić (Županja, 1911 – Vodnjan, 1975) returned to his homeland and started working as a freelance artist. He came to Osijek in 1939 and worked there until 1945. Unfortunately, most of his commissions had not been fully completed due to a war circumstances. Osijek sculptors were left on the margins of the Croatian art of sculpture. This review, therefore, does not reveal the great sculptors and sensational oeuvres, but it can be a valid contribution to knowing the national modern sculpture.

(8)

O nepoznatoj umjetničkoj zbirci u fundusu Muzeja likovnih umjetnosti u Osijeku: slikarstvo i skulptura austrijskog simbolizma iz kolekcije osječkog industrijalca Rudolfa Povischila

Daniel Zec

Muzej likovnih umjetnosti, Europska avenij 9, 31000 Osijek

daniel.zec@mlu.hr

Umjetnička kolekcija Rudolfa Povischila (1893. – 1947.), danas u fundusu MLU, do sada nije bila podvrgnuta teorijsko-praktičnoj obradi i nije imala stručni prikaz niti je uopće bila prepoznata kao koherentna, ciljano prikupljena i promišljeno formirana umjetnička zbirka, unatoč činjenici da se radi o značajnom, vrijednom i zanimljivom primjeru kolekcionarske prakse. Uz različite predmete i umjetnine, Povischil je posjedovao djela koja, s obzirom na provenijenciju i autorsku pripadnost, tematiku i likovni sadržaj te vrijeme nastanka, treba prepoznati kao jednu zasebnu cjelinu unutar njegove zbirke. Bila je to nevelika, no vrlo pomno odabrana i vrlo dojmljiva kolekcija umjetničkih djela, oblikovana otkupima radova četvorice austrijskih i jednog njemačkog autora, nastalih početkom 20. stoljeća – umjetnika što pripadaju generaciji koju je obilježio nastup modernih likovnih pravaca i stilova u umjetnosti početka 20. stoljeća, prvenstveno secesije i simbolizma, koji su bili direktno uključeni u osnivanje i djelovanje velikih bečkih udruženja likovnih umjetnika, poput Secesije i Hagebunda, ili su bili njihovi članovi. To su Karl Wilhelm Diefenbach (1851.–1913.), Ernst Stöhr (1860.–1917.), Albin Egger-Lienz (1868.–1926.), Friedrich Gornik (1877.–1943.) i Wilhelm Dachauer (1881.–1951.). Neki od njih, poput Stöhra i Egger-Lienza, priznati su i važni predstavnici austrijskog slikarstva s kraja 19. i početka 20. stoljeća. Ostali umjetnici, iako manje poznatih imena i opusa, također su relevantni u razmatranju likovne umjetnosti prvih dvaju desetljeća 20. stoljeća, a napose simbolizma. Upravo je simbolizam zajednička odrednica koja povezuje djela navedenih autora unutar Povischilove kolekcije i koja tu kolekciju sadržajno i likovno definira. Navedena tema obrađena je u knjizi: Daniel Zec, Josip Leović (1885. – 1963.): osječki slikar, grafičar i kipar, Galerija likovnih umjetnosti, Osijek, Osijek, 2013., str. 133 – 173.

About an unknown art collection in the holdings of Museum of Fine Arts in Osijek: painting and sculpture of the Austrian Symbolism From the Collection of Osijek Industrialist Rudolf Povischil Daniel Zec

Museum of fine arts, Europska avenija 9, 31000 Osijek

daniel.zec@mlu.hr

Art collection of Rudolf Povischil (1893 – 1947), now in the holdings of the Museum of Fine Arts in Osijek, has not been subjected to theoretical and practical treatment and did not have professional representation, nor it had even been recognized as a coherent, specifically collected and thoughtfully formed art collection, despite the fact that this was a significant, valuable and interesting example of collecting practice. With a variety of objects and works of art, Povischil owned works that, given the provenance and authorial background, subject matter, visual content and date of origin, should be recognized as separate entity within his collection. It was rather small, but very carefully selected and highly impressive collection of art, formed through acquisitions of works of four Austrian and a German author, created in the early 20th century – artists who belonged to generation which marked the advent of modern art movements and styles in the art of the beginning of the 20th century, especially art Nouveau and symbolism, and who were directly involved in the establishment and activities of major Viennese Association of Artists, such as Secession and Hagebund, or were their members. They are Karl Wilhelm Diefenbach (1851-1913), Ernst Stöhr (1860-1917), Albin Egger-Lienz (1868-1926), Friedrich Gornik (1877-1943) and Wilhelm Dachauer (1881-1951). Some of them, like Stöhr and Egger-Lienz, are recognized as important representatives of the Austrian painting from the late 19th and early 20th centuries. Other artists, although less known, are also relevant in considering the fine art of the first two decades of the 20th century, and especially symbolism. It is the symbolism which is the common determinant linking the work of alleged authors within Povischil's collection, and which defines this collection. The above subject is elaborated in: Daniel Zec, Josip Leović (1885. – 1963.): osječki slikar, grafičar i kipar, Galerija likovnih umjetnosti, Osijek, 2013., 133 – 173.

(9)

Likovno stvaralaštvo u Rijeci- valorizacija riječke međuratne likovne scene
Daina Glavočić
Muzej moderne i suvremene umjetnosti Rijeka, Dolac 1, 51000 Rijeka
daina.glavocic@mmsu.hr

Zbog političkih promjena međuratnog razdoblja XX. stoljeća fašističke vlasti u Rijeci nije bilo pogodno vrijeme umjetničkog stvaralaštva jer se već jasno nazirala nova svjetska katastrofa. Drugi svjetski rat je završio podjelom kvarnersko-istarskog područja na zonu A i zonu B, a stanovništvo Rijeke se opredjeljuje za jednu od njih. Političko okruženje u gradu postalo je okrutno i nesigurno, građani pod prismotrom stare ili nove vlasti, što je ometalo umjetnike i stvaralačku inspiraciju. Već je krajem četrdesetih primjetno iseljavanje građana i pojedinih umjetnika, a nakon rata u velikom egzodusu odlaze mnogi, izabравši praktičniji izlaz - opciju za Italiju. Deklariravši se Talijanima, optanti su napustili gotovo svu imovinu i nekretnine u Rijeci, umjetnine i jedinstvenu zbirku koju nisu mogli odnijeti, djela fijumanskih skulptora na obiteljskim grobovima Kozale. Jedina iznimka su fijumanski umjetnici češko-slovensko-mađarskog podrijetla, talijanske kulture - blizanci Romolo i Remo Venucci, odabравši ostanak, život i rad u hrvatskoj sredini. S ezulima i optantima, vlasnicima umjetnina otišle su i one, što je danas otežavajuća okolnost u rekonstruiranju riječke likovne scene međuratnog razdoblja, kao i činjenica da se o fijumanskoj umjetničkoj sceni gotovo pedeset godina nije uvažavalo, pisalo ni govorilo, niti istraživalo ili proučavalo. Iako tih djela ima malo u muzejima Rijeke, privatnim riječkim ili inozemnim stanovima – autori su često nepoznati i samim vlasnicima. Ovaj prikaz podsjeća na specifično likovno stvaralaštvo u Rijeci, postignuća i promašaje na temelju dužeg istraživanja i dostupnih izvora i građe u cilju stvaranja uvjeta za kritičku prosudbu, analizu i valorizaciju riječke međuratne likovne scene u stručnoj ali i laičkoj javnosti.

Artistic creativity in Rijeka - valorisation of Rijeka's interwar art scene
Daina Glavočić
Museum of Modern and Contemporary Art, Rijeka, Dolac 1, 51000 Rijeka
daina.glavocic@mmsu.hr

Due to the political changes of the interwar period of the 20th century in the fascist rule in Rijeka, it was not the appropriate time for artistic creativity because a new global disaster was already becoming apparent. The end of the Second World War saw the division of the Kvarner-Istria region into two zones 'A' and 'B', and the population of Rijeka chose one of them. The political environment in the city became harsh and unsafe, and citizens were under surveillance of the old or new authorities, which hindered artistic and creative inspiration. By the end of the 1940s the emigration of citizens and individual artists was noticeable, whilst many had left in a great exodus after the war, choosing the practical exit – the option of going to Italy. Declaring themselves with the Italians, these option-takers abandoned almost all of their assets and property in Rijeka, the artwork and unique collection which they were not able to carry, the works of Fiume's (Rijeka's) sculptors on the family graves of Kozala. The only exception were the Fiume artists of Czech-Slovenian-Hungarian origin, of Italian culture – the twins Romolo and Remo Venucci, choosing to stay, live and work in the Croatian community.

With the exiles, option-takers and owners the artworks also left, which today is an aggravating factor in the reconstruction of Rijeka's art scene of the interwar period, as well as the fact that for almost fifty years the Fiume artistic scene has not been acknowledged, written or spoken about, nor researched or studied. Although there are a small number of these works in Rijeka's museums, in private homes in Rijeka or abroad – the authors are often unknown and are themselves the owners.

This study recalls the specific artistic creativity in Rijeka, the achievements and failures on the basis of extensive research, available sources and material with the aim of creating conditions for the critical assessment, analysis and valorisation of Rijeka's interwar art scene to the professional as well as laic public.

(10)

Muzealizacija umjetničkih ateljea – pregled hrvatskih institucionalnih iskustava
Snježana Pintarić
Muzej suvremene umjetnosti, Avenija Dubrovnik 17, 10000 Zagreb
snjezana.pintaric@msu.hr

Umjetnički ateljei autentična su mjesta kreativnog stvaralaštva, a proces njihove intenzivne muzealizacije započinje u Europi krajem 19. i početkom 20. stoljeća. Povijest umjetničkih ateljea kao društvenih prostora započinje u Zagrebu 1896. s izgradnjom šest ateljea u Ilici 85. dok se 1959. otvara za javnost Meštrovićev atelijer u Mletačkoj ulici te s tim datumom započinje proces institucionalne muzealizacije ateljea. U hrvatskim baštinskim institucijama ne postoji na jednom mjestu dostupan popis tj. baza podataka o sačuvanim tj. muzejski prezentiranim ateljeima. Kako bi bila omogućena analiza do sada postignutog na tom polju, pokazala se, kao prvi korak u istraživanju, potreba izrade popisa institucija u kojima se čuva i prezentira ova vrsta građe. Rezultat istraživanja dobiven je na temelju podataka prikupljenih od institucija koje vode brigu o ateljeima tj. dijelovima ateljerskih cjelina – četrdesetak muzeja, galerija, sakralnih zbirki i centara za kulturu, od Ministarstva kulture – Odjela zaštite kulturne baštine, od Muzejskog dokumentacijskog centra i od pojedinaca. Popis, koji po prvi put donosi objedinjene podatke o ovoj specifičnoj problematici unutar muzejskih zbirki ujedno otvara i niz stručnih pitanja i pomaže u sagledavanju problematike muzealizacije ateljea u nacionalnom kontekstu. Željela bih napomenuti da sam, usprkos težištu ovog istraživanja na zagrebačke ateljee, smatrala važnim prikupiti podatke o što većem broju ateljerskih cjelina u Hrvatskoj, pa makar se ponekad radilo o malom broju predmeta koji na simboličan način čuvaju memoriju na pojedine umjetnike.

The Musealization of Artist's Studios – An Overview of Croatian Institutional Experience
Snježana Pintarić
Museum of Contemporary Art, Avenija Dubrovnik 17. 10000 Zagreb
snjezana.pintaric@msu.hr

Artist's studios are genuine sites of creative production. The process of their intensive musealization began in Europe in the late 19th and early 20th centuries. In Zagreb, the history of artist's studios as social spaces began in 1896, with the construction of six studios located in Ilica 85, while Meštrović's studio in Mletačka Street was opened for the public in 1959. From that time on, the process of institutional musealization of artist's studios began. In Croatian heritage institutions, there is no available database containing an itemized list of preserved artist's studios that are presented as museums. In order to enable a critical analysis of the progress achieved so far in this regard, as the initial step in research, it became necessary to prepare a list of institutions holding and displaying this type of material. The result of research was developed based on the data collected from institutions in charge of the artist's studios, that is, portions of such larger studio entities, including forty museums, galleries, collections of religious works, and cultural centers, as well as from the Ministry of Culture's Department for the Protection of Cultural Heritage, the Museum Documentation Centre, and private individuals. The list, which for the first time presents the combined information about this issue within the particular museum collections raises a number of technical issues, and assists in determining the problems involved in the musealization of artist's studios in the national context. Despite the focus of this research on the Zagreb based studios, I would like to mention that it, was important to collect data on as many studio units in Croatia as possible, even though it was sometimes about only a small number of items which, on a more symbolic level, preserve the memory of individual artists.

(11)

Identifikacija fotografskih i fotomehaničkih tehnika izrade razglednica

1Ivana Katušić, 2Hrvoje Gržina

1Strossmayerova galerija starih majstora Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Trg Nikole Šubića Zrinskog 11, 10000 Zagreb

2 Hrvatski državni arhiv, Marulićev trg 21, 10000 Zagreb

ikatusic@hazu.hr, hgrzina@arhiv.hr

Kroz svoju su povijest postojanja razglednice izrađivane različitim tehnikama i u različitom broju primjeraka. Ovo će se izlaganje ograničiti samo na one umnažane fotografskim i fotomehaničkim putem, koji nužno pretpostavlja postojanje fotografskog izvornika, a moguće ih je pronaći u brojnim muzejima. Unatoč svojoj atraktivnosti te činjenici da su takve razglednice naizgled jednostavne za obradu, specifičan skup problema koji njihov opis stavlja pred muzealca rezultira primjetnim nedosljednostima i manjkavostima u standardima obrade te vrste muzejske građe u nas. Prije svega nameće se potreba za razjašnjenjem terminološke prirode: pojam „razglednica“ naime označava vrstu / naziv muzejskog predmeta te ga kao takvog valja razlikovati od tehnike njegove izrade. Potom valja istaknuti kako je upravo tehnika izrade element opisa koji je u domaćim katalozima izložaba i drugim vrstama muzejskih publikacija u kojima su predstavljene razglednice više iznimka nego pravilo. U fotografske se tehnike izrade ubrajaju cijanotipija i želatinska fotografija, u fotomehaničke svjetlotisak, poluton, rotogravura, fotogravura te offset litografija, a postoje i primjeri primjene hibridnih procesa. Ovo izlaganje – sažetim pregledom spomenutih postupaka, popraćenog nizom primjera iz hrvatskih muzeja i drugih baštinskih institucija – ponudit će smjernice za njihovu preciznu identifikaciju, u svrhu što potpunijeg opisa muzejskog predmeta.

Identifying photographic and photomechanical processes used in postcard printing

Ivana Katušić, Hrvoje Gržina

The Strossmayer Gallery of Old Masters, Croatian Academy of Sciences and Arts, Trg Nikole Šubića Zrinskog 11, 10000 Zagreb

Croatian State Archives, Marulićev trg 21, 10000 Zagreb

ikatusic@hazu.hr,

hgrzina@arhiv.hr

Throughout the history of their existence, postcards were produced using different techniques and with varying number of copies. This presentation is concerned only with postcards multiplied by photographic and photomechanical processes, which imply the existence of a photographic original, whose examples can be found in numerous museums. Despite its attractiveness and the fact that it is seemingly simple to process, there is a specific set of problems inherent in this type of postcards that curators are faced with, which has resulted in noticeable inconsistencies and shortcomings related to analysis and definition standards of this type of items in Croatian museums. First of all, there is a need for clarification pertaining to terminology: the term “postcard”, in fact, designates a specific type of museum objects, which should be distinguished as such from the technique of their production. Furthermore, it should be pointed out that using production technique as an element of description of postcards is more the rule than the exception in national exhibitions’ catalogs and other types of museum publications. With respect to photographic techniques, these include cyanotype and gelatin silver process, while photomechanical ones include collotype, halftone, rotogravure, photogravure and offset lithography, although there are also examples where hybrid processes were used. Based on a brief overview of the above mentioned processes accompanied by a number of examples from various Croatian museums and other heritage institutions, this presentation will try to provide guidelines for an accurate process identification, all with the aim of giving a more complete description of these type of objects.

(12)

Od manifestacije MUVI: muzeji-video-film do portala s pristupom muzejskim filmovima online
Lada Dražin –Trbuljak
Muzejski dokumentacijski centar, Ilica 44/II, 10000 Zagreb
ldrazin@mdc.hr

Rad donosi početna istraživanja AV fondova u hrvatskim muzejima te pogled na mogućnosti prezentacije u digitalnom prostoru. Od svoje prve bijenalne manifestacije održane 2006. godine MUVI: muzeji-video-film je najavljen kao istraživački projekt. MUVI je taj put nastojao i razvijati kroz sve četiri manifestacije ne prestajući stalno uključivati nove oblike komunikacije i prezentacije audiovizualnih priloga. Prikazivački program, predavanja i susreti filmskih i muzejskih autora i kustosa bili su inicijalna platforma za razmjenu znanja. Potom se krenulo s prikazivanjem inozemnog programa, organizacijom radionica, od 2012. festivalom filmova snimljenih mobitelom MUVIMOBIL, a od 2014. multimedijским blokom MUVI-lab koji će proširiti istraživanje pokretnih slika i na multimedijске projekte (CD-ROM, DVD-Rom, webstranice, igrice, 3D animacije, hologrami, mobilne aplikacije, audio vodiči, interaktivni kiosci, online izložbe, virtualni muzeji, blogovi ...). Tijekom četiri MUVI-ja u prikazivačkom dijelu programa pokazano je preko 200 videa nastalih u produkciji hrvatskih i inozemnih muzeja, a sudjelovalo je oko tridesetak vanjskih suradnika/suradnica iz Hrvatske i inozemstva. Cilj je u početku bio samo započeti istraživanje u kojoj mjeri i na koji način je film u muzejima prisutan te prije svega uspostaviti prve kontakte s baštinskim ustanovama koje bi nam svojim smjernicama u sugestijama mogle pomoći u njegovom očuvanju. U radu ćemo pored sinteze dosadašnjeg rada na MUVI manifestaciji pokazati i rezultate istraživanja podataka iz OREG-a (Online Registar muzeja, galerija i zbirki u RH) koji se prikupljaju metodom anketnog upitnika. Analizom rezultata steći ćemo uvid u aktualno stanje vezano uz dokumentacijske zbirke AV fondova, broj muzejskih profesionalaca koji se bave njihovom obradom kao i o broju jedinica koje muzeji čuvaju u tim zbirkama. Na kraju samo kratki osvrt na projekte koji su u nastajanju: od promišljanja digitalnog repozitorija do pogleda u testnu fazu portala s pristupom muzejskim filmovima online.

From the Event MUVI: museums-video-film to a Portal Providing Online Access to Museum Films
Lada Dražin –Trbuljak
Museum Documentation Center, Ilica 44/II, 10000 Zagreb
ldrazin@mdc.hr

This paper discusses the initial researches into the AV holdings in Croatian museums and a survey of the possibility of their being presented in the digital space.

From its first biennial appearance in 2006, MUVI: museums-video-film was announced as a research project. MUVI has endeavoured to develop this profile through all four events, unceasingly including new forms of communication and presentation of audiovisual contributions. A screening programme, lectures and meetings of film and museum authors and curators were the initial platform for an exchange of knowledge. Then a start was made with the presentation of a programme from abroad, followed up by the organisation of workshops, and from 2012 by a festival of films shot on mobile phones, MUVIMOBIL, and in 2014 by the multimedia block MUVI lab, which will expand research in moving pictures and multimedia projects (CD-ROM, DVD-Rom, Web sites, games, 3D animations, holograms, mobile applications, audio guides, interactive kiosks, online exhibitions, virtual museums and blogs). Over 200 videos produced by Croatian and foreign museums have been shown in the screening part of the programme of the four MUVIs to date, and about thirty external consultants from Croatian and abroad have participated. The objective at the beginning was only to start research into the extent to which and in what way the film is present in museums. A primary concern was to make the first contacts with heritage institutions capable of making suggestions and giving guidelines to help in the preservation of the medium. In this paper, as well as a synthesis of the work to date in the MUVI event, we shall also show the results of research into data from OREG (the Online Register of Museums, Galleries and Collections in the Republic of Croatia) collected through a questionnaire. Pursuant to these results we shall acquire information about the current state of collections of documentation regarding audiovisual holdings, the number of museum professionals dealing with their study and processing as well as the number of units that museums keep in these collections. At the end there will be just a brief notice of projects in progress: from thinking through a digital multimedia repository to a look at the test phase of a portal with online access to museum films.

(13)

Važnost muzejskih zbirki u prirodoslovnim istraživanjima

1Bakran-Petricioli Tatjana, 2Faivre, Sanja 3Barešić Jadranka, 3Horvatinčić Nada

1Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Biološki odsjek, Rooseveltov trg 6, 10000 Zagreb

2Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Geografski odsjek, Marulićev trg 19/II, 10000 Zagreb

3Institut Ruđer Bošković, Bijenička 54, 10000 Zagreb

tatjana.bakran-petricioli@zg.t-com.hr, sfaivre@geog.pmf.hr, jadranka.baresic@irb.hr,

nada.horvatincic@irb.hr

Muzejske zbirke osim edukativne imaju i vrlo važnu znanstvenu ulogu. U trenutku nastajanja zbirke nije moguće predvidjeti sve aspekte prirodoslovnosti važnosti sakupljenih uzoraka, o čemu govori ovaj prilog. U našim istraživanjima u istočnom Jadranu proučavamo biološke indikatore srednje razine mora, prvenstveno alge čija tijela su dijelom izgrađena od kalcijevog karbonata, a žive prirasle za stijenu u zoni plime i oseke. Starost fosilnih algnih biokonstrukcija moguće je odrediti metodom radioaktivnog ugljika te tako doći do zaključaka o promjenama razine mora u posljednjih nekoliko tisuća godina. Za određivanje ^{14}C starosti potrebno je poznavanje početne ^{14}C aktivnosti datiranog uzorka, odnosno ^{14}C aktivnosti u momentu rasta organizma ili tzv. efekta rezervoara. Dosadašnja istraživanja efekta rezervoara ^{14}C u Jadranu napravljena su na svega nekoliko organizama. Da bismo mogli utvrditi postoji li ^{14}C rezervoar efekt kod algi koje žive u morskoj razini bili su nam potrebni uzorci organizama sakupljeni u zoni plime i oseke ili u plitkom infralitoralnoj zoni Jadrana, koji su rasli prije termonuklearnih pokusa koji su značajno poremetili prirodnu ^{14}C aktivnost atmosfere. Uzorke 2 vrsta algi i 5 vrsta mekušaca, koji zadovoljavaju tražene kriterije, pronašli smo u zbirkama naših muzeja: Prirodoslovnog muzeja u Rijeci, Hrvatskog prirodoslovnog muzeja u Zagrebu, Prirodoslovnog muzeja u Splitu te Narodnog muzeja u Zadru. Rezultati su pokazali da postoji određeni ^{14}C rezervoar efekt koji se mora uzeti u obzir kod određivanja starosti morskih organizama u Jadranu. To ujedno ukazuje koliko su važne pažljivo inventarizirane i čuvane muzejske zbirke za suvremena prirodoslovena istraživanja. Takve zbirke mogu u budućnosti dati dragocjene podatke ne samo za svrhu za koju su prvenstveno bile namijenjene već i za istraživanja koja nije bilo moguće predvidjeti u trenutku formiranja zbirke.

The importance of museum collections in natural science research

1Bakran-Petricioli Tatjana, 2Faivre, Sanja 3Barešić Jadranka, 3Horvatinčić Nada

1Faculty of Science, University of Zagreb, Department of biology, Rooseveltov trg 6, 10000 Zagreb

1Faculty of Science, University of Zagreb, Department of geography, Marulićev trg 19/II, 10000 Zagreb

3 Ruđer Bošković Institute, Bijenička 54, 10000 Zagreb

tatjana.bakran-petricioli@zg.t-com.hr, sfaivre@geog.pmf.hr, jadranka.baresic@irb.hr, nada.horvatincic@irb.hr

Museum collections, apart from being educational, have an important scientific role. At the moment of the collection's creation, it is impossible to predict all the aspects of its importance to natural science. In our research we study biological indicators of mean sea level, primarily algae that have bodies partly built from CaCO_3 and live attached to rock in the intertidal zone. The age of fossil bioconstructions can be determined through radiocarbon dating. In that way conclusions about the sea level's fluctuations can be made. For radiocarbon dating it is important to know the starting ^{14}C activity of the dated sample, namely the ^{14}C activity at the moment of the organism's growth i.e. the reservoir effect. Until now the reservoir effect research in the Adriatic was done on only a few organisms. In order to conclude whether the ^{14}C reservoir effect is present in algae that live at sea level we needed samples of marine organisms collected from the intertidal zone or the shallow infralittoral of the Adriatic that grew before thermonuclear experiments which significantly altered the natural ^{14}C activity of the atmosphere. Samples of 2 algal and 5 mollusc species that conform to the needed criteria we found in collections of the Natural History Museums in Rijeka and Zagreb, the National Museum Zadar and the Natural History Museum Split. The results showed that there is a certain ^{14}C reservoir effect that needs to be taken into account when dating marine organisms in the Adriatic. Also, that points to the importance of carefully inventoried and kept museum collections for contemporary natural science research. Such collections can give valuable data in the future, not only for the purpose they were originally intended for, but for the research that could not be predicted at the moment of the collection's creation.

(14)

Implementacija prirodoslovnih istraživanja u Prostornom planu Primorsko-goranske županije
Milvana Arko-Pijevac
Prirodoslovni muzej Rijeka, Lorenzov prolaz 1, 51000 Rijeka
milvana@prirodoslovni.com

Sustavnim istraživanja kvarnerskog akvatorija koja djelatnici PMR-a provode u sklopu svojih terenskih istraživanja, osim prikupljanja predmeta za muzejske zbirke vrši se geološka i biološka valorizacija lokaliteta. Od 1995.-2007.g. izvršena su istraživanja dijela akvatorija Riječkog zaljeva, Vinodolskog kanala, Kostrene, otoka Goli, Prvić, Grgur, Ćutin Veli i Ćutin Mali, Susak i Srakane. Ustanovljene su mnoge zakonom zaštićene vrste i zajednice od interesa za zaštitu. Obradeni podaci unešeni su u GIS sustav podataka i koristili su se u izradi Ekološke mreže RH koja je proglašena 2007.g, Za potrebe izrade Prostornog plana Primorsko goranske županije područja Ekološke mreže u akvatoriju PGŽ a dopunjena su staništima NATURA 2000 i odgovarajućim zajednicama i staništima prema Nacionalnoj kalsifikaciji staništa Republike Hrvatske s opisom smjernica mjera zaštite. Pri uspostavljanju zaštićenog područja važno je koristiti međunarodno priznate i postavljene kategorije jer se time olakšava i na bolji način povezuje nacionalni i međunarodni sustav zaštićenih područja istih kategorija.

Implementation of natural history researches in the Spatial Plan of Primorsko-Goranska County
Milvana Arko-Pijevac
Prirodoslovni muzej Rijeka, Lorenzov prolaz 1, 51000 Rijeka
milvana@prirodoslovni.com

The systematic researches in the Kvarner region were carried out from 1995 to 2007 by museum experts from Natural History Museum Rijeka with aim of geological and biological valorisation of the sites and for enrich the museum collections with new specimens. The aquatorium of Northern part of Rijeka bay, Vinodol channel, Kostrena, Ćutin Veli and Ćutin Mali islets, Susak and Srakane Islands were investigated. In the investigated areas were noted many protected species and communities of conservation interest. The processed data were entered into a GIS system and were used in the adoption of the Croatian Ecological Network, which has been declared in 2007. For the purpose of the Spatial Plan of Primorsko Goranska County the data of sites were complemented by Natura 2000 habitats and communities as the data of vulnerability and protection measures. In establishing a protected area, it is important to use an internationally recognized categories, as it facilitates and take together national and international system of protected areas of the same category.

MUZEJSKE ZBIRKE / MUSEUM COLLECTIONS

(15)

Herbarij Prirodoslovnog muzeja Split

Nediljko Ževrnja, Dalibor Vladović

Prirodoslovni muzej i zoološki vrt, Kolombatovićevo šet. 2, 21000 Split

nediljko@prirodoslovni.hr, dalibor@prirodoslovni.hr

Herbarij je sastavni dio Prirodoslovnog muzeja u Splitu, a osnovan je u siječnju 2005. Prilikom registracije u Index Herbariorum dodijeljena mu je međunarodna skraćenica NHMS. Herbarij trenutno sadrži 13612 herbariziranih primjeraka, a čine ga algariji: Hel, Piasevoli, Irić, Župić, Župić (pokretno kulturno dobro RH), Giovanni Battista Sandri (pokretno kulturno dobro RH), Marija Selebam de Cattani (pokretno kulturno dobro RH) te herbarijske zbirke: Carla Studniczke (u obradi), Andrije Andrića, Grgura Bučića (u obradi), Antuna Cvitanića (u obradi), Ampelografska zbirka Stjepana Bulića (pokretno kulturno dobro RH) Herbarijska zbirka Carla Studniczke – najveća je herbarijska zbirka koja za sada broji 9592 primjerka herbariziranih biljaka ili 3681 herbarijski list. U do sada obrađenom dijelu herbarija, najviše primjeraka sakupljeno je u Europi (3370 herbarijskih listova). Prema herbarijskim etiketama najviše biljaka sabrano je s područja današnje Austrije (678 herbarijskih listova), a zabilježeno je još 37 država u kojima je sakupljan biljni materijal. Prema pripadnosti pojedinim herbarijima u obrađenom dijelu herbarija ističu se biljke iz zbirke Flora Dalmatiens. Osim ove zbirke registrirano je njih još 166. Najviše biljnog materijala sakupio je sam Studniczka (1866 herbarijskih listova). Zabilježeno je još 244 botaničara ili sakupljača koji su sa Studniczkom razmjenjivali herbarijski materijal. Najstariji herbarijski primjerci su iz 1836., a najmlađi iz 1904. Najviše herbarijskog materijala sakupljeno je u razdoblju od 1871. do 1880. (2166 herbarijskih listova). Povijesna važnost ovog herbarija ogleda se u njegovoj starosti, u tome što su u njemu do sada registrirani izotipski herbarijski primjerci, ali i primjerci rijetkih i endemičnih biljnih vrsta. Važnost je i u primjercima koje su Studniczki slali mnogi istaknuti botaničari i sakupljači toga vremena

Herbarium of the Natural History Museum Split

Nediljko Ževrnja, Dalibor Vladović

Natural History Museum and Zoo Split, Kolombatovićevo šet. 2, 21000 Split

nediljko@prirodoslovni.hr, dalibor@prirodoslovni.hr

Herbarium (NHMS) is part of the Natural History Museum in Split, and was founded in January 2005. Herbarium currently contains 13612 samples of herbal plants. Herbarium of the Natural History Museum Split consists of Aegae collection of: Hel, Piasevoli, Irić, Župić, Župić (Croatian Cultural Heritage), Giovanni Battista Sandri (Croatian Cultural Heritage), Marija Selebam de Cattani (Croatian Cultural Heritage) and herbarium collection of: Carl Studniczka (processing in progress), Andrija Andrić, Grgur Bučić (processing in progress), Antun Cvitanić - (processing in progress), Ampelographic collection of Stjepan Bulić (Croatian Cultural Heritage). Herbarium collection of Carl Studniczka - is the largest herbarium collection in the NHM Split, which now counts 9592 samples of herbal plants or 3681 herbarium sheet. In the part of herbarium which has already been analysed, majority of the herbal plants was collected in Europe (3370 herbarium sheets). According to the labels, the majority of herborized material was collected in the area of the Austria (678 herbarium sheets) and 37 other countries have also been registered. According to the affiliation to a particular herbarium collection in analysed part of Studniczka's herbarium the most represented is Flora Dalmatiens collection. This is followed by 166 other collections. Most of the samples of herbarium plants were collected by Studniczka himself (1866 herbarium sheets). Besides Studniczka, there are 244 collectors or botanists also have been registered. The oldest herbarium samples dates from 1836, where as the newest ones date from 1904. The vast majority of herbarium sheets (2166 herbarium sheets) was collected during the period from 1871 to 1880. The historical significance of this herbarium is in his age. The importance is in registered isotype herbarium samples, samples of rare and endemic plant species and in the samples of the plants, which were collected and sent to Studniczka by many botanists and collectors of that time.

(16)

Upravljanje prirodoslovnim zbirkama
Milvana Arko-Pijevac
Prirodoslovni muzej Rijeka, Lorenzov prolaz 1, 51000 Rijeka
milvana@prirodoslovni.com

Razvoj upravljanja prirodoslovnim zbirkama mjenjao se kroz povijesna razdoblja promjenom društvenih uređenja, novim otkrićima i tehnološkim razvojem. Pristup prikupljanju prirodnina ovisio je o interesima stvaranja zbirke, od zadovoljena estetskih potreba za lijepim prirodnim predmetima i rijetkostima do kolekcionarskih i znanstvenih interesa. Prema cilju prikupljanja podaci o predmetu bili su od osnovnih, samo s imenom vrste, te opširnijih opisa s nazivom vrste, staništa i nalazišta. Danas se razvojem tehnologije otvaraju nove mogućnosti istraživanja u različitim znanstvenim disciplinama, a svjest o zaštiti prirode i okoliša zahtjeva određene etičke norme pri sakupljanju predmeta. U tom smislu prirodoslovni predmeti i zbirke predstavljaju osnovnu bazu za istraživanja u našem razumijevanju biološke raznolikosti, evolucije, populacijske genetike, klimatskih promjena i promjena u okolišu nastalih ljudskim djelovanjem kao i baznu dokumentaciju koja nam omogućuje postavljanje hipoteza u predviđanjima budućih događaja u našem prirodnom okruženju. Da bi se zadovoljile mnogostruke mogućnosti znanstvenih istraživanja na zbirkama, pred kustose se postavljaju novi zahtjevi i pristupi u stvaranju prirodoslovnih zbirki što zahtjeva uvođenje standarda počevši od metodike prikupljanja predmeta, načina konzervacije i čuvanja, sve do prezentacije, pripremanja izložbi i načina izlaganja predmeta do izbora adekvatnih materijala za pakiranje i transport te objavljivanja podataka. Samo one zbirke koje zadovoljavaju standarde za daljnja istraživanja mogu se nazivati znanstvenim zbirkama i trebale bi biti ciljem stvaranja zbirke u prirodoslovnim muzejima.

Natural history collections management
Milvana Arko-Pijevac
Natural History Museum Rijeka, Lorenzov prolaz 1, 51000 Rijeka
milvana@prirodoslovni.com

The development of natural history collections management through different historical periods has gone step in step with changes in government systems, new discoveries and technological advances. An approach to collecting natural artefacts has been governed by different interests entailed in creating collections, from satisfying an aesthetic need for beautiful natural objects and rare items to collectionary and scientific interests. In terms of collection purpose, data on the objects have ranged from elementary ones with only the name of the species to more extensive descriptions comprising the name of the species, habitats and discovery sites. Modern technological advances have opened new possibilities of research in different scientific disciplines, while growing awareness of the need to protect the natural environment dictates certain ethical collection standards. In this sense, natural history items and collections represent a database for the research of our understanding of biological diversity, evolution, population genetics, climate and environmental changes caused by human activities, as well as basic documentation that allows us to establish hypotheses related to predictions of future events in our natural surroundings. In order to satisfy multiple possibilities of the scientific research of collections, curators are faced with new demands and approaches towards creating natural history collections. This requires the implementation of standards, including the methodology of item collection, conservation and preservation methods, presentation and preparation of exhibitions and exhibiting methods, the choice of adequate packaging and transport material, and data publishing. Only those collections which satisfy the standards required for further research can be considered scientific collections and should thus be the goal for establishing collections in natural history museums.

(17)

Od arheološkog lokaliteta do muzeja (Arheološki lokalitet Burnum)

Joško Zaninović

Gradski muzej Drniš, Domovinskog rata 54, 22320 Drniš

gradski.muzej.drnis@si.t-com

Rimski vojni logor Burnum sagrađen je na prijelazu iz stare u novu eru, na položaju s kojeg je Rimsko Carstvo kontroliralo prijelaz preko rijeke Krke. Bio je sjedište XI. legije i IV. rimske legije. U njemu su bile smještene i pomoćne postrojbe (kohorte). Od cijeloga kompleksa do danas su ostali sačuvani lukovi zapovjedne zgrade, vojni amfiteatar koji je jedini takav sačuvan na tlu Hrvatske te ostaci vojnog vježbališta – kampusa.

Sustavna arheološka istraživanja u Burnumu započela su 2003. godine nakon jednogodišnjih priprema. Cilj početnih istraživanja bio je utvrđivanje postojanja amfiteatra, za kojega se do tada mislilo da je to velika prirodna vrtača bez ikakvih kulturoloških obilježja. Odmah na početku istraživanja otkriveni su i istraženi kulturni slojevi ispred južnog ulaza u amfiteatar i južni ulaz amfiteatra, a zatim i ostali dijelovi amfiteatra (borilište, istočni i sjeverni ulaz, svetište, odvodni kanal padalinskih voda). Pronađena je velika količina raznovrsnog arheološkog materijala što je već tada nametalo stvaranje zasebne muzejske zbirke Burnum. U prilog istraživanju išlo je to što se rimskog vojni logor Burnum nalazi u sklopu JU NP „Krka“ što ga je zaštitilo od devastacija i ljudskih intervencija te neposredna blizina napuštenog vojnog kompleksa u selu Puljane koji je poslužio kao idealno mjesto za budući znanstveno-istraživački centar koji bi pokrивao čitavi sjeverni dio NP „Krka“. Odlukom Vlade RH od 4. prosinca 2004. godine čitavi vojni kompleks u Puljanima ustupljen je JU NP „Krka“ uz uvjet da se u njemu uredi budući Muzej Burnum i smještajni objekt za istraživače Burnuma. Muzejska zbirka Burnum za posjetitelje je otvorena krajem svibnja 2010. godine.

From archaeological site to museum (Archaeological site Burnum)

Joško Zaninović

Drniš Town Museum, Domovinskog rata 54, 22320 Drniš

gradski.muzej.drnis@si.t-com

Roman military camp Burnum was built during the first century, it was situated in the area from which Roman Empire was able to control crossing over the river Krka. Camp Burnum was settlement of XI. and IV. Roman legions. Helping troops (kohort) were also placed there. From whole complex survived remains of arches that belonged to the military headquarters, military amphitheater (only of that kind preserved in Croatian territory) and remains of military training ground – kampus.

Intensive archaeological research began in 2003 after one-year preparing works. Before first research began it was thought that amphitheater was just sinkhole formed by natural processes without human interventions. First researches were focused on amphitheater, primely on cultural layers found in the area of southern entrance. After that researches expanded on the wider area of campus. One of advantages of that archaeological site is that it is located on the area of NP „Krka“ so it was preserved of any human impact. A lot of archaeological material was found and all that material was gathered under separate museum collection called „Museum collection Burnum“.

Near the archaeological site there is former Croatian military camp in village Puljane that was given to NP Krka by a resolution of Croatian Government in December 4th 2004. In that complex is planning to settle a future Center for scientific researches of Northern area of National park Krka. One of buildings became Archaeological Museum that opened its doors for visitors at the end of May of 2010.

(18)

U susret novom muzeju: Zbirka bačvarstva

Marija Mesarić

Muzej grada Koprivnice, Trg dr. Leandera Brozovića 1, 48000 Koprivnica

etnoantropo@muzej-koprivnica.hr

Muzej grada Koprivnice jedna je od muzejskih ustanova koje su dio procesa promjena i transformacije prisutnih danas u hrvatskim, ali i drugim muzejima u svijetu. Njegova transformacija u novi muzej, suvremeni muzej, baštinsku ustanovu, interaktivni muzej koji kroz dijalog o vlastitoj prošlosti, sadašnjosti i budućnosti poziva lokalnu zajednicu na aktivno sudjelovanje, dio je promišljanja uloge koprivničkog muzeja u suvremenom društvu. Suradnja Muzeja grada Koprivnice na regionalnom projektu Digitalni muzeji poticaj je za daljnja promišljanja kako Zbirku predmeta bačvarstva koju čine muzejski predmeti kao kulturna dobra i materijalna kultura lokalne zajednice, predstaviti kao dio novog muzeja, primjenom interdisciplinarnog pristupa uz davanje interkulturalnog konteksta predmetima u prezentaciji zbirke. Razmatraju se i različite mogućnosti dokumentacije, digitalizacije i prezentacije Zbirke bačvarstva kao nematerijalne baštine unutar koncepta novog muzeja, materijaliziranja kulturnih praksi (vještina, znanja, izvedbi) koje tradiciju smještaju u suvremenost, kontekst današnjice kroz nove priče o predmetima bačvarstva kao i suvremene tehnološke mogućnosti prezentacije i održivosti u lokalnoj zajednici.

Towards a new museum: The collection of cooper's trade

Marija Mesarić

Koprivnica City Museum, Trg dr. Leandera Brozovića 1, 48000 Koprivnica

etnoantropo@muzej-koprivnica.hr

Koprivnica town Museum is one of museums that are a part of the process of change and transformation which are present in Croatian and other museums around the world. Its transformation towards a new museum, modern museum, heritage institution, interactive museum, that through dialogue about their own past, present and future implies the local community to participate actively within the institution, is a part of the consideration of its role in the contemporary society. Being a part of the regional project "Digital Museums" is the stimulus for further reflections how the Collection of cooper's trade which consists of museum object as a cultural heritage and local material culture, can be presented as a part of new museum, by using the interdisciplinary approach in their presentation and giving them the intercultural context. The various possibilities of documentation, digitalization and presentation of the Collection of cooper's trade as a part of museum intangible heritage, by materializing cultural practices (skill, knowledge, performance) which regards tradition as a part of contemporary society through new stories about objects as well as new technological capabilities, are also taking into consideration as a part of the new Museum

(19)

Slavko Grčko, specijalizirana zbirka Muzeja moderne i suvremene umjetnosti

Vilma Bartolić

Muzej moderne i suvremene umjetnosti, Dolac 1/II, 51000 Rijeka

vilma.bartolic@mmsu.hr

Slavko Grčko (1934. – 2007.), istaknuti je riječki umjetnik koji se izražava grafikom, crtežom, slikom, a potkraj života izrađuje objekte kojima tematizira aktualne društvene probleme (globalizacija, ekologija...). Radio je i kao grafički dizajner te ilustrator, a među ilustracijama ističu se one koje je izradio za dječji list "Galeb". Od 1964. do 1997. posvećen je pedagoškom radu: radi kao redoviti profesor na Pedagoškom fakultetu u Rijeci. Građa koja je ostala nakon umjetnikove smrti sačinjavaju radovi iz svih faza stvaralaštva pa se njome može rekonstruirati Grčkov cjelokupni likovni opus. Uzimajući u obzir umjetničku vrijednost radova i ulogu koju Grčko ima za riječku likovnu scenu, jasno je da građa treba biti objedinjena i čuvana tako da joj se osigura stalna stručna obrada, vrednovanje te predstavljanje na izložbama i u stručnim publikacijama. S obzirom na vrstu građe, Muzej moderne i suvremene umjetnosti bio je logičan izbor za čuvanje ovoga kulturnog naslijeđa pa je cjelokupna likovna ostavština otkupljena 2008. Otkupljenim radovima osnovana je nova, specijalizirana zbirka "Slavko Grčko" koja sadrži 348 predmeta. Ovo izlaganje predstaviti će zbirku "Slavko Grčko" i postaviti je u kontekst problematike koja se pojavljuje prilikom otkupa većeg broja radova u okviru aktualne muzejske prakse.

Slavko Grčko specialised collection of the Museum of Modern and Contemporary Art

Vilma Bartolić

Museum of Modern and Contemporary Art, Dolac 1/II, 51000 Rijeka

vilma.bartolic@mmsu.hr

Slavko Grčko (1934- - 2007) is a prominent artist from Rijeka. Expressing himself in prints, drawings and painting, towards the end of his life he made objects to address current social issues (e.g. globalisation, environment etc). He worked as a graphic designer and illustrator, achieving particular success with the illustrations made for the children's magazine 'Galeb'. Between 1964 and 1997 he pursued the teaching profession as a full-time professor at the Faculty of Teacher Training in Rijeka.

The material left after his death comprises all the stages of his creativity, so it may serve to reconstruct Grčko's entire body of work. Taking into account the artistic value of his works and the role Grčko played on Rijeka's art scene, it is clear that the material should remain unified and subject to continuous professional examination, evaluation and presentation at exhibitions and in professional publications. Given the type of the material, the Museum of Modern and Contemporary Art was a logical choice for safekeeping this cultural heritage. Therefore, his entire artistic heritage was acquired in 2008. The acquired works served as basis for a new, specialised collection 'Slavko Grčko', containing 348 objects. This lecture will present the 'Slavko Grčko' collection and put it in the context of the challenges appearing with the acquisition of a larger number of works in current museum practice.

(20)

Uspostava novih zbirki Povijesnog i Etnografskog odjela Zavičajnog muzeja grada Rovinja - Museo Civico della Città di Rovigno

Tajana Ujčić

Zavičajni muzej grada Rovinja - Museo Civico della Città di Rovigno, Trg maršala Tita 11, 52110 Rovinj
tajana.ujcic@muzej-rovinj.hr

U Zavičajnom muzeju grada Rovinja u sklopu Etnografskog odjela nalaze se dvije zbirke: Etnografska zbirka - svjetska i Etnografska zbirka – zavičajna. Dok povijesni odjela sačinjavaju sljedeće zbirke: Zbirka razglednica, Zbirka karata, Zbirka fotografija, Arhiv Hütterott i Kulturno-povijesna zbirka.

U priopćenju se, polazeći iz sadašnjeg stanja uz kratki skok u razdoblje od osnivanja muzeja 1954. godine do danas, iznosi prijedlog uspostave novih zbirki.

Također, s obzirom da se pojedina muzejska građa čuva u sklopu Odjela muzejske knjižnice donose se i smjernice za definiranje muzejske i knjižnične građe.

Establishment of new collections of the Historical and Ethnographic Department of the Rovinj Heritage Museum

Tajana Ujčić

Rovinj City Museum - Museo Civico della Città di Rovigno, Trg maršala Tita 11, 52110 Rovinj
tajana.ujcic@muzej-rovinj.hr

In Rovinj Heritage Museum as part of the Ethnographic Department, there are two collections: Ethnographic Collection - world heritage and Ethnographic Collection - local heritage. While the Historical Department consists of the following collections: Collection of old postcards, Collection of geographic maps, Collection of old photos, Hütterott Archives and Cultural history collection. The presentation starts from the current situation with a short return in the period since the founding of the museum in 1954 to the present, and presents the proposal of new collections. Also, considering that some museum holdings are kept in the Department of the museum library, brings a guideline for the definition of the museum and library materials.

(21)

Osvrt na rad dislocirane zbirke Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka u Kastvu
Tamara Mataija
Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka, Muzejski trg 1, 51000 Rijeka
tamara@ppmhp.hr

Mnogi muzeji upravljaju zbirkama koje se nalaze izvan njihove matične zgrade. Obično, ali ne nužno, to su zbirke u manjim lokalnim zajednicama koje nemaju kapaciteta za samostalno vođenje muzejske ustanove. Takva rješenja o brizi za baštinu imaju brojne pozitivne konotacije no uz njih se uvijek javljaju i određeni problemi. Iskustva Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka, u čijem sastavu duže od trideset godina djeluju dvije dislocirane zbirke su različita, a budući da se planira proširenje ovakve organizacijske strukture, potrebno ih je analizirati. Pod pretpostavkom da je uloga baštinske ustanove prvenstveno stručna obrada i prezentacija građe, osobito je važno jasno odrediti ulogu lokalne samouprave i lokalnog stanovništva jer bez interesa i želje lokalne zajednice za očuvanjem baštine, te razumijevanja problematike muzealizacije sva su nastojanja institucije uzaludna. Cilj ovog rada je opisati obrazac suradnje uspostavljen s jedne strane na administrativnoj razini, između lokalne samouprave Grada Kastva i Primorsko-goranske županije kao osnivača Muzeja, te s druge strane na praktičnoj, ljudskoj razini, između lokalnog stanovništva (pojedinaca, udruga, društava, turističke zajednice) i Muzeja, odnosno njegovih djelatnika, jer obrazac smatramo dobrim te ga je moguće primijeniti i u drugim sličnim situacijama. Takav bi se modus upravljanja i djelovanja mogao uspostaviti i u samom Kastvu u slučaju Mićih zavičajnih muzeja pod čijim se zajedničkim imenom kriju četiri tradicionalne obrtničke radionice. Pokušaj njihove muzealizacije i prezentacije do sada je ostao nedorečen, iako je jasno da predstavljaju velik potencijal u oblikovanju autentičnog kulturnog identiteta koji se može turistički promovirati, te ojačati lokalnu gospodarsku djelatnost.

Functioning of dislocated collection of the Maritime and History Museum of the Croatian Littoral Rijeka in Kastav - review
Tamara Mataija
The Maritime and History Museum of the Croatian littoral, Muzejski trg 1, 51000 Rijeka
tamara@ppmhp.hr

Many museums manage collections exhibited outside of their home building. Usually, but not necessarily, these collections belong to smaller communities that do not have the capacity for managing a museum. Such model of heritage caring has many positive connotations, but in practice certain problems occur. The Maritime and History Museum of the Croatian Littoral Rijeka had been managing two dislocated collections for over than thirty years. As the experiences are different, they need to be analyzed because there are plans for expansion of such organizational structure. Assuming the role of heritage institutions as primarily to study and present collection objects, it is particularly important to clearly define the role of local government and local people. If the local community doesn't have interest in preserving the heritage and doesn't understand the issues of musealisation, all efforts of the institution are in vain. The aim of this paper is to describe a model of collaboration at the administrative level between the local government of the City of Kastav and Primorsko-goranska County as the founder of the Museum on the one hand, and on the other hand, at the practical, human level, between the local people (individuals, associations, tourist community) and the Museum i.e. its staff. We believe that such a model of managing is good and can be applied to other similar cases - among others in the case of the four traditional craft workshops in Kastav under common name Local Ethnographic Museums, whose musealisation and presentation remained incomplete in spite of many attempts, although it is clear that they represent a great potential in shaping an authentic cultural identity that can strengthen the local economic activity.

(22)

Prezentacija fotografske građe iz muzejske zbirke
Sabrina Žigo
Muzej grada Rijeke, Muzejski trg 1/1, 51000 Rijeka
sabrina.zigo@muzej-rijeka.hr

U dvadeset godina postojanja, Muzej grada Rijeke prikupio je gotovo 7.000 fotografija i negativa, što referentnu zbirku čini najbrojnijim dijelom fundusa. Fotografije datiraju od najstarije raritetne dagerotipije do suvremenog doba, od povijesne i dokumentarne do autorske i umjetničke, među kojom su najzastupljeniji riječki autori, protagonisti riječke fotografske scene. Izdvojeni dio zbirke čine autori koji su obilježili riječku fotografiju od 1930-ih do 1980-ih godina i uvrstili je u relevantan korpus tadašnje jugoslavenske fotografije. Muzej grada Rijeke nizom je izložbi prezentirao ovu značajnu baštinsku temu, valorizirajući fotografsku povijest Rijeke i aktualizirajući je kao važno fotografsko središte nekadašnje države s više priznatih autora. Drugi dio fotografske zbirke obuhvaća nekoliko tisuća povijesno-dokumentarnih fotografija i negativa od 19. stoljeća do današnjice, koji se najvećim dijelom odnose na razvoj, promjene i život grada i građana Rijeke. Kako je pak ukidanjem Muzeja narodne revolucije njegov fundus bio temelj osnivanja Muzeja grada Rijeke 1994., najveći dio toga nasljeđa čine predmeti ratnog i ranog poratnog vremena, s brojnim fotografijama razdoblja okupacijskih vlasti i razornih posljedica razaranja Rijeke u Drugom svjetskom ratu.

Zbog svoga je sadržaja korpus zbirke fotografija izuzetno zanimljiv vanjskim korisnicima kao resurs ilustracija u znanstvenim, stručnim te raznim drugim primijenjenim publikacijama i medijima, od tiskovina, Interneta, digitalnih nosača i njihovih primjena do izložbi.

Izlaganje razmatra aspekte muzejske i vanmuzejske digitalizacije i prezentacije muzejske fotografske građe, pri čemu se dotiče nekoliko ključnih pitanja, potkrijepljenih primjerima iz prakse. Navode se primjeri posudbe privatnim i javnim osobama-korisnicima, odnosno vanmuzejske suradnje te prezentacije na otvorenom. Time se, među ostalim, otvaraju relevantna pravna i etička pitanja, kao što je pitanje autorskih prava, naknade za ustupanje građe te posebno pozicije muzeja - javne ustanove otvorene korisnicima-javnosti u kontekstu rastuće potrebe za komercijalizacijom muzejske djelatnosti.

Presentation of photographic material from the Museum's collection
Sabrina Žigo
City Museum of Rijeka, Muzejski trg 1/1, 51000 Rijeka
sabrina.zigo@muzej-rijeka.hr

At twenty years of existence, City Museum of Rijeka has collected nearly 7,000 photographs and negatives, which make the most numerous part of the museum's holdings. Photographs date from the oldest rare daguerreotype to contemporary photography, from historical and documentary to artistic, among which the most significant are the photos made by local authors, the protagonists of Rijeka photographic scene. Separate part of the collection consists of authors who have marked Rijeka photography from the 1930s to the 1980s and included in the relevant body of the Yugoslav photography. Series of exhibitions at the City Museum of Rijeka presented this important heritage topic, valorizing the photographic history of Rijeka and actualizing it as an important photographic center of the former state with many acclaimed authors.

The second part of the photograph collection includes thousands of historical and documentary photographs and negatives from the 19th century to the present day, which are mainly related to the development, modification and life of the city and its citizens. As the City Museum of Rijeka was founded in 1994 on the holdings of the abolished National Revolution Museum, most of its heritage consists of items from the Second World War and early post-war times, with numerous photographs from the period of occupation and devastation of Rijeka during the war

(23)

Iz zbirke muzeja Gorenjske

Irena Lačen Benedičič

Gornjesavski muzej Jesenice, Cesta Franceta Prešerna 45, 4270 Jesenice, Slovenija

irena@gornjesavskimuzej.si

Na področju Gorenjske djeluje šest muzeja sa svojim dislociranim odjelima u kojima su pohranjeni predmeti razlicitih strukovnih područja, od povijesti i arheologije do etnologije i povjesti umjetnosti. U njima su sakrivene zanimljive priče koje govore o vremenu i prostoru šireg područja Gorenjske. U 2011. g. pripremili smo muzejsku izložbu "Izgnani z domov", koja govori o problemima prognanika, dok smo u 2012. i 2013. g. pripremili izložbu "Zakladi muzejev na Gorenjskem", u kojoj su kustosi iz različitih djelova Slovenije i susjednih zemalja pomocu znacajnih muzejskih predmeta ispricali različite priče. Izložba je privukla brojne posjetitelje.

U 2014. g. pripremili smo izložbu s područja galerijske djelatnosti: "Lirika crte" u kojoj su kustosi povijesti umjetnosti i galerijske djelatnosti odabrali motive i dispoziciju prisutnu u svim elementima muzejskih zbirki. Predstavljena su najznačajnija djela slovenskih umjetnika na papiru bez obzira na odabir tehnike pritom prateći crvenu nit koncepcije postava.

Svi muzeji koji sudjeluju predstavljaju se izborom sedmero umjetničkih djela na papiru. Medobcinski muzej Kamnik predstavlja "Riske o ljubezni" autora Mihe Maleša i Karla Zelenka; Loški muzej Škofja Loka odabrao je djela slikara Iveta Šubica i Franceta Miheliča; Gorenjski muzej prikazuje prekrasne crno-bjele fotografije Janeza Marenčiča s "Pogledom od zgoraj"; Muzeji općine Radovljica i Galerija Sivčeva hiša prikazuju zanimljivosti iz svojih zbirki ilustracija, dok Gornjesavski muzej Jesenice predstavlja se sa svojim željezarskim "Jeseniskim ciklom" slikara Božidarja Jakca

Iz zbirke muzejev na Gorenjskem

Irena Lačen Benedičič

Gornjesavski muzej Jesenice, Cesta Franceta Prešerna 45, 4270 Jesenice, Slovenija

irena@gornjesavskimuzej.si

Na območju Gorenjske deluje šest muzejev s svojimi dislociranimi enotami. V njih hranimo predmete z različnih strokovnih področij od zgodovine in arheologije do etnologije in zgodovine umetnosti. Ti razkrivajo zanimive pripovedi, ki orisujejo dogodke v času in prostoru na obširnem gorenjskem območju.

V letu 2011 smo pripravili skupno muzejsko razstavo o izgnancih IZGNANI Z DOMOV. V letu 2012 razstavo ZAKLADI MUZEJEV na Gorenjskem, na kateri so kustosi posameznih muzejev po Sloveniji in v zamejstvu predstavljali svoje muzejske zgodbe skozi značilne izbrane muzealije še v letu 2013. Zgodba je pritegnila številne obiskovalce. Za leto 2014 smo izbrali razstavo s područja galerijske dejavnosti LIRIKA ČRTE.

Kustosi za umetnostno zgodovinsko stroko in galerijske dejavnosti so izbrali motiviko in osnovno ploskev (nosilec), ki sta prisotna v vseh enotah. Tako so predstavljena dela na papirju, pri čemer tehnika nima bistvene vloge. Razstava ponuja v tehniki raznovrstna dela pomembnih slovenskih umetnikov, ki so tako ali drugače prispevali v galerijske fonde posameznih muzejev, hkrati pa z motiviko figure začrtuje rdečo nit razstave.

Vsak sodelujoči muzej se predstavlja z izborom sedmih umetniških del na papirju iz svojih bogatih likovnih zbirki. Medobcinski muzej Kamnik razstavlja Risbe o ljubezni avtorjev Mihe Maleša in Karla Zelenka. Loški muzej Škofja Loka je izbral dela slikarjev Iveta Šubica in Franceta Miheliča. Gorenjski muzej čudovite crno-bele fotografije Janeza Marenčiča s Pogledom od zgoraj. Muzeji radovljiške občine, Galerija Sivčeva hiša nam razkriva zanimivosti iz svoje edinstvene zbirke ilustracij. Tržiški muzej prinaša Harmonijo angelskega sveta mladega umetnika Davida Premrla. Gornjesavski muzej Jesenice pa se ponaša z železarskim Jeseniškim ciklom slikarja Božidarja Jakca.

From the museum collections of Gorenjska
Irena Lačen Benedičič
Upper Sava Valley Museum, Cesta Franceta Prešerna 45, 4270 Jesenice, Slovenia
irena@gornjesavskimuzej.si

There are six museums in the Gorenjska region, each with its own unit. The objects preserved there emanate from various professional disciplines of history, ethnology, archaeology and art history. Those objects reveal the fascinating tales that outline events in time and space on the wide range of Gorenjska region.

In 2011 there was a joint exhibition of the exiles Expelled from Their Homes. In 2012 they held an exhibition Treasure of Museums in the Gorenjska region, where the individual curators of museums in Slovenia and abroad presented their stories through a typical museum items. The story has attracted many visitors. For the year of 2014 the exhibition from the field of gallery activities The Lyricism of the Line was chosen.

The curators specialising in the art history and gallery activities decided to choose common themes and the foundation which are present in the vast majority of themes. This is how the works of art are presented on the paper, where the technique involved does not play a vital role. The exhibition offers diverse works using different techniques by important Slovene artists, who have in one way or another contributed to the art collections of the individual museums, whilst the common thread is represented by the human figure.

Each participating museum presents a selection of seven works of art on paper from its rich art collections. Kamnik Intermunicipal Museum exhibits drawings of love by authors Miha Maleš and Karel Zelenko. Škofja Loka Museum has chosen works of painters Ive Šubic and France Mihelič. Gorenjska Museum Kranj of splendid black-and-white photographs of Janez Marenčič with a view from above. Museums of Municipality of Radovljica, The Šivec House Gallery reveals attractions from its unique collection of illustrations. Tržič Museum brings harmony of the angelic world of the young artist David Premrl. Upper Sava Valley Museum Jesenice prides itself on iron Jesenice cycle of the painter Božidar Jakac.

(24)

Tehničke zbirke u kontekstu Sustava muzeja
Markita Franulić
Tehnički muzej, Savska 18, 10000 Zagreb
Markita.franulic@tehnicki-muzej.hr

Sustav muzeja u Hrvatskoj uspostavljen temeljem Zakona o muzejima (1998) temelji se na povezivanju u mrežu baziranu na klasifikaciji prema vrsti muzeja, odnosno zbirki. Pri tome sami muzeji definiraju vrstu muzeja, odnosno zbirke koje posjeduju.

Dok je za mnoge muzeje, odnosno zbirke, definiranje vrste relativno jednostavno unatoč kompleksnosti zbirke i problematici jednoznačnog određenja, kod zbirke koje se definiraju "tehničima", taj problem je izražen.

Prema Pravilniku o stručnim i tehničkim standardima za određivanje vrste muzeja, za njihov rad, te za smještaj muzejske građe i muzejske dokumentacije (2006) "Tehnički muzeji (muzeji znanosti i tehnologije) (uključujući i industrijsku arheologiju) imaju zbirke i dokumentaciju koje prate znanstvena i tehnička čovjekova dostignuća". U općim muzejima teško je definirati što je tehnička zbirka, odnosno koja zbirka ima i obilježja tehničke zbirke te kao takva pripada mreži kojoj je matičan Tehnički muzej. Naime, vrlo često se zbirke u kojima su predmeti poput kućanskih aparata, mjerni instrumenti, oružje, uređaji za snimanje i reprodukciju zvuka i slike..., definiraju među ostalim i kao tehničke. U većini općih muzeja ti su predmeti prikupljeni, obrađeni i prezentirani u kulturnom i povijesnom kontekstu dok je tehnički aspekt takve građe najčešće isključen kako zbog profila muzeja tako i stručnjaka koji u njemu rade. Takve zbirke, odnosno predmeti nisu u funkciji prezentacije razvoja tehnologije ili edukacije o njoj, nego su primarno pa i isključivo predstavljeni iz kulturno-povijesnog aspekta, prikazujući način života određene sredine u određenom vremenu.

S druge strane u tehničkim zbirkama /muzejima nedostaje društveno-kulturni kontekst.

Riječ je o studiji slučaja koja želi postaviti pitanje o utemeljenosti sustava matičnosti na klasifikaciji u svijetu i vremenu u kojemu se gube jasne granice na svim poljima pa tako i muzejskome.

Technical collections in context of the Croatian museum network
Markita Franulić
Technical Museum, Savska 18, 10000 Zagreb
markita.franulic@tehnicki-muzej.hr

The System of museums in Croatia (museum network), established pursuant to the Museums Act (1998), is based on connecting to a network regarding the classification by type of museum or collection. Museums themselves define the type of museum or collections they have. While for many museums and collections, defining type is relatively simple despite the complexity of giving collections and objects in them an unequivocal definition, there is problem with collections defined as "technical". According to the Regulations on professional and technical standards to determine the types of museums, for their work, and to accommodate the museum collection and museum documentation (2006) "Technical museum (science and technology) (including industrial archeology) have collections and documentation that accompany the scientific and technical achievements of man". In general museums it is difficult to define what makes a technical collection, and which collection has technical characteristics and as such belongs to the network headed by Technical Museum. In fact, very often collections in which objects such as household appliances, measuring instruments, weapons, devices for recording and reproduction of sound and pictures ... are defined, among other things, as technical. In most general museum, they were collected, catalogized and presented in cultural and historical context, while the technical aspect of such material is usually excluded due to the profile of museums and professionals who work in it. Such collections or items are not in use of presentation of technology development or education about it, but they primarily or even exclusively represent cultural and historical aspects, showing the way of life of a particular community at a particular time. On the other hand the technical collections / museums lack the socio-cultural context. This is a case study that wants to question the foundation of the museum network system on the classification in the world and time in which we lose clear boundaries in all fields including the museums.<http://www.nn.hr/clanci/sluzbeno/2006/0718.htm>

(25)

Preventivna zaštita sulfida Zbirke mineralne parageneze rudnika Trepča/Stari Trg Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja u Zagrebu

Snježana Mikulčić Pavlaković, Dragan Bukovec

Hrvatski prirodoslovni muzej, Demetrova 1, 10000 Zagreb

snjezana.mikulcic@hpm.hr, bukovec@hpm.hr

Hrvatski prirodoslovni muzej čuva u svijetu najstariju mineraloški obrađenu zbirku minerala rudnika Trepča/Stari Trg (Kosovo). Zbirka sadrži 740 uzoraka mineralne parageneze na kojima je determinirano 79 mineralnih vrsta, brojne pseudomorfoze i orijentirana srastanja. Mnogi se javljaju u obliku prekrasnih druza, pa osim što imaju veliku muzejsku vrijednost izuzetno su i atraktivni. Zbirka većinom sadrži sulfidne minerale, prvenstveno galenit i sfalerit-marmatit, zatim pirhotit, pirit, markazit, arsenopirit, halkopirit, boulangerit i druge od kojih je većina izrazito podložna oksidaciji i raspadanju te je važno osigurati im adekvatan smještaj i zaštitu. Oksidacija sulfida u muzejskim zbirkama jedan je od najvećih problema pri čuvanju takvih uzoraka na koji dugo upućuju kustosi geoloških zbirki. Produkti raspada mijenjaju izgled i boju uzorka, a sam proces uzrokuje pucanje te u konačnici dovodi i do potpunog uništenja uzorka i prateće papirnate dokumentacije. Proces se znatno usporava održavanjem niske relativne vlažnosti ($RH < 30\%$) i razine kisika. Efikasan način čuvanja postiže se implementiranjem odgovarajućeg mikrookoliša za pojedini uzorak uz konstantan monitoring. Sustav uključuje oblaganje uzoraka u nepropusne, višeslojne folije uz korištenje apsorbera kisika i vlage, a monitoring obuhvaća praćenje razine kisika i RH indikatorima te fotodokumentaciju. Preliminarna preventivna zaštita trepčanskih sulfida provedena je na deset uzoraka radi utvrđivanja efikasnosti opisane metode zaštite. Devetomjesečnim monitoringom uvjeta u mikrookolišu pojedinog uzorka pokazalo se da uzorci, koji su pokazivali jasne znakove oksidacije u prijašnjim uvjetima čuvanja i u puno kraćem periodu, za sada ne pokazuju znakove raspada u novom mikrookolišu. Uzorci se nalaze u odgovarajućim uvjetima te ova metoda, čija je implementacija u tijeku i za preostali dio zbirke, predstavlja prihvatljiv način zaštite ovih vrijednih uzoraka.

Preventive conservation of sulphides from the „Collection of minerals from Trepča/Stari Trg mine“ of the Croatian Natural History Museum in Zagreb

Snježana Mikulčić Pavlaković, Dragan Bukovec

Croatian Natural History Museum, Demetrova 1, 10000 Zagreb

snjezana.mikulcic@hpm.hr, bukovec@hpm.hr

Croatian Natural History Museum houses the world's oldest professionally managed collection of minerals from Trepča/Stari Trg mine as a result of 90 years of research by mineralogists from the Museum and the mineralogical profession at the University of Zagreb. The collection currently holds 740 specimens with 79 mineral species, many different pseudomorphs and oriented intergrowths determined so far. Many of them appear in the form of wonderful clusters so besides having great museum value are also very attractive. The collection mainly contains sulphides, galena, sphalerite-marmatite, pyrrhotite, pyrite, marcasite, arsenopyrite, chalcopyrite, boulangerite and many others. Most of them are highly susceptible to oxidation and decay therefore it is important to provide them with adequate care and conservation. Oxidation of sulphides is one of the most damaging conservation problems encountered by curators of geological material. Oxidation products change the color of the specimen, cause internal stresses and cracking ultimately leading to the complete destruction of the specimen and associated labels. Degradation is slowed considerably by maintaining low relative humidity ($RH < 30\%$) and reducing oxygen levels in storage environments. The effective way for long-termed preservation is achieved by implementing a suitable microenvironment for each specimen with constant monitoring. The system combines multi-layered barrier film and oxygen absorbers with monitoring each enclosure using oxygen and RH indicators and documenting the condition of specimens. Preliminary preventive conservation of Trepča sulphides was performed on ten specimens in order to determine the efficiency of the method. Nine-month monitoring showed that specimens that showed clear signs of degradation in the previous storage conditions and in a much shorter period, show no signs of decay in new microenvironment so far. The samples are located in appropriate conditions, and this method, whose implementation is underway for the remaining part of the collection, is an acceptable way of preserving these valuable specimens.

(26)

Čuvanje i zaštita - ključ postojanosti te okosnica muzejskog djelovanja

Ana Petković

Kabinet grafike HAZU, A. Hebranga 1, 10000 Zagreb

apetkovic@hazu.hr

Kabinet grafike Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti specijalizirana je muzejsko-galerijska institucija koja se u svom djelovanju bavi umjetničkim radovima na papiru. Od samih početaka njegove institucionalizacije (1951.) do danas uzusi i praksa usmjereni su k standardima srodnih međunarodnih institucija, ali prilagođeni potrebama i mogućnostima.

Provođenje osuvremenjivanja i unaprjeđivanja postojećih standarda muzejske zaštite trajni je proces koji podrazumijeva timski rad te uključuje sve djelatnike Kabineta grafike kao i stručnjake srodnih struka, a zahtjeva educiranost i etičnost na svim razinama. Plan preventivne zaštite podrazumijeva posredne i neposredne radnje na predmetu i fundusu, sukladno raspoloživim sredstvima.

Radi obima zbirke preventivna zaštita počela je uspostavljanjem strategije na razini fundusa te planom opremanja, zaštite, restauracije i reorganizacije Stare zbirke i zbirke 19. stoljeća. Temeljni korak bila je kategorizacija i selekcija muzejskih predmeta prema prioritetima sukladno vrijednosti i stanju unutar zbirke. Dosadašnji dosezi ogledaju se na rasterećenju čuvaonice ekspanzijom u novo krilo Vranicanijeve palače, nabavci novih ladičara za novu čuvaonicu, arhivskog materijala i opreme prema najsvremenijim standardima, primjereno opremanje, dosljedno provođenje preventivnih mjera zaštite Stare zbirke i zbirke 19. stoljeća te uspostavljanjem kontinuirane i interdisciplinarnе suradnje s Laboratorijem za restauriranje rukopisa HAZU (od 2008.) s jedne strane i s Hrvatskim restauratorskim zavodom / Odsjek za papir i kožu (od 2009.) s druge. Sustavno savladavanje provođenja ključnih mjera zaštite osjetljive muzejske građe kao što su grafika, crtež i plakat omogućava dugoročnu odgodu njihovog prirodnog propadanja. Dosadašnja postignuća apel su za daljnju potporu kako bi se nastavilo zacrtanim putem u nastojanju da se očuva integritet baštine za buduće naraštaje.

Collection care and preventive conservation – the key to the stability and the basis of museum activity

Ana Petković

The Department of Prints and Drawings of the Croatian Academy of Sciences and Arts, A. Hebranga 1, 10000 Zagreb

apetkovic@hazu.hr

The Department of Prints and Drawings of the CASA is a specialised museum, which deals with artworks on paper. Since its beginnings (1951), it has retained the practice of following the standards of related international institutions.

The modernisation of the existing standards of collection care is a lasting process including team work among the employees of the Department of Prints and Drawings and experts in related professions; specialised knowledge and ethics at every level are imperative. The preventive conservation plan includes direct and indirect work on individual items and the entire holdings.

Due to the scope of collections, preventive conservation began by establishing a strategy at the level of the holdings and the plan of the conservation, restoration, reorganisation and equipment of the Old Collection and the 19th Century Collection. The basis thereof was the categorisation and selection of museum items according to priority. The achievements up to now include: the disburdening of the store-room thanks to the expansion to a new wing of the Vranyczany palace; the procurement of new drawer desks for the new store-room and other equipment according to the up-to-date standards; adequate equipping and preventive measures for the items of the Old Collection and the 19th Century Collection; also the establishing of continued and interdisciplinary cooperation with the Laboratory for the Conservation of Manuscripts of the CASA on the one hand, and with the Section for Paper and Leather of the Croatian Conservation Institute on the other. A systematic mastering of crucial measures for the protection of sensitive museum material such as prints, drawings and posters may postpone their natural decay on a long-term basis. Achievements realised so far serve as an appeal for continued support, in order to follow the existing path endeavouring to preserve the integrity of heritage for future generations.

(27)

Spomenicka knjižnica i zbirka Mazuranic-Brlīc-Ruzic - atipicni primjer kulturne bastine

Theo de Canziani,

Villa Ružić , Pećine 5, 51000 Rijeka

theode7@gmail.com

Knjižnica i zbirka Mažuranić-Brlīć-Ružić nalazi se na sušačkim Pećinama u Rijeci, u villi poznate riječke obitelji Ružić. Uz knjižnicu koja broji oko 8000 knjiga u 10.000 svezaka, zbirka sadrži kolekciju fotografija, dokumenta, stilskog namještaja, umjetničke slike i biste te osobne predmete za svakodnevnu uporabu ovih obitelji i njihove rodbine. Knjižnica je spomenik kulture Republike Hrvatske od 1946. godine. Na riječkim, odnosno sušačkim Pećinama broj 5, u bujnome parku s mediteranskim raslinjem, nalazi se Villa Ružić. Ovu kuću Ružićevih projektirao je arhitekt David Bunetta 1935. godine. Godine 1938. kuća je dovršena. Kao obiteljsku kuću gradi je Hrvatski ban, ministar pravde te advokat, kulturni djelatnik i slikar, dr. prava Viktor Ružić, stariji. U obitelji koja je već cijelo stoljeće prije gradila i sakupljala, a rodbinskim vezama došla u vezu sa starim i značajnim obiteljima za hrvatsku kulturu i umjetnost, njegovala se svojevrsna reciklaža svih obiteljskih stvari. Te stvari nakon što su izvršile ulogu svoje namjene prvi puta, bile su obično prerađivane, da bi dobile drugu funkciju. Velika zbirka stilskog namještaja, umjetničkih predmeta, porculana, stakla i slika potječe od ovih obitelji kao i od obitelji koje su s porodicom Ružić u rodbinskim vezama. Tako nalazimo predmete iz obitelji Badovinac pl. Badovinski, Daubachy pl. Doljskih, pl. Špun-Štrižićevih, grofova Lantieri, Solci-Schulz von Altenkazze, Müller von Thomamühl, Dworski von Prus, Nikolića baruna Podrinjskih, pl. Zajc, Brlīća, von Bernath Lendway, Vilhar, Demeter, von Kuslan, Nestoroff, Gelletich, de Adamich, de Vallentsits, de Marsano Ploech, de Kukuljević Sakcinski, zu Kostwein-de Canziani i drugih. Zbirka i biblioteka Mažuranić-Brlīć-Ružić čini s arhivom Ružić nedjeljivu cjelinu. Arhivu su velikom marljivošću sakupljali i slagali ing. Viktor Ružić i Matilda Ružić, prof. U arhivi sakupljeni su obiteljski dokumenti i velika korespondencija obitelji Mažuranić-Brlīć-Ružić i s njima povezanih obitelji. Taj živi organizam obiteljske ville sa zbirkom slika i namještaja te drugih umjetničkih predmeta o kojoj marljivo brine Gilda Ružić, prof., upravo je zanimljiv svojim životom kao jedinstven primjer građanskog života 19. i 20. stoljeća na ovim prostorima. U Hrvatskoj je knjižnica Mažuranić-Brlīć-Ružić jedina obiteljska knjižnica koja i danas funkcionira u krugu obitelji, a kao i od prvih dana nastanka tako i danas, koristi prijateljima i znanstvenicima.

Memorial library and collection Mazuranic-Brlīc-Ruzic - atypical example of cultural heritage

Theo de Canziani,

Villa Ružić , Pećine 5, 51000 Rijeka

theode7@gmail.com

The Mažuranić – Brlīć – Ružić library and collection is located in Pećine in the Sušak area of Rijeka, at the Villa Ružić, home of the well-known Rijeka family of that name. Alongside the library of some 10,000 books is a collection of photographs, documents, antique furniture, paintings, busts and personal artefacts belonging to the family. Since 1946 the collection has been classified as a Croatian national monument. Villa Ružić, set in its own lush Mediterranean gardens, is situated at Pećine on the south side of Sušak in what is now the Croatian port of Rijeka. The house was designed by the architect David Bunetta in 1935 and completed in 1938. Dr Viktor Ružić, Snr., Viceking of Croatia, Minister of Justice, lawyer and artist, built it as a family house. The Rijeka family built up the collection over the last century through their own efforts and their contacts with other cultural, art loving families. They had the habit of re-cycling family belongings. Once an object has fulfilled its purpose in one form, it would be re-created to serve some other function. Much of the collection of antique furniture, works of art, porcelain, glass and paintings comes not only from the Rijeka family but also from the families into which they married. Because of this, the collection includes objects from the family Badovinac von Badovinski, Daubachy von Doljski, von Spun-Strizic, count Lantieri, Solci-Schulz von Altenkazze, Mueller von Thomamuehl, Dworski von Prus, Nikolić Baron Podrinjski, von Zajc, Brlīć, von Bernath Lendway, Vilhar, Demeter, von Kuslan, Nestoroff, Gelletich, de Adamich, de Vallentsits, de Marsano Ploech, de Kukuljević Sakcinski, zu Kostwein-deCanziani and others. The Mažuranić-Brlīć-Ružić collection and library form an integral whole. The archive was put together and arranged by Viktor Ružić and his daughter Matilda and comprises both family papers and the huge written correspondence between family members, their acquaintances and contacts. This living, breathing family house with its collection of pictures and furniture and other artefacts carefully looked after by Viktor Ružić's widow Gilda, is a fascinating and unique example of bourgeois life in the 19th and 20th century. The Mažuranić-Brlīć-Ružić library is the only important private library in Croatia today still maintained by the family that established it.

Trogirske lapide, njihovo sakupljanje i raznošenje
 Danka Radić
 Muzej grada Trogira, Gradska vrata 4, 21220 Trogir
 dankaradic15@gmail.com

Iako sakupljanje lapida seže vjerojatno u doba antike, ipak tek od renesanse počinje sustavno, znanstveno proučavanje i sakupljanje antičkih spomenika. I Trogirani već u renesansi sabiru antičke ulomke, pa kad je u XV. stoljeću humanista Cirijak iz Ankone, bilježio latinske natpise iz Dalmacije, koristio je kodeks kojeg je sačinio Petar Cippico početkom stoljeća. U palači trogirskog historičara Ivana Lucija još su vidljivi ostaci lapidarija kojeg je sabrao njegov otac Petar Lucio. U XVII. stoljeću lapidarij je posjedovala obitelj Dragazzo, poslije Garagnin; polihistor Ivan Luka Garagnin bio je prvi službeni dalmatinski konzervator, a Dominik Garagnin dopisnik za grad Trogir. Krajem XIX. stoljeća konzervator Frane Bulić donosi Popis spomenika i starih umjetničkih predmeta, koji je već objavljen. Ovaj prilog – inventura tog popisa - nadovezuje se na tu radnju. Početkom XX. stoljeća kamene spomenike sakupljaju društva „Bihać“ i „Radovan“; čuvaju su u loži i crkvi sv. Barbare, u crkvi sv. Ivana Krstitelja, potom sv. Dominika, da bi se konačno udomili u lapidariju Muzeja grada Trogira. Neki od tih ulomaka su nestali, iako popisani i objelodanjeni u *Bullettino di archeologia e storia dalmata* i *Corpus Inscriptionum Latinarum*; primjerice rimski natpis koji je kao spolija bio uzidan u južna gradska vrata; natpis koji spominje porticus – trijem, izložen u komunalnoj palači; natpis koji spominje bizantskog prokonzula, zatim kapitel iz starohrvatske crkve sv. Marte u Bijaćima... Nestali su pojedini lapidi iz popisa trogirskog konzervatora Roka Slade-Šilovića. Pojedini lapidi, iako pronađeni na teritoriju Trogira, nisu zadržani u mjestu nalaza, već se nalaze u privatnim zbirka, poput žrtvenika posvećenog božici Heri, kamenih slivnika – vodorige.

Inventar lapidarija osipa se raznošenjem i premještanjem: antički sarkofag premješten je u dvorište benediktinskog samostana sv. Nikole; više renesansnih skulptura, djela Nikole Firentinca i njegove radionice, preneseno je u crkvu sv. Sebastijana i u Muzej sakralne umjetnosti u crkvi sv. Ivana Krstitelja.

Trogir's lapidas, their collecting and relocation
 Danka Radić
 Trogir City Museum, Gradska vrata 4, 21220 Trogir
 dankaradic15@gmail.com

Although collecting of lapidas presumably occurs in the antique period, however in the renaissance period starts systematic, scientific research and collecting of antique monuments. Already in the renaissance period people of Trogir collected antique fragments, so when the humanist Cirijak from Ancona recorded Latin names in Dalmatia in the 15th century, he was using code that Petar Cippico created in the beginning of the century. In the palace of Trogir's historian Ivan Lucio, there are still visible fragments of lapidary which was collected by his father Petar Lucio. In the 17th century family Dragazzo owned a lapidary, later Garagnin; multi-historian Ivan Luka Garagnin was the first official Dalmatian conservator, and Dominik Garagnin correspondent for the town of Trogir. At the end of the 19th century Frane Bulić sets out *Popis spomenika i starih umjetničkih predmeta (List of monuments and old art items)*. This contribution is the inventory of the list. At the beginning of the 20th century associations „Bihać“ and „Radovan“ collected stone monuments; they were kept in loggia and church of St Barbara, in the church of St John the Baptist, later St Dominik, finally to be accepted in the Museum of the town of Trogir. Some of those fragments, although listed and revealed in *Bullettino di archeologia e storia dalmata* and *Corpus Inscriptionum Latinarum*, disappeared; for instance Roman inscription, which was bricked in as spolia on south town gate; inscription that mentions *porticus* – porch, displayed in the communal palace; inscription that mentions Byzantine proconsul, then capitel from old Croatian church of St Marta in Bijaći... Certain stone fragments from the list of Trogir's conservator Roko Slade-Šilović disappeared as well. Several lapidas, although found on the territory of Trogir, were not kept in the location of finding, they are situated in private collections, such as altar dedicated to goddess Hera, stone drain – gargouille from the terrace of the cathedral. Inventory of the lapidary is dissipated by transfer and relocation: antique sarcophagus is relocated in the courtyard of the Benedictine convent of St Nikola; several renaissance sculptures, masterpieces of Nikola Firentinac and his workshop are relocated in church of St Sebastijan and in the *Sculptural museum of the cathedral* in church of St John the Baptist.

(29)

Od Zbirke do Muzeja – Prirodoslovni muzej Metković
Iva Mihoci, prof. Tatjana Vlahović, Dragan Bukovec
Hrvatski prirodoslovni muzej, Demetrova 1, 10000 Zagreb

Ornitološka zbirka u Metkoviću je otvorena za javnost 1952. zaslugom ornitologa dr. Dragutina Rucnera, a u sadašnji prostor kazališne zgrade smještena je 1966. godine. Do konca 2014. planira se uklapanje ornitološke zbirke u novi stalni postav Prirodoslovnog muzeja Metković u zgradu otkupne stanice duhana „Poduh“. U prostoru budućeg stalnog postava biti će prikazan tijek nastanka ornitološke zbirke, geološki procesi nastanka delte Neretve, a raznolikost života konceptualno će se prikazati po staništima: u močvari, tršćaku, rijeci, na stijenama i točilima, u podzemnim ekosustavima, degradiranim šumskim stadijima, kao i na melioriranim i obradivim površinama.

Recentno je pred završetkom realizacija u prostoru stalnog postava Muzeja, koji će svojim otvorenjem 2015. godine biti na ponos grada Metkovića i čitave regije. Uz stalni postav, Hrvatski prirodoslovni muzej prikupljanjem fundusa za postav stvorio je temelj za zbirke drugih taksonomskih skupina koje ukazuju na raznolikost šireg područja delte Neretve. One omogućuju toliko važan iskorak „od zbirke do muzeja“ ne samo realizacijom stalnog postava već i stvaranjem novih zbirki.

From Collection to the Museum – Natural History Museum Metković
Iva Mihoci, Tatjana Vlahović, Dragan Bukovec
Hrvatski prirodoslovni muzej, Demetrova 1, 10000 Zagreb

Ornithological collection in Metković has been opened for public in 1952. thanks to the ornithologist dr. Dragutin Rucner. It has been placed in the former theatre building in 1966. By the end of 2014. ornithological collection should be incorporated into new permanent exhibition of the Natural History Museum in Metković in the premises of tobacco facilities „Poduh“.

In the space of the future permanent exhibition the story of development of the ornithological collection will be presented together with geological processes of the development of Neretva river delta, while biodiversity will conceptually be presented through different habitats: marshes, reed beds, rivers, rocks, subterranean habitats, degraded forest stages and meliorated and agricultural areas.

Development of the permanent exhibition is ending and the Museum should be opened in 2015 to the joy and pride of city of Metković and wider region. Apart from support in development of the permanent exhibition, CNHM helped in collection of the material for collections of different biological taxa and permanent exhibition, showing the diversity of the wider Neretva river area. They are enabling this important step “from collection to the museum”, not only through development of the permanent exhibition but also through establishment of new collections.

(30)

Prirodoslovna zbirka danas

Martina Šašić-Kljajo, Iva Mihoci

Zoološki odjel, Hrvatski prirodoslovni muzej, Demetrova 1, 10000 Zagreb

martina@hpm.hr

Prirodoslovne zbirke dragocjen su izvor podataka za razumijevanje života na Zemlji. Danas u doba intenzivnog antropogenog utjecaja na ekosustave takvi podaci nam omogućuju da bolje shvatimo promjene oko nas koje se manifestiraju kao promjene u sastavu biološke raznolikosti nekog područja bez obzira da li su one posljedica dugotrajnih istraživanja ili samo pojedinačni nalazi vrsta.

Stoga je uloga muzeja u deponiranju takvih podataka za sadašnja ali i za buduća pokoljenja.

Hrvatski prirodoslovni muzej trenutno sudjeluje u projektu istraživanja faune leptira Republike Hrvatske koja će nam omogućiti bolji uvid u stanje okoliša. U tekstu će biti riječi o procesima koji prate takva istraživanja: od načina izbora područja istraživanja preko samog istraživanja i prikupljanja materijala do pohrane materijala u muzejskoj zbirci i njenog izlaganja.

Natural history collections today

Martina Šašić-Kljajo, Iva Mihoci

Zoological Department, Croatian Natural History Museum, Demetrova 1, Zagreb; martina@hpm.hr

Natural history collections are a valuable source of information for the understanding of life on Earth. Today, in a time of intense anthropogenic impacts on ecosystems such data allow us to better understand the changes around us, which are manifested as changes in the composition of biological diversity of an area regardless of whether they are the result of long-term research or just an individual of species.

Therefore, the role of Natural History Museums is to deposit such data for the present and future generations.

Croatian Natural History Museum is currently participating in a research project of the Lepidoptera diversity of Croatia which will allow us greater insight into the state of the environment. The poster will address the processes that come with such research: the way of selecting study areas through the research with collecting, the processes of the laboratory work and finally the storage of the material in the museum collection and its presentation.

PLENARNO PREDAVANJE / PLENARY LECTURE

(31)

O akciji muzelaca Hrvatske i Ministarstva kulture na spašavanju baštine u poplavljenom području Županjske posavine

Janja Juzbašić

Zavičajni muzej *Stjepan Gruber*, Savska 3, 32270 Županja

janja.juzbasic@gmail.com

U lipnju i srpnju 2014. Zavičajni muzej Stjepan Gruber iz Županje bio je organizator Akcije spašavanja baštine na područjima ugroženima poplavom, u naseljima Gunja, Račinovci i Rajevo Selo. U Akciji je sudjelovalo više 50 muzealaca s područja Slavonije i čitave Hrvatske te volonteri i zaposlenici javnih radova. Cijeli projekt spašavanja baštine odvijao se svesrdnu pomoć i potporu Ministarstva, te uz suglasnost Županijskoga i Općinskih Stožera za obranu od poplava. Sakupljeno je i dokumentirano više o 3.000 različitih etnografskih predmeta, umjetničkih slika te ostale vrijedne kulturno-povijesne građe koja će u dogledno vrijeme biti predstavljena široj javnosti, a vjerojatno kako je planirano, po osnutku Muzeja Cvelferije postati sastavni dio inventara ovoga budućega muzeja.

Actions rescue heritage in the flooded areas; Gunja and Rajevo Selo

Janja Juzbašić

Homeland Museum *Stjepan Gruber*, Savska 3, 32270 Županja

janja.juzbasic@gmail.com

Actions rescue heritage in the flooded areas.

In June and July 2014, Zavičajni muzej Stjepan Gruber from Županja was the organizer of the Actions rescue heritage in the flooded areas; Gunja and Rajevo Selo. In this action participated more than 50 museum professionals from Slavonia and the entire Croatia, volunteers and employees of public works. The entire project rescue heritage was carried out by generous assistance and support of the Ministry, with the approval of the County and Municipal Headquarters for flood protection. More than 3,000 different ethnographic objects, paintings and other valuable cultural and historical material has been collected and documented, and will be presented in due time to the general public, and probably as planned, after the creation of the Museum of Cvelferija become an integral part of the inventory this future museum.

(32)

Muzeji u kontekstu decentralizacije javnih politika u Republici Hrvatskoj
Nansi Ivanišević
Prokultura - Opservatorij kulturnih politika - Split
nansi.ivanisevic@gmail.com

Očuvanje i valorizacija baštine značajan je preduvjet društvenog i gospodarskog razvoja, očuvanja zajednice i njene međunarodne afirmacije. Područje je to od iznimne socijalne odgovornosti osobito za tranzicijsku zemlju kao što je Hrvatska. Muzeji kao institucionalni nositelji svekolikog bavljenja baštinom imaju osobito važnu ulogu u toj zahtjevnoj društvenoj misiji. Cjelovito ostvarenje njihovog potencijala moguće je tek u suradnji i partnerstvu s brojnim drugim područjima.

Ovaj rad propituje funkcioniranje kulturne politike upravljanja muzejima ističući nužnu povezanost u ostvarenju zacrtanih ciljeva s dionicima javnih politika obrazovanja i turizma. Obrazovanje je pritom prepoznato kao *metoda stjecanja znanja o kulturi* i izgradnje identiteta, a turizam kao *glavni element valorizacije i poboljšanja znanja o nacionalnoj baštini, čimbenik lokalnog razvoja te izvor upućivanja prave slike o jednoj zemlji u inozemstvu*.

Partnerstvo između svih dionika ovih javnih politika, kao temeljni preduvjet njihova sinergijskog djelovanja, moguće je tek uz dobro uređeni organizacijski okvir i educirane kadrove u upravljanju. Ovaj rad istražuje eventualne prepreke ostvarenju još značajnije društvene i gospodarske uloge muzeja s naglaskom na zakonitostima funkcioniranje uprave kao najvažnijeg instrumenta javnih politika. Istodobno predlaže mjere za njihovo prevladavanje ističući nužnost poštivanja zakonitosti procesa decentralizacije.

Museums in the context of the decentralization of public policies in Croatia
Nansi Ivanišević
Prokultura - Observatory of Cultural Policies, Hrvojeva 1, 21000Split
nansi.ivanisevic@gmail.com

Preservation and valorisation of heritage are the important requirements for social and economic development, for preservation of community and its international recognition. It is a field of great social responsibility especially for a transition country like Croatia. The role of a museum as the key institution in this demanding social mission is particularly important. Full realization of their potential is possible only through cooperation and partnership with numerous stakeholders of the other areas.

This paper elaborates the functioning of cultural policies in the field of museums, highlighting the cooperation with stakeholders of public policies of education and tourism, necessary to achieve the large social goals. Education is thereby recognized as *a method of acquiring knowledge about culture*, and *tourism as a major element of the evaluation and improvement of knowledge of the national heritage, a factor of local development and resource referral true image of a country abroad*.

The partnership between all stakeholders of these policies, as a fundamental prerequisite for their synergistic action, is possible only in the well functioning organizational framework and personnel trained in management. This paper explores the potential obstacles to the more important social and economic role of museums focusing on the principles of the administration as the most important instrument of public policy.

At the same time it proposes measures to overcome them the obstacles, stressing the necessity of respecting the rules of the process of decentralization.

KONZERVACIJA I RESTAURACIJA / CONSERVATION AND RESTORATION

(33)

Konzervatorsko restauratorski radovi na crtežima velikog formata iz memorijalne zbirke *Joze Kljakovića*
Andreja Dragojević, Andro Šimičić
Hrvatski restauratorski zavod, Nike Grškovića 23. 10000 Zagreb
adragojevic@h-r-z.hr, ansimicic@h-r-z.hr

Na predavanju bi se predstavili konzervatorsko-restauratorski radovi na dva kartona za zidne slike „Polaganje u grob“ i „Klanjanje zlatnom teletu“ autora Joze Kljakovića. Majstor fresko-slikarstva izradio je seriju crteža kao studije za freske u crkvi sv. Marka u Zagrebu (prije 1923.g.) koji se čuvaju u Memorijalnoj zbirci Joze Kljakovića u Zagrebu.

Karton (tal. „cartone“ i nizoz. riječ „karton“, što znači snažan, težak papir ili kartonski) ili radni crtež, studija je za zidnu sliku koja služi umjetniku za prenošenje na zid obično je bila istih dimenzija kao freska. Bilo je različitih načina prenošenja na slikarsku/zidnu podlogu no u našem slučaju jedan od crteža imao je tzv. raster koji je pomagao autoru prilikom prenošenja dijela osnovnog crteža na zid. Crteži su obično bili izvedeni u osjetljivim crtačim tehnikama ugljenu ili kredi pa su tako i Kljakovićeve studije bile izvedene u tehnici ugljena, grafitne olovke i krede. Takvi crteži vrijedan su primjerak gradnje kompozicije velikih formata te tehnologije stvaranja zidnih slika. Veliki formati impresioniraju svojom veličinom i vještinom umjetnika no pred restauratore postavljaju zahtjevne zadatke. Svaku fazu bilo je potrebno dobro isplanirati jer je u radovima uvijek sudjelovalo više restauratora. Potrebno je bilo također prilagoditi prostor za rad kako bi svaki dio objekta bio dostupan, zatim standardne faze restauratorskog postupka na papiru prilagoditi velikom formatu te prilagoditi opremu za pohranu i izlaganje. Crteži su bili podlijepljeni na tekstilnu podlogu i napeti na podokvire te su zbog različitog naprezanja materijala (papira i tekstila) uzrokovala oštećenja papirnog nositelja crteža. Cijeli postupak obnove crteža imao je za cilj stabiliziranje papirnog nositelja i stabilnost umjetnine odgovarajućim odabirom montaže na drugu podlogu.

Conservation of large-format drawings from the *Jozo Kljakovic* commemorative collection
Andreja Dragojević, Andro Šimičić
Croatian Conservation Institute, Nike Grškovića 23. 10000 Zagreb
adragojevic@h-r-z.hr, ansimicic@h-r-z.hr

The lecture will introduce two restored cartoon studies for mural paintings 'The entombment' and 'Bowling to the golden calf'. The series was made before 1923 by fresco-painting maestro Jozo Kljakovic as preliminaries for frescos of Zagreb's St. Marko's church, and is being kept in Jozo Kljakovic memorial collection in the city of Zagreb.

A cartoon (Italian 'cartone', Dutch 'karton', meaning strong and heavy paper) is a mural-painting study serving the artist as a means for transposing his work onto the wall, commonly in scale same as that of the original fresco. This particular case implements the so called screen, contained in the drawing, which helped the author transpose parts of the principal painting onto the wall. Delicate drawing techniques such as chalk and charcoal were the usual instruments of choice and likewise Kljakovic's studies were realized in charcoal, chalk and graphite pen. Drawings such as these are a valuable exemplar for the creation of large-format compositions as well as techniques of mural painting in general.

Large-format paintings impress with its scale and drawing skill of the artist, yet are highly demanding on the restorer.

Each individual faze required meticulous planning as the works constantly involved multiple restorers. It was necessary to tailor the working space to suit the work requirements, in order that every part of the installation is accessible; adapt standardized stages of a paper restoration procedure to the large format; at last to adjust the storage and presentation equipment. The drawings were glued on textile and strung on wooden stretcher, which has resulted in damages to the paper support due to different straining of the materials (paper and textile).

Aim of the entire restoration procedure was to secure the paper support and render the artwork as a whole more stable by applying an adequate mounting technique.

(34)

Upotreba "Agar" gela u restauraciji papira
Majda Begić Jarić
Croatian Conservation Institute, Ilica 44, 10000 Zagreb
begic.majda@gmail.com

"Agar" je prah, polisaharid koji se dobiva ekstrakcijom sluzaste tvari iz crvenih morskih algi Gelidium. Svojstva su topivost u vodi, sposobnost povećanja, viskoznosti, sposobnost tvorbe gela, termo je reverzibilan, podržava širok raspon pH, nije toksičan. Na tržište dolazi od prozirnog do žućkastog praha. Korištenje vode na papirnom nositelju je neizbježna, ali obzirom da se voda najčešće koristi u slobodnoj formi, bez kontrole i ne može se lokalizirati, korištenje "Agar" gela omogućuje kontrolu vode koja se koristi u kontaktu sa papirnim nositeljem. Korištenje "Agar" gela je kontrolirano, lokalizirano te omogućava otpuštanje vode samo onoliko nužno koliko je potrebno za vlaženje papirnog nositelja, što nije slučaj kod tradicionalnih metoda korištenja vode. Djelovanje "Agar" gela na papirni nositelj može biti od par minuta do nekoliko sati bez nepoželjnih reakcija. "Agar" gel ima određenu količinu vode koju prilikom djelovanja postupno otpušta kada je u kontaktu sa papirnim nositeljem. Dobro prijanja na papirnu podlogu, a ne ostavlja tragove kao metil celuloza, nije ga potrebno dodatno ispirati. "Agar" se dodaje u običnu vodu da nabubri u postotku od 1-5%. Otopina vode i "Agara" zagrijava se do temperature vrenja. Gel dok je u tekućoj fazi može se oblikovati u list. Proces geliranja može biti ponovljen zagrijavanjem i hlađenjem, pa zato se kaže da ima svojstvo termoreverzibilnosti. Upotrebom "Agar" gela, radi se drugačijoj tehnici koja je u mogućnosti otkloniti supstance i slojeve koje degradiraju umjetnička djela, bez da mijenja morfologiju papirnog nositelja. Radi se o procesu koji postepeno i kontrolirano otpušta molekule vode na papirni nositelj i mogućnosti absorpcije supstanci koje doprinose degradaciji, a s druge strane čuvaju estetsku strukturu papira.

Use of "agar" gel in the restoration of paper
Majda Begić Jarić
Hrvatski restauratorski zavod, Ilica 44, 10000 Zagreb
begic.majda@gmail.com

"Agar" is the powder, polysaccharide, which is obtained by extraction from substances serve red seaweed Gelidium. Its properties are water solubility, the ability to increase the viscosity, ability to form a gel, a thermo reversible, supports a wide range of pH, is not toxic. It can comes from transparent to yellowish powder. Use of "Agar" gel is controlled, localized and allows the release of water only as necessary as needed to moisten a paper support, which is not the case with the traditional method of using water. Activity of "Agar" gel on a paper may be a couple of minutes to several hours. "Agar" gel has a certain amount of water that is released during the gradual action when in contact with the paper, adherent to surface, and leaves no clues as methyl cellulose, it is not necessary additional rinsing. "Agar" gel is added to water to swell as 1-5%. Solution of water and "Agara" is heated to the boiling point. Gel while is in the liquid phase can be formed into a sheet. Gelation process can be repeated heating and cooling- property termoreversibility. By using the "Agar" gel, it is a different technique that is able to remove the substance and layers that degrade artwork, without changing the morphology of the paper support. It is a process that gradually and controlled release of water molecules on the paper support and possibilities of absorption of substances that contribute to degradation, on the other hand kept structure of paper.

(35)

Otkrivanje skrivenih podataka u infracrvenom spektru na slikama u Modernoj galeriji i Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu

1Jana Žiljak Vujić, 2 Dijana Nazor

1 Tehničko veleučilište u Zagrebu, Vrbik 8, 10000 Zagreb

janazv@tvz.hr

2 Hrvatski restauratorski zavod, Kneza Mislava 18, 10000 Zagreb

dijananazor@gmail.com

Umjetničke slike imaju dva odvojena stanja koja mi promatramo u infracrvenom spektru i spektru kojeg vidimo golim okom. Na slikama koje se prikazuju u ovom radu otkriveni su preslikani slojevi i pentimenti što je tema ovog istraživanja. Izdvojene su dvije od 1425 slika iz sedam muzeja, tri zbirke, deset privremenih izložbi i pet privatnih zbirki u Zagrebu. U članku su prikazane razlike između dva stanja slika prilikom snimanja u dva spektralna

područja. U našem istraživanju koristimo ZRGB kameru koja snima u vizualnom i NIR spektru na Z vrijednosti [1]. Cilj istraživanja bio je utvrditi stanje slike u bliskom infracrvenom (NIR) spektru s namjerom kako bi se uočili podaci koji su nevidljivi u vizualnom području. Prijedlog je da konzervatorsko-restauratorski postupci respektiraju takva dva stanja slike. Sljedeći prijedlog je da se ponovi fotografiranje slike i poslije restauratorskog rada.

Detection of hidden data in the infrared spectrum of the paintings in the Modern Gallery and Museum of Arts and Crafts in Zagreb

1Jana Žiljak Vujić, 2 Dijana Nazor

1 Polytechnicum Zagradiense, Vrbik 8, 10000 Zagreb

janazv@tvz.hr

2 Croatian Conservation Institute, Kneza Mislava 18, 10000 Zagreb

dijananazor@gmail.com

Paintings have two separate conditions that we observe in the infrared spectrum and the spectrum which is seen by our naked eye. In the paintings presented in this paper layers and pentiments were discovered, which is the topic of this research. Two images are singled out among 1425 of them from seven museums, three collections, ten temporary exhibitions and five private collections in Zagreb. The article shows the difference between the two images when photographed in two spectral regions. In our research, we used ZRGB camera that captures the visual and near infrared (NIR) spectrum of the Z value [1]. The aim of the study is to determine the conditions of the images in the NIR spectrum in order to detect data that are invisible to the naked eye. It is suggested that conservation and restoration procedures take into consideration these two conditions of the image. Another suggestion is to photograph the paintings again after restoration work.

(36)

Tko je zainteresiran za konzervaciju i restauraciju?

Sladana Latinović

Arheološki muzej u Zagrebu, Trg N.Š. Zrinskog 19, 10 000 Zagreb

slatinovic@amz.hr

Rad konzervatorsko-restauratorskih odjela unutar muzeja zakonski je neupitan i predstavlja jednu od nužnih djelatnosti muzeja; veći broj hrvatskih muzeja ima konzervatorsko-restauratorske odjele koji, ovisno o svojoj opremljenosti, maksimalno sudjeluju u radu svojih ustanova.

Ipak dojam koji dobivamo sagledavajući stanje struke ukazuje kako je rad konzervatorsko – restauratorskih djelatnika unutar muzeja marginaliziran kada se radi o Unatoč brojnim izložbama od kojih mnoge ne bi mogle biti realizirane bez rada konzervatorsko – restauratorskih odjela, tek je na manjem broju njih prikazan proces koji prikazuje put od neuglednog i često neprepoznatljivog muzejskog predmeta, do atraktivnog muzejskog eksponata.¹

Također treba spomenuti poimenično ne navođenje konzervatorsko-restauratorskih djelatnika u mnoštvu stručnih i znanstvenih objava, iako se iste baziraju upravo na predmetima kod kojih je proces restauracije bio neophodan za izvođenje zaključaka i samu objavu.

Ovo izlaganje želi aktualizirati pitanje zanimljivosti konzervatorsko-restauratorskih zahvata među kolegama konzervatorima i restauratorima te muzejskim stručnjacima ali i pitanje konzervatorsko-restauratorskih radova koji su atraktivni i široj javnosti.

Sekcija restauratora i preparatora Hrvatskog muzejskog društva, održala je šestu godinu za redom stručne susrete na kojima se uz setove stručnih predavanja organiziraju i izložbe plakata na kojima se prezentiraju radovi muzejskih restauratora i preparatora. Te su izložbe u desetak hrvatskih gradova i muzeja izazvale zanimanje i pokazale nam kako za rad konzervatorsko-restauratorske struke postoji velik interes široke publike.

Who is interested in conservation and restoration?

Sladana Latinović

Archaeological Museum in Zagreb, Trg N.Š. Zrinskog 19, 10 000 Zagreb

slatinovic@amz.hr

The work of conservation-restoration departments in museums is legally undisputable and is one of the indispensable museum activities; numerous Croatian museums have conservation-restoration departments which, depending on their equipment and abilities, greatly contribute to the work of their institutions.

However, the general impression one gets after observing the profession in its totality shows that the work of conservator-restorers within museums is marginalized when it comes to. Despite the large number of exhibitions, many of which could not have been made without the work of conservator-restorer departments, only a small number of them present the process that shows the path from an unsightly and often unrecognizable museum object to an attractive museum exhibit.²

We should also mention the fact that conservator-restorers are not individually named in many expert and scientific publications, although the same are based precisely on the objects and cases in which the process of restoration was necessary for drawing conclusions and the publication itself.

In this presentation, we seek to actualize the question of how interesting conservation-restoration processes are to fellow conservators and restorers, as well as museum experts, along with the question of conservation-restoration work which is interesting to the wider public.

The Conservator and Restorer Section of the Croatian Museum Association has, for the sixth year in a row, organized expert meetings which, along with sets of expert presentations, include poster exhibitions presenting the work of museum conservators and restorers. These exhibitions proved to be interesting in around ten Croatian cities and museums and showed that the wider public is interested in the work of conservator-restorers.

(37)

Kako konzervacija i restauracija mogu doprinijeti razvoju lokalne zajednice?

Mirta Pavić

Muzej suvremene umjetnosti, Avenija Dubrovnik 17, 10000 Zagreb

mirta.pavic@msu.hr

Konzervatorsko-restauratorski program obnove Parka skulptura sisačke Željezare osmišljen je kako bi na nekoliko načina utjecao na razvoj grada Siska I regije. Pokrenut je suradnjom Konzervatorskog odjela u Sisku i Galerije Striegel s Restauratorskim odsjekom Umjetničke akademije u Splitu, a tijekom započetih radova pridružio se i Konzervatorsko-restauratorski odjel Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu. Kako Park skulptura čine djela mnogih renomiranih hrvatskih suvremenih umjetnika, nastalih zajedničkim radom autora i radnika Željezare u okviru programa Umjetničkih kolonija koje su se održavale od 1971. do 1990., zajednički je cilj institucija koje su pokrenule program zaštititi tu vrijednu baštinu i osmisliti strategiju njena čuvanja i restauriranja. 38 djela u parku skulptura sisačke Željezare je nekoliko desetljeća propadalo i nalaze se mahom u lošem stanju. Konzervatorsko-restauratorski radovi predviđeni dugoročnim planom prema prioritetima ključni su za postizanje ponovne prezentabilnosti Parka kako bi ga učinili ugodnim mjestom boravka za lokalno stanovništvo, turiste i posjetitelje. Kulturni turizam neobično je važan za razvoj grada i županije, a ovaj je program ujedno i korak ka decentralizaciji i povećavanju broja kulturnih destinacija u Hrvatskoj. Park skulptura upisan je 2012. u Registar kulturnih dobara RH. Osim konkretne materijalne i estetske stručne intervencije na skulpturama, u Sisku će se 2015. održati konferencija Spark: Conservation of sculpture Parks koja će doprinjeti revitalizaciji grada, pa i čitave regije, kako konkretnim zaključcima i rješenjima, tako i boravkom uglednih svjetskih znanstvenika u Sisku. Sisak je poznat po industrijskoj baštini i osim što taj povijesni resurs treba zaštititi i zaustaviti njegovo propadanje, potrebno ga je i prezentirati. Projekt je osmišljen da bi dao vidljive rezultate s naglaskom na čuvanju vizualnog identiteta grada obnavljanjem baštine itekeko važne za kulturnu povijest čitave regije.

How can conservation and restoration contribute to local community development?

Museum of Contemporary Art, Avenija Dubrovnik 17, 10000 Zagreb

mirta.pavic@msu.hr

The conservation program for the renovation of the Sculpture Park in Željezara Sisak has been designed so as to influence the development of the town of Sisak and the region in several ways. It was launched as a co-operation between the Sisak Conservation Department and Galerija Striegel with the Restoration Department of the Split Art Academy, and once the work was under way, the Conservation Department of the Museum of Contemporary Art in Zagreb joined them. Since the Sculpture Park contains works of renowned Croatian contemporary artists, done in collaboration with Željezara workers in the Art Colonies from 1971 to 1990, the common goal of the institutions that have initiated the program is to protect this valuable heritage. The 38 pieces in the Sculpture Park have been deteriorating for decades and are currently in poor condition. The long-term conservation efforts are essential in restoring the Park to a presentable state and making it pleasant for local community, tourists and visitors. Cultural tourism is extremely important for the development of this town and county, this program is a step towards the decentralization, adding to the number of cultural destinations in Croatia. In addition to material and esthetic interventions on the sculptures, in 2015 Sisak will host the conference Spark: Conservation of sculpture Parks. It will contribute to the revitalization of the town, not only by producing conclusions and solutions to individual problems, but also by bringing leading world experts to Sisak. Sisak is known for its rich industrial heritage, a historical and cultural asset that should be protected from deterioration, but also presented. The project was planned to produce visible results with special emphasis on preserving the visual identity of the town by restoring heritage that is of uttermost importance for the cultural history of the region.

(38)

Restauratorska radionica JU *Nacionalni park Krka*

Frederik Levarda

JU *Nacionalni park Krka*, Trg Ivana Pavla II br. 5, 22000 Šibenik

frederik.levarda@npk.hr

Područje Nacionalnog parka „Krka“ bogato je brojnim arheološkim lokalitetima. Sustavna arheološka istraživanja provode se na području rimskog logora Burnum, na srednjovjekovnim utverdama Ključica i Nečven te na pretpovijesnim lokalitetima Oziđana pećina i Jazinka. Bogat i raznovrstan arheološki materijal koji dolazi s tih lokaliteta i postojeća bogata etnografska zbirka Nacionalnoga parka nametnuli su potrebu za sustavnom i stručnom obradom i zaštitom. S tim ciljem u listopadu 2008. osnovana je restauratorska radionica JU „NP Krka“ osposobljena za stručno obavljanje konzervatorskih i restauratorskih zahvata. Privremeno je smještena u prostorijama Gradskog muzeja Drniš, dok se ne uredi prikladna radionica i čuvaonica u Puljanima. Radionica se sustavno oprema i već sada spada u sam vrh radionica toga tipa u našoj zemlji. Oprema se sastoji od mikropjeskarnika s komorom, ultrazvučnog dlijeta, kade za alkalnosulfitno odsoljavanje, vakuumske sušionika, mikroskopa i analitičke opreme, automatskog titratora za potencimetrijsku titraciju i laboratorijske vage.

Svi zahvati na predmetima detaljno se bilježe pomoću fotografske opreme i dokumentiraju u bazi podataka FileMaker Pro.

Primarna je djelatnost radionice zaštita i obrada arheološkog materijala s ciljem očuvanja i stručne i znanstvene obrade. U radionici se restauriraju predmeti od različitih materijala, od metala, keramike i stakla do kosti, a zajednička im je delikatnost i osjetljivost s obzirom na to da su izvađeni iz zemlje, u kojoj su ležali stoljećima. Svaki je pojedini predmet jedinstven svjedok prošlosti pa mu se zato pristupa s posebnim strpljenjem. Obrađeni predmeti uvrštavaju se u arheološku zbirku Burnum, izloženu u novoizgrađenome Centru Puljani.

The Restoration Workshop of Public Institute Krka National Park

Frederik Levarda

Public Institute Krka National Park, Trg Ivana Pavla II br. 5, 22000 Šibenik

frederik.levarda@npk.hr

The area of the Krka National park is blessed with numerous archaeological sites. Systematic archaeological excavations are being carried out at the Roman military camp of Burnum, at the medieval fortresses of Ključica and Nečven, and also at the prehistoric sites of Oziđana pećina Cave and Jazinka. The abundant and varied archaeological material resulting from these sites and the previously existing rich ethnographic collection of the National Park imposed the need for systematic and professional treatment and protection. In line with this, the restoration workshop of the Krka National Park, qualified to perform professional conservation and restoration, was founded in October 2008. It was temporarily located in the premises of the Drniš City Museum until the appropriate workshops and storerooms were organized in Puljani. The workshop has been systematically equipped and is already one of the top restoration workshops of this type in Croatia. The equipment consists of a microsandblasting unit with a chamber, an ultrasound chisel, a basin for alkaline sulphite desalinization, vacuum oven, microscopes and analytical equipment for automatic potentiometric titration and laboratory balances.

All procedures made on the objects are recorded in detail with photographic equipment and are documented in a FileMaker Pro database.

The primary activity of the workshop is the protection and treatment of archaeological material with the aim of preservation and scientific analysis. Objects from various materials are restored in the workshop, including metal, pottery, glass, and bone, and they all share a certain delicacy and sensitivity given that they had been taken from the soil in which they had lain for centuries. Each individual object is a unique witness to the past and is hence approached with particular patience. Conserved and restored objects are placed in the Burnum archaeological collection displayed in the newly built Archaeological Museum in Puljani.

DOKUMENTACIJA / DOCUMENTATION

(39)

Digitalizacija audiovizualnih medija

Ivana Kancir

Muzej suvremene umjetnosti Zagreb, Avenija Dubrovnik 17, 10000 Zagreb

ivana.kancir@msu.hr

Audiovizualni arhivi su nacionalna, ali i svjetska kulturna i povijesna baština. Gledajući na audio-vizualni arhiv kao vrijednu imovinu, digitalizacijom iste omogućavamo njeno korištenje u različite svrhe. Držati korak s danas već potpuno digitaliziranim okruženjem trebalo bi predstavljati dio dugoročne strategije digitalizacije građe, jer to podrazumjeva da su sadržaji arhiva pohranjeni u općeprihvaćenim, standardiziranim i uporabnim formatima, te da arhivi mogu u kratkom vremenskom roku isporučiti zatraženi sadržaj različitim korisnicima u traženim digitalnim formatima. Višeslojni proces digitalizacije analognih medija (film, video i audio mediji) radimo u svrhu očuvanja arhivske građe pri tome uklanjajući oštećenja nastala uslijed mehaničkog ili kemijskog djelovanja ili pak uslijed izloženosti neadekvatnim uvjetima pohrane. Rezultat su restaurirani materijali prebačeni u standardizirane i lako uporabne digitalne formate. Za film i video širokoprihvaćeni format MPEG. ZA format pohrane audio vrpca uglavnom se koriste FLAC i Wav. Društveni i kulturni preduvjeti bitno utječu na način čuvanja audio-vizualne baštine, mogu utjecati na povećano korištenje samih materijala, proširuju znanja o vrijednosti i veličini arhiva, o dostupnosti povijesno relevantnih materijala te utječu na vidljivost samog arhiva u javnosti. S druge strane razvojem komercijalnih sektora i njihovim uključivanjem u sferu kulture i pojačanim djelovanjem u kreativnoj industriji otvara se mogućnost komercijalnog korištenja digitalizirane arhivske građe.

Digitization of Audiovisual Media

Ivana Kancir

Museum of Contemporary Art, Avenija Dubrovnik 17, 10000 Zagreb

ivana.kancir@msu.hr

Audiovisual archives belong to the national as well as the world and cultural heritage of historic importance. Since an audiovisual archive is a valuable asset, its digitization facilitates its use for different purposes. In today's era of total digitization, the strategy of long-term digitization of materials should be pursued by storing the contents of archives in generally accepted, standardized and usable formats. In addition, such archives can deliver materials to different users in different formats shortly after they are requested. Multidimensional process of digitization of analogue media (film, video and audio media) is done to preserve archival materials during which the damages caused by both mechanical or chemical processes and exposure to inadequate storage conditions are recovered. Thus, the restored materials are transferred to standardized and easy-to-use digital formats. In addition, digitization provides opportunity for re-cataloguing of the digitized materials as well as dealing with copyright protection of the digitized material. The broadly accepted format for film and video is MPEG. However, mostly FLAC and Wav are used for audio tape storage. Social and cultural prerequisites considerably affect the way in which audio visual heritage is preserved. Furthermore, they can encourage the increasing use of the digitalized materials and extend knowledge about the value and the size of the archive as well as the accessibility to historically relevant materials. Finally, they affect the way the archive is accessible to the public. On the other hand, the development of commercial sectors and their involvement in cultural events and more active engagement in creative industries has offered the possibilities for the commercial use of the digitized archival materials.

(40)

Izložbena djelatnost i distributivni mediji u službi prezentacije, komunikacije, dokumentacije
Slavica Marković
Kabinet grafike HAZU, A. Hebranga 1, 10000 Zagreb
smarkovic@hazu.hr

U brojnim područjima muzejskoga rada i djelovanja izložbene aktivnosti zauzimaju istaknuto mjesto. Jesu li izložbe stalne ili povremene, kompleksne, tematske, problemske, studijske, predstavljaju li jednoga autora ili odabranu skupinu njihovoj prezentaciji prethodi opsežno istraživanje, foto i video snimanje, obrada predmeta i stvaranje kvalitetne muzejske dokumentacije. To je baza za planiranje postava, potom najrazličitijih oblika interakcija u komunikaciji s posjetiteljima i ciljanim skupinama korisnika. U tom se procesu pripremaju i prateći tekstualni prilozi i ostali muzejski sadržaj za oblikovanje i tisak kataloga koji uglavnom ostaje jedini trajni dokument izložbe. Ovim izlaganjem namjera mi je skrenuti pozornost na potencijale suvremene distribucije informacija u službi prezentacije, komunikacije i dokumentacije predmeta i tema koje obrađujemo i predložiti međumuzejsku razmjenu pripremljenih elektroničkih sadržaja, digitalnih elektroničkih dokumenata. Svakodnevni smo korisnici Weba, znamo da podatke koje pronalazimo možemo preuzimati, ali se nakon nekoga vremena ne možemo na njih vraćati.

Cloud distribuciju, We transfer, Jumbo mail, koristimo tek ograničeno, kada svoje pisane, foto i video sadržaje, monografije, kataloge i ostala izdanja, dostavljamo (putem linka) samo odabranima. Ja bih rado arhivirala neke video snimke performansa na kojima nisam prisustvovala, kataloge nekih izložbi u formi elektronske knjige ili u PDF-u koji omogućuje ispis, no nažalost uglavnom su nedostupni. Apsurdno je međutim što je većina izdanja iz digitalne forme prenešena u tiskanu, a njihov izvorni oblik koristi se samo iznimno. Zalažem se za otvoreniju, potpuniju komunikaciju među muzejima i muzealcima.

Arhiviranjem stručne literature (s weba ili s clouda) na PC, stvaramo arhive osobne dokumentacije i stručnu priručnu biblioteku, koja nam je bez velikih napora dostupna na računalu i u svakom trenutku pristupačna za potrebe osobnoga istraživanja.

Exhibition activity and distribution media serving presentation, communication, and documentation purposes
Slavica Marković
The Department of Prints and Drawings of the Croatian Academy of Sciences and Arts,
A. Hebranga 1, 10000 Zagreb
smarkovic@hazu.hr

Exhibition activity plays a significant role in many areas of museum activity. Regardless of the exhibition type, comprehensive preparation work (photo/video recording; processing of items, and organising museum documentation) precede its mounting and presentation. This is the basis for planning the exhibition presentation, and diverse forms of interactions in the communication with visitors and target groups of museum material users. During this process, the accompanying textual material and other museum material needed for printing catalogues are prepared. In most cases, catalogues remain the only lasting document of the exhibition. By this presentation, I intend to draw attention to the potentials of the modern information distribution serving presentation, communication and documentation purposes related to items and topics analysed, and propose an inter-museum exchange of the prepared electronic material and digital electronic documents. We use the web on daily basis and hence we know that the searched data can be downloaded only for a limited period of time.

We use cloud distribution, wetransfer, jumbo mail, etc. occasionally, when we submit (via link) our written, photo and video material; monographs; catalogues; and other editions to selected parties. I would personally like to file some videos of performances I was not present in, or catalogues of some exhibitions in the form of e-book or printable PDF, but they are unfortunately in most cases unavailable. It is however absurd that most digital editions are published in the printed version, while being only rarely used in their original format. I hence appeal for a more open and a closer communication among museums and museum staff. By storing expert literature (using web or cloud channels) on our PCs, we could create personal documentation archives and personal e-libraries, which would remain available on the computer at any time for the purposes of our individual research.

(41)

Plakat kao muzejska i dokumentacijska građa u hrvatskim muzejima

Tončka Cukrov

Muzejski dokumentacijski centar, Ilica 44, 10000 Zagreb

tcukrov@mdc.hr

Primjetno je da su plakati postali zanimljiva kulturno-povijesna građa, prema kojima se u posljednje vrijeme vidno mijenja odnos. Donedavno su uz iznimke redovito bili dio nepopisane dokumentacije ili druge nemuzejske građe. Danas plakat ima status dokumenta vremena, a kao sredstvo oglašavanja muzejskim institucijama zanimljiv je s različitih pozicija. U hrvatskoj muzejskoj praksi nekoliko je većih zbirki plakata. One su često sastavni dio većih zbirki npr. *Zbirke grafičkog dizajna*, kako je to u *Muzeju za umjetnost i obrt* ili *Zbirke crteža, grafika, plakata i radova na papiru* kako je vode u *Muzeju suvremene umjetnosti*. Spomenute zbirke i slične njima vezane su uz umjetničku građu te ih odlikuje estetska posebnost zahvaljujući kojoj se može pratiti promocija grafičkog dizajna i oglašavanja u Hrvatskoj. Druge zbirke vezane su više uz povijesnu građu zahvaljujući kojima se prati način oglašavanja pojedinih događanja, tj. njihovo vizualno komuniciranje dok dokumentacijske zbirke plakata sakupljaju građu koja dokumentira djelatnost muzeja. *Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi* propisuje dokumentiranje plakata obzirom na vrstu građe, a ona je propisana za primarnu (temeljnu), sekundarnu i tercijarnu muzejsku dokumentaciju. Zahvaljujući tom propisu uvećala se razina dokumentiranosti ovog medija, pa uz *Zbirku plakata u Kabinetu grafike HAZU* osnovane 1950-ih godina kao zasebne muzejske zbirke sve je više zbirki plakata u hrvatskim muzejima. Jedinstvena među njima je *Zbirka muzejskih plakata MDC-a* koja je kao najbrojnija dokumentacijska zbirka prerasla u muzejsku. Muzej je u ovoj Zbirci nositelj izdavaštva plakata koji je ujedno osnovni kriterij sakupljanja. Zahvaljujući tome građa u cjelini daje uvid u karakter vizualnog komuniciranja ovih institucija. Ona više nije ograničena samo na izložbene plakate, pa se sukladno tome uvriježeni naziv mijenja u muzejski plakat. Valorizacija zbirki plakata i muzejskoga plakata kao medija komuniciranja tek predstoji.

The Poster as Museum and Documentation Material in Croatian Museums

Tončka Cukrov

Museum Documentation Center, Ilica 44, 10000 Zagreb

tcukrov@mdc.hr

Posters have clearly become material of interest for cultural history, and the attitude towards them has visibly changed in recent times. Until recently, with a few exceptions, they were regularly part of the unlisted documentation or part of miscellaneous, non-museum material. Today the poster has the status of document of the time, and as a means of advertisement it is interesting to museum institutions from various points of view. In Croatian museum practice there are several major collections of posters. They are often parts of larger collections still, such as the Graphic Design Collection, in the Museum of Arts and Crafts and the Collection of Drawings, Prints, Posters and Works on Paper kept by the Museum of Contemporary Art. These collections and others like them are connected to artistic material, and they are characterised by some aesthetic distinction, thanks to which it is possible to follow the promotion of graphic design and advertising in Croatia. Other collections are related more to historical material, which allow us to follow the manner in which individual events are advertised, i.e., the visual communication of them, while documentation collections of posters gather materials that document the activity of the museum. The *Regulations concerning the contents of museum documentation about museum material and the way in which they it is kept* prescribe the documentation of posters with respect to the kind of material. The Regulations apply to primary (fundamental), secondary and tertiary museum documentation. Because of this regulation, there has been a rise in the level of the documentation of this medium, and alongside the Poster Collection in the Croatian Academy Department of Prints and Drawings founded in the 1950s as a separate museum collection there are increasing numbers of poster collections in Croatian museums. Unique among them is the MDC Collection of Museum Posters, which, as the most numerous documentation that has turned into a museum collection. The museum is in this Collection responsible for the publication of the posters, which is at the same time the basic criterion for the collection. Thanks to this the material as a whole gives an insight into the character of the visual communication of these institutions. The material is no longer restricted to exhibition posters, and accordingly the standard title is changing into the museum poster. The proper evaluation of collections of posters and the museum poster as medium of communication is still to come.

(42)

Preventivna zaštita, skladištenje i restauratorski postupci na plakatima

Majda Begić Jarić

Hrvatski restauratorski zavod, Ilica 44, 10000 Zagreb

begic.majda@gmail.com

Kao što se podiže svijest o sistematizaciji zbirki plakata, tako treba podići i svijest o preventivnom čuvanju/konzerviranju plakata, a isto tako i o problematici restauriranja koja se javlja ako nema svijesti očuvanja.

Odsjek restauracije Papira i kože Hrvatskog restauratorskog zavoda (HRZ-a) i Muzeja suvremene umjetnosti, Hrvatski povijesni muzej te Kabinet grafike HAZU surađuju pet godina, gdje su redovni programi financirani od strane Ministarstva kulture.

Plakati koji dolaze u radionicu najčešće su karakterizirani mehaničkim oštećenjima poput poderotina i nedostajućih dijelova papirnog nositelja. Također biološka (pljesni) i kemijska oštećenja (kiselost papirnog nositelja) česti su problemi koje se trebaju sanirati. Individualni pristup izvođenju radova od ponekad parcijalnih zahvata, restauratorski radovi znaju biti potpuni, dugotrajni, vrlo zahtijevni i u konačnici skupi.

Kao što postoje pravilnici i propisi za dokumentaciju plakata, tako je potrebno i podizanje svijesti o pravilima preventivne zaštite plakata kao umjetnine i njihovo konačno skladištenje i konačno čuvanje. Jer da ima toga restauratorski radovi bili bi svedeni na minimum, a time i troškovi koji sa preventivnom zaštitom i u pravo vrijeme mogu biti svedeni na minimum.

Preventive protection, storage and restoration procedures on posters

Majda Begić Jarić

Croatian Conservation Institute, Ilica 44, 10000 Zagreb

begic.majda@gmail.com

As we raise awareness of the systematization of collections of posters, there is need for awareness of preservative care, conservation of posters, and also on the issue of restoration which occurs if there is no awareness of preservation.

Department for paper and leather of Croatian Conservation Institute (HRZ) and the Museum of Contemporary Art, Croatian History Museum and the Cabinet of Graphics collaborate more than five years, where the regular programs are funded by the Ministry of Culture.

Posters who come to the workshop are usually characterized by mechanical damage such as tears and missing parts of the paper holder. Biological (mold) and chemical damage (acidity paper support) are common problems that need to be repaired. Individual approach works sometimes from partial operations, restoration works tend to be full, long lasting, very demanding and ultimately costly.

Just as there are rules and regulations for documentation of posters, so it is a need and raise awareness of the rules of preventive care posters as works of art and their eventual and final storage. Like that restoration works and cost could be minimized.

(43)

C registar muzeja, galerija i zbirke Republike Hrvatske-način prikupljanja, obrade i prezentiranja javnosti
Iva Validžija
Muzejski dokumentacijski centar, Ilica 44, 10000 Zagreb
ivalidzija@mdc.hr

Registar muzeja, galerija i zbirki je baza podataka koja se vodi pri Muzejskom dokumentacijskom centru, te predstavlja na jednom mjestu nukleus informacija koje su polazište za sve ostale baze podataka MDC-a, ali isto tako Registar je izvor svih relevantnih podataka koje stoje na raspolaganju Ministarstvu kulture, struci i široj javnosti. U registru se prikupljaju podaci o muzejima (ustanovama), njihovim zbirkama, dokumentaciji i (stručnim) djelatnicima. U središtu su zanimanja dokumentacijsko-informacijskog sustava MDC-a su muzeji i zbirke tj. građa koju posjeduju, a koju su formirali u zbirku. Registar je evidencija "muzealizirane baštine" i sadržava podatke o svim muzejskim institucijama u Hrvatskoj bez obzira na njihov pravno-administrativni status. Stručni i administrativni uvjeti koje muzeji (ustanove) imaju dijele ih u tri skupine. A. zadovoljavaju sve zakonske uvjete prema Zakonu o muzejima i pravno postoje kao ustanove, B. djelomično zadovoljavaju uvjete što ih propisuje Zakon o muzejima i rade na tome da ih zadovolje, C. ne zadovoljavaju uvjete što ih propisuje Zakon o muzejima i nije izgledno da će ih ikada ostvariti, ali posjeduju građu, tj. zbirku. Takve su, na primjer, zbirke ili ustanove koje ICOM definira kao muzej, ali takvima nisu priznate hrvatskim Zakonom o muzejima, te prema sadašnjim pozitivnim propisima nemaju mogućnost da postanu muzejom. Obzirom da Zbirke koje pripadaju C registru nisu zakonski oformljene i nemaju obavezu službene komunikacije prema MDC-u ili Ministarstvu kulture jedini izvor informacija o njihovom postojanju i djelovanju je terensko sakupljanje dokumentacije o njihovom radu koje sakupljaju, obrađuju i objavljuju djelatnici Muzejskog dokumentacijskog centra.

The Way in Which Data Are Collected, Processed and Presented to the Public in the C Register of Museums, Galleries and Collections of the Republic of Croatia
Iva Validžija
Museum Documentation Center, Ilica 44, 10000 Zagreb
ivalidzija@mdc.hr

The Register of Museums, Galleries and Collections is a database that is kept at the Museum Documentation Centre. It shows in a single place the core information that is the point of departure for all other databases in the MDC. The Register is a source of all the relevant data, and is available to the Ministry of Culture and the general public. The Register gathers data about museums (the institutions), their collections, their documentation and professional personnel. At the centre of interest of the documentation and information system of the MDC are museums and collections, or rather, the material that they possess, which have been formed into collections. The register is a record of the "museumised heritage" and contains information about all museum institutions in Croatia, irrespective of their legal and administrative status.

The professional and administrative circumstances obtaining in museums (institutions) divide them into three groups:

- A. those that meet all the legal conditions according to the Museums Law and legally exist as institutions,
- B. those that partially meet the conditions prescribed by the Museums Law and are working on achieving full compliance,
- C. those that do not meet the conditions of the Law and are not likely ever to comply with them, but do nevertheless hold material, i.e. a collection; for example, these might be collections or institutions that ICOM defines as museums, but are not acknowledged by the Croatian Museum Laws, and according to the regulations currently in force are never likely to become museums.

Since the collections in the C Register are not formed in a way consonant with the law and do not have the obligation to communicate in an official way with the MDC or the Ministry of Culture, the only source about their existence and activity is documentation about their work collected in the field, processed and published by personnel of the Museum Documentation Centre.

(44)

Muzeji u susret online Registru muzeja, galerija i zbirki u RH
Ivona Marić, Doroteja Živčec
Muzejski dokumentacijski centar, Ilica 44, 10000 Zagreb
imaric@mdc.hr, dzivcec@mdc.hr

Od svog nastanka 1955. godine Muzejski dokumentacijski centar ima za svoju osnovnu misiju prikupljanje, dokumentiranje i distribuciju informacija vezanih uz hrvatske muzeje, s ciljem razvoja i unapređenja same muzejske zajednice. Taj glavni segment svoje INDOK djelatnosti MDC obavlja s pomoću Registra muzeja, galerija i zbirki u RH - kompleksne baze podataka koju su razvili nekadašnji djelatnici MDC-a, te koja se i dalje razvija.

Registar funkcionira i postoji zahvaljujući suradnji s muzejima koji redovito šalju podatke o svojim zbirkama, stručnim djelatnicima i ostalim stručnim sadržajima s jedne, te servisne informacije za posjetitelje s druge strane. Slanje podataka veći dugi niz godina obavlja se putem detaljnog anketnog upitnika.

Od svojih početaka, baza podataka Registra postojala je kao lokalna baza podataka kojoj se je moglo pristupiti samo u MDC-u i samo od strane voditelja Registra. Početkom 2010. godine počela je izgradnja OREG-a, što je skraćena za *online* Registar te se unazad nepune četiri godine vođenje Registra obavlja u vidu *online* aplikacije. Trenutno još uvijek samo voditelj Registra u Muzejskom dokumentacijskom centru ima omogućen pristup podacima u OREG-u, no OREG predstavlja platformu za izgradnju višekorisničkog sustava u kojemu će i sami muzeji izravno participirati u održavanju Registra. Takav bi OREG znatno olakšao protok podataka, a željeni bi cilj bila važeća informacija, na raspolaganju istraživačima muzejske problematike ili pak donositeljima odluka i kreatorima politike razvoja muzeja u lociranju trendova, poteškoća ili mogućnosti za unapređenje muzejske profesije.

Museums in Anticipation of the Online Register of Museums, Galleries and Collections in the Republic of Croatia

Ivona Marić, Doroteja Živčec
Museum Documentation Center, Ilica 44, 10000 Zagreb
imaric@mdc.hr, dzivcec@mdc.hr

Since its inception in 1955, the Museum Documentation Centre has defined its basic mission as the collection, documentation and distribution of information related to Croatian museums, the goal being the development and advancement of the museum community itself. This main section of its INDOC work is conducted with the help of the Register of Museums, Galleries and Collections in the Republic of Croatia – a complex database developed by former personnel in the MDC and still in the process of development.

The Register works and exists thanks to its collaboration with museums that regularly send information about their collections, professional staff and other professional matters on one hand, and information about services for visitors on the other. For a good number of years the transmission of data has been implemented by a detailed questionnaire.

Since its beginnings, the database of the Register had been a local database accessible only in the MDC and only by the keeper of the Register. At the beginning of 2010, however, the construction of OREG began – i.e., the online Register, and for the past four years the keeping of the Register has been carried out in the form of an online application. At the moment, still only the keeper of the Register in the MDC is able to access data in OREG, but OREG does constitute a platform for the development of a multi-user system in which the museums will participate directly in the maintenance of the Register. This kind of OREG will considerably facilitate the flow of data, and the desired objective would be current information, available to researchers in museum affairs and museum development policy makers in the location of trends, difficulties or capacities for the advancement of the museum profession.

(45)

Dvojezični online katalog Muzeja moderne i suvremene umjetnosti - www.zbirka.mmsu.hr

Diana Zrilić

Muzej moderne i suvremene umejtnosti, Dolac 1/II, 51000Rijeka

diana.zrilic@mmsu.hr, zridiana@yahoo.com

Unutar europskog projekta "Digitising Contemporary Art" koji je započeo 2011. godine, Muzej moderne i suvremene umjetnosti digitalizirao je 730 radova iz zbirke, nastalih nakon 1945. godine. Cilj projekta bila je isporuka digitalnih reprodukcija i dvojezičnih metapodataka koji su trebali doprinijeti većoj vidljivosti moderne i suvremene umjetnosti na portalu Europeana.

Nakon trogodišnjeg rada Muzej je omogućio pregled digitalizirane građe na svojoj web stranici na nekoliko razina: "opća pretraga", "napredna pretraga" s ponuđenim ključnim riječima te "indeks". Naslovnica kataloga omogućuje pregled prema godini ulaska predmeta u zbirke a i važnih događanja ustanove od 1948. do 2013. godine. Snalaženje je omogućeno i filtriranjem rezultata pretrage koji se mogu pregledati u tzv. "thumbnails" i "list" formi. Svaka reprodukcija popraćena je s osnovnom legendom, a odabirom pojedinog predmeta otvara se stranica s potpunim prikazom reprodukcije i proširenom kataloškom, te opisom, referencama, izložbenom poviješću umjetnine, ovisno o razini dokumentiranosti predmeta.

Značaj pomak je učinjen omogućenim pretraživanjem kroz "opću pretragu", te prema kategoriji "tema" u naprednoj pretrazi kroz opće i zemljopisne teme te naziv tijela/osobe. U sadržajnom dijelu omogućeni su video/audio prikazi pojedinih radova, video dokumentacija postava i opisi, kao dio interpretacije i konteksta pojedinih predmeta. U stručnom dijelu iskorak su "reference" koje obuhvaćaju komparativnu literaturu i bibliografiju umjetnine, te mogućnost uvećavanja prikazane reprodukcije. Za sve objavljene radove ishodovana je suglasnost od strane nositelja autorskih prava kao i uvjeti objavljivanja.

Mrežni katalog zamišljen je kao "work-in-progress" jer se njegov sadržaj svakodnevno nadopunjuje i uređuje ovisno o istraživanju i dokumentiranju muzejske građe. Svaki unos u pojedine kategorije dokumentacijskog računalnog programa automatski se ažurira i vidljivi je na pretraživaču www.zbirka.mmsu.hr što predstavlja dinamičnu okolinu u komunikaciji s korisnicima.

Bilingual online catalog of the Museum of Modern and Contemporary Art - www.zbirka.mmsu.hr

Diana Zrilić

Museum of Modern and Contemporary Art, Dolac 1/II, 51000Rijeka

diana.zrilic@mmsu.hr, zridiana@yahoo.com

Through the European project 'Digitising Contemporary Art' launched in 2011, the Museum of Modern and Contemporary Art digitised 730 works in its collections made after 1945. The objective of the project was to deliver high quality digital reproductions and bilingual metadata to contribute to greater visibility of modern and contemporary art on the Europeana website.

After three years of work, the Museum has made it possible to browse through the digitised material on its website on several levels: 'general search', 'advanced search' with offered key words and 'index'. The catalogue cover enables browsing by the year an object became part of the collection, as well as by important institution's events between 1948 and 2013. The search is made easier by filtering the search results viewable as thumbnails or lists. Every reproduction is accompanied by a basic description 'label', and selecting a particular object opens a page with a complete view of the reproduction and expanded description, reference, exhibition history, depending on the level of an object's documentation.

A significant development is browsing through 'general search', 'theme' category on the advanced level, video and audio views of works as well as video documentation of the display and descriptions as part of objects' interpretation. In terms of expertise, an important step are the 'references' encompassing comparative literature and bibliography of a work, as well as an option to enlarge the reproduction. All the works were published with the permission of the copyright owner, along with the terms of use.

The online catalog was conceived as work-in-progress since its content updated daily and edited according to the research and documentation of the museum collection. Each entry in a particular category in the computer program is automatically updated and visible on www.zbirka.mmsu.hr and represents a dynamic environment in communicating with users.

BURZA MUZEJA / MUSEUM BURSA

(46)

Izložba Sige

Damir Lacković

Hrvatski prirodoslovni muzej, Demetrova 1, 10000 Zagreb

damir.lackovic@hpm.hr

Izložba Sige predstavlja podzemno bogatstvo hrvatskoga krša. Sastoji se od muzejskih izložaka iz Zbirke siga Hrvatskoga prirodoslovnoga muzeja, te fotografija siga snimljenih u krškom podzemlju Hrvatske i svijeta. Broj izložaka i fotografija može se prilagoditi različitim veličinama izložbenih prostora, a popratni materijal čine katalog i plakat izložbe, slikovnica za djecu o postanku siga i krša „Kapljica i kamen“ te monografija „Sige“. Izložba je prvi put bila postavljena u Hrvatskom prirodoslovnom muzeju 1999. godine, te je od tada do danas gostovala 19 puta u muzejima, galerijama i drugim izložbenim prostorima u Hrvatskoj, Italiji i Južnoafričkoj republici. Autori izložbe su Damir Lacković, Marijan Čepelak i Vladimir Zebec.

Exhibition Speleothems

Damir Lacković

Croatian Natural History Museum, Demetrova 1, 10000 Zagreb

damir.lackovic@hpm.hr

The exhibition presents underground heritage of the Croatian karst. It consists of museum exhibits from the Speleothems collection from Croatian Natural History Museum, and photos from Croatian karst underground. The number of exhibits and photos can be adapted to different sizes of exhibition space. Supporting material consists of an exhibition catalog and poster, picture books for children "Droplets and the Stone" and the monograph "Sige". The exhibition was set for the first time in Natural History Museum in Zagreb in 1999. Since then, exhibition was guest 19 times in museums, galleries and other exhibition spaces in Croatia, Italy and South Africa. Authors of the exhibition are Damir Lacković, Marijan Čepelak & Vladimir Zebec.

(47)

Izložba Raznolikost je bitna

Nadia Dunato Pejnović, Marin Kirinčić

Prirodoslovni muzej Rijeka, Lorenzov prolaz 1, 51000 Rijeka

nadia@prirodoslovni.com, marin@prirodoslovni.com

Kako bi povećali broj potencijalnih korisnika muzejskih usluga muzeji danas, a osobito oni regionalni, morali bi pri planiranju svojih prezentacijskih i edukativnih aktivnosti razmišljati o kreiranju putujućih izložbi. Takvim konceptom svaki muzej, bez obzira na njegove tehničke i ljudske kapacitete, dobija priliku za ekspresijom i širenjem svoje misije izvan do tada lokalnih okvira uvjetovanih bilo kakvim društvenim ili inim preprekama. Prirodoslovnom muzeju Rijeka, vođenim tom idejom, a paralelno sa završnim aktivnostima na preuređenju modularno koncipiranog stalnog postava, ostvario se prostor u tom još nedovoljno iskorištenom segmentu rada za izradu putujućih izložbi, koje su, smatramo, budućnost muzejskog izričaja iz više razloga. Kao što smo već naglasili njima se autorska ideja može prezentirati na širem području, direktno uključujući veći broj publike. Financiranje tih aktivnosti je olakšano jer u njemu mogu sudjelovati svi potencijalni domaćini izložbe. Takvim djelovanjem muzej se aktivno uključuje u kreiranje šireg javnog mnijenja glede politike, u našem slučaju zaštite prirode, te popularizacije istog.

PMR u sklopu projekta „The Adriatic's museums enrich cultural tourism“ (*MUSEUMCULTOUR*), financiranog iz Operativnog programa *Adriatic IPA Cross Border Cooperation 2007-2013* Europske zajednice, uz još mnoge aktivnosti izrađuje pokretnu izložbu pod nazivom „Raznolikost je bitna“. Izložba sukladno projektnom zadatku mora biti realizirana uz uporabu suvremenih muzeografskih tehnika i novih, zanimljivih multimedijalnih rješenja. Njome namjeravamo odgovoriti na nekoliko važnih pitanja: »Što je bioraznolikost?«, »Zašto je ona važna?«, »Kroz što je sve prošao život na Zemlji do danas?«, »Što prijeti bioraznolikosti?«, »Što ja mogu učiniti?«. Svoje tvrdnje dokazati ćemo činjenicama i konkretnim primjerima o stanju biološke raznolikosti Jadranskog mora. Također, educirati ćemo posjetitelje o važnosti njihovog uključivanja u ovu temu pomoću dobro poznatog slogana: »Misli globalno, djeluj lokalno«.

Ovim radom autori će pokazati sve korake kroz koje su prošli od planiranja i idejnih priprema do stvarne realizacije izložbe, svih faza projekta i potrebne logističke, tehničke i stručne podrške.

Exhibition Diversity Matters

Nadia Dunato Pejnović, Marin Kirinčić

Prirodoslovni muzej Rijeka, Lorenzov prolaz 1, 51000 Rijeka

nadia@prirodoslovni.com, marin@prirodoslovni.com

To maximize the number of potential users of museum services, museums today, especially those regional, when planning their presentation and educational activities should think about creating a traveling exhibition. With such a concept, every museum, regardless of its technical and human resources, will receive the opportunity for expressing and expanding its mission beyond the local boundaries conditioned by any social or other obstacle. Natural History Museum Rijeka, guided by this idea, and simultaneously with the final activities on the renovation of modular based permanent exhibition, gained the area in this still underutilized segment of producing traveling exhibitions, which are, we believe, the future of museum expression for several reasons. As we have already pointed out, with them, ideas can be presented in a wider area, directly involving greater number of audience. The financing of these activities is easier because all potential hosts of the exhibition can participate. Through such action, the museum is actively involved in creating a wider public opinion regarding politics, in our case, nature protection and popularization of the same.

Natural History Museum Rijeka within the project „The Adriatic's museums enrich cultural tourism“ (*MUSEUMCULTOUR*), financed from Operational program *Adriatic IPA Cross Border Cooperation 2007-2013 of the European Union*, along many other activities creates mobile exhibition „Diversity matters“. The exhibition, according to the tasks of this part of the *MUSEUMCULTOUR* project, should implement new museum equipment and techniques. This way the Natural History Museum Rijeka will create the exhibition that will be able to promote the significance and value of the biodiversity not only in the nearby territory. Through it we are going to answer the questions »Why is the biodiversity so important?«, Through what has

life on Earth been through to this day?«, »Who and what are its main enemies?« and »What can we I do?«. The exhibition will try to prove our statesmans with some evidences considering biodiversity condition of the Adriatic Sea and also educate visitors of importance of their involence in this topic according to globally known enviromentalits slogan »Think globally, act localy«.

With this paper the authors will present all the steps that they went through from the planing and starting ideas to the realisation of the exhibition, all the phases of the project and necessary professional and technical help.

(48)

Izložba 6. susreti Sekcije restauratora i preparatora HMD-a

Sladana Latinović

Arheološki muzej u Zagrebu, Trg N.Š. Zrinskog 19, 10 000 Zagreb

slatinovic@amz.hr

Već šestu godinu za redom u sklopu Susreta Sekcije restauratora i preparatora Hrvatskog muzejskog društva uz stručna predavanja organizira se i izložba plakata.

Izložbom plakata restauratori i preparatori iz dvadesetak muzejskih i galerijskih ustanova prikazuju svoje radove na arheološkim, povijesno-umjetničkim, etnološkim i tehničkim eksponatima. Plakati pomoću tekstova i zanimljivih fotografija pružaju uvid u postupke zaštite i restauriranja različitih vrsta materijala (kamen, keramika, staklo, metal, drvo, tekstil, slike, kombinirani moderni materijali, itd.).

Izložba 6. Susreta se sastoji od 33 plakata u staklenim okvirima, formata 70x100 cm, koji su pogodni za izlaganje na galerijskim šinama i različitim vrstama panoa. Izložba je financijski prihvatljiva jer obuhvaća prijevoz izložbe i nadoknadu jednog restauratora za oblikovanje likovnog postava.

Obzirom da se godišnji stručni skup Sekcije restauratora i preparatora HMD-a održava svake godine u drugom gradu i muzeju domaćinu, izložbe su nakon stručnog skupa gostovale u drugim gradovima diljem Hrvatske te su bile izuzetno dobro prihvaćene od strane stručne ali i šire publike. Vizualno atraktivna izložba plakata 6. susreta Sekcije restauratora i preparatora HMD-a široj publici pruža uvid u manje poznatu muzejsku djelatnost i čini muzeje još zanimljivijima.

The 6th Meetings of the Conservator and Restorer Section of the Croatian Museum Association exhibition

Sladana Latinović

Archaeological Museum in Zagreb, Trg N.Š. Zrinskog 19, 10 000 Zagreb

slatinovic@amz.hr

For the sixth year in a row, an exhibition of posters is held along with expert presentations as part of the Meeting of the Conservator and Restorer Section of the Croatian Museum Association.

Restorers and conservators from about twenty museums and galleries use the exhibition to present their work on archaeological, historical, artistic, ethnological and technical exhibits. The posters contain texts and interesting photographs which offer an insight into the processes of preservation and restoration of different types of materials (stone, pottery, glass, metal, textile, paintings, mixed modern materials, etc.).

The exhibition from the 6th Meeting contains 33 posters in glass frames, measuring 70x100 cm, which are suitable for exhibiting on gallery metal braces and different types of panels. The exhibition is financially acceptable because it only includes the transportation of the posters and pay for a single restorer who would shape and organize the exhibition space.

Considering the fact that the annual expert meeting of the Conservator and Restorer Section of the Croatian Museum Association is held in a different city and host museum every year, these exhibitions were held in other Croatian cities where they were exceptionally well received by both the professional and the wider public. The visually attractive exhibition of posters of the 6th Meeting of the Conservator and Restorer Section of the Croatian Museum Association provides the wider public with an insight into this, less known, museum activity, thereby making museums even more interesting.

MUZEJSKA EDUKACIJA / MUSEUM EDUCATION

(49)

Volonterski kampovi Gradskog muzeja Sisak
Marijan Bogatić
Gradski muzej Sisak, Ulica kralja Tomislava 10, 44000 Sisak
bogymar@gmail.com, marijan.bogatic@muzej-sisak.hr

U izlaganju će se predstaviti način provedbe, značaj i rezultati volonterskih kampova u organizaciji Gradskog muzeja Sisak. Volonterski kamp projekt je Muzeja koji se provodi od 2008. godine s ciljem popisivanja i valoriziranja baštine grada Siska i okolice, ali i omogućavanja studentima-volonterima odrađivanja redovne prakse u sklopu studija te stjecanja radnog iskustva u muzejskim ustanovama. Sudionici Kampa dolaze iz cijele Hrvatske, a posebnost je što su to studenti povijesti, povijesti umjetnosti, arheologije, etnologije i kulturne antropologije te antropologije, odnosno smjerova koji su bliski području interesa Gradskog muzeja Sisak. Osnovna ideja kampa je obrađivanje aktualnih tema, koje su predmet trenutnog istraživanja i rada stručnih djelatnika Muzeja koji i temu predlažu uoči početka kampa. Osim ispunjenog cilja studenti se upoznaju s bogatom baštinskom ostavštinom grada Siska koja je vidljiva na svakom koraku u našem gradu, ali i zbirkama koje čuva i izlaže Gradski muzej Sisak. Značaj provođenja i razvitka ovoga projekta prepoznat je od strane raznih donatora i sponzora, posebno se ističe Ministarstvo kulture Republike Hrvatske koji kontinuirano sufinancira njegovu realizaciju.

Sisak City Museum Volunteer camps
Marijan Bogatić
City Museum Sisak, Ulica kralja Tomislava 10, 44000 Sisak
bogymar@gmail.com, marijan.bogatic@muzej-sisak.hr

In this presentation I will explain main facts about organization of Volunteer camps Sisak City Museum. Camp is a project of Museum from 2008 and it is organized with main goal of recording and valorization of historical and traditional heritage of Sisak region. Addition to main goal, it is allowing students to have practise in museum institutions. Participants of Camp are from all parts of Croatia, and uniqueness is that they are students of history, art history, archeology, ethnology and cultural anthropology and anthropology, studies that are correlated with area of interest of Sisak City Museum. Themes for the Camps are selected in agreement with curators, and their current research, and theme is chosen few months before beginning of the Camp. With this project students are acquainted with rich heritage of Sisak region. Importance and development of this project are recognized from donors and financiers, especially from Ministry of Culture of the Republic of Croatia.

(50)

Program *Iz muzeja u prirodu*

Damir Lacković

Hrvatski prirodoslovni muzej, Demetrova 1, 10000 Zagreb

damir.lackovic@hpm.hr

Osnovni je cilj programa „Iz muzeja u prirodu“ omogućiti posjetiteljima muzeja i građanima jedinstven doživljaj prirodne baštine izravno u prirodi te na taj način doprinjeti boljem razumijevanju i osviješćivanju značaja i čuvanja prirode in situ.

Do sada je u okviru programa održano ukupno 35 popularno znanstvenih predavanja, 17 radionica za djecu te 20 poučnih izleta u prirodu.

Program se odvija u proljeće i jesen četvrtkom u poslijepodnevnim satima na muzeju, te odabranim vikendima u prirodi.

U izvođenju programa sudjeluje stručno i tehničko osoblje muzeja te vanjski suradnici sa Zagrebačkog sveučilišta. Program koriste većinom obitelji sa djecom, zatim organizirane grupe iz osnovnih škola, umirovljenici, studenti, i dr.

Među brojnim značajnim prirodninama i lokalitetima, teme poučnih izleta bile su krški fenomeni zapadne Medvednice sa špiljom Veternicom kao geomorfološkim spomenikom prirode, jastučaste lave i krške pojave na Horvatovim stubama na sjevernim padinama Medvednice, rudnik Zrinski na Medvednici, rudnik sv. Barbara i vrh Oštrc u Samoborskom gorju, te planina Strahinjščica sa obilaskom prvog paleontološkog spomenika prirode Hušnjakovo i muzeja Krapinskih neandertalaca. Tijekom rujna i listopada u planu su još poučni izleti u nacionalni park Sjeverni Velebit te u park prirode Papuk.

Program *From museum to nature*

Damir Lacković

Croatian Natural History Museum, Demetrova 1, 10000 Zagreb

damir.lackovic@hpm.hr

The main objective of the program “From museum to nature” allow museums visitors and citizens a unique experience of the natural heritage directly in nature and thus contribute to a better understanding and raising of awareness of the importance and nature preservation in situ.

So far the program presented 35 popular science lectures, 17 workshops for children and 20 educational trips to the nature.

The program takes place in spring and autumn at thursday afternoon in the museum, and selected weekends in nature. The program involves professional and technical staff of the museum and external collaborators from the University of Zagreb. The program is intended mostly families with children, then organized groups from schools, senior citizens, students, and others.

Among the many important natural sites, themes of the educational trips were karst phenomena of western Medvednica with a Veternica cave as geomorphological natural monument, pillow lava and karst formation on Horvat's steps on the northern slopes of Medvednica, Zrinski mine, St. Barbara mine and Oštrc peak in Samobor mountain, Strahinjščica mountain with a tour to the first paleontological monuments of nature Hušnjakovo and Krapina Neanderthal Museum. Educational trips to Northern Velebit national park and the Papuk Nature Park is follows in September and October.

(51)

Prirodoslovni muzej Dubrovnik: (Ne)osobno putovanje
Katarina Ivanišin-Kardum
Prirodoslovni muzej Dubrovnik, Andovićeve 1, 20 000 Dubrovnik
katarinaivanisin@yahoo.co.uk

Prirodoslovna muzejska djelatnost u Dubrovniku započela je 1872. osnivanjem Dubrovačkog Domorodnog muzeja, čiji je temelj činila prirodoslovna zbirka. Tijekom vremena, znanstvenici, stručnjaci i prirodoslovci pridonijeli su očuvanju te vrijedne zbirke, kao i stvaranju novih. Zbirke su preseljavane više puta, zadnji put u Zagreb za vrijeme Domovinskog rata, odakle su vraćene 2003. godine. Kao muzejska pedagogica zaposlila sam se u Prirodoslovnom muzeju Dubrovnik, koji je za javnost bio zatvoren gotovo trideset godina, netom je ponovno otvoren 2009. godine u novom prostoru u centru grada. Privremeni stalni postav čini izbor iz zbirki, većinom preparata s kraja devetnaestog i početka dvadesetoga stoljeća kada je u Muzeju djelovao Baldo Kosić, istaknuti prirodoslovac, kustos i preparator. Njegovi znanstveni radovi svojedobno su otvorili važne teme u biologiji i prirodoslovlju, a danas nam pružaju mogućnost praćenja promjena biološke raznolikosti i razvoja prirodoslovne misli. Nadovezujući se na Kosićeve radove, sudjelovala sam kao autor i su-autor na projektima koji su uključili muzejske edukativne programe, publikacije, muzejski katalog za djecu, te izložbe. U tim projektima muzejski predmeti sagledavani su u svom prirodoslovnom kontekstu kako se to i očekuje od prirodoslovnog muzeja, ali i u njihovom kulturnom i povijesnom kontekstu. Poveznica svih projekata je kombinirano znanstveno i umjetničko istraživanje, rad s egzaktnim podacima, s naglaskom na interdisciplinarnom i međuinstitucionalnom povezivanju i van hrvatskih granica. Takav pristup znatno je doprinio reanimaciji ovog Muzeja, njegove vrijedne zbirke i prirodoslovlja općenito. Za mene osobno najvažnije, kroz moje djelovanje u Prirodoslovnom muzeju Dubrovnik došlo je do brisanja granica između osobnih (umjetničkih) i poslovnih (znanstveno – edukacijskih) interesa.

Dubrovnik Natural History Museum: A (non)personal journey
Katarina Ivanišin-Kardum
Dubrovnik Natural History Museum, Andovićeve 1, 20 000 Dubrovnik
katarinaivanisin@yahoo.co.uk

Natural history museum work in Dubrovnik began in 1872, with the founding of the Dubrovnik Patriotic Museum, the core of which was the natural history collection. Over the course of time, scientists, experts and natural historians have contributed to the preservation of this valuable heritage, as well as to the creation of new collections. The collections have moved several times, the last time to Zagreb, during the Homeland War, coming back in 2003. I began my work as museum educator in the Museum as soon as it was re-opened in 2009, after it was closed to public for thirty years. The interim permanent display consists of a selection from the collections, most of them preparations from the end of the 19th and the beginning of the 20th century, when Baldo Kosić, celebrated natural historian, was at work in the Museum. His scientific papers opened up important topics in biology and natural history in their time, and today give us the chance to follow changes in biological diversity and the development of natural history thinking. Carrying on from Kosić's works, I have taken part as creator in projects such as museum educational programmes, publications, a museum catalogue for children, and exhibitions. In these projects, the museum objects are considered in their natural history context as well as in their cultural and historical settings. Joining them all is the combination of scientific and artistic research, work with exact data, with an emphasis on interdisciplinary and inter-institutional links, extending outside the borders of Croatia. This kind of approach has contributed considerably to the reanimation of this Museum and of natural history in general. For me personally it has been most important that through my work there the borders between personal (artistic) and business (scientific and educational) interests have been made more permeable.

(52)

Kakav muzej žele tinejdžeri?

Renata Brezinščak, Irena Grbac

Hrvatski prirodoslovni muzej, Demetrova 1, 10000 Zagreb

Irena.Grbac@hpm.hr, Renata.Brezinscak@hpm.hr

Iz biološke perspektive, tinejdžerske godine predstavljaju najbolji dio života kada je većina fizičkih i mentalnih funkcija na svom vrhuncu te prijelaznu fazu između djetinjstva i odraslog doba. Suprotno velikom potencijalu, primjećujemo najslabiji interes, a često i potpuni gubitak interesa za ponuđeni sadržaj prirodoslovnog muzeja upravo kod tinejdžerske publike u odnosu na djecu i studentsku populaciju.

Danas muzeji pokušavaju posjetitelja što duže zadržati u svojim prostorima s ciljem što kvalitetnijeg usvajanja ponuđenih sadržaja. Veliki svjetski muzeji nude posebne programe osmišljene za tinejdžere koji uključuju znanstvene prirodoslovne radionice, znanstvenu obradu prirodoslovne građe, prirodoslovna terenska istraživanja te volonterski rad. Sve ove aktivnosti odlikuje visoki stupanj uključenosti u realni posao kustosa/znanstvenika, u suprotnosti s *ex cathedra* vodstvima koja su u standardnoj ponudi prirodoslovnog muzeja.

Cilj ovog istraživanja je saznati što tinejdžeri, učenici trećih razreda srednje škole, misle o programu koji nudi Hrvatski prirodoslovni muzej u Zagrebu. Istraživanje je provedeno metodom anketiranja u dvije zagrebačke srednje škole. Rezultati anketa pokazuju interese i kulturne navike učenika, dojmove o stalnim muzejskim postavima i povremenim izložbama te njihove želje i očekivanja.

What kind of Museum do teenagers want?

Renata Brezinščak, Irena Grbac

Croatian Natural History Museum, Demetrova 1, 10000 Zagreb

Irena.Grbac@hpm.hr, Renata.Brezinscak@hpm.hr

From the biological perspective, the teenage years are the best part of life when most physical and mental functions are on its peak and also the transitional phase between childhood and adulthood. Contrary to obvious great potentials, we observed the weakest interest, or often complete loss of interest in teenagers for the content offered by the Natural History Museum, in comparison to children and students.

Today museums try to keep their audience inside for as long as possible, with the aim of better adoption of offered contents. Leading world museums offer special programs designed for teens including science workshops, scientific analysis of natural history materials, field research and volunteer work. All those activities are characterized by a high degree of involvement in the real work of curators / researchers in contrast to *ex cathedra* presentations that Natural History Museum usually offer.

The aim of this study is to find out what teens (third grade high school students) think about a program that Croatian Natural History Museum in Zagreb offers. The analyses were conducted through surveys in two high schools in Zagreb. Poll results show interests and cultural habits of students, their impressions of permanent and temporary exhibitions as well as their wishes and expectations.

(53)

Razvoj komunikacije s posjetiteljima, publikom i javnosti u Prirodoslovnom muzeju Rijeka
Željka Modrić Surina, Anita Hodak, Leonarda Ban
Prirodoslovni muzej Rijeka, Lorenzov prolaz 1, 51000 Rijeka
zeljka@prirodoslovni.com, anita@prirodoslovni.com, lea@prirodoslovni.com

Prirodoslovni muzej Rijeka, u cilju otvaranja Muzeja javnosti i razvijanja odnosa s posjetiteljima i publikom, u posljednjih dvadesetak godina predano radi na razvoju komunikacije s različitim ciljnim skupinama. Posjetitelji stalnog postava i privremenih izložbi Muzeja uz uporabu suvremenih muzeografskih pristupa i inovativnih rješenja mijenjaju svoj položaj: iz posjetitelja kojima nudimo sadržaje postaju subjekti koji istražuju te sami biraju i odlučuju o svom muzejskom iskustvu. Posjetiteljima različitih dobnih i interesnih skupina nude se i različiti edukativni programi, od pasivnijih do u potpunosti interaktivnih oblika, kojima mogu upotpuniti i produbiti razumijevanje muzejskih sadržaja. Posebna pažnja ulaže se i u ciljano komuniciranje sa zainteresiranom i potencijalnom publikom. Uz razvijanje odnosa s posjetiteljima i publikom, Muzej nastoji koristiti različite kanale komunikacije s javnošću, s ciljem institucionalnog jačanja i razvoja Muzeja i razvoja te njegova etabliranja kao jedne od vodećih muzejskih, kulturnih i prirodoslovnih ustanova u regiji.

Development of communication with visitors, audiences and public in Natural History Museum Rijeka
Željka Modrić Surina, Anita Hodak, Leonarda Ban
Natural History Museum Rijeka, Lorenzov prolaz 1, 51000 Rijeka
zeljka@prirodoslovni.com, anita@prirodoslovni.com, lea@prirodoslovni.com

Aiming to open up to the public and develop strong relationship with visitors and audiences, Natural History Museum Rijeka, in the last twenty years, has been committed to developing communication with different target groups. Permanent exhibition visitors, as well as the visitors of temporary exhibitions, with the help of modern museographic approaches and innovative solutions change their role: from passive visitors being offered different contents they become active researchers, who choose and actively decide on their visitor experience. Visitors of different age and interest groups are also offered different educational programmes, varying from more passive to completely interactive forms, that help to complete and deepen their understanding of museum contents. Also, special attention is given to communicating to interested and potential audiences. Along with developing relationship with visitors and audiences, the Museum uses different channels of communicating with public, aiming to grow as institution and establish itself as one of the lead cultural and natural history institutions in the area.

(54)

Muzejska putovnica – komunikacija bez granica

Danko Dujmović

Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Sveučilišna avenija 4, 51000 Rijeka

ddujmovic@ffri.hr

Muzejska putovnica je projekt zamišljen kao on-line katalog svih muzejskih edukativnih sadržaja u Hrvatskoj. Cilj je muzejskim posjetiteljima omogućiti brzo, lako i efikasno pretraživanje tih sadržaja na jednome mjestu. Namijenjen je prvenstveno nastavnicima i predškolskim odgajateljima s osnovnom idejom čvršćeg povezivanja obrazovnih i muzejskih institucija, odnosno olakšanog uključivanja posjeta muzejima u nastavne planove, te nadopune i oplemenjivanja nastavnih kurikuluma. U širem smislu *Muzejska putovnica* je namijenjena svim ciljanim skupinama muzejskih posjetitelja (učenici, studenti, roditelji s djecom, individualni posjetitelji, umirovljenici...).

U prvoj fazi (do kraja 2014.), *Muzejska putovnica* bi obuhvatila 10 muzejskih institucija s područja Grada Zagreba, no u 2015. godini planirano je uključivanje muzejskih institucija iz čitave zemlje.

Museum passport - communication without borders

Danko Dujmović

Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka, Sveučilišna avenija 4, 51000 Rijeka

ddujmovic@ffri.hr

Museum passport is an on-line catalog of the educational programmes in Croatian museums which enables easy, quick and efficient research for the museum visitors. It is intended primarily for the teachers and preschool educators with the basic idea to exhort better cooperation between the educational institutions and the museums. In a broader sense Museum Passport is intended for all target groups of museum visitors (students, pupils, parents with children, individual visitors, retirees, ...).

In the first phase the Museum passport (till the end of 2014) will engage 11 museums from the town of Zagreb, but in 2015 it is planned to include museums throughout the country.

IZLOŽBENA DJELATNOST / EXHIBITIONS AND PERMANENT DISPLAYS

(55)

Od terena do izložbe – iz šume do *praŠUME*

Tamara Đerek, Japundžić Sanja, Marija Bošnjak Makovec

Hrvatski prirodoslovni muzej, Demetrova 1, 10000 Zagreb

tamara.derek@hpm.hr, sanja.japundzic@hpm.hr, marija.bosnjak@hpm.hr

Nekoliko godina promišljanja, prikupljanja fosilnog bilja prilikom terenskih istraživanja i bogata paleobotanička zbirka koja se čuva u Hrvatskom prirodoslovnom muzeju rezultirali su izložbom o nekadašnjoj bujnoj vegetaciji na današnjem prostoru Hrvatske. Izložba „*praŠUME* (tiha ljepota biljnih okamina)“ prikazana je kroz tri priče kao zasebne cjeline, i ponešto između..

Ova moderna izložba prikazuje ne samo cjelovitu sliku pradaune vegetacije, već i približava kompleksne procese nastanka fosila i razvoj biljaka kroz geološku prošlost uvažavajući najnovija znanstvena saznanja. Osobitu pažnju posvetili smo rekonstrukciji biljnih zajednica koje su postojale u različitim geološkim razdobljima. Tako smo primjerice dočarali vegetaciju koja je prije 300 milijuna godina prekrivala današnje područje Velebita i Like, ostatke biljaka starih oko 35 milijuna godina iz okolice Drniša i Knina te mnogobrojne fosilne biljke iz sjevernog dijela Hrvatske (Radoboj, Podsused, Slavonija) koje su sačuvane kao svjedoci postojanja šuma prije 13 milijuna godina. Kako znamo da se kroz vrijeme položaj kontinenta na našem planetu neprestano mijenjao, uz svaku priču može se doznati koji su kontinenti u to vrijeme postojali, kako su bili razmješteni te gdje se Hrvatska nalazila u određenom geološkom razdoblju. Za pripremu izložbe su nam od velikog značaja bila terenska istraživanja na Velebitu i u blizini Knina, gdje su prikupljeni mnogobrojni izloženi primjerci fosilne flore.

Paleobotanički fundus HPM-a danas broji preko 2000 primjeraka s područja Hrvatske i iz drugih europskih zemalja, a i dalje se obogaćuje. Na izložbi je prikazan samo njegov djelić i to oni primjerci pronađeni u Hrvatskoj, kako bismo posjetiteljima približili i dočarali bogatstvo naše prirodne baštine koja se očuvala u stijenama kroz milijune godina.

From fieldwork to the exhibition – from the forest to the *preFOREST*

Tamara Đerek, Japundžić Sanja, Marija Bošnjak Makovec

Croatian Natural history museum, Demetrova 1, 10000 Zagreb

tamara.derek@hpm.hr, sanja.japundzic@hpm.hr, marija.bosnjak@hpm.hr

The exhibition “*preFORESTS* (silent beauty of the fossil flora)” is a result of many years of thinking through, collecting fossil flora during the fieldwork and revisiting rich paleobotanical collections housed at the Croatian Natural History Museum. The visitor is introduced to the past and lush vegetation through three stories and something in between...

In addition to reconstructing images of the past vegetation, we have introduced complex processes of the fossil formation and plant development during the geological past. Reconstruction of these processes are drawn from the current scientific body of knowledge. Special attention was given to the plant communities which existed during different geological periods. We have evoked vegetation which covered area of present-day Velebit and Lika more than 300 million years ago; 35 million years old fossil specimens elicit the vegetation in the area of Drniš and Knin; and, various fossil plants from the Northern Croatia (Radoboj, Podsused, Slavonija) stand as evidence of 13 million years old forests. Each of the presented stories is accompanied with the graphic specifying the existence of continents in each relevant time period, their changing positions, as well as approximate position of Croatia.

This exhibition would not have been possible without the crucial processes of conducting fieldwork and the consequent analysis of the numerous collected fossil specimens.

Today, paleobotanical collections of the Croatian Natural History Museum comprise more than 2000 specimens from the area of present-day Croatia, and other European countries. These collections are expanding constantly. Only a part of these rich collections is being presented in the exhibition “*preFORESTS*”, and the focus is put on the specimens found in Croatia. This selection was made to acquaint the visitor to, and depict the richness of our natural heritage which was preserved in the rock sediments throughout millions of years.

(56)

Lipa pamti ili o muzealizaciji jednog zločina iz II. svjetskog rata

Tea Perinčić, Ivo Mileusnić

Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka, Muzejski trg 1, 51000 Rijeka

tea@ppmhp.hr, ivo@ppmhp.hr

Selo Lipa nalazi se u Primorsko-goranskoj županiji na pograničnom području s Republikom Slovenijom. Selo je 30. travnja 1944. godine teško stradalo u jednoj akciji specijalnih nacističkih odreda, u kojoj je većina tamošnjih stanovnika poubijana na vrlo okrutan način. Nakon oslobođenja od nacističke okupacije 1945. godine bilo je prijedloga da se cijelo selo pretvori u memorijalni centar, no preživjeli seljani koji su se različitim sretnim okolnostima spasili obnovili su svoje domove, a 1969. uređen je spomen-muzej. Muzej je vrlo uspješno funkcionirao sve do 1989. kada se zbog nedostatka novaca i restrukturiranja tadašnjih SIZova zatvara. Ostaje „živo“ sjećanje mještana na stradanje koje se prenosi generacijama, te velika potreba da se muzej obnovi i ponovno uspješno funkcionira, bez ideološke obojenosti, ali kao jasna poruka mira. U izlaganju će se predstaviti na koji način su korišteni razni obrasci kolektivne memorije za novi postav Muzeja mira u Lipi za kojeg je predviđeno da funkcionira kao izdvojena zbirka Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka. Osobiti naglasak stavit će se na oblicima suradnje s lokalnom zajednicom, kako mještanima Lipe, tako i Općinom Matulji u čiju ingerenciju spada selo Lipa, pa time i sama muzejska zbirka.

Lipa remembers or on musealisation of a crime from WWII

Tea Perinčić, Ivo Mileusnić

The Maritime and History Museum of the Croatian littoral, Muzejski trg 1, 51000 Rijeka

tea@ppmhp.hr, ivo@ppmhp.hr

Lipa is a village in Primorsko-goranska County on the border between the Republic of Croatia and Slovenia. The village suffered a heavy atrocity on 30th April 1944 during a special action of nazi troops when majority of the inhabitants were killed in a sever way. After the deliberation of the nazi occupation in 1945 there were some plans to turn the whole village into a memorial center but survived villagers who due to different lucky circumstances survived renewed their homes and in 1969 a memorial-museum was was opened. The museum was very successful until 1989. when due to lack of money and reorganization of then responsible institutions was closed. The memory of inhabitants is still "alive" and it has been transmitted through generations as well as need for renewing the museum and its successful work without any ideological influences but with a clear statement of peace. In the presentation will be explained ways of using patterns of collective memory for the new setting of the Museum of Peace in Lipa which will be a dislocated collection of the Maritime and History Museum of the Croatian Littoral Rijeka. Special accent will be given on forms of collaboration between museum experts and local community such as villagers of Lipa as well as the Community of Matulji to which the village of Lipa belongs.

(57)

Odijelo u školi kroz vrijeme – etnološki pogledi na muzejske izložbe
Marjetka Balkovec Debevec,
Slovenski šolski muzej, Plečnikov trg 1, 1000 Ljubljana
marjetka.balkovec@guest.arnes.si

Rad predstavlja izložbu »Što da obučem za školu?« - izložbu o odijevanju učenika i nastavnika u različitim razdobljima u Sloveniji. Održana je u Slovenskom školskom muzeju u Ljubljani (2010.–2011.), a zatim je gostovala u Muzeju Kamnik (2012.–2014.).

Izložba je nastavak uvodne izložbe "Školska moda u fotografiji" (2009.). Poseban naglasak ove uvodne izložbe bio je na ulozi fotografije kao važnog izvora za proučavanje odijevanja / odjeće u školi. Izložba »Što da obučem za školu?« pružila je još raznolikiji pogled na temu, posebno s etnološkog gledišta. Sastojala se od dva osnovna dijela: očuvane izvorne odjeće nastavnika i učenika i rekonstruirane odjeće (projekt koji se provodio u suradnji sa Školom za dizajn i fotografiju u Ljubljani). Izložbom je prikazan razvoj, zakonitosti i stavovi prema kulturi odijevanja u školama, uz korištenje različitih izvora, pedagoške literature, školskog zakonodavstva i fotografija. Dodan je poseban pregled izložaba drugih školskih muzeja u Europi (uključujući Hrvatski školski muzej) i njihov način prikaza odijevanja nastavnika i učenika za školu tijekom vremena. Uz izložbu je održan i popratni program – npr. projekt sa studentima Odjela za tekstil "Moda ljubljanskih srednjih škola". Slovenski školski muzej priredio je i novi pedagoški program ženskog ručnog rada, nazvan „Prišijmo gumb!“. Muzej je objavio i posebni broj časopisa Školska kronika (2011., br 3.) te katalog: Odijelo u školi - povijesni pregled odijevanja u i za školu u Sloveniji (2014.).

Dress in school over the years - ethnological perspectives on museum exhibitions
Marjetka Balkovec Debevec
Slovenian School Museum, Plečnikov trg 1, 1000 Ljubljana
marjetka.balkovec@guest.arnes.si

This contribution describes the exhibition "*What shall I wear for school?*" - Exhibitions about what pupils and teachers wore in different periods in Slovenia, held at the Slovenian School Museum in Ljubljana (2010–2011), then the exhibition was on tour in the Intermunicipal Museum of Kamnik (2012–2014).

The exhibition was a continuation of the introductory exhibition "School Fashion in Photography" (2009). The special emphasis of this introductory exhibition was on the role of photography as an important source in studying the clothes worn for school, whilst the exhibition "What shall I wear for school?" presented an even more diverse and in-depth view of this subject, especially ethnological view. The exhibition consisted of two basic parts: the original clothing worn by teachers and pupils, and reconstructed clothes (a project carried out together with the Design College in Ljubljana). The exhibition also talked about the development of, rules regarding and attitudes to clothing in schools, making use of various sources, pedagogic literature, school legislation and photographs. The exhibition was further supplemented by the survey of other school museums around Europe (including the Croatian School Museum) and their treatment of what pupils and teachers used to wear for school. Alongside the exhibition there was an accompanying programme (eg. project involving students from the Department of Textiles "Fashion at Ljubljana secondary schools"). Moreover, a new permanent pedagogic feature was created at the Slovenian School Museum – a lesson in handiwork entitled "Let's sew on a button!" The museum has also published a special issue of the journal School Chronicle (2011, no. 3) and catalog: Dress in school - A historical survey of how teachers and pupils used to dress for school in Slovenia (2014).

(58)

Panorama izložbene povijesti Kabineta grafike Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti – sentiment i dosezi
Pepelko, Ružica
Kabinet grafike HAZU, A. Hebranga 1, 10000 Zagreb
pepelko@hazu.hr

Cilj izlaganja je predstaviti raznolik i dinamičnu izložbenu djelatnost Kabineta grafike HAZU, s osvrtom na početke izložbene povijesti institucije koja od svojeg osnutka do danas čuva, obrađuje, valorizira i prezentira vrijednu umjetničku građu na papiru.

Zbog iznimne fragilnosti grafika, crteža i plakata u fundusu, osjetljivih na svjetlo i prašinu, promjene temperature i vlage prilikom izlaganja, prema međunarodnim pravilima muzejske struke zbirke radova na papiru ne smiju imati stalni postav. Stoga izlaganje fundusne građe izvan zaštićenih uvjeta muzejskih čuvaonica ne smije biti učestalo te je nužna temporalna limitiranost prezentacije takvog materijala. Upravo to je razlog pojačane izložbene aktivnosti Kabineta grafike HAZU. Stalnim izmjenama povremenih izložbi muzejski djelatnici predstavljaju javnosti ne samo iznimno vrijednu fundusnu građu, već i suvremenu grafičku i crtačku umjetničku produkciju. Njegovanje bijenalnih/trijenalnih manifestacija na kojima se predstavljaju i valoriziraju recentni dosezi grafičkog i crtačkog medija, dugogodišnja je izlagačka praksa institucije. Panoramski pregled obuhvaća raspon izložbene povijesti institucije od početka šezdesetih godina prošlog stoljeća do izložbenih poruka i muzeoloških izazova 21. stoljeća. U osvrtu će biti prezentirane različite vrste izložbi s naglaskom na dosege i izlagačke strategije muzejsko-galerijske institucije i njezinog značaja unutar muzejske i suvremene umjetničke scene.

Iako bez stalnog postava, u očima javnosti i struke prepoznati smo i zapamćeni kao institucija vividnih izlagačkih aktivnosti s dugogodišnjom misijom senzibilizacije javnosti i struke prema vrlo osjetljivoj papirnoj građi. Kao čuvari nacionalne baštine («čuvari pamćenja»), već više od pola stoljeća predstavljamo hrvatskoj javnosti umjetničke izložke putem muzejskih izložbi kao optimalnih oblika muzejske komunikacije i prosljeđivanja informacija publici.

A panoramic survey of the exhibition activity throughout the history of the Department of prints and drawings of the Croatian Academy of Sciences and Arts – sentiments and achievements

Ružica Pepelko

Department of prints and drawings of the Croatian Academy of Sciences and Arts, A. Hebranga 1, 10000 Zagreb
pepelko@hazu.hr

The objective of this presentation is to present the diversity and the dynamic nature of the exhibition activity of the Department of Prints and Drawings (CASA), with special emphasis on the beginnings of this aspect of the activity of our institution, which has since its establishing preserved, safekept, evaluated and presented valuable artworks on paper. Due to the fragility of the prints, drawings and posters included in the holdings, sensitive to light and dust, changes in temperature and moisture when exhibited, the collections of artworks on paper must, according to the international regulations of museum profession, have no permanent holdings. Hence, items from the holdings may not often be exhibited outside the protected conditions of museum store-rooms, and such material may only occasionally be presented. This is the reason for an ever increasing exhibition activity of the Department. By continually mounting various temporary exhibitions, the employees of the Department keep the public informed about not only its exceptionally valuable holdings, but also the recent artistic production of prints and drawings (biennial/triennial manifestations). The panoramic survey encompasses the exhibitions mounted by this institution from the early 1960s to the museum challenges of the 21st century. The survey will include a presentation of diverse forms of exhibitions with an emphasis on the exhibition achievements of our institution. Though lacking a permanent collection, the Department is known to and recognised by the public and the profession as an institution of vivid exhibition activity, with a long-lasting mission to keep both the public and the profession interested in the extremely sensitive paper material. As guards of the national heritage, we have for over half a century been presenting to the Croatian public artworks in museum exhibitions as the optimal form of museum communication and forwarding of information to the audience.

(59)

Problematika izlaganja spasilačkog prsluka S/S Titanic u PPMHP

Nikša Mendeš

Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka, Muzejski trg 1, 51000 Rijeka

niksa.mendes@ppmhp.hr

Cilj navedene teme je obrazložiti stoljetnu priču vezanu za jedan od najintragantnijih predmeta iz muzejskog fundusa, iz Zbirke navigacijskih instrumenata i brodske opreme.

U prvom dijelu pokazat će se zbog čega je spasilački prsluk s najpoznatijeg preookeanskog putničkog broda na svijetu prije prvog svjetskog rata bio vezan uz grad Rijeku, te zbog čega baš predmeti brodske opreme imaju posebno mjesto u baštini pomorskih muzeja.

Također naglašavamo nesklonu sudbinu samog prsluka koji je u drugoj polovici 20. stoljeća, bio gotovo nepoznat i ostavljen po strani u problematičnim zbivanjima oko diskokacije muzeja na razne lokacije u Rijeci nakon drugog sv. rata, promjenama naziva muzeja, te upitnim dokumentima koji su ukazivali na to. Istaknut će se razdoblje devedesetih godina 20. st. kada su poznati europski titanikolozi s iskrenim zanimanjem pregledali prsluk, i kada je detaljnije istražena njegova povijest i objavljena javnosti. Pokazat će se faze restauriranja samog prsluka u HRZ-u 2004 godine, te njegov trajni smještaj nakon obnove u postavima unutar PPMHP, ali i pojedini izložbama u inozemstvu kao i glavne izložbe Titanic-Carpathija u Rijeci, 2012.g.

The problem of exhibiting of the lifejacket from steamship Titanic in museum

Nikša Mendeš

The Maritime and History Museum of the Croatian littoral, Muzejski trg 1, 51000 Rijeka

niksa.mendes@ppmhp.hr

The purpose of this theme is to tell a story of a hundred years old object which is also the most interesting object in the museum preserved within the Collection of nautical instruments and ship equipments. In the first part of this story it will be presented the how one of Titanic's lifejacket has connect to the town of Rijeka and how many items of ship equipments are especially important as nautical and historical heritage. In this story the accent is on unfortunate destiny of the lifejacket which by the second half of the 20th century was mostly unknown due to many problematical events such as dislocation of museum on the different part of the town after second world war, the changes of the name of the museum especially in the first two decades after war following many insufficient and non-precise documents. We will be oriented to the period of the 1990s when famous European Titanic experts with sincerely true interests and profession pursuit examination of the lifejacket and when his history was explored and announced to the public. It will be shown the renovation of the lifejacket in the Croatian refurbishment institute in the 2004, and its latter presentation in the museum. Here will be also discussed how the lifejacket was presented in the exhibitions in Poland, Hungary and Slovakia as well as in the main exhibition Titanic-Carpathia in Rijeka in 2012.

(60)

Štete na izloženim predmetima – odgovornost struke

Želimir Laszlo

Dr. Rojca 21, 10000 Zagreb

zeljko@laszlo.com.hr

Štete na predmetima su na izložbama u nas česte a ponekada i vrlo velike. Zbog čega se to događa? Zbog loše manipulacije predmetima, loše MK, prejakog zračenja, neadekvatne opreme, nedostatka novca, neznanja, loše koncepcije i organizacije, nestručnosti autora i postavljača, podcjenjivanja preventivne zaštite...? Valjda zbog svega pomalo. Da se mogu zadovoljiti sva pravila preventivne zaštite dokaz su strane izložbe koje naši muzeji udomljavaju. Obično strani vlasnici predmeta ili njihovi predstavnici već u ugovoru navode sve vrijednosti koje se što se tiče preventivne zaštite zahtijevaju. Mora bita kva temperatura i RV, takva jačina svjetla itd. I začudo uvijek zadovoljimo sve te zahtjeve. Treba to uvesti i za naše tuzemne izložbe, za svaku makar i malu neznatnu izložbu. To je naša profesionalna obveza. Kao primjer kako se u opremi za izložbe često griješi navesti će primjer vitrina kojih ima doista svakakvih i što sve treba zadovoljiti muzejska vitrina.

Damage to exhibited items – professional responsibility

Laszlo, Želimir

Dr. Rojca 21, 10000 Zagreb

zeljko@laszlo.com.hr

Damage to items in exhibitions is very common and sometimes also very big in our country. Why does this happen? Because of poor item manipulation, bad microclimate, excessive radiation, inadequate equipment, lack of money, ignorance, poor planning and organization, incompetence of creators and installers, underestimating of preventive conservation ...? Probably a bit of everything. All the rules of preventive conservation can be met, and the proof are foreign exhibitions housed in our museums. Foreign item owners or their representatives usually already list all their requests regarding preventive conservation in the contract. The temperature and relative humidity must be such and such, the lighting level such and such, etc. And surprisingly we always manage to meet all these requirements. This should be introduced for our domestic exhibitions as well, for every exhibition, even a minor one. That is our professional obligation. As an illustration of how mistakes are often made with exhibition equipment there will be the example of showcases, of which there are really all kinds, and what criteria a museum showcase needs to meet

(61)

Novi val izložbi u Hrvatskome prirodoslovnom muzeju
Katarina Krizmanić, Nediljka Prlj Šimić
Hrvatski prirodoslovni muzej, Demetrova 1, 10000 Zagreb
Katarina.Krizmanic@hpm.hr, Nediljka.Prlj.Simic@hpm.hr

U Hrvatskome prirodoslovnom muzeju čuva se iznimno bogat i vrijedan geološko-paleontološki fundus koji svjedoči o burnom životu u dugoj geološkoj prošlosti na našim prostorima. Muzejski predmeti iz tog fundusa izlagali su se i izlažu se već dugi niz godina, bilo kroz stalni postav ili povremene tematske izložbe.

Međutim, fundus obiluje, ne samo stručno i znanstveno vrijednim primjercima okamina, nego i vrlo atraktivnim i inspirativnim uzorcima, što potvrđuju dvije nedavno postavljene izložbe u kojima su upravo ti odabrani uzorci poslužili kao nadahnuće za umjetnička ostvarenja.

Riječ je o izložbama "Suture, strukture, teksture... *Fosili kao inspiracija u modnom dizajnu*" i "Čarobni svijet fosila", u kojima se natura i kultura sljubljuju i isprepliću na posve nov i svakoj od njih svojstven način.

Osmišljavajući i radeći na ovim izložbama bili smo svjesni činjenice ulaska u novo kulturološko razdoblje opterećeno gospodarskom krizom, a istovremeno popraćeno naglim tehnološkim napretkom koji pomiče granice i čini posjetitelje sve zahtjevnijima. Stoga smo se maksimalno pokušali prilagoditi novom vremenu uvažavajući znanstvenu i stručnu vrijednost te tradiciju izlaganja prirodoslovnog muzejskog predmeta, a istovremeno mu dodajući jednu drugačiju dimenziju s malim naglaskom na pridodanu riječ „razonoda“ iz suvremene definicije muzeja.

Uglavnom pozitivne kritike te pohvale kolega i publike daju nam za pravo konstatirati da su izložbe pogodene i dobro osmišljene. Kako bi što više zainteresirali javnost, a i struku za novi način komuniciranja s publikom odlučili smo se prijaviti na natječaj „Ruksak pun kulture“ Ministarstva kulture RH s programom „*Jeste li znali?*“ - *Putovanje kroz geološku prošlost*, koji je tematski vezan uz dvije spomenute izložbe. Program je prepoznat i uvršten u „Ruksak pun kulture“, a realizacija je pred nama.

Smatramo da ovaj val započetih izložbi ne treba prekinuti već ga pustiti da se širi u istom ritmu ili, čak, malo pojačati, ali samo s velikim oprezom da nas ne „nasuče“.

New wave of exhibitions in the Croatian Natural History Museum
Katarina Krizmanić, Nediljka Prlj Šimić
Croatian Natural History Museum, Demetrova 1, 10000 Zagreb
Katarina.Krizmanic@hpm.hr, Nediljka.Prlj.Simic@hpm.hr

The Croatian Natural History Museum houses invaluable geological and paleontological collections that testify to life during the geological past in our region. Particular museum specimens from these collections have been, and still are, exhibited for many years either through the permanent display or temporary thematic exhibitions. In addition to being of invaluable scientific significance, these fossils can serve as an inspiration. Two recent exhibitions serve as an example in which fossil specimens initiated the creative process resulting in specific fossil aesthetics being transformed into new art pieces. These exhibitions are "Sutures, Structures, Textures ... *Fossils as an inspiration in fashion design*" and "The Magical World of Fossils" in which nature and culture interlace together in an entirely new and unique way. In designing the exhibitions, we tried to adapt to the new, ever more demanding, museum visitors, respecting the scientific value of the specimens, the tradition of exhibiting the natural history museum objects, and at the same time adding a different dimension to the object with a tiny emphasis on "amusement", recent appendix to contemporary definitions of museum. The exhibitions were evaluated by both colleagues and audience as successfully pointed and well designed. Trying to accustom the audience, as well as the professionals, to a new way of communicating in a museum, we started a program "*Did You Know?*" – *A journey through geological past*, supported by the Croatian Ministry of Culture through their "Backpack Full of Culture" initiative. The goal of program is to use our experience gained through two aforementioned exhibitions, and applying it in school settings, making younger students aware of intertwining of nature and culture. We believe that this "wave" of new exhibitions should not be interrupted, but allowed to continue in the same rhythm, allowed to be even intensified, but steering away from getting aground.

(62)

Institucionalno i međunarodno povezivanje u pripremi muzeološkog projekta - iskustva izložbe *Likovna baština obitelji Pejačević*

Jasminka Najcer Sabljak, 2Lučevnjak Silvija

1Muzej likovnih umjetnosti, Europska avenija 9, 31000 Osijek

2 Zavičajni muzej Našice, Trg dr. Franje Tuđmana 5, 31500 Našice

jasminka.najcer@mlu.hr, silvija@zmn.hr

Izložba Likovna baština obitelji Pejačević dio je izložbenog projekta MLU, pod naslovom Skriveno blago europskog plemstva. Na njima se planira predstaviti likovnu baštinu najznačajnijih slavonskih i srijemskih plemićkih obitelji (Odescalchi, Hillebrand von Prandau, Normann-Ehrenfels, Eltz). Izložba pod pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske i u organizaciji GLUO/MLU održana je u Osijeku 2013. godine, a zatim 2014. u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu. Iste godine izložba je postavljena u Našicama i Virovitici, potom u Rumi (Republika Srbija) i u Vukovaru. Autorice izložbe Najcer Sabljak i Lučevnjak su kao rezultat desetogodišnjeg istraživačkog rada, obradile 179 umjetnina, pretežno radova štafelajnog slikarstva, nastalih u europskim i domaćim umjetničkim atelierima od početka 18. do sredine 20. stoljeća. Tijekom rada autorice su bile povezane s nizom domaćih i inozemnih ustanova u mjestima koja su vezana uz obitelj Pejačević ili koji su svojim poslanjem bili relevantni za istraživanje povijesti ove obitelji (npr. bugarski muzeji u Čiprovcu i Sofiji i Bugarska akademija znanosti, Zavičajni muzej Ruma u Srbiji, Muzej Ferenza Storna u Šopronu i Hrvatska manjinska samouprava Grada Šoprona, Mađarska nacionalna galerija i Mađarski povijesni muzej u Budimpešti, GM i Franjevački samostan u Virovitici, ZM Našice, MSO, HPM, MGZ, MG u Zagrebu, HDA i DAO itd.). Paralelno s pripremom izložbe tekao je i višegodišnji, zahtjevan posao restauriranja umjetnina, koji se provodio u suradnji s HRZ iz Zagreba. Posebna suradnja ostvarena je s nasljednicima obitelji Pejačević, koji danas žive diljem Europe i svijeta. Upravo zahvaljujući zalaganju i sudjelovanju niza suradnika i institucija, uspješno je realiziran ovaj muzeološki projekt međunarodnog karaktera.

Institutional and international cooperation in the preparation of a museological project – the experience of the exhibition *The Art Heritage of the Pejačević Family*

Jasminka Najcer Sabljak, 2Lučevnjak Silvija

1Gallery of Fine Arts, Europska avenija 9, 31000 Osijek

2 Našice Heritage Museum, Trg dr. Franje Tuđmana 5, 31500 Našice

jasminka.najcer@mlu.hr, silvija@zmn.hr

The exhibition *The Art Heritage of the Pejačević Family* is part of the project of the Museum of Fine Arts, *The Hidden Treasure of European Nobility*. The art heritage of significant noble families from Slavonia and Srijem (Odescalchi, Hillebrand von Prandau, Normann-Ehrenfels, Eltz) are being presented. The exhibition under the patronage of the President of the Republic of Croatia and organized by MLU was held at the premises in 2013 in Osijek and afterwards in 2014 at the Art Pavilion in Zagreb. The same year the exhibition was set up in Našice and Virovitica, Ruma and Vukovar. The authors of the exhibition after ten years of research, have catalogued 179 artworks, mostly easel paintings, created in the European and local art studios from the early 18th until the mid-20th century. While working, the authors cooperated with numerous domestic and foreign institutions at the locations related to the Pejačević family or those relevant for researching the history of this family (Bulgarian museums in Chiprovtsi and Sofia, Bulgarian Science Academy, Ruma Heritage Museum in Serbia, Ferenz Storno Museum in Sopron and Croatian Minority Self-Government of the City of Sopron, Hungarian National Gallery and Hungarian History Museum in Budapest, City Museum and Franciscan monastery in Virovitica, Našice Local History Museum, Museum of Slavonia in Osijek, Croatian History Museum in Zagreb, Zagreb City Museum, Modern Gallery in Zagreb, Croatian State Archives in Zagreb and Osijek). The highly demanding artworks restoration went on in parallel with the preparation of the exhibition, in cooperation with the Croatian Restoration Institute in Zagreb. Special cooperation was achieved with the successors of the Pejačević family, who live in Europe and other parts of the world. Thanks to the commitment and participation of numerous associates and institutions, this international museological project was successfully realized.

(63)

MEŠTROVIĆ: Nova dimenzija - Multimedijalni pristup u prezentaciji digitalizirane građe
Zorana Jurić Šabić
Muzeji Ivana Meštrovića, Šetalište Ivana Meštrovića 46, 21000 Split
zorana.juric@mestrovic.hr

Tijekom 2011. godine Galerija Meštrović je započela opsežan projekt digitalizacije fototečne građe u svrhu preventivne zaštite, ali i bržeg i jednostavnijeg pristupa ovoj vrijednoj građi. Bogata fototeka, osim muzejsko-dokumentacijske fotografije, sadrži kolekciju izvornih fotografija nastalih za života Ivana Meštrovića te je dragocjen izvor za poznavanje njegovog sveukupnog djela, budući da na jednom mjestu sabire podatke o Meštrovićevu radu razasutom diljem svijeta, a nerijetko prikazuje i radove koji su danas zagubljeni, uništeni ili se pak nalaze u privatnim kolekcijama. Kao produkt digitalizacije stvorena je digitalna baza koja broji više od 2000 datoteka te podatkovna baza namijenjena pretraživanju prema različitim kategorijama. Osim toga, realizacijom ovog projekta stvorene su pretpostavke za njegovu prezentaciju širokoj publici. Tako je osmišljen multimedijalni program MEŠTROVIĆ: Nova dimenzija koji uz pomoć suvremenih tehnoloških alata (animacija i VJ projekcije) na inovativan način prezentira muzejsku građu i objedinjuje različite medije: arhitekturu, skulpturu, fotografiju i glazbu. Program MEŠTROVIĆ: Nova dimenzija I predstavljen je povodom Međunarodnog dana muzeja 2011. godine. Dotad neobjavljene fotografije projicirale su se uživo na pročelje Galerije Meštrović te je, uz vizualne efekte i klasičnu glazbu odabranu iz repertoara Meštroviću omiljenih skladbi, stvoren jedinstven audio-vizualni doživljaj. Prikazane su fotografije iz Meštrovićevih albuma tematski vezane uz njegov život, rad i umjetničke interese. Ovakvom koncepcijom uspjeli smo prizvati Meštrovićev svijet uspomena i prikazati na jednom mjestu obilje njegova umjetničkog stvaralaštva, te svemu tome pridodati zvukovnu dimenziju. Program MEŠTROVIĆ: Nova dimenzija II održan je u sklopu Noći muzeja 2014. na novoj lokaciji - Crkvi Presvetog Otkupitelja u Otavicama, stavljajući naglasak na umjetnikovu povezanost sa zavičajem.

MEŠTROVIĆ: New Dimension - Multimedia approach to presentation of digital
Zorana Jurić Šabić
Ivan Meštrović Museums, Šetalište Ivana Meštrovića 46, 21000 Split
zorana.juric@mestrovic.hr

During 2011 the Meštrović Gallery initiated an extensive digitalization project of photography collection in order to conserve delicate photographic material, but also to provide faster and simple access to this valuable material. Aside from documentation photography, this rich collection contains original photographs produced during Meštrović's lifetime, among which a large amount dates back into the beginning of the 20th century. The material is a valuable source for understanding complete Meštrović's oeuvre since it gathers information about his work scattered around the world and often presents pieces that are lost, destroyed or belonging to private collections. As a product of digitalization, a database of more than 2000 files in tiff format has been formed, together with an information database which can be searched through different categories. More importantly, carrying out the project made it possible to present it to a wider audience, having in mind the possibility of easier manipulation of a digital database. With this premise, we designed the multimedia programme MEŠTROVIĆ: New Dimension which applies contemporary technology (animation and VJ projection) into an innovative presentation of museum collection and encompasses different types of media: architecture, sculpture, photography and music. Programme MEŠTROVIĆ: New Dimension I (2011) presented unpublished photographs projected live onto the Meštrović Gallery façade in combination with visual effects and classical music selected from the repertoire of Meštrović's favourite compositions. Presentation of photographs related to Meštrović's life, work and artistic interests successfully evoked artist's world of memories and illustrated at once the abundance of his artistic creation with the addition of auditory sensation. New programme MEŠTROVIĆ: New Dimension II which put emphasis on artist's connection to native land was held within Museum Night 2014 in Otavice at the Church of the Most Holy Redeemer.

(64)

Borut Kružić
Prirodoslovni muzej Rijeka
borut@prirodoslovni.com

NFC - nova tehnologija bežične komunikacije u muzejima

NFC (Near Field Communication) je skup standarda kojim se definira tehnologija bežične komunikacije zasnovana na RFID (Radio Frequency Identification), tehnologiji koja nam je već duže vrijeme prisutna. Implementacijom NFC tehnologije u pametne telefone, koje svakodnevno koristimo, te trenutni trend korištenja NFC kao oblika bezkontaktnog plaćanja, čini će je u budućnosti još više prisutniju. NFC tehnologija radi svoje dostupnosti i jednostavnosti korištenja otvara u niz mogućnosti korištenja unutar muzeja, a u Prirodoslovnom muzeju Rijeka biti će implementirana u novom stalnom postavu "Plavetnilo" kao novi oblik komunikacije sa posjetiteljima. U radu je opisan način implementacije, uočene prednosti i nedostaci, te moguće buduće primjene ove tehnologije bežične komunikacije unutar muzeja.

NFC - a new technology of wireless communication in Museums

Borut Kružić
Prirodoslovni muzej Rijeka
borut@prirodoslovni.com

NFC (Near Field Communication) is defined as set of standards of wireless communications based on RFID (Radio Frequency Identification) technology, available for a while now.

With the implementation of the NFC technology into smart phones, and the growing trend of using NFC for the wireless payments, this technology will be more available in everyday life. The availability and simplicity of the NFC wireless communication opens a variety of applications in the Museums. In Natural History Museum Rijeka, the NFC technology will be implemented within new permanent exhibition "The Deep". In this paper we are going to describe the advantages and flaws of this wireless technology and possible future applications within the Museum.

Virtualna izložba „Pruga Prvoga svjetskog rata“ - predstavljanje društvenih i prostornih fenomena pomoću arhivskog gradiva i muzejske dokumentacije

1Goran Zlodi, 2Tamara Štefanac

1 Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb

2Hrvatski željeznički muzej, Mihanovićeve 12, 10000 Zagreb

gzlodi@ffzg.hr, Tamara.Stefanac@gmail.com

U ovom priopćenju izložit će se posebnosti predstavljanja pruge Prvoga svjetskog rata /Ogulin – Plaški – Vrhovine (1912./1914. - 1918.) pomoću specifičnog medija - virtualne izložbe - dostupne na adresi <http://muzej.hzinfra.hr/virtual>. Presentacija ove pruge podrazumijeva predstavljanje fizičkog prostora u dužini 70 km sa prostornim elementima koji nisu uključivi u muzejske zbirke te razmatranje povijesnih društveno-političkog i gospodarskog konteksta čiji su tragovi ostali dokumentirani u arhivskom gradivu.

Komuniciranje ovih složenih fenomena utjecalo je na zahtjevnost odabira i načine korištenja arhivskog gradiva i muzejske dokumentacije. Stoga će se u ovom radu nadalje izložiti posebnosti korištenja arhivskog gradiva u okviru virtualne izložbe s obzirom na vrstu, sadržaj i čitljivost građe, te posebnosti korištenja muzejskih predmeta, odnosno njihove dokumentacije i digitaliziranih fotografskih reprezentacija. Muzejski predmeti odabrani iz zbirke Hrvatskog željezničkog muzeja u okviru ove virtualne izložbe predstavljeni su putem 3D prikaza koji omogućuje razgledanje predmeta iz svih 360 stupnjeva.

Uz arhivsko gradivo i muzejsku građu u ovoj virtualnoj izložbi istaknuto mjesto zauzimaju i suvremene fotografije te posebice video radovi kojima se komunicira širok raspon značajki ove specifične tehničke i kulturne baštine - od dokumentiranja željezničke infrastrukture, današnje eksploatacije pruge, do konzervacije parne lokomotive JŽ 51-148 izložene u Ogulinu.

Sama priprema izložbe primjer je muzejske edukacije u praksi budući da su kao koautori potpisani studenti povijesti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koji su kao volonteri u muzeju radili na istraživanju gradiva i oblikovanju izložbenih tekstova.

are history students of the Faculty Humanities and Social Sciences in Zagreb who were museum volunteers researching the study material and designing the texts.

Virtual Exhibition „First World War Line“ – Presenting Societal and Spatial Phenomena Using Archive Material and Museum Documentation

1Goran Zlodi, 2Tamara Štefanac

1 Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb

2Croatian Railway Museum, Mihanovićeve 12, 10000 Zagreb

gzlodi@ffzg.hr, Tamara.Stefanac@gmail.com

This lecture will present communication characteristics of „First World War Rail Line“ /Ogulin - Plaski - Vrhovine (1912 / 1914th-1918th) within specific media - virtual exhibition - available at <http://muzej.hzinfra.hr/virtual>. Presentation of this railway is related to the physical space in the length of 70 km with spatial elements that usually do not form part of museum collections and a review of socio-political and economic contexts whose traces have been documented in archival material. Problems related to efficient presentation of these complex phenomena had impact on the selection and presentation methods of archive material and museum documentation. Therefore, this paper further presents a specific use of archival material within the virtual exhibition with regard to the nature, content and readability of the material, and a special use of museum objects and their documentation and digitized photographic representation. Museum items selected from the collections of the Croatian Railway Museum within this virtual exhibition are presented through a 3D display that allows a 360 degree view of the items. In addition to archive and museum material in this virtual exhibition, a prominent place is taken by contemporary photographs and especially video works which communicate a wide range of features of specific technical and cultural heritage - from documenting railway infrastructure, present exploitation of the rail line to the conservation of JŽ 51-148 steam locomotive displayed in Ogulin. The preparation of the exhibition is a practical example of museum education since the co-authors of exhibition texts are history students of the Faculty Humanities and Social Sciences in Zagreb who were museum volunteers researching the study material and designing the texts.

Građa o Velikom ratu na varaždinskom području

Spomenka Težak, Petra Marincel

Gradski muzej Varaždin, Strossmayerovo šetalište 7, 42 000 Varaždin

petra.marincel@gmv.t-com.hr, spomenka.tezak@gmv.t-com.hr

Građa koja je tematski povezana s događanjima i razdobljem Velikoga rata na području varaždinske županije čuva se u nekoliko baštinskih ustanova (Gradski muzej Varaždin, Državni arhiv u Varaždinu, Zavičajni muzej Varaždinske Toplice, Knjižnica i čitaonica Metel Ožegović Varaždin), privatnih kolekcionarskih zbirki te u raznovrsnim obiteljskim ostavštinama.

Obilježavanje 100. obljetnice početka Prvoga svjetskoga rata započeli smo digitalizacijom novina Hrvatsko pravo koje su izlazile u Varaždinu tijekom ratnih godina, a nastavili pripremom izložbe Narod u nevolji – varaždinsko područje u Velikom ratu koja je otvorena od 18. lipnja do 23. studenoga u palači Herzer te suorganizacijom znanstvenog skupa.

S preko 400-tinjak predmeta i 7 tematskih cjelina nastojali smo ukazati na političke, gospodarske, kulturne i društvene prilike na varaždinskom području tijekom tog rata, kao i na sudjelovanje stanovnika Varaždinske županije na bojištima. Izložbom su u najvećoj mjeri predstavljeni predmeti iz fundusa različitih zbirki Gradskoga muzeja Varaždin koji su nadopunjeni i predmetima iz suradnih baštinskih ustanova. Osim toga, GMV već nekoliko godina prilikom priprema tematskih izložbi poziva varaždinske građane preko medija na suradnju u stvaranju izložbe posudbom predmeta iz svog vlasništva. Izloženi predmeti upotpunjeni su rekonstrukcijom streljačkog rova s Istočnog bojišta napravljenom prema sačuvanim fotografijama iz fundusa GMV-a, audio zapisima s nekoliko priča te multimedijским prezentacijama od kojih se ističe „Dnevnik u fotografijama Valentina Stančića“. Izložbu je moguće doživjeti svim osjetilima budući da ambijent izložbe upotpunjuju različiti svjetlosni i zvučni efekti kao i ugodni ili manje ugodni mirisi.

Museum Holdings of the Great War in Varaždin Area

Spomenka Težak, Petra Marincel

City Museum of Varaždin, Strossmayerovo šetalište 7, 42 000 Varaždin

petra.marincel@gmv.t-com.hr, spomenka.tezak@gmv.t-com.hr

Holdings that are thematically related to the events and period of the Great War in the area of Varaždin County are being kept in several heritage institutions (*Varaždin City Museum, State Archive in Varaždin, Varaždinske Toplice County Museum, Metel Ožegović Library in Varaždin*), private collections as well as heritage of many different families.

We started marking 100th year since the beginning of First World War with digitalization of the newspaper *Hrvatsko pravo* which was being published in Varaždin during the war years. We continued with the exhibition *A People in Trouble – Great War in Varaždin Area* which is opened from July 18th to November 23th in the Herzer Palace, as well as co-organizing a scientific conference.

With over 400 items and 7 thematic units we tried to display political, economic, social and cultural circumstances in Varaždin area during the war, as well as the participation of the population of the Varaždin County on the battlefields. With this exhibition we mostly introduce the holdings of several collections of the City Museum Varaždin which have been completed with items from other heritage institutions that we cooperate with. Along with that, when it comes to preparing an exhibition, CMV has been, for several years, inviting citizens for collaboration, with the help of the media, to lend the Museum items from their ownerships. Exhibited items have been completed with the reconstruction of a shooting trench from the Eastern battlefield which was made from preserved photographs that are in the holdings of CMV, audio tapes with several stories, multimedia presentations among which the most significant is the "Diary in Photographs by Valentin Stančić". The exhibition can be experienced with all senses, as the atmosphere of the exhibition is completed by many different light and sound effects, as well as the pleasurable and those less pleasurable scents.

(67)

Vodenice (mlinice)

Nataša Zaninović

JU Nacionalni park Krka, Trg Ivana Pavla II br. 5, 22000 Šibenik

Natasa.zaninovic@npk.hr

Vodenice (mlinice) na rijeci Krki pripadaju sustavu predindustrijskih postrojenja. Svjedoče o tradicijskom životu i privređivanju do prve polovine 20. stoljeća, s kontinuitetom baštinjenim iz starijih povijesnih razdoblja. Duž toka rijeke očuvano je 30-ak vodenica te više valjavica i stupa. Najbolje su očuvane, sada obnovljene, vodenice na Skradinskom buku. Važan su spomenik gospodarske prošlosti Šibenika i šibenskog kraja, a u prošlosti su bile jedan od glavnih izvora ekonomske snage grada. Prvi se puta spominju 1251. u dokumentu kojim je kralj Bela III. razgraničio područje Šibenika i Trogira. Tijekom 14. i 15. st. vodenice na Krki bile su značajne za cijelu jadransku obalu jer se u njima mljelo žito iz brojnih gradova od Dubrovnika do Istre. Postojeće vodenice na Skradinskom buku uglavnom su izgrađene na mjestima starih, srušenih za vrijeme ciparskog i kandijskog rata. Tipičnih su ruralnih stilskih karakteristika, što otežava pobližu dataciju objekata, i prema povijesnim podacima mogu se datirati u vrijeme prestanka turske opasnosti, krajem 17. i početkom 18. stoljeća. Zidovi objekata građeni su kamenom i sedrom, a povezani su mješavinom vapna i pijeska ili gline. Krovšte i međukatne konstrukcije zgrada su drveni, a pokrov je kupa kanalica (nekada kamene ploče). Gradnja vodenica prati konfiguraciju terena, a iskorištene su i žive stijene i špilje. Pristup vodenicama sada je popločan nepravilnim kamenom. Najveći očuvan sklop kuća je Gornja kuća na Skradinskom buku, koja se sastoji se od vodenice s mlinom, kuhinje (kužine) na katu, mlinareva stana i staje (štale). U prizemlju je šest obnovljenih mlinova, odnosno mlinskih kola, koji rade na principu drobilice. Žrvanj radi tako da se materijal trlja i siječe između dva mlinska kamena, od kojih se jedan okreće (površina je oboma hrapava i oštih rubova). Uz vodenicu je sačuvana ustava za sakupljanje vode i šest dovodnih kanala do mlinskih kola. U produžetku, usrednoj pećini, smještena je stupa gdje se dogotovljavalo domaće sukno i pokrivači. Jak mlaz vode udarao je u palce grede i pokretao dva snažna drvena čekića. Oni su lupali po suknu i na taj ga način smekšavali. Uz stupu se nalaze i koševi u kojima su se prali i omekšavali razni proizvodi od sukna.

Water mills

Nataša Zaninović

Public Institute Krka National Park, Trg Ivana Pavla II br. 5, 22000 Šibenik

Natasa.zaninovic@npk.hr

The water mills on the Krka River belong to the system of pre-Industrial plants. They bear witness to the traditional way of life and earning a living that was in place until the early 20th century, with the continuity of the heritage from earlier historical periods. Along the course of the river, about 30 water mills, and several washing holes and columns have been preserved. The best preserved, and now restored watermills are at Skradinski buk. These are an important monument of the economic past of Šibenik and the Šibenik region, and in the past were one of the main economic drivers of the city. They were first mentioned in a document from 1215, in which King Bela III demarcated the dividing line between Šibenik and Trogir. During the 14th and 15th centuries, the water mills on the Krka River were important for the entire Adriatic coast, as wheat was milled here for numerous towns, from Dubrovnik to Istria. The existing water mills at Skradinski buk were predominantly built at the same place as older mills, destroyed during the Battle of Cypress and the Cretan War. They typically have rural stylistic characteristics, making it more difficult to date the structures. According to historical records, they can be dated to around the time of the end of the Turkish threat, at the turn of the 18th century. The walls of the mills were built with stone and travertine, with mortar made of a combination of limestone and sand or clay. The roof and inner construction was made of wood, and the roofing was most often stone slabs. The construction of the water mills follows the configuration of the land, and rock faces and caves were also used. Today, access to the mills is on paths made of irregular rocks. The largest preserved structure is the Gornja kuća or Upper House at Skradinski buk, has a water mill, kitchen upstairs, the miller's flat and the stales. On the ground floor are six restored mills, i.e. milling wheels, which functioned as crushers. The grindstone functioned by grinding and cutting the material between two mill stones, one of which turned (each having a coarse surface with rough edges). Next to the water mill, the dike for collecting water and six supply canals to the milling wheels have been preserved. The extension of the mill, in the middle of a cave, is the column where homemade cloth and blankets were completed. A strong stream of water would hit the top of the beam and turn two strong wooden hammers, which would pound the cloth to soften it. The column also contains washing holes in which various cloth products were washed and softened.

MARKETING I ODNOSI S JAVNOŠĆU / MARKETING AND PUBLIC RELATION

(68)

Teorijske odrednice i praktične implikacije uvođenja odnosa s javnošću u muzeje

Goran Pavelin

Sveučilište u Zadru, Odjel za turizam i komunikacijske znanosti, Franje Tuđmana 24i gpavelin@unizd.hr

Univerzalna ljudska potreba jest spajanje s ljudima i vremenom kroz memoriju. Simbolički aspekti uspostave i funkcioniranja muzeja traže ulazak u muzej, potrebu da ga vidimo, čujemo i gotovo dodirnemo da bismo došli u neko daleko mjesto ili događaj. Muzeji tako pronalaze razne oblike komunikacije da bi uspostavili kontakt s javnošću i skrenuli pozornost na vrijednost pohranjenih muzealija. Uspješnost pojedinih oblika komunikacije očituje se suradnjom muzeja i komunikacijskih medija te komunikacijom između muzeja i raznih javnosti. Muzej mora misliti o sebi ne samo kao o proizvođaču usluga, već kao o nekom tko lobira kod posjetitelja ili korisnika, i to tako što će raditi stvari koje će privući ljude da intenziviraju s njim suradnju, uvjeravajući ih u vlastitu esencijalnu važnost. Primjenom koncepata, teorija i modela odnosa s javnostima današnji muzej ide prema dosljednijem definiranju vlastitih ciljeva, komuniciranju s više svježine te vlastite specifičnosti putem dobrih komunikacijskih programa, publiciteta, oglašavanja, organiziranja javnih programa te iskaza relevantnosti u suvremenom životu. U tom kontekstu, odnosi muzeja s javnostima su sinonim za znanstveno vođeni dio rješavanja problema i proces promjena u muzeju. Proces upravljanja institucijom polazi od definiranja problema u odnosima s javnostima muzeja – metodologijom korištenog istraživanja i analiza relevantnih podataka; strateškog planiranja i programiranja; poduzimanja akcije i komuniciranja tj. strategija oblikovanja poruka (provedba) te procjene programa tj. mjerljivosti dobivenih rezultata. Profesionalni orijentir muzejskog stručnjaka zahtjeva nadopunu novih znanja u komunikacijskim tehnikama, menadžmentu, strateškom planiranju, pregovaranju, motivaciji, marketingu, odnosima s javnošću, korištenju moći i drugim vještinama.

Theoretical Guidelines and Practical Implications of Introducing Public Relations into Museums

Goran Pavelin

University of Zadar, Department of Tourism and Communication Sciences, Franje Tuđmana 24, gpavelin@unizd.hr

The universal human need is to connect with other people and time through the concept of memory. Symbolic aspects of the establishment and functioning of museums, require entry to a museum, the need to see, hear and almost touch it in order to come to some distant place, or event. Museums also take various forms of communication, in order to make contact with the public and draw attention to the value of stored museum exhibits. The success of certain forms of communication manifests itself in cooperation between museums and communication media, and communication between museums and the public. Museum officials have to think not only as producer of services, but also as lobbyists for visitors or users, in a way that they will do things that will attract people to intensify their cooperation with museum, assuring them of the importance of a museum. By applying the concepts, theories and models of public relations, today's museum goes towards more consistency in defining their own goals, communication with more "freshness", and their own specificity through good communication programs, publicity, advertising, organizing public programs and showing relevance in contemporary life. In this context, public relations of the museum are synonymous with scientifically guided part of problem solving and the process of changes at the museum. The process of managing the institution stems from the defining of issues in public relations of the museum - the research methodology and the analysis of relevant data; strategic planning and programming; taking action and communicating, i.e. strategy of message development (implementation), i.e. the evaluation of the program, i.e. measurability of obtained results. Professional landmark of the museum professionals requires development of new skills in communication techniques, management, strategic planning, negotiation, motivation, marketing, public relations, the use of power and other skills.

(69)

Muzej o kojem se govori (2)

Fernando Soprano

Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb

Oznaka (2) pridružena je naslovu ogleđa koji je isti autor objavio u Zborniku radova sa znanstvenog skupa održanog 1996. prigodom proslave *150 godina od utemeljenja Hrvatskog narodnog muzeja u Zagrebu*. Tome da se o muzejima govori teži se i danas, kao ciljnom dosegu obavljanja poslova odnosa s javnošću u svakoj muzejskoj ustanovi. Tijekom dva desetljeća izmijenjeni su društveno-ekonomski odnosi i tehnološko okruženje, a razmatranje naslovljeno, na primjer, *Za novinarima, od faxa do platforme* bila bi tema vrijedna cjelovitog istraživanja.

The museum that people talk about (2)

Fernando Soprano

Museum of Arts and Crafts, Zagreb, Croatia

The sign (2) is added to the title of the essay this author published in the Almanac of our Museum for the Symposium held in 1996 at the occasion of the *150th anniversary of the foundation of the Croatian national museum, Zagreb*. The final aim of contemporary museums public relations is still the same: the museum that people talk about. Social and economic relationships changed during the two decades, as well as technological environment. Therefore considerations, titled for example *After the Journalists, from Fax to the Digital Platform*, would be an issue worth of one complete research.

(70)

Art shopovi - promotori kulturnog turizma
Ana Hoić
Muzej Mimara, Rooseveltov trg 5, 10000 Zagreb
Ana.Hoic@mimara.hr

Muzejski art shopovi danas su nezaobilazni i neodvojivi dio svakog muzeja. Paralelno s povijesnim razvojem muzeja koji je u današnjem smislu muzejske institucije počeo prije stotinjak godina, počeo je i razvoj muzejskih prodavaonica. Može se postaviti teza da su muzejski art shopovi nastali zbog utjecaja turizma i zahtjeva razvoja turizma, a svojim djelovanjem utječu na kontinuirani razvoj turizma. Strateško planiranje muzeja danas obuhvaća i strateško planiranje muzejskog art shopa tako da iza funkcioniranja svake prodavaonice stoji plan koji proizlazi iz strategije razvoja muzejske institucije. Zaključuje se kako je strategija muzejskog art shopa sukladna je strategiji muzeja. Budući da muzejski art shopovi predstavljaju refleksiju vizije, misije i imidža muzejske institucije može se reći da su muzejske suvenirnice promotori kulturne baštine i kao takvi rade u službi razvoja kulturnog turizma. U Hrvatskoj art shopovi nemaju razvijenu i složenu ponudu kao što je to slučaj u svjetskim muzejima, i upravo se ovdje pokazuje mogućnost razvoja muzejskih suvenirnica i muzeja u cjelosti sukladno razvoju ponude. Posjetitelji muzeja se smatraju potrošačima koji u muzejskim suvenirnicama zadovoljavaju svoje potrebe i kao takvi predstavljaju ciljnu skupinu muzejskih suvenirnica. Kulturni turisti koji dolaze motivirani zanimanjem za povijesnu, umjetničku, znanstvenu ili baštinsku ponudu zajednice svakako posjećuju muzeje sa ciljem kupovine autentičnih suvenira u muzejskim art shopovima. Ponuda muzejskih prodavaonica bi trebala zadovoljiti sve potrebe turista i na taj način ostvariti plan i vlastite muzejske institucije i širi plan kulturnog turizma lokalne zajednice, kao i strategiju razvoja kulturnog turizma države. Sinergija kulture i turizma najbolje dolazi do izražaja u muzejskim suvenirnicama. Kultura i turizam su u interakciji u muzejskim suvenirnicama, i promatrajući takvu akciju pozitivno, može se reći da se u muzejskim art shopovima nalazi prilika za kreiranje i plasiranje prepoznatljivog kulturno-turističkog proizvoda. Učinkovito povezivanje turističke djelatnosti i muzejskih institucija na turističkim lokacijama pridonosi razvoju kulturnog turizma u Hrvatskoj.

Art shops - promoters of cultural tourism
Ana Hoić
Mimara Museum, Rooseveltov trg 5, 10000 Zagreb
Ana.Hoic@mimara.hr

Museum art shops are an unavoidable and necessary part of museums today. Parallel with the historical development of the modern museums which started a hundred years ago, started also the development process of the art shops. A thesis could be installed that museum art shops were created as a result of the influence of tourism and requests from tourist development. Museum shops also influence on the continuous tourism development. Present strategic planning of the museums comprises the strategic planning of the museum art shops so that in the functioning of each shop stands a plan which comes from the museum's development strategy. It could be concluded that the strategy of a museum art shop is compatible with the museum's strategy. Since the art shops present the reflection of the vision, mission and image of a museum's institution, it could be said that museum art shops are promoters of cultural heritage and work as a service of cultural tourism development. Art shops in Croatia with their modest offer of products are not developed as it is the case in the world museums, so we can point the possibility of a evolution of the Croatian museum shops and the museums in general as reflected in their offer's expansion. The visitors can be considered as consumers who satisfy their needs in museum art shops, so they are assumed as a target group. Cultural tourists who come motivated for historical, artistic, scientific and heritage offer of the local community, visit museums in order to buy authentic products and souvenirs in museum shops. Supply of the museum shops should satisfy all tourist's needs and achieve the plan of its own institution, but also the local community's cultural tourism plan, as well as the country's cultural tourism development strategy. The synergy between the culture and the tourism comes to its best expression in the museum art shops. Culture and tourism are in a interaction in the field of museum shops, and as we look upon that action in a positive way, we can say that there is a chance for a creation and a placement of a authentic cultural-touristic product in the museum art shops. Efficient merge of touristic business and the museum institutions on the tourist locations encourages the cultural tourism development in Croatia.

(71)

Suvremene tehnologije u službi marketinga u kulturnom turizmu

Nedeljko Tišler

Astarta plus, Bolnička cesta 95, 10000 Zagreb

astarta@astarta.hr

Smart Guide je projekt u kulturnom turizmu, kojeg smo razvili koristeći tehnologiju današnjice na temeljima iskustava kojeg smo stjecali kroz dugogodišnju suradnju (od 1999.g.) sa muzejima i drugim kulturnim ustanovama.

Projekt je razvijen kao potpuna usluga vodiča koja na principu uzajamne koristi i interesa svih uključenih umrežava kulturnu, smještajnu, ugostiteljsku i javnu ponudu grada.

Obzirom na inflaciju raznih vodiča za smart telefone koji se pojavljuju na našem tržištu, ističemo dvije najbitnije razlike i prednosti:

- Korisnici sadržaju pristupaju osobnim smart uređajima bez dodatnih instalacija na mobitel putem bežične računalne mreže WiFi.
- Tehnologija koju smo razvili omogućuje neograničenu količinu sadržaja u punoj multimediji (fotografije, audio i/ili video) izuzetno velikom broju istovremenih korisnika brzinom kao na računalu.

Tehnološka rješenja, primijenjena u Smart Guide sustavu omogućuju novi marketinški pristup, jednostavno poslovno povezivanje kulturnih i drugih institucija s tvrtkama u turizmu, čime se potiče gospodarska aktivnost subjekata u kulturi i gospodarstvu.

Ovime Muzej jača svoju poziciju na tržištu turizma, novi medij omogućava doživljaj bolje prezentacije kod posjetilaca, a samim time povećanje broja ulaza i dodatni prihod.

Povećani promet i korištenje sadržaja pridonosi još boljoj edukaciji u cilju očuvanja naslijeđenih kulturnih i prirodnih vrijednosti.

Široka primjenjivost, besplatna usluga za korisnika kao i dostupnost od 0 – 24, omogućava relaciju WIN – WIN za davatelja i korisnika usluge.

Modern technologies in touristic marketing

Nedeljko Tišler

Astarta plus, Bolnička cesta 95, 10000 Zagreb

astarta@astarta.hr

Smart Guide is a service used in cultural tourism developed and built on experiences gained through long term close co-operation with museums and cultural institutions.

It all began in 1999 when there was no any kind of individual guidelines in museums.

Smart Guide is a service that provides virtual guidelines and gathers all at one place: cultural events, accommodation, restaurants and other entertaining events.

Comparing our service with other providers for smart phones on our market, Smart Guide stands out with two main differences and advantages:

- Users can approach to Smart Guide via Smart phones without any previous installation and by using WiFi
- Technology we developed enables unlimited amount of content with full multimedia (photographs, audio and/or video) to many various users at the same pace as on home PC.

Technological solutions used in Smart Guide service enable new marketing approach, simple connecting of cultural institutions (museums, galleries, etc.) with accommodation facilities, by which we support economic activities of all entities in culture and market.

By this Museum strengthen its position in the market, new technology provides better presentation and adventure within a visitor. These all lead to increase of ticket sale and additional profit for the Museum.

Smart Guide is a service that helps visitors to educate themselves more on Croatian culture and heritage. Wide area of usage (hotels, museums, ETC.), free service for end users as well as non-stop availability (0-24), is a Win-Win solution both for providers of Smart Guide service and end users.

(72)

Gornjogradske priče – suradnja muzejske i nemuzejske institucije
Lana Majdančić

U travnju 2013. godine započela je suradnja Atelijera Meštrović s Udrugom za očuvanje kulturne baštine Katapult na projektu *Gornjogradske priče*. Zamišljen je kao kostimirano vodstvo po Gornjem gradu namijenjen učenicima trećih razreda osnovne škole čijem je planu i programu prilagođeno. Učenike kroz Gornji grad vode dvoje kostimiranih glumaca, a vodstvo završava u Atelijeru Meštrović. U muzeju se djeca upoznaju s djelima Ivana Meštrovića kao i prostorom u kojemu je živio i radio između dva svjetska rata.

Obilazak završava kratkim kvizom znanja i kreativnom radionicom. Važnost ovog projekta za Atelijer Meštrović je što ova suradnja korisnicima daje raznovrsne sadržaje u muzejskoj instituciji te djeca nastavljaju u neformalnom druženju percipirati Meštrovićeva djela.

Projekt je dobio preporuku Agencije za odgoj i obrazovanje i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

The Upper-city stories – cooperation of museum and non-museum institutions
Lana Majdančić

The co-operation between the Meštrović Atelier and Katapult Association for Preserving Cultural Heritage has started in April 2013 concerning the project titled *The Upper-City Stories*. It has been worked out as a costumed guide tour of the Upper City developed for the 3rd grade elementary school students to whose curriculum it has been adopted. The students are guided across the Upper City by two actors dressed in costumes with the tour ending in the Meštrović Atelier. Children are then introduced to the work of Ivan Meštrović, as well as space in which he lived and worked in the interwar period. The tour ends with short quiz and creative workshop. The importance of this project for the Meštrović Atelier lies in the fact that this kind of co-operation offers its users a range of various content in a museum institution and children can further observe Meštrović's works through an informal contact.

The project has been recommended by the Croatian Education and Teacher Training Agency and the Ministry of Science, Education and Sports.

Muzeji izvan muzeja

Nediljka Prlj Šimić, Katarina Krizmanić

Hrvatski prirodoslovni muzej, Demetrova 1, 10000 Zagreb

Nediljka.Prlj.Simic@hpm.hr, Katarina.Krizmanic@hpm.hr

Potaknuti iznimno velikim zanimanjem i odazivom na manifestaciju Noć muzeja, koju već niz godina uspješno organizira Hrvatsko muzejsko društvo, za 2015. godinu predložili smo zajednički muzejski program pod nazivom „Muzeji izvan muzeja“

(MIM 2015) vezan uz obilježavanje Međunarodnog dana muzeja. Za razliku od Noći muzeja koja posjetitelje privlači pod „muzejske reflektore“ na prigodnoj manifestaciji uz Međunarodni dan muzeja odabrane muzejske predmete ili njihove replike, odljevke, fotografije ili neki drugi muzejski materijal iznijeli bismo na „svjetlo dana“ na glavni gradski trg ili na neko drugo mjesto gdje se okuplja veliki broj ljudi. Svaki od muzeja predstavio bi svoju muzejsku djelatnost, tiskane muzejske publikacije i suvenire. Smatramo da bi ovakav izlazak iz muzeja približio muzeje posjetiteljima, znatno pridonio boljoj muzejskoj suradnji što bi u konačnici pomoglo u osmišljavanju zajedničkih projekata, čime bi ne samo obogatili muzejsku ponudu i privukli veći broj posjetitelja, nego i u znatnoj mjeri oplemenili cjelokupnu kulturnu ponudu. Promocija muzeja i javna prezentacija hrvatske kulturne i prirodne baštine, kroz niz prigodno osmišljenih događanja u sklopu zamišljene manifestacije, mogla bi poslužiti kao nezaobilazni i prepoznatljiv kulturni biljeg u turističkoj ponudi Zagreba i Hrvatske. U prilog predloženom programu ide i datum obilježavanja Međunarodnog dana muzeja, 18. svibnja, kada su uglavnom povoljne vremenske prilike, a u to vrijeme i veliki broj turista dolazi u Hrvatsku, koja svakim danom postaje sve poželjnija turistička destinacija. Nadamo se da će predloženi program prepoznati, prihvatiti i poduprijeti Ministarstvo kulture, Grad Zagreb u kojem predviđamo centralno događanje, kao i drugi gradovi i županije u kojima su smješteni pojedini muzeji. Također se nadamo i svesrdnoj podršci Ministarstva turizma te uključivanju turističkih zajednica u realizaciji ovog programa.

Zamišljeni program „Muzeji izvan muzeja“ želimo prezentirati na III. kongresu muzealaca Hrvatske kako bismo svoju ideju obznanili kolegama muzealcima te ostavili mogućnost za kritike, komentare i prijedloge u svrhu poboljšanja programa.

Museums beyond museums

Nediljka Prlj Šimić, Katarina Krizmanić

Nediljka.Prlj.Simic@hpm.hr, Katarina.Krizmanic@hpm.hr

Croatian Natural History Museum, Demetrova 1, 10000 Zagreb

Inspired by a great interest and response to the event “Night of Museums”, organized successfully for many years by the Croatian Museum Association, we have proposed a new joint museum program called “Museums beyond museums” (MIM 2015), associated with the International Museum Day. Unlike the “Night of Museums”, which attracts visitors to the “museum spotlights”, during this event the selected museum objects or their replicas, photos or other museum material is intended to be presented in the “daylight” of the open public space. Each of the museums should present its particular museum activities, publications and souvenirs. We believe that this kind of “expansion” beyond museums would bring museums closer to the visitors, and encourage collaboration between museums. This would ultimately help creating joint projects which would both enrich the museum’s offer and attract more visitors, overall enhancing national cultural offer. Promotion of museums, and public presentation of Croatian cultural and natural heritage through a variety of events, could serve as an essential and distinctive cultural landmark within Zagreb and Croatian touristic offer. Date of the event on the International Museum Day, May 18th, is chosen due to favorable weather conditions in May, and a large number of tourists visiting Croatia during that time period. We hope that the proposed program will be recognized, accepted and supported by the Ministry of Culture, the City of Zagreb, as well as other cities and counties. We also believe in getting the support from the Ministry of Tourism, as well as the involvement and implementation of this program in all Croatian tourist boards. We would like to present the program “Museums beyond museums” to the 3rd Congress of Croatian Museum Experts, to reveal our idea to colleagues, leaving space for critics, comments and suggestions in order to improve the program.

(74)

Hrvatska Noć muzeja 2005. – 2015.

1Dubravka Osrečki Jakelić, 2Vesna Jurić Bulatović

Muzej za umjetnost i obrt, Trg maršala Tita 10, 10000 Zagreb

Ministarstvo kulture RH, Runjaninova 2, 10000 Zagreb

dubravka.osrecki.jakelic@muo.hr, vesna.juric.bulatovic@min-kulture.hr

U sklopu izlaganja prikazat će se razvoj manifestacije Noć muzeja, koju u Hrvatskoj od 2005. organizira Hrvatsko muzejsko društvo.

Izlaganje je planirano u tri segmenta.

U prvom dijelu bit će prezentiran razvoj Noći muzeja od zagrebačke manifestacije do nacionalne manifestacije. Ukazat će se na prostorno širenje manifestacije na prostor čitave Hrvatske te povezivanje s drugim državama. Prikazat će se struktura sudionika Noći muzeja od dominantnih muzejskih institucija, zatim arhiva i knjižnica, do drugih baštinskih ustanova. Analizirat će se ostvareni programi Noći muzeja i njihov utjecaj na percepciju muzeja u društvu.

U dugom dijelu prezentirat će se marketing manifestacije i njegov utjecaj na muzejsku i lokalnu zajednicu.

U trećem, završnom, dijelu predstvit će se Noć muzeja 2015., koja će se održati pod naslovom: „Izum i otkrića – Nikola Tesla, univerzalni um“.

Croatian Museum Night 2015. – 2015

1Dubravka Osrečki Jakelić, 2Vesna Jurić Bulatović :

Museum of Arts and Crafts, Trg maršala Tita 10, 10000 Zagreb

2 Ministry of culture Republic of Croatia, Runjaninova 2, 10000 Zagreb

dubravka.osrecki.jakelic@muo.hr, vesna.juric.bulatovic@min-kulture.hr

The development of the Museum Night, an event that has been organised since 2005 by the Croatian Museum Association, will be showcased as a part of the presentation.

The presentation is planned in three segments.

The first part will present the development of the Museum Night from a local event by the city of Zagreb into a national event. We will point to the expansion of the event to the entire territory of Croatia as well as connecting with other countries. We will present the structure of the participants from the dominant museum institutions, through archives and libraries to other heritage institutions. We will analyze the finalized programs and their influence on the perception of museums in society.

The second part will showcase event marketing and its influence on the museum and local communities.

The third and final part will present *Museum Night 2015* that will be held under the name of "Inventions and Discoveries – Nikola Tesla, the Universal Mind".

Brandiranje, rebrandiranje i Co-branding muzeja - primjer Muzeja Ivana Meštrovića (case study)

Andro Krstulović Opara

Muzeji Ivana Meštrovića, Šetalište Ivana Meštrovića 46, 21000 Split

andro.krstulovic.opara@mestrovic.hr

Muzeji Ivana Meštrovića su 2007. godine „dobili“ svoj novi Zakon kojim se regulira na drugačiji način dotadašnje ustrojstvo Fundacije Ivana Meštrovića. Suočeni s novim okolnostima koje su trebale olakšati poslovanje u odnosu na brojna opterećujuća pitanja vezana za odnose s nositeljima autorskim prava, obitelji pok. Ivana Meštrovića, njihove vlasničke odnose te posljedično i na niz neugodnih afera koje su se među članovima pojedinim obitelji potezale niz godina koje su bacile sjenu na njegovo ime, te što je još važnije, te s potpunim izostankom predstavljanja Meštrovićeve umjetnosti u inozemstvu te gubitak interesa javnosti u Hrvatskoj za njegovu umjetnost, nova uprava i kustoski tim su poduzeli cijeli niz aktivnosti kojima se uspjelo vratiti Meštrovićeve umjetnost tamo gdje i pripada, u sami vrh europske povijesti umjetnosti. Meštrović je opet vraćenu žižu interesa domaće publike te opet postaje sinonim za umjetničku izvrsnost. Mjesta na kojim je Meštrović stvarao postala su žarišta umjetničkog stvaralaštva i kulturnih događanja. Posebno se pridavalo i pridaje važnost odgajanju nove publike u Hrvatskoj. Meštrovićeve pedagoške radionice postaju dijelom školskih nastavnih curriculumuma, njegovi atelijeri i muzeji mjesta za radionice srednjoškolskoj učeničkoj populaciji i studenatima. Glazba i glazbeno stvaralaštvo u Meštrovićevim prostorima dobija svoje vrlo posjećene i omiljene pozornice za koncertiranje, a teatar, odnosno „Splitsko ljeto“ izvodi gotovo polovicu svojih programa u suradnji s nama. Odličnom suradnjom s turističkim zajednicama i agencijama te lokalnim vlastima stvoreni su brojni afirmativni projekti koji su rezultirali značajnim povećanjem broja stranih gostiju. Izložbe u inozemstvu, u Musée Rodin u Parizu i u Millesgardenu u Stockholmu samo su početak koji se nastavlja Meštrovićevim uvrštenjem u Rimu u središnoj izložbi posvećenu 100. godišnjici Prvog svjetskog rata, a skoro prikazivanje Rodinove umjetnosti u našoj organizaciji u dva izložbena projekta u Zagrebu i Splitu su definitivna potvrda Meštrovićevog povratka u Europu. U predavanju se na konkretnim primjerima prikazuje primjerna metodologije brandinga, rebrandinga i co-brandinga Muzeja Ivana Meštrovića.

Branding, rebranding and co-branding a museum – the example of the Ivan Meštrović Museums (a case study)

Andro Krstulović Opara

Ivan Meštrović Museums, Šetalište Ivana Meštrovića 46, 21000 Split

andro.krstulovic.opara@mestrovic.hr

In 2007 Ivan Meštrović Museums “acquired” a new law regulating the organisation of the Ivan Meštrović Foundation in a way different than the previous practice. Faced with new circumstances that were supposed to facilitate business operations with respect to numerous difficult questions related to the relations with the royalty owners, the family of the late Ivan Meštrović, their various claims and, in consequence, a series of unpleasant scandals that subsisted for years among the individual members of the family, which cast a shadow on the artist’s name and still more importantly led to a cessation of any presentation of Meštrović’s art abroad and the fading of public interest in his work in Croatia, the new management and curatorial team undertook a series of activities that succeeded in restoring Meštrović’s art to the place it deserves, on the highest rungs of European art history. Meštrović has been put back again into the focus of interest of the local public and has again become a symbol of excellence in art. The places in which Meštrović created his work have become hubs of artistic creativity and cultural events. In particular, attention has been devoted, and is still being devoted, to the education of a new audience in Croatia. The Meštrović educational workshops are becoming part of the curriculum in schools; his studios and museums are a site for workshops for secondary school children and for university students. Music and musical creativity have found much-loved and well-attended venues for concerts, and the theatre, or what is called Split Summer Festival, has put on almost a half of its programmes in collaboration with the Foundation. Excellent collaboration with the tourist boards and agencies and local authorities has created many positive-looking projects that have resulted in a considerable increase in the number of foreign visitors. Exhibitions abroad, in the Musée Rodin in Paris and the Millesgarden in Stockholm are just a beginning; they are being followed up with the inclusion of Meštrović in Rome in the central exhibition devoted to the centenary of World War I, while the upcoming presentation of the art of Rodin that we are organising in two exhibition projects in Zagreb and Split is a resounding confirmation of Meštrović’s come-back in Europe. In the paper, concrete examples will demonstrated the appropriate methodology for branding, rebranding and co-branding of the Ivan Meštrović Museums.

(76)

Kulturna i muzejska baština u funkciji turizma – primjer Rudnik sveta Barbara u Rudama

1Josip Lebegner, 2Zdravka Škugor Ferdebar

1KUD Oštrc, Rude 93, 10430 Samobor, Hrvatska

2Turistička zajednica grada Samobora Trg kralja Tomislava 5, 10430 Samobor

josip.lebegner@ostrc.hr, zdravka@tz-samobor.hr

Vječna ljudska težnja za istraživanjem potaknula je prije više stoljeća europske rudare da dođu u Rude kraj Samobora u potrazi za bakrenom rudom i stalnim zaposlenjem. Prije dvanaest godina, njihovi daleki potomci, mještani Ruda, uglavnom članovi KUD-a Oštrc odlučili su zamijeniti tambure lopatama i krampovima u namjeri da obnove napuštene rudnike bakra, željeza i sadre koje su njihovi preci stoljećima marljivo eksploatirali i učine ih dostupnima široj javnosti.

Projekt obnove rudnika nazvan po zaštitnici rudara Svetoj Barbari konačno je realiziran sredinom 2012. godine otvorenjem Rudnika sveta Barbara za posjetitelje.

Grad Samobor kao nositelj projekta obnove, iste godine brigu o rudniku povjerava Samoborskom muzeju, a operativno se Rudnikom bave i dalje članovi KUD-a Oštrc, okupljeni oko sekcije za očuvanje rudarske baštine „Bergmani“.

U uvodnom dijelu dan je kratki povijesni prikaz rudarenja u nekad najvećim rudnicima bakra u Austro-Ugarskoj Monarhiji, te opisan tijek obnove Rudnika sveta Barbara.

U nastavku autori ukazuju na neke probleme uočene tijekom dvogodišnjeg funkcioniranja obnovljenog Rudnika: nedostatan zakonodavni okvir za rad rudarskih muzeja, neučinkovito upravljanje Rudnikom, izostanak kvalitetnog marketinga, kao i stručnog i kadrovskog vođenja poslovanja.

U završnom dijelu članka opisani su koraci koji se poduzimaju u cilju kvalitetnijeg vrednovanja rudarske kulturne baštine u Rudama i bolje integracije u turističku ponudu Samobora i Zagrebačke županije.

Cultural and museum heritage in tourism - the example of St. Barbara Mine in the village of Rude

1Josip Lebegner, 2Zdravka Škugor Ferdebar

1Croatian Folklore Ensemble Oštrc, Rude 93, 10430 Samobor, Hrvatska

2 Samobor tourist board, Trg kralja Tomislava 5, 10430 Samobor

josip.lebegner@ostrc.hr, zdravka@tz-samobor.hr

It was the constant human urge to explore that incited European miners a few centuries ago to come to the village of Rude near Samobor in their search for copper ore and permanent employment. Twelve years ago, their distant descendants, the inhabitants of the village of Rude, mainly members of the Folk Ensemble Oštrc, decided to set aside their musical instruments and take shovels and pickaxes instead in order to restore abandoned copper, iron and plaster stone mines that their ancestors had been exploiting diligently, and make them available to a wider public.

The project of the restoration of the mine which was named after the guardian of miners St. Barbara was finally realised in mid-2012 when St. Barbara Mine was opened to visitors.

In the same year, the City of Samobor as the project holder, entrusted the care of the mine to the Samobor Museum but it is actually managed by the members of the Folk Ensemble Oštrc and its club for the mining heritage preservation "Bergmani".

The introductory part of the paper provides a short historical overview of mining in once biggest copper mines in Austro-Hungarian Empire, and describes the course of the restoration of St. Barbara Mine.

In the main body of the text, authors indicate certain problems that have been noticed during the two years of the renovated Mine being open to the public: an inadequate legal framework for mining museums operation, inefficient managing of the Mine, a lack of quality marketing, as well as the lack of appropriate professional business operations management.

The final section of the paper describes steps being undertaken and aimed at quality evaluation of the mining cultural heritage in the village of Rude and its better integration in the tourist offer of the City of Samobor and the Zagreb County.

PLENARNO PREDAVANJE / PLENARY LECTURE

(77)

Providing a great experience for museum visitors: a review of good practice in interpretation and exhibition design

David Masters

Imagemakers Interpretive Design and Consulting, The Old School, Sticklepath, EX20 2NJ Okehampton, United Kingdom

davidm@imagemakers.uk.com

Recent trends in museums across the world have seen a greater emphasis on their role in recreational learning and heritage tourism. Visitors to museums expect not only to encounter precious and significant objects, but to have opportunities to learn and interact with the displays. This presentation will explore good practice in interpretation and exhibition design for museums. It will review how museums need to be increasingly visitor led in the way they present their collections, and how collections and objects are used to tell stories that connect with and have meaning for their visitors. Above all, this highly visual presentation will focus on good practice case studies from the United Kingdom. It will explore how interpretive planning, content creation and a combination of 2D, 3D, interactive, audio, AV, digital, object display and lighting design is used to create compelling, world class museum exhibitions.

(78)

Održivost kulturnih projekta

Vesna Jurić Bulatović

Ministarstvo kulture RH, Runjaninova 2, 10000 Zagreb

vesna.juric.bulatovic@min-kulture.hr

Održivost kulturnih projekata predstavlja sposobnost održavanja vlastitog društvenog, financijskog, edukativnog, kulturnog i ekološkog utjecaja i resursa, nakon završetka financiranja projekta. U kontekstu kulture to znači financiranje projekata, koji će imati značajan utjecaj na obnovu i očuvanje kulturne baštine, obogatiti kulturno turističku ponudu kraja, imati povoljan utjecaj na okoliš, potaknuti lokalno gospodarstvo i time omogućiti nova zapošljavanja lokalnog stanovništva, potaknuti stvaranje novih partnerstva i suradnje na kulturnim projektima, s tim da će svi ti utjecaji nastaviti svoje djelovanje na lokalnu zajednicu za duži period i nakon dovršetka faze financiranja projekta. U svrhu razvoja održivosti, Ministarstvo kulture kontinuirano dogovara načine financiranja iz EU fondova, osigurava svu potrebnu tehničku pomoć, te sudjeluje u procesu izrade Partnerskog sporazuma i Operativnih programa za financijsko razdoblje 2014.-2020. Na osnovi podataka dobivenih od jedinica lokalne samouprave, formirana je baza podataka s projektima iz sektora kulture, koja broji preko 400 raznovrsnih projekata, u kojoj se nalaze i strateški projekti Ministarstva kulture: Arheološki park Vučedol - najznačajniji strateški projekt, uključuju izgradnju Muzeja vučedolske kulture, rekonstrukciju megarona i vučedolskog sela, obnovu Vile Streim, kao i izgradnju turističke infrastrukture na obali Dunava (pristanište za brodove, hotel, sportske terene i dr.); Projekt Obnova Maškovića hana i gospodarska revitalizacija mjesta Vrane – predpristupni fond IPA 2009; Projekt Obnova palače Moise na otoku Cresu – predpristupni fond IPA 2013., cilj projekta je obnova kulturnog dobra – edukacijska, ekonomska i socijalna revitalizacija Cresa. Ministarstvo kulture pravovremeno informira potencijalne korisnike o procedurama i kriterijima za izbor i financiranje projekata, vodi evidenciju i prati provođenje svih projekata financiranih iz sredstava EU fondova, pomaže u rješavanju nužnih pretpostavki za investicije prema hrvatskom zakonu, ostvaruje stalnu komunikaciju s operativnim i posredničkim tijelima o planiranoj dinamici poziva i očekivanim uvjetima financiranja, te koordinira sve aktere pojedinih projekata na regionalnoj i lokalnoj razini.

The sustainability of Cultural projects

Vesna Jurić Bulatović

2 Ministry of culture Republic of Croatia, Runjaninova 2, 10000 Zagreb

vesna.juric.bulatovic@min-kulture.hr

The sustainability of cultural projects represents the ability of maintaining its own social, financial, educational, cultural and ecological influence and resources after the end of project financing. In the cultural context that means financing projects, that will have significant influence on the restoration and preservation of cultural heritage, have a beneficial influence on the environment, stimulate the local economy and cooperation on cultural projects, with regards that all these influences will continue to have effect on the local community for a longer period of time even after the financing phase of the projects has ended. In order to further development of sustainability, the Ministry of Culture has continually negotiated the forms of financing from EU funds, provided all necessary technical aid and is taking part in the process of creating the Partner's agreement and Operative programs for the financial term 2014-2020. Based on the data collected from local governments, a database with cultural projects was formed consisting of over 400 different projects, including the strategic projects of the Ministry of Culture: Archaeological park Vučedol – the most significant strategic project that includes the construction of the Museum of Vučedol Culture, reconstruction of the megaron and Vučedol village, restoration of Villa Streim, as well as construction of tourist infrastructure on the coast of Danube (ship terminal, hotel, sporting grounds etc.); The Project of restoration of Mašković han and economical revitalization of Vrana – pre-accession fund IPA 2009; The Project of restoration of the Moise palace on Cres – pre-accession fund IPA 2013, the goal of the project is the restoration of cultural heritage – educational, economical and social revitalization of Cres. The Ministry of Culture informs potential users in a timely fashion about procedures and criteria for choosing and financing projects, keeps records and follows the course of all projects financed from EU funds, helps in resolving all necessary postulates for investment according to croatian law, keeps constant communication with operative and mediatory bodies about planned dynamics of notifications and expected financing conditions, as well as coordinating all project participants on a regional and local level.

UPRAVLJANJE MUZEJIMA I BAŠTINOM, STRATEGIJE RAZVOJA I ZAKONSKA REGULATIVA / MUSEUM AND HERITAGE MANAGEMENT, DEVELOPMENT STRATEGIES AND LEGISLATION

(79)

Muzeji zajedno – kratak opit potrage za sinergijom
Valerij Jurešić

U gradu Rijeci djeluju četiri muzeja: Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja (PPMHP), Prirodoslovni muzej Rijeka (PMR), Muzej grada Rijeke (MGR) i Muzej moderne i suvremene umjetnosti (MMSU). MMSU i MGR su muzeji osnovani od Grada Rijeke, a PPMHP i PMR od strane Primorsko-goranske županije. Zgrade u kojima se nalaze četiri muzeja okupljene su u krugu polumjera svega nekoliko stotina metara. No, usprkos zajedničkim interesima, te povremenim suradnjama u postavljanju izložbi, muzeji su donedavno radili u posve neusklađenim radnim vremenima, nisu informirali svoje posjetitelje o sadržajima susjednih muzeja, a jednako tako nisu imali ni usklađene promotivne aktivnosti, pa su se otvaranja izložbi ili tiskovne konferencije znale preklapati. Jedini trenutak u godini kad se moglo prepoznati da je riječ o srodnim djelatnostima bila je Noć muzeja. Odluka Grada Rijeke da se kandidira za Europsku prijestolnicu kulture 2020.-e ubrzala je komunikaciju riječkog Gradskog ureda za kulturu i Upravnog odjela za kulturu, sport i tehničku kulturu u Primorsko-goranskoj županiji, te dovela do ideje da se pokuša iskoristiti blizina i komplementarnost muzeja u gradu. Suradnja odjela i četiriju muzeja proširena je suradnjom sa pet regionalnih medija (televizija Kanal Ri, novine Novi list, te tri radio postaje Radio Rijeka, Radio otok Krk i Radio Gorski kotar) i dvije turističke zajednice (TZ Rijeke i TZ Kvarner). Što je sve pokrenuto? Produljena su i usklađena radna vremena muzeja tako da se bolje pokrivaju večernji sati i vikendi. Napravljena je *kartulaznica* – zajednička karta koju se može kupiti u bilo kojem od muzeja i unutar četrdeset i osam sati s njom posjetiti i ostale muzeje. Ista je poslužila i kao promotivni letak, a uvećana ujedno i kao plakat akcije nazvane *Muzeji zajedno*. U suradnji s medijima dnevno se promoviralo zanimljivosti iz muzejskih depoa, te su se u interaktivnim programima dijelile kartulaznice zainteresiranima. Prodaja je započela desetog srpnja, a u prezentaciji projekta će se analizirati rezultati ostvareni do tridesetog rujna 2014.

Museums working together – Short Experimental Quest for Synergy
Valerij Jurešić

/ In the city of Rijeka are four operating museums: The Maritime and History Museum of Croatian Littoral (PPMHP), Natural Museum of Rijeka (PMR), City Museum of Rijeka (MGR) and Museum of Modern and Contemporary Arts (MMSU). MMSU and MGR are museums founded by the City of Rijeka, while PPMHP and PMR are founded by the Primorje-gorski kotar County. Buildings occupied by those museums are positioned in the close circle not larger than few hundred meters in parameter. However, despite their common interests cooperation among them was sparse and weak, mostly in occasional coproduction on some exhibitions. They had unrelated working hours, they were not informing their visitors of existence or content in other museums, no synchronized promotional activities, even their openings or press conferences were sometimes overlapping. Unique moment in the year one could recognize they belong in the same cultural field was Night of Museums. When City of Rijeka decided to candidate for the title of European Cultural Capital in the year 2020 one of the results was more fruitful communication of the Department for culture of the City of Rijeka and Department for culture, sports and technical culture of the Primorje-gorski kotar County that brought an idea of using as an advantage close position and compatibility of museums in the city. Cooperation of the governing bodies and four museums was extended with inclusion of five regional media (television Kanal Ri, newspaper Novi list, and three radio stations - Radio Rijeka, Radio otok Krk and Radio Gorski kotar) and two tourist associations (TZ Rijeka and TZ Kvarner). What have we done? Working hours of museums were extended so that evening hours and weekends were covered better. Special ticket called *kartulaznica* was made – joint ticket that could be bought at any of museums and used in all of them inside 48 hours. Ticket was useful as promotional flyer, and magnified became poster of this whole action named *Museums working together*. Media involved were giving daily stories coming from museums and covering some interesting exhibits or facts. Also, through the media joint tickets were given away in interactive programs. Sales started on 10th of July, and presentation of results will analyze what happened until the 30th of September 2014.

(80)

Muzeji i inovacije Tradicija vis a vis suvremenost

Željka Kolveshi

Muzej grada Zagreba, Opatička 20, 10000 Zagreb

zkolveshi@mgz.hr

Zapažanja i odjeci na razvoj i trendove muzejske djelatnosti u Europi na temelju kandidata za nagradu Europski muzej godine u razdoblju od 2012. do 2014.

- Muzeji djeluju vrlo široko u čitavoj domeni baštine
- Društveno kulturni fenomen je postao vrhunac poslanja muzeja bilo da prikazuju materijalnu ili nematerijalnu baštinu
- Muzejska institucija je prepoznata kao poželjan komunikacijski medij koji predstavlja i bavi se suvremenom društvenom problematikom
- Politika sakupljanja u muzejima postala je slojevita poput definicije samog muzeja: pregled kroz muzejske zbirke daje uvid u dokumentiranje svakodnevnog života
- Promocija identiteta, što god to može biti, u fokusu je muzeja bilo koje vrste i bilo gdje bili, s druge strane, identitet integrirane Europe želio bi se predstaviti kao proaktivan model interkulturalnog dijaloga koji se stalno mijenja i nadopunjuje
- Obrazovanje i zabava trebalo bi biti dobro balansirano unutar opsega strategije muzejske komunikacije da bi ispunilo očekivanja posjetitelja / korisnika
- Multimedia i IT podrška generiraju novi tip tzv. media muzeja koji omogućuju transfer velikog broja informacija i znanja pristupu korisnika preko novih tehnologija
- Muzeji potiču dijalog s različitim grupama uključenim u projekt: sudjelovanje lokalne zajednice postaje must za većinu muzeja
- Sudjelovanje umjetnika u muzejskim projektima mijenja muzejsku izložbu prema interdisciplinarnoj izvedbi koja uključuje i umjetničke instalacije
- Volonteri sve više preuzimaju značajnu ulogu u organizaciji svih vrsta muzejskih aktivnosti
- Muzeji postaju sve više i više žive institucije u kojima se medij izložbe paralelno integrira s procesom odgo varajućih suvremenih aktivnosti u izradi novih eksponata što rezultira dodanom vrijednošću uloženi muzeja u suvremenom društvu
- Muzeji su usmjereni prema svojim posjetiteljima / korisnicima na prijateljski način

Museums and Innovations Tradition vis a vis Modernity

Kolveshi, Željka

Zagreb City Museum, Opatička 20, 10000 Zagreb

zkolveshi@mgz.hr

Observations and reflections on the developments and trends in the European museum field based upon the EMYA 2012 – 2014 candidates

- museums act widely throughout the whole heritage domain
- the social cultural phenomena has become the highlight of the museums mission whether they represent tangible or intangible heritage
- the museum institution is recognized as a desirable communication media to introduce and tackle current social problems
- collecting policy of museums is multilayered as the definition of a museum itself; a cross-section of museum collections gives the evidence of documenting the everyday life
- the promotion of identity (whatever it may be) is in the focus of museums of any type anywhere; on the other hand, the integrative European identity is wishfully seen as a proactive model of intercultural dialogue that is changing and supplementing constantly
- education and entertainment must be well balanced in the scope of a museum communication strategy to fulfil visitors expectations
- multimedia and IT support generate a new type of media museums enabling the transfer of a great source of information and knowledge to public access via new technologies
- museums are generating a dialogue with different groups of people involved in a project: a participation of a

local community is a must for many museums

- a participation of artists in museum projects alter a museum exhibition into an interdisciplinary performance including art installations
- volunteers are taking over a significant role in developing all kind of museum activities
- museums are becoming more and more live institutions by integrating the exhibition with the relevant contemporary work in progress resulting as the additional value to its modern social role
- museums are friendly orientated to their visitors / users

(81)

Novi trendovi i nove tehnologije u muzejima 21. stoljeća

Goranka Horjan

Muzeji hrvatskog zagorja, Muzej seljačkih buna, Samci 63, 49245 Gornja Stubica

goranka.horjan@mhz.hr

Kako odgovoriti na izazove digitalnog doba kao i na sve očitiji ulazak novih tehnologija u baštinski sektor pitanje je koje će zasigurno zaokupiti pozornost muzealaca u 21. stoljeću. Novi trendovi podrazumijevaju povezivanje i razvijanje različitih partnerstva u područjima s kojima muzeji ranije nisu imali zajedničkih aktivnosti. Očekuje se pri tome razvijanje novih kompetencija ali i promišljanje novih uloga muzeja posebno vezanih uz razvoj publike i novih načina komunikacije. Mogućnostima gotovo da i nema granica pa kreativnost stručnjaka i umjetnika donosi fascinantna rješenja od kojih nekoliko donosimo u ovom izlaganju. Konkretnim primjerima, u nacionalnom i međunarodnom okruženju, nastojimo pokazati trendove, uspješna rješenja ali i probleme s kojima se u realizaciji susrećemo.

Naime, upravo se na primjerima dobre prakse može sagledati višeslojnost korištenja novih tehnologija i uspjeh koji je to polučilo pa tako u izlaganju predstavljamo projekt eCultvalue u kojemu autorica teksta sudjeluje kao projektni partner i provodi planirane aktivnosti, a koji je za provedbu dobio sredstva EU u okviru Programa za inovativnost i kompetitivnost u iznosu od 850.000,00 eura. Njegov osnovni cilj je napraviti valorizaciju rezultata postojećih EU projektata u pristupu kulturnim sadržajima Budući da je projekt eCultValue tzv. projekt podrške on potiče razmjenu između dionika i drugih projekata, a time potiče na razumijevanje i identificiranje oglednih primjera dobre prakse. U sklopu aktivnosti radi se eCult opservatorij kao *on-line* platforma i *one-stop-shop* za kulturnu baštinu, nove tehnologije i razmjenu znanja. Uvođenje novih tehnologija odvija se paralelno sa stjecanjem novih znanja i vještina, te kroz poticanje istraživačkog rada. Povezivanje muzeja s IT sektorom usmjereno je na povećanje kapaciteta korisnika koji prilikom korištenja novih tehnologija imaju mogućnost razviti nove vještine i dobiti nova znanja. Time se mijenja i društvena uloga muzeja koji uvodi nove pristupe u radu.

Autorica je i aktivno radila, zajedno s nekoliko drugih dionika iz sjeverozapadne Hrvatske, na pripremi prvog regionalnog strateškog projekta u muzejskog djelatnosti u Hrvatskoj pod nazivom Regija digitalnih muzeja. Sukladno važnoj ulozi koji EU pridaje digitalnoj agendi i inovacijama u području novih tehnologija u baštinskom sektoru, Regija digitalnih muzeja ima veliki razvojni potencijal što su potvrdile napravljene studije izvodljivosti te analiza troškova i koristi. Osim investicija na svakoj od lokacija, ovaj projekt ima uključenu i zajedničku komponentu koja nije samo informatička podrška već podrazumijeva organizacijsku i marketinšku strukturu koja mu pomaže postati uspješnom tržišnom nišom. Stvaranje novih multimedijalnih sadržaja snažan je pokretač za male specijalizirane tvrtke i omogućava otvaranje novih radnih mjesta pa u tom procesu baštinski sektor sa sebe može vrlo argumentirano ukloniti stigmatu "sektora koji troši" i pokazati kako postaje generator razvoja.

Prezentacija donosi dva nova projekta Muzeja Hrvatskog zagorja na kojima je autorica radila. Prvi je Gubec Teatar, koji je započeo kao multimedijalna animacija na Spomeniku Seljačkoj buni a ima potencijala postati predložak za stalnu atrakciju Muzeja seljačkih buna. Drugi je prijedlog Muzeja ljubavnih priča za kojega je izrađen muzeološki koncept osebujan u svom oslanjanju na nematerijalnu baštinu, suvremene komunikacijske obrasce i nove tehnološke mogućnosti. Osvrćemo se i na nekoliko rastućih trendova poput *crowds-sourcinga* ili *geo-cachinga* koje je autorica započela provoditi u Muzejima Hrvatskog zagorja.

New trends and new technologies in the 21st C museums

Goranka Horjan Peasants' Revolt Museum, Museums Croatian Zagorje, Samci 63, 49245 Gornja Stubica
goranka.horjan@mhz.hr

How to answer the challenges of digital era and a powerful entry of new technologies into heritage sector will certainly occupy the attention of museum professionals in the 21st C. New trends envisage collaboration and partnerships in the areas that museums had scarce activities in former times. The development of new competences is expected as well but also new roles of museums should be taken into account, particularly those related to audience development and new ways of communication. Possibilities have almost no limits, while creativity of experts and artists bring fascinating solutions - some of which will be presented in this work. Real case-studies, either in national or international environment will mark the trends, bringing into focus not only success stories but also problems that museums face during implementation.

Namely, good-practice examples reveal multi-layered usage of new technologies and successful solutions. Therefore we are presenting eCultvalue project, in which the writer participates as a partner and implements contracted activities. Its main aim is to make valorization of EU project results in access to cultural contents. Since Project eCultValue is a Support Action programme, it encourages exchange among stakeholders and other projects thus enabling understanding and identification of good practice show-cases. Among the activities an eCult Observatory has been established as on-line platform and one-stop-shop for cultural heritage, new technologies and exchange of knowledge. Introduction of new technologies goes parallel with acquisition of knowledge and skills and encourages research. Linking museums with ITC sector aims to enlarge users' capacity who thus had opportunity to develop new skills and gain new information. Social role of museums also changes accordingly, introducing new working models.

The writer has been preparing, together with other stakeholders from NW Croatia, the first regional strategic project in the museum field in Croatia entitled Region of Digital Museums. Following the EU digital agenda and importance of technological innovation in the cultural heritage field Region of Digital Museums has a huge developing potential proved by the existing feasibility study and cost benefit analysis. Besides investments at each site the project has a common component which is not only technical support but includes organizational and marketing structure which can create a successful market niche. Creating new multimedia contents is powerful impetus for small specialized enterprises and enables creation of new working places so in this process heritage sector can remove its stigma that labels it as a "sector which spends money" by showing how it can generate income.

The work also brings two new projects from Muzeji Hrvatskog zagorja in which the author was involved. The first is Gubec Teatar, which started as a multimedia animation on the Monument of the Peasant Revolt but has a potential to become a permanent attraction in the Museum of Peasant Uprisings. The other is a proposal to create the Museum of Love Stories which has an outstanding museum concept, connecting intangible heritage, latest trends in communication and new technological possibilities. Some recent trends like crowds-sourcing and geo-caching that the author of the text employed in Muzeji Hrvatskog zagorja will be also tackled in the presentation.

Muzej krapinskih neandertalaca- iskustvo s novim tehnologijama

Vlasta Krklec

Muzej krapinskih neandertalaca, Muzeji hrvatskog zagorja, Šetalište Vilibalda Sluge bb

49 000 Krapina

mkn@mhz.hr

Postav muzeja zamišljen je kao vremenski stroj koji posjetitelja vodi kroz različite segmente vremena. Više-slojne asocijacije i interpretativni elementi dopunjuju postav i zahtjevaju aktivno sudjelovanje posjetitelja. Tehnike korištene za prezentaciju su različite, od klasičnih elemenata do virtualne upotrebe moderne tehnologije i opsežne interaktivne multimedije, koja uključuje velik broj umjetnika u realizaciji stalnog postava. Svi osjeti su uključeni u nezaboravno iskustvo: zvukovi, mirisi, dim i taktilni elementi. Niz instalacija i diorama, povezanih u jedinstvenu priču, vode posjetitelja kroz fascinantnu povijest Svemira, Zemlje i čovječanstva. Brojni alati i tehnike korišteni su za čitanje daleke prošlosti, a multimedijaska prezentacija je moderan dio muzejskog postava. Pomoću znanosti i tehnologije posjetitelj putuje kroz vrijeme, počevši od Big Banga do kozmičke evolucije, te onda od povijesti Zemlje. Interaktivna instalacija KRAN, pomoću najnovijih metoda medicinske i radiološke dijagnostike, otkriva posjetitelju posljedice ozljeda i bolesti kod neandertalaca.

U muzeju se koristi audio vodič na osam svjetskih jezika. Interaktivni dio postava koji omogućuje provjeru znanja su info-kiosci gdje posjetitelji mogu sudjelovati u kvizu odgovarajući na pitanja vezana za sadržaje postava. Multimedijaski interaktivni DVD je jedinstven u kombinaciji različitih tehnologija koje omogućuju korisnicima informacije o različitim temama. Također, Muzej krapinskih neandertalaca partner je Općini Jesenje u blizini Krapine, u novom kulturno-turističkom projektu "Lovne staze krapinskih neandertalaca". To je interpretativna edukacijska staza na kojoj posjetitelji mogu doživjeti svakodnevicu neandertalaca korištenjem multimedijaskog audio-vodiča.

Krapina Neanderthal Museum - Experience with new technologies

Vlasta Krklec

Krapina Neanderthal Museum, Museums Croatian Zagorje, Šetalište Vilibalda Sluge bb

49 000 Krapina

mkn@mhz.hr

The museum display was created like a time machine taking the visitor through different segments of time. The multilayered associations and interpretive elements enrich the exhibition and require an active participation of the visitor. The techniques used for presentation are varied, from classical elements to the virtual utilization of modern technology and extensive interactive multimedia, involving a large number of artists in the realization of the permanent display. All of the senses are activated for an unforgettable experience: sounds, scents, smoke, and tactile elements. The sequence of installations and ambient environments, interconnected into a single story, leads the visitor through a fascinating history of the universe, the Earth, and mankind. There are numerous devices and techniques used for reading the distant past, and the multimedia presentation is a new and highly modern part of the museum display. With the help of science and technology the visitor then embarks on a journey through time, starting with the Big Bang to the cosmic evolution, and then the origins of the Earth. The interactive installation KRAN, with the help of the most recent methods of medical and radiological diagnostics, reveals to the visitor some of the consequences of injuries and sicknesses of the Neanderthals. The museum provides audio-guide in 8 languages. The interactive part of the display which enables the check of knowledge are info-kiosks where visitors can participate in a quiz by answering questions based on the display contents. Multimedia interactive DVD is unique in combining different technologies that enable users to get information about various topics.

Also, Krapina Neanderthal Museum is the partner with Municipality Jesenje nearby Krapina, in new cultural-tourist project called "Krapina Neanderthal Hunting Trails". It is interpretative educational trail where visitors can relive everyday life of Neanderthals using the multimedia audio-guide.

Partnerstvo Muzeja i korporacije u promociji i prikupljanju suvremene umjetnosti: T-HTnagrada@msu.hr
 Nataša Ivančević
 Muzej suvremene umjetnosti, Dubrovačka avenija 17, 10000 Zagreb
 natasa.ivancevic@msu.h

Rijetka su obimnija i dugoročnija sponzorska ulaganja privatnog kapitala u hrvatsku kulturu i suvremenu umjetnost. Kada su sredstva uložena u kupnju umjetničkih djela, obično su usmjerena popunjavanju privatne ili korporativne zbirke, a ne javne muzejske zbirke. Muzej suvremene umjetnosti je 2007. započeo jedinstveno partnerstvo s Hrvatskim Telekomom, ustanovivši natječaj, godišnju izložbu hrvatske suvremene umjetnosti i otkupne nagrade. T-HTnagrada@msu.hr je najveća nagrada za suvremenu umjetnost u Hrvatskoj i jedinstven projekt kojim se ostvaruje primjer uspješnog partnerskog odnosa javne ustanove i poslovnog sektora.

U razdoblju između 2007. i 2014. održano je sedam natječajeva i izložbi, pa je projekt zauzeo reputaciju važnog događaja za promociju hrvatske suvremene umjetnosti kod umjetnika, publike i u stručnim krugovima. Veliki odaziv umjetnika na natječaj govori o njegovoj prihvaćenosti u umjetničkim krugovima, a izvrsna posjećenost i o interesu javnosti. Na dosada održanim izdanjima, mogli smo vidjeti djela preko dvjesto umjetnika i umjetničkih grupa, a muzej je postao vlasnik dvadeset jednog vrijednog djela suvremene umjetnosti, širokog raspona medijske pripadnosti. Naime, odlukom članova Stručnog povjerenstva, tri nagrađena rada svakog natječaja postaju dio T-HT zbirke koja je sastavni dio fundusa MSU-a. Glavni kriterij za odabir radova su: inovativnost, originalnost i iznimna kvaliteta radova, te korištenje novih tehnologija i eksperimentalni pristup umjetničkom stvaralaštvu. Pored dodijeljivanja otkupne nagrade, ustanovljeni su i drugi oblici nagrađivanja. Publika odabire jedno djelo koje se honorira novčanom nagradom koja nije otkupnog karaktera, a honorar se dodjeljuje i petorici pozvanih umjetnika, kako bi se potaklo njihovo sudjelovanje na izložbi i produkcija novih radova. Kao kruna prvih pet godina uspješne partnerske suradnje, 2013. godine su MSU i T-HT izdali obimnu publikaciju kojom se predstavljaju svi nagrađeni i izlagani radovi od 2007. do 2012. godine. Istovremeno, ona pruža iscrpan pregled relevantnih pojava u hrvatskoj suvremenoj umjetnosti na prijelazu desetljeća.

Izložba i natjecanje "T-HTnagrada@msu.hr" predstavlja najveću financijsku nagradu korporacije za kupnju djela suvremene umjetnosti u bilo kojem muzeju u Hrvatskoj. To je značajna potpora suvremenoj umjetnosti u Hrvatskoj. T-HT želi biti društveno odgovorna kompanija te ovim partnerstvom želi pomoći hrvatskoj kulturi na inovativan način. Suvremena umjetnost je bliska glavnoj preokupaciji T-HT tvrtke - komunikaciji naprednom tehnologijom. Na kulturnoj razini, dugotrajna vrijednost koja nastaje prikupljanjem djela za muzejsku zbirku, te razvoj i promocija suvremene umjetničke scene ključni su aspekti ovog partnerstva.

Partnership between a Museum and a Corporation in Promoting and Collecting Contemporary Art: The T-HTnagrada@msu.hr Award
 Nataša Ivančević
 Museum of Contemporary Art Zagreb, Dubrovačka avenija 17, 10000 Zagreb
 natasa.ivancevic@msu.h

More extensive and longer term private cultural sponsorships are rare in Croatian culture and contemporary art. The resources invested in purchasing works of art are usually directed towards enriching and increasing either private or corporate collections rather than the collections of public museums. In 2007, the Museum of Contemporary Art formed a unique partnership with Hrvatski Telekom, establishing an art contest, an annual exhibition of contemporary Croatian art, and purchase prizes. The T-HTnagrada@msu.hr award is the largest award for contemporary art in Croatia. This unique project is a good example of a successful partnership between a public institution and the business sector.

Between 2007 and 2014, there have been seven contests and exhibitions. The project has acquired the reputation of an important event in the promotion of Croatian contemporary art among artists, the community, and professional organizations alike. The great response from the artists points to the contest's favorable reception in the art community, and the great number of visitors to the interest of the public in general. In the

contest's editions held so far, we could see the works of more than two hundred artists and art groups. Also, the museum became the owner of twenty-one valuable pieces of contemporary art across a wide range of media fields. According to the decision of the Panel of Experts, that is, the three award-winning works from each contest become part of the T-HT collection, which is an integral part of the MSU holdings. The main criteria for the selection of works include the innovation, originality and exceptional quality of the works, the use of new technologies, as well as experimental approach to artistic creativity. Apart from awarding purchase prizes, there are other forms of recognition as well. The audience chooses one of the works which is then given a monetary prize, with no purchase involved. Five invited artists receive honoraria, which are to encourage their participation in the exhibition as well as in the production of new works. In 2013, the combined efforts of the Museum of Contemporary Art and the T-HT Group led to a voluminous publication which was the crowning glory of the first five years of their successful partnership. The monograph included all the awarded and exhibited works between 2007 and 2012. At the same time, it provided a detailed overview of relevant developments in Croatian contemporary art at the turn of the decade.

The T-HT nagrada@msu.hr exhibition and art contest is the biggest financial reward to the corporation for the purchase of works of contemporary art in any of the museums in Croatia. It is also a significant support for contemporary art in Croatia. The T-HT Group strives to be a socially responsible company. With this partnership, it aims to help Croatian culture in an innovative way. In addition, contemporary art is easily recognized in the main preoccupation of the T-HT Group - communication through advanced technology. On the cultural level, the key aspects of this partnership are the long-term value generated by collecting artworks for the museum collection, as well as the development and promotion of contemporary art scene.

Lapidarij Topusko- stanje i perspektive

Lazo Čučković

Gradski muzej Karlovac, Strossmayerov trg 7 47 000 Karlovac

lazo.cuckovic@gmk.hr

Topusko je mjesto bogate prošlosti s brojnim spomenicima pa tako i onim kamenima. Tu su nađeni značajni antički natpisi među kojima se ističu are posvećene božanskom paru Vidasu i Thani koji se, pak, spominju samo ovdje pa je očito da se radi o domaćim, autohtonim božanstvima. Tu su i brojni ulomci bogate kamene arhitektonske dekoracije prikupljeni na ruševinama čuvene cistercijske crkve B.D. Marije u Topuskom, najstarije i najvažnije gotičke građevine u Hrvatskoj. Za novije razdoblje je zanimljiva stijena «Žuti kamen» gdje su se upisivali poznati gosti lječilišta počevši od 1818. godine. Stijena bi bila dio izložbe na otvorenom, a odlomljeni komadi bi se spremili u budući lapidarij. Naravno, postoje i recentni spomenici od kojih bi neki mogli naći svoje mjesto u lapidariju. Trenutno su kamene spomenici Topuskog smješteni na više lokacija. Nekoliko značajnih antičkih spomenika se nalazi u topličkim parkovima, pa su, s obzirom da su izrađeni od mekog kamena, pješčenjaka, izloženi propadanju. Mali lapidarij se trenutno nalazi u holu hotela Toplica. Taj prostor nikako nije adekvatan kao trajno rješenje. Velik dio kamene arhitektonske dekoracije smješten je u neprikladnom skladištu komunalnog poduzeća Općina Topusko planira preuređene Draškovićevih vinskih podruma za kulturne namjene. Podrum se nalazi na povoljnoj i frekventnoj lokaciji u užem centru mjesta u neposrednoj blizini hotela i otvorenih bazena. Gradski muzej Karlovca je predložio preuređenje podruma u lapidarij s izloženim i skladišnim dijelom. Riječ je o podrumima uklesanim u živu stijenu. Ovdje se nekoć vadio kamen upravo onog sastava od kojega su načinjeni gotovo svi kamene spomenici u Topuskom pa je stoga ambijent vrlo pogodan za lapidarij. Osim toga u neposrednoj blizini je veliki antički lokalitet gdje su otkriveni brojni značajni kamene spomenici za Hrvatsku antičku baštinu. Uz navedeni podrum se veže i poznato 3. Zasedanje ZAVNOH-a iz 1944. godine, odnosno tu su se održale glavne rasprave jer je podrum bio sklonište od avionskih bombardiranja. U neposrednoj blizini su bile i savezničke misije među kojima je bio i Churchillov sin. U blizini je, već naprijed spomenuti, „Žuti kamen“ s natpisima. Dakle puno razloga da se ovdje dogodi značajan javni prostor, a lapidarij se čini najprikladnijim sadržajem. Našim projektom se želi osposobiti stari podrum grofa Draškovića u prvom redu za potreba lapidarija.

Lapidarium Topusko – current condition and prospects

Lazo Čučković

Karlovac City Museum, Strossmayerov trg 7 47 000 Karlovac

lazo.cuckovic@gmk.hr

Topusko, a town with a rich history, can boast numerous monuments, including ones made of stone. It is the site of relevant ancient inscriptions, most notably altars dedicated to the deities Vidas and Thana. They are only mentioned in this area, leading to the conclusion that they are local, indigenous deities. There are also a number of fragments of rich stone architectural decorations found in the ruins of the famous Cistercian church of the Blessed Virgin Mary in Topusko, the oldest and most significant Gothic building in Croatia. An interesting part of the more recent history is the rock «Žuti kamen» («Yellow rock»), bearing inscriptions left by the spa resort's famous guests since 1818. The rock would be a part of the open air exhibition, while the fractured pieces would be deposited in the future lapidarium. Naturally, there are also recent monuments, some of which might be placed in the lapidarium. Stone monuments can currently be found in multiple locations in Topusko. A few of the more significant ancient monuments are placed in the resort's parks. Seeing as they are made of sandstone, which is a soft material, they are subject to decay. A small lapidarium is currently housed in the hall of the spa hotel, which is undisputedly not an adequate permanent solution. A large part of the stone architectural decoration is inadequately housed in the public utility company's warehouse. Municipality Topusko plans to remodel and repurpose Drašković wine cellars for cultural events. The cellar is situated in a convenient, busy location in strict town center, in close proximity to the hotel and outdoor swimming pools. Karlovac Town Museum proposed to remodel the cellar and repurpose it as a lapidarium with an exhibition floor and storage space. The cellar is cut into a live rock. This is where the stone of the exact same composition as that used as material for almost all stone monuments in Topusko was extracted, making the surroundings extremely suitable for the lapidarium. Aside from that, there is a large ancient site

close by, where a number of stone monuments significant for Croatian ancient heritage have been found. The above mentioned cellar was also the site of the famous third session of the State Anti-fascist Council for the National Liberation of Croatia (ZAVNOH) in 1944. The session took place here because the cellar was used as an air-raid shelter. Ally missions, including Winston Churchill's son, were also stationed nearby. The aforementioned «Žuti kamen» with inscriptions is also in close proximity. There are therefore a number of reasons for this to become an important public space, and a lapidarium seems to be the most appropriate choice. The aim of our project is to outfit Earl Drašković's old cellar primarily as a lapidarium.

(85)

Kriza i muzeji (Primjer Muzeja Suvremene umjetnosti Istre)

Lučić, Mladen

Muzej suvremene umjetnosti Istre - Museo d'arte contemporanea dell'Istria, Flanatička 29, 52000 Pula
msui.luc@gmail.com

Hrvatska ekonomska recesija, koja traje već niz godina, ostavlja nesagledive posljedice na rad i normalno funkcioniranje muzeja. Takva ekonomska situacija nije isključivo (premda primarno jest) materijalne prirode već potencira dugogodišnju hipokriziju ljudskog duha koja je eskalirala novim svjetskim poretom formiranim nakon globalnog pada komunizma. Novi obrasci svjetske politike lančano su sobom povukli i nove oblike društvenog i pojedinačnog ponašanja, što se dakako odrazilo i na hrvatsku stvarnost. Iz prelaska iz socijalizma na kapitalističke modele socijalne politike i ekonomije, Hrvatska je ostala u zrakopraznom prostoru što je zacijelo i jedan od uzroka dugogodišnje ekonomske recesije, ali se jasno osjeća i u svim drugim porama društvenog i kulturnog života. Muzeji po svom poslanju izvjesni su kreatori političke zbilje, odnosno u njihovoj je vokaciji težiti pozitivnim preobražajima društva, što se posebno odnosi na muzeje suvremene umjetnosti koji permanentno izlažu umjetnost kojoj je, osim promocije vlastitog stila, zadaća i promjena društvenog ponašanja. Kako muzeji u Hrvatskoj odgovaraju na izazove teškog materijalnog i etičkog stanja, odnosno da li su svi u istoj poziciji? Muzej suvremene umjetnosti Istre osnovan je za vrijeme vrhunca nedavne svjetske ekonomske recesije, a prva izložba znakovito se zvala – Kriza. Svijet je u međuvremenu iz recesije izašao, ali Hrvatska i dalje tone. Kako je uopće moguće funkcionirati u takvim uvjetima kada osim materijalne neimaštine ne postoje ni adekvatni zakoni, nema odgovarajuće porezne politike, ne postoji tržište umjetnina, a i sponzora je slijedom toga iz dana u dan sve manje?

Crisis and museums (Example of Museum of Contemporary Art of Istria)

Lučić, Mladen

Museum of Contemporary Art of Istria- Museo d'arte contemporanea dell'Istria, Flanatička 29, 52000 Pula
msui.luc@gmail.com

Croatian economic recession, which has lasted for many years, leaves severe consequences on the operation and the normal functioning of the Museum. This economic situation is not limited to, (although it primarily is) a material nature, but emphasizes the long-term human hypocrisy. The new world order that has emerged after the fall of communism brought about new political patterns and practices that in turn prompted new forms of social and individual behavior, which is certainly reflected in the Croatian reality. From the transition from socialism to capitalist models of social policy and the economy, Croatia has remained in a vacuum which is certainly one of the causes of long-term economic recession, but clearly felt in all other pores of social and cultural life. Museums are, due to their mission, certain creators of political realities, i.e. it is in their vocation that they aspire for the positive transformation of society, which is particularly applicable to the Museum of Contemporary Art, which permanently exposes art that, in addition to promoting its own style, has the task of changing the social behavior. How are the museums in Croatia responding to the challenges of the severe material and ethical conditions, or is everyone of them in the same position? Museum of Contemporary Art was founded in Istria during the peak of recent global economic recession, with the first exhibition significantly named - Crisis. The world has, in meanwhile came out of recession, but Croatia is still sinking. How is it possible to work in such conditions, when along with the material poverty there are no adequate laws, there is no corresponding tax policy, there is no art market, and following that, the sponsors are every day less and less?

(86)

Kako financiranje utječe na strateški plan muzejskih knjižnica u Hrvatskoj (rezultati istraživanja)

Snježana Radovanlija Mileusnić

Muzejski dokumentacijski centar, Ilica 44, 10000 Zagreb

sradov@mdc.hr

Muzejske knjižnice kao knjižnice ustrojene u sastavu muzeja odnosno galerije jedan su od odjela koji svojim fundusom i uslugama pridonose stručnom i znanstvenom radu muzejskih stručnjaka kao i obavljanju svih djelatnosti muzeja posebice onih komunikacijskih sa širom publikom. No, koliko je zapravo ustrojeno muzejskih knjižnica u Hrvatskoj, koliko od njih (ne)zadovoljava osnovne uvjete za ustroj i rad (knjižnična građa, stručni knjižničarski djelatnici, prostor, oprema i informacijska infrastruktura te sredstva za rad)? Odgovori će se iznijeti na temelju analize podataka dostavljenih za MDC-ov Registar muzeja, galerija i zbirke Republike Hrvatske. Posebna će pozornost biti pridana načinima nabave knjižnične građe i njezinom financiranju na temelju rezultata anketnoga istraživanja provedenoga tijekom 2014. godine u muzejskim knjižnicama. Rezultati istraživanja u konačnici će ukazati kako stalna i osigurana financijska sredstva utječu na rad i razvoj ustrojenih knjižnica kao i na posljedice koje izaziva njihov izostanak na strateški razvoj pojedinih knjižnica i njihovih muzeja. Isto tako, nastojati će se ukazati kako bi osigurana financijska sredstva omogućila mnogim muzejima da ustroje svoje brižno sakupljane knjižnične zbirke u odjel knjižnice (zapošljavanjem stručnoga osoblja, osiguravanjem prostora i opreme za rad). Zaključna je pretpostavka kako bi se stabilno financiranje muzejskih knjižnica kao dio kulturne strategije odrazilo i na ukupan razvoj cjelokupne hrvatske mreže muzeja.

How Financing Affects the Strategic Plans of Museum Libraries in Croatia (the results of research)

Snježana Radovanlija Mileusnić

Museum Documentation Center, Ilica 44, 10000 zagreb

sradov@mdc.hr

Museum libraries, libraries organised as component parts of museums or galleries, are one of the departments that with their holdings and services make a contribution to the professional and scientific work of museum experts and to the publication of all the activities of the museum, particularly those aimed at communication with the general public. But how many museum libraries are actually set up in Croatia, how many of them meet or do not meet the fundamental conditions for organisation and work (book holdings, trained library workers, space, equipment and information infrastructure and financing)? The answers to these questions will be put forward on the foundation of an analysis of data supplied to the MDC's Register of Museum, Galleries and Collections of the Republic of Croatia. Particular attention will be devoted to the ways in which books are acquired and the financing of acquisitions on the basis of the results of a questionnaire administered in museum libraries during 2014.

The results of the research will ultimately show that regular and assured financing has an effect on the work and development of the libraries organised and will refer to the consequences entailed by financing shortfalls on the strategic development of given libraries and their museums. In addition, there will be an endeavour to show that assured financing would enable many museums to organise their assiduously assembled book collections into library departments (by employment of qualified personnel, provision of space and equipment for work). The final assumption is that stable financing of museum libraries, as part of a cultural strategy, would be reflected in the overall development of the whole network of Croatian museums.

(87)

Quo Vadis Museum

Iva Mihoci, Tatjana Vlahović, Dragan Bukovec

Hrvatski prirodoslovni muzej, Demetrova 1, 10000 Zagreb

iva.mihoci@hpm.hr, tatjana.vlahovic@hpm.hr, dragan.bukovec@hpm.hr

U 170 godina postojanja Hrvatski prirodoslovni muzej imao je zamjetnu ulogu u razvoju i čuvanju hrvatske kulture i prirodoslovlja kao i promicanju znanstvene misli. Novim stalnim postavom Muzej teži repositioniranju i promicanju prirodoslovne baštine i znanstvenih spoznaja iz prirodoslovlja u 21. stoljeću. One će se u novom stalnom postavu konceptualno prikazati stalnim cjelinama kao i promjenljivim segmentima.

„Tajne našeg muzeja“ u povezanosti fundusa i recentnih znanstvenih spoznaja nužno je približiti recentnim komunikacijskim mogućnostima, snažnom marketingu kao i unaprjeđenju vizualnog identiteta Muzeja.

Stručna koncepcija predstavljena u nekoliko temeljnih poglavlja osnova je za idejni projekt i vizionarsko arhitektonsko i dizajnersko rješenje koje je temelj muzeološke koncepcije u izradi.

Uzimajući u obzir činjenicu da prirodoslovni muzeji u svijetu slijede trendove modernizacije i svojom ekspozicijom prate ubrzana otkrića unutar prirodoslovlja za pretpostaviti je da isto mora slijediti i matični muzej za prirodoslovlje Hrvatskoj.

Quo Vadis Museum

Iva Mihoci, Tatjana Vlahović, Dragan Bukovec

Croatian Natural History Museum, Demetrova 1, 10000 Zagreb

iva.mihoci@hpm.hr, tatjana.vlahovic@hpm.hr, dragan.bukovec@hpm.hr

During 170 years of history Croatian Natural History Museum had leading role in development and preservation of Croatian culture and natural history as well as in promotion of the scientific thinking. With development of new permanent exhibition CNHM strives to its repositioning and promotion of natural-history heritage and scientific research results in 21st century. New permanent exhibition has conceptually been designed to present defined units and temporary segments.

“Secrets of our museum” in connecting of collections and recent scientific research results will be carried out through current communication opportunities, strong marketing and advancement of visual identity of the Museum.

Expert elaboration presented in several key chapters is a basis for conceptual project and visionary architectural and design projects that will be the basis of museological concept in development.

Taking into account the fact that natural history museums in the world follow trends in modernisation and through its exposition follow advancements and discoveries, it should be assumed that national museum of natural history in Croatia must follow the same path.

(88)

Prirodnjački muzej u Beogradu- Zaveštanje iz prošlosti, zavet za budućnost
Slavko Spasić
Prirodnjački muzej, Njegoševa 51, 11000 Beograd, Srbija
slavko.spasic@nhmbeo.rs

Prirodnjački muzej u Beogradu predstavlja jednu od najstarijih naučnih i kulturnih institucija u Srbiji, koja proslavlja 119 godina postojanja . Od dana osnivanja , ona je mesto okupljanja eminentnih imena u oblasti naučnog istraživanja i kulture.U kolekcijama , ima preko 1,5 miliona primeraka . Muzej ne raspolaže odgovarajućom zgradom, niti stalnom postavkom. Umesto stalne izložbe u određenom prostoru , muzej primenjuje novi strateški pravac pristupom stalne postavke u vremenu . Primenjuje se stalna promena izložbi i to je način konstantnog izlaganja pojedinih uzorka iz naših zbirki. U cilju realizacije naše misije , morali smo da postavimo jasnu viziju i da definišemo strateške ciljeve. Oni su odredili naš strateški plan, koji se sastojao od sledećih komponenti : korišćenjem menadžerskog pristupa u kulturi konstantno smo povećavali ukupnog broja posetilaca. To se postiglo povećanjem broja izložbi i manifestacija , uz dinamičan interaktivni rad sa javnošću , organizovanjem hit izložbi i putujućih izložbi po Srbiji , pa bez obzira što imamo najmanji izložbeni prostor (100 m²), mi postajemo najposećeniji muzej , sa preko 300.000 posetilaca godišnje.

Natural History Museum in Belgrade - The Legacy of the Past, the Promise of the Future
Slavko Spasić
Prirodnjački muzej, Njegoševa 51, 11000 Belgrade Srbija
slavko.spasic@nhmbeo.rs

Natural History Museum in Belgrade represents one of the oldest scientific and cultural institution in Serbia, celebrating 119 years of existing. From the date of its foundation, it is gathering the most respectful names in the fields of scientific research and the culture. In collections, there are over 1,5 million specimens. The Museum does not dispose with an appropriate building nor with a permanent exhibition. In place of some permanent exhibition at certain space, it has been applied a new strategic line of approach of a permanent exhibition in time. There is applied the changing exhibition and this is the way of constant exposing of certain specimen from our treasure from collections to the public. In order to realise our mission, we had to imagine a clear vision and to have defined strategic goals, which have determined our strategic plan, which are consist og following components: using manager approach in culture we are constantly making an increase of total number of visitors. We reach that by raising the number of exhibitions and manifestations, with dinamic interactive work with a public, organising blockbuster exhibition, and traveling exhibition throughout Serbia, and so no matter that we have the smallest exhibition space (100 m²), we become the most visited museum, with over 300.000 visitors per year.

Smjernice za izradu politike upravljanja muzejskim zbirka
 Željka Bosnar Salihagić, Nina Sivec
 Tiflološki muzej, A. Šenoe 34/III, 10000 Zagreb
 zbosnar@tifloloskimuzej.hr, nsivec@tifloloskimuzej.hr

Ovim radom, temeljenim na *Nacrtu politike upravljanja muzejskim zbirka Tiflološkog muzeja*, namjera nam je izložiti smjernice hrvatskim muzejima za izradu politike upravljanja muzejskim zbirka, za što je potreba uočena pri analizi podataka o postojanju i opsegu takvih dokumenata u hrvatskim muzejima. Svrha Pisane izjave o politici upravljanja muzejskim zbirka je da bude vodič muzejskom osoblju pri upravljanju zbirka i korisnicima u pridržavanju profesionalnih standarda muzeja koji se tiču predmeta i njihova čuvanja. Njezinim postojanjem upravljanje zbirka bi bilo točno određeno i usklađeno bez opasnosti od utjecaja volje pojedinaca ili interesnih skupina. Pisana izjava je etička okosnica i javna odgovornost. Politika se mora temeljiti na postojećem Zakonu o muzejima, drugim važećim pravnim propisima Republike Hrvatske, međunarodnim propisima koje je prihvatila RH te biti u skladu s etičkim kodeksima struke. *Pravilnikom o stručnim i tehničkim standardima za određivanje vrste muzeja, za njihov rad, te smještaj građe i muzejske dokumentacije* (NN 30/06), u čl. 22. navodi se dužnost svakog muzeja o prihvaćanju i objavi pisane izjave o politici sakupljanja. Politika sakupljanja je integralni dio politike upravljanja muzejskim zbirka, sadržajno je opsežnija, a često se radi o istom dokumentu različitog naziva. Primjereniji naziv svakako je Politika upravljanja muzejskim zbirka. U samom dokumentu važno je pojasniti standarde brige oko zbirke, definirati proces akvizicije, uvjete i postupke izlučivanja predmeta iz zbirke, etičke standarde u postupanju muzejskog osoblja te rješavanje pitanja razvoja muzejskih zbirki. Predlažemo da se Politika sastoji od općeg i posebnog dijela. Opći dio bi trebao sadržavati svrhu, ciljeve te opća pravila za sakupljanje muzejskih predmeta, postupke pri nabavi, izlučivanju, posudbi, pristupu zbirka, dokumentaciji i dr. Posebni dio bi se trebao odnositi na politiku upravljanja svakom pojedinom muzejskom zbirkom, muzejskom dokumentacijom i stručnom knjižnicom. Sadržaj Politike određenog muzeja ovisi o unutrašnjem ustrojstvu i poslanju muzeja te sadržaju svake pojedine zbirke.

Guidelines for the development of the policy of museum collections management
 Željka Bosnar Salihagić, Nina Sivec
 Typhlological museum, A. Šenoe 34/III, 10000 Zagreb
 zbosnar@tifloloskimuzej.hr, nsivec@tifloloskimuzej.hr

The aim of this paper based on the *Draft policy for managing the collections of the Typhlological Museum* is to present guidelines for the development of the policy of managing museum collections to Croatian museums. The need for this was recognized during the analysis of data on the existence and scope of this kind of documents in Croatian museums. The purpose of the Written statement on the policy of managing museum collections is to guide museum staff in managing collections and users in adhering to professional museum standards in relation to objects and their maintenance. The policy would specify and align the management of collections while eliminating the potential influence of individual or vested interests. The Written statement is an ethical foundation and public responsibility. The policy has to be based on the existing Museum Act, other legal regulations of the Republic of Croatia, and international regulations that Croatia has accepted, and it has to be in line with the ethical code of the profession. *Regulation on the professional and technical standards for establishing the type of museum for its work and the disposition of material and museum documentation* (OG 30/06), specifically its Article 22, states the obligation of each museum to accept and publish the written statement on the policy of collecting. The collecting policy is an integral part of the museum collections policy, it has a more comprehensive content and it is usually the same document with a different title. A more appropriate title would be Museum collections management policy. The documents needs to clarify the standards of care for the collection; define the acquisition process, conditions and procedures of extracting objects from the collection, and ethical standards in the conduct of museum staff; and to solve the issue of the development of museum collections. Our suggestion is that the Policy should contain a general and a special part. The general part should cover the purpose, goals, and general rules for the collection of museum items, procedures of procurement, extraction, loaning, collection access, documentation, etc. The special part should refer to the policy of managing each specific museum collection, museum documentation, and professional library. The content of the Policy of a specific museum depends on the internal organization and mission of the museum, as well as the content of each specific collection.

(90)

Upravljanje izložbenim projektom ili Tko zarađuje na kustosima (case study)

Andro Krstulović Opara

Muzeji Ivana Meštrovića, Šetalište Ivana Meštrovića 46, 21000 Split

andro.krstulovic.opara@mestrovic.hr

Analizom troškovnika izložbe ukazuje se na potrebu redistribucije udjela produkcije izložbe kako bi ionako oskudna sredstva za izložbeni projekt što bolje bila iskorištena. Ukazuje se na činjenicu da kreativni tim izvan muzejskog tima zauzima u troškovnicima značajni udio. Problematizira se i činjenica da se većina sredstava za izložbu odlijeva u neprodukcijski dio izložbe. Upravljanje izložbenim projektom mora biti praćeno novim propisima, olakšicama, čak i zakonskim izmjenama kako bi ionako oskudna sredstva za realizaciju izložbenog projekta bila pravilno iskorištena, odnosno da su oni koji sudjeluju u produkciji izložbenog projekta, najkreativniji i nažalost u današnjim prilikama, najugroženiji sektor malog i srednjeg poduzetništva kojeg valja zaštititi i još više razviti.

Zaključuje se da su proračunska i ostala sredstva, iskorištena u kreativnome procesu stvaranja izložbe najbolji i najpoželjniji način za poticanje gospodarskih tijekova u više sektora, te da nipošto nisu, kako se to lapidarno i tendenciozno prikazuje, nepotrebni trošak koji u trenucima krize valja još više skresati već suprotno, da su pravo i poželjno rješenje za spas brojnih radnih mjesta među kreativcima i obrtnicima.

Managing an exhibition project or Who makes money out of curators? (a case study)

Andro Krstulović Opara

Ivan Meštrović Museums, Šetalište Ivana Meštrovića 46, 21000 Split

andro.krstulovic.opara@mestrovic.hr

An analysis of the costing of an exhibition shows the need for the redistribution of the production shares so that the finances for an exhibition project that tend anyway to be meagre should be used as effectively as possible. Particular reference is made to the fact that the creative team outside the museum team accounts for an important share in the costing. Also considered is the fact that most of the resources for an exhibition end up in the non-productive part of the exhibition. Management of an exhibition project must be accompanied with new regulations and exemptions, even changes to the law, so that the already scarce resources for the production of an exhibition project should be properly used. Those who take part in the actual production of an exhibition project, constitute the most creative but alas in today's conditions the most vulnerable part of the SME sector, which should be protected and enabled to develop.

The conclusion is that the budgetary and other resources used in the creative process of producing an exhibition are the best and most desirable way to trigger economic flows in several sectors and that in no way are they, as they are often tendentiously presented, an unnecessary cost that in moments of crisis have to be cut, but, on the contrary, are a proper and desirable solution for the saving of numerous jobs among creative people and artisans.

(91)

Arheološki park i arheološka zbirka Burnum

Frederik Levarda

Javna ustanova Nacionalni park Krka, Trg Ivana Pavla II br. 5, 22000 Šibenik

frederik.levarda@npg.hr

Jedan od glavnih ciljeva zacrtanih prije početka sustavnih arheoloških iskapanja 2003. godine bio je prezentacija spomeničke baštine Burnuma kulturnoj i turističkoj javnosti, kroz izgradnju arheološkog parka unutar Nacionalnog parka Krka.

Od rimskog Burnuma najimpozantnije su ruševine amfiteatra koji se počeo graditi sredinom 1. st. u vrijeme cara Klaudija, a renoviran je i dopunjen u doba Vespazijana. Amfiteatar je bio elipsoidnog oblika, s četiri simetrično postavljena ulaza. Otkriveni ostatci se sada konzerviraju i prezentiraju javnosti, a trenutno se radi na rekonstrukciji svodova iznad južnog i sjevernog prolaza u arenu. U tijeku su iskapanja goleme zgrade površine gotovo 40000 m² odmah južno od amfiteatra, za koju se s priličnom sigurnošću može kazati da je bila vojničko, a po odlasku legija i civilno vježbalište grada Burnuma. Dio arheološkog parka čini i istraživačka kućica, parking za autobuse i novi ulaz u sjeverni dio nacionalnog parka Krka koji je označen turističkim oznakama i putokazima. Priređene su prve brošure o lokalitetu. Amfiteatar i okolni prostor poprište su spektakularna, dramskih uprizorenja i fingiranih gladijatorskih borbi. Ljepote i kulturološku vrijednost sjevernog dijela nacionalnog parka Krka treba valorizirati i prikazati brojnim turistima umjesto rijetkim dostojanstvenicima i pokojem avanturisti. Prije gotovo dvjesto godina u Burnumu je bio austrijski car Franjo Josip I. s caricom Elizabetom Bavarskom, a na mjestu odakle su se divili slapu Manojlovac, najvišem na Krki sa svojih 55 m, obnovljena je spomen ploča uz spektakl uprizorenja tog posjeta. Istom prizoru veličanstvene prirode sad se na novouređenim stazama mogu diviti posjetitelji. Burnum se nalazi unutar NP Krka, iznad kanjona, slapova i jezera, u prostoru izuzetnih ljepota i prirodnih vrijednosti. Osim znanstvenih ciljeva projekta Burnum, zacrtano je oblikovanje arheološkog parka, izgradnja muzeja i otvaranje međunarodne arheološke škole. To će omogućiti uvjete za kulturološki turizam i plemenito korištenje dosad zapostavljenog sjevernog dijela rijeke Krke. Rezultati starih i novih arheoloških iskapanja prikazani su u novoj Arheološkoj zbirci Burnum otvorenoj 27. svibnja 2010. godine. U četiri dvorane prikazan je izgled rimskog naselja i život u vojnim logorima. Izloženi su predmeti izabrani iz goleme količine nalaza arhitektonskih elemenata, nadgrobni spomenika, vojničke opreme i oružja. Otvorena je i konzervatorska radionica u kojoj se oštećeni predmeti restauriraju. U nekoliko idućih godina udvostručit će se izložbena površina arheološke zbirke, prvog dovršenog u nizu izložbenih i ugostiteljskih građevina muzejsko-turističkog kompleksa NP Krka kod Puljane.

The archaeological park and archaeological collection at Burnum

Arheološki park i arheološka zbirka Burnum

Frederik Levarda

Public Institution, Krka national Park, Trg Ivana Pavla II br. 5, 22000 Šibenik

frederik.levarda@npg.hr

One of the main goals set before the beginning of systematic archaeological excavations in 2003 was the presentation of the historical heritage of Burnum to the public through the formation of a special archaeological park within the Krka National Park. The most imposing remains of Roman Burnum are the ruins of the amphitheater, which began to be built in the middle of the 1st century during the reign of the emperor Claudius, and was renovated and improved during the reign of Vespasian. The amphitheater had an ellipsoidal shape, with four symmetrically placed entrances. The discovered remains are now being conserved for presentation to the public, and currently the arches above the southern and northern entrances to the arena are being reconstructed. Also underway is the excavation of an enormous building with an area of almost 40000 m² immediately to the south of the amphitheater, which can be claimed with considerable certainty to have been a military parade ground, and after the withdrawal of the legions, the civilian exercise grounds of the city of Burnum. Part of the archaeological park consists of the dig hut, parking spaces for buses, and a new entrance into the northern part of the Krka National Park, which is marked by tourist and road signs. The first brochures about the site have been prepared. The amphitheater and the surrounding area are the scenes of spectacular shows, dramatic stagings, and reconstructed gladiator fights. The beauty and cultural

features of the northern part of the Krka National Park should be praised and displayed to numerous tourists instead of the rare dignitaries and occasional adventurers. Almost two hundred years ago, the Austrian emperor Francis Joseph I and the empress Elizabeth of Bavaria were in Burnum, and at the spot where they admired the Manojlovac waterfall, the tallest on the Krka River at 55 m, a memorial tablet was once again set up with a re-enactment of that visit. The same scene of magnificent nature can now be admired by visitors on the newly refurbished paths. Burnum is located within the Krka National Park, above canyons, waterfalls, and lakes, in an area of exceptional beauty and natural features. In addition to the scientific aims of the Burnum project, the formation of an archaeological park is planned, along with the construction of a museum and the opening of an international archaeological school. This will permit the development of ideal conditions for cultural tourism and the proper utilization of the so far rather neglected northern part of the Krka River.

The results of the previous and modern archaeological excavations are on display in the new Archaeological Collection of Burnum, opened on the 27th of May 2010. In four halls, the appearance of the Roman settlement and life in military camps are presented. The exhibited objects were chosen from the enormous quantity of finds of architectural elements, tombstones, military equipment, and weapons. A conservation workshop has been opened in which the damaged finds are restored. In the next several years, the exhibition space of the archaeological collection will be doubled, as the first structure completed in the series of planned exhibition and hospitality buildings at the museum and tourist complex of the Krka National Park in Puljane.

(92)

Oziđana pećina

Nataša Zaninović

Odsjek za arheologiju i kulturno–povijesnu baštinu, Public Institute, Krka National Park, Trg Ivana Pavla II
br. 5, 22000 Šibenik
natasa.zaninovic@npk.hr

Ovaj pretpovijesni lokalitet nalazi se pri samom vrhu kanjona, iznad Roškog slapa, a u njemu su pronađeni brojni tragovi čovjekovog boravka (ulomci keramičkih posuda, kameni artefakti, ljudski kosturi ...). Oziđana pećina, lokalitet u sklopu poučno-pješačke staze Stinice – Roški slap – Oziđana pećina, mjesto je od izuzetne prirodne, kulturološke i povijesne vrijednosti. Arheološka istraživanja potvrdila su u pećini nazočnost svih neolitičkih kultura na jadranskom prostoru (impresso, danilske i hvarske kulture), zatim eneolitičkih, te onih ranoga i srednjega brončanog doba. Čovjek je u pećini bio neprekidno prisutan u razdoblju od 5 000 do 1 500 godina prije Krista. U pećini je, in situ, uređena arheološka zbirka. Poučno-pješačka staza Stinice – Roški slap – Oziđana pećina otvorena je još 2012. kao dio projekta Održivo upravljanje posjetiteljima NP "Krka". Taj važni projekt, pokrenut radi smanjenja pritiska posjetitelja na Skradinski buk i poticanja razvoja ruralnih gospodarstava u uzvodnom dijelu Parka, dio je nacionalnog Projekta integracije u EU Natura 2000, koji provodi Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, osmišljenog kao podrška Državnom zavodu za zaštitu prirode i javnim ustanovama koje upravljaju nacionalnim parkovima, parkovima prirode i zaštićenim prirodnim vrijednostima. Petogodišnji projekt financira se zajmom Svjetske banke u iznosu od 20,8 milijuna €, od čega je 6.041.508,85 kn utrošeno za stazu Stinice – Roški slap – Oziđana pećina. Oziđana pećina smještena je na lijevoj obali Krke, ponad Roškog slapa, pri samom vrhu kanjona. Unutrašnjost joj je tunelastog obilka, dužine 59, širine najviše oko 7 i visine do 2,5 metara. Godine 1988. tijekom rekognosciranja špilja i jama u kanjonu Krke, u Oziđanoj pećini pronađen je ulomak keramičke posude s karakteristikama hvarske kulture (mlađi neolitik) što je bio razlog za zaključak kako je ovaj prirodni objekt služio čovjeku kao stambeni prostor. Ponovno ušavši u špilju početkom 2005. god. istraživači su otkrili još nekoliko ulomaka keramike, ovaj put danilske kulturne provenijencije, što je bilo dovoljno da se organiziraju arheološka istraživanja koja su dovela do izuzetno zanimljivih rezultata: pronađen je velik broj ulomaka različitih keramičkih posuda u kojima se jasno ocrtava nazočnost svih neolitičkih kultura, potom eneolitika te ranoga i srednjega brončanog doba, dakle od oko 5000 godina pa sve do 1500 godina prije Krista. Također su pronađeni kameni artefakti (nožići), kameno oruđe (ručni žrvanj) i mnogo kostiju različitih životinja. Zanimljiv nalaz u špilji su dva dječja kostura u zgrčenom položaju.

Oziđana pećina cave

Nataša Zaninović

Department of Archeology and Cultural and Historical Heritage, Javna ustanova "Nacionalni park Krka"
Trg Ivana Pavla II br. 5, 22000 Šibenik
natasa.zaninovic@npk.hr

This prehistorical locality is situated near the very top of the canyon, above Roški slap, and many traces of human settlement have been found here (fragments of ceramic dishes, stone artefacts, human bones...). Oziđana pećina, a locality within the framework of the educational walking trail Stinice – Roški slap – Oziđana pećina, is a site of exceptional natural, cultural and historical significance. Archaeological research has confirmed the presence in the cave of all the Neolithic cultures of the Adriatic region (Impresso, Danilo and Hvar cultures) and Eneolithic cultures, from the early to the middle Bronze Age. There is a record of continuous human presence in the cave from 5000 to 15,000 B.C. An in situ archaeological collection has been put on display in the cave. The educational walking trail Stinice – Roški slap – Oziđana pećina was opened in 2012 as part of the project for Sustainable Visitor Management in the park. This important project, initiated in order to reduce visitor pressure on Skradinski Buk and to stimulate the development of the rural economy in upstream park areas, is part of the national integration project in the EU Natura 2000, which is conducted by the Ministry of Environmental and Nature Protection. The project was conceived as support to the State Institute for Nature Protection and the public institutions that manage national parks, nature parks and protected natural values. The five-year project was financed by a World Bank loan in the amount of EUR 20.8

million, of which just over HRK 6 million was spent to develop the walking trail Stinice – Roški slap – Oziđana pećina.

Oziđana pećina cave is situated on the left bank of the Krka River, just above the Roški slap, near the very top of the canyon. Its interior is tunnel-shaped, 59 m long, about 7 m wide and 2.5 m high. During a reconnaissance study of the caves and pits in the Krka canyon in 1988, fragments of ceramic dishes bearing characteristics of the Hvar culture (early Neolithic age) were found in the cave, which was reason to conclude that this natural structure served humans as a living area. A further study in early 2005 revealed more ceramic fragments, this time belonging to the Danilo culture. This was interesting enough to organize comprehensive archaeological research in the cave, and the results were very interesting: a large number of various ceramic dishes were found, clearly outlining the presence of all the Neolithic cultures, and those of the Eneolithic age and early and middle Bronze Age, i.e. from about 5000 BC to about 1500 BC. Stone artefacts (knives), stone tools (hand-held millstones) and various animal bones were found. Another interesting find were the skeletons of two children, laying in the foetal position.

(93)

Gradski muzej Daruvar – povijest ne-izlaganja: sadašnjost i perspektive

Berislav Schejbal,

Grad Daruvar

Povjerenik Grada Daruvara za

zaštitu kulturne i muzejske baštine

berosch2001@yahoo.com

U tijeku je izrada autorskog postava za Gradski muzej Daruvar. Dvadesetak sačuvanih muzejskih izložaka biti će dio suvremenog interaktivnog postava na temelju interdisciplinarnog arheološkog znanstvenog članka (časopis OA 27; portal HRČAK = br. preuzimanja 2584; br. posjeta 2802). Nelinearni pristup prezentaciji cjelokupne povijesti Daruvara zasnovan na povijesti rimskog municipija Aquae Balissae i prapovijesnoj balkansko-egejsko-blisko-istočnoj seobi i kulturi naroda Jassa ("Iscjeljitelja", usp. Jas(s)on = "vrač," gr. *iasis* = liječenje) prikazati će gotovo 100-godišnju muzejsku problematiku Daruvara kao reprezentativnog arheološkog lokaliteta. Nad-regionalna interdisciplinarnost projekta zahtjeva kompleksni pristup, suradnju i timski rad širokog kruga profesionalaca.

Nepobitne činjenice ukazuju da problem Gradskog muzeja oduvijek postoji: egzistencija Muzejske zavičajne zbirke 1971.-1987.; prekinuta izgradnja / adaptacija stare osnovne škole u Gradski muzej 1990/91; Domovinski rat 1991. i devastacija zbirke; djelovanje Gradskog odjela za zaštitu kulturne baštine 1995. - 2001.; imenovanje Povjerenika Grada Daruvara za zaštitu kulturne i muzejske baštine 2011.; rad na muzejskom autorском postavu od 2013. i osiguranje muzejskog prostora u baroknom dvorcu grofova Jankovića Daruvarskih. Gospodarska kriza može / utječe na kvalitetu i kvantitetu buduće koncepcije postava. Za instituciju koja je zamišljena da bude povijesno-kulturno-turistička točka odnosno "veza" između Muzeja krapinskih neandertalaca i Muzeja Vučedolske kulture kao i Arheološkog parka Vučedol moglo bi se dogoditi da rezultira običnim provincijalnim postavom Gradskog muzeja (Zbirke?) "izložaka na postoljima od dasaka s papirnatim A4 info-tablama".

Nasuprot, arheološka istraživanja u Kupališnom perivoju SB Daruvarske Toplice kao dio priprema istih za prijavu financiranja iz EU fondova, odnosno obnove starih kupališnih objekata i onih uništenih u Domovinskom ratu 1991. s namjerom uređenja Arheološkog parka s prezentacijom *in situ* javno-termalno-kulnog kompleksa rimskog municipija i *svetog prostora* naroda Jassa, omogućiti će pozicioniranje Daruvara kao reprezentativne turističko-kulturne točke u kontinentalnoj Hrvatskoj.

Gradski muzej Daruvar i Arheološki park istaći će civilizacijske zasade koji je panonski prostor Hrvatske ispunjen geotermalnim izvorima dao ishodištu europske civilizacije – Staroj Grčkoj i pojavu najstarijeg ne-indoeuropskog europskog etnika na Bliskom istoku u doba faraona Keopsa, možda čak i ranije.

City Museum Daruvar - history of non-exposure: Present and Perspectives

Berislav Schejbal M.A.

Daruvar Town Authorities

Trustee of the City of Daruvar

for the Protection of the Cultural

and Museum Heritage

berosch2001@yahoo.com

The preparation of the authorized permanent exhibition for the City Museum Daruvar is still on progress. Twenty preserved museum objects will be part of the modern interactive exhibition based on interdisciplinary archaeological scientific article (journal OA 27; downloads 2584; reviews 2802; source = Croatian scientific web-portal HRČAK).

Nonlinear approach to the presentation of whole history of Daruvar based on the history of the Roman municipality Aquae Balissae and prehistoric Balkan-Aegean-Middle Eastern migration and culture of the people Jassi ("Healers," cf. Jas(s)on = "medicine man", gr. *iasis* = healing) are shown almost 100-year old museum problems of Daruvar as a representative archaeological site. Supra-regional interdisciplinary topic

of project requires a complex approach, cooperation and teamwork of a wide range of professionals.

Indisputable facts indicate that the problem of City Museum has always been there:

the existence of local Museum Collection 1971-1987; interrupted construction / renovation of the old primary school in new City Museum 1990/91 followed by Homeland War 1991 and the devastation of the collection; activity of the City Department of Preservation of the Cultural Heritage 1995-2001; appointment of Trustee of the City of Daruvar for the Protection of the Cultural and Museum Heritage 2011; work on museum authorized permanent exhibition from 2013 and ensurance of space in the Baroque palace of the Counts Janković of Daruvar nowadays.

Economic crisis in Croatia can affect the quality and quantity of future museum concepts and authorized permanent exhibition. For an institution which is meant to be a historical and cultural tourist spot or a "connection" between the Krapina Neanderthal Museum and Museum of the Vučedol Culture with Archaeological Park it could happen that the will be resulted to ordinary provincial City Museum (collection?) with "the exhibits on the pedestals of planks with paper A4 info-boards."

In contrast, present-day archaeological research in Spa Park of Daruvarske Toplice Special Hospital as part of preparations of the same to sign EU funding for renovation of old bathing buildings, that is, those destroyed in the Homeland War with the intent of presentation as Archeological park *in situ* of public-thermal-cult complex of Roman municipium and *sacred space* of Jassi people. It will allow positioning Daruvar as representative tourist-cultural point to mainland Croatia.

City Museum Daruvar and Archaeological Park will highlight the tenets of civilization which is the Pannonian region of Croatia, filled with geothermal springs gave to the origin of European civilization - Ancient Greece "motherland" as well as the emergence of the oldest European indigenous no-indeuropean people in the Middle East and Egypt at the time of the pharaon Cheops, perhaps even earlier.

UPUTE AUTORIMA

Priopćenja sa Kongresa tiskati će se u Zborniku radova *3. kongresa muzelaca Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem*

Krajnji rok za slanje radova je 15.12.2014. godine.

Mole se autori da predlože recenzenta za svoj rad

Dostavljanje rukopisa

Uredivački odbor prihvatit će radove na hrvatskom i engleskom jeziku. Ako je rad napisan na engleskom jeziku prošireni sažetak treba biti na hrvatskom i obrnuto. Materijal se dostavlja on Uredivačkom odboru Zbornika putem elektronske pošte (hmd@hrmud.hr) Primitak rukopisa bit će potvrđen.

Priprema rukopisa

Molimo autore da, radove (tekst i tabele) dostavljaju pripremljene u Microsoft Word 2000 ili nižoj verziji. Format je veličine A4, s marginama od 3 cm. Font treba biti u Times New Roman 12 pt, s dvostrukim proredom.

Radovi trebaju biti napisani u slijedećem obliku:

Naslov

Ime(na) autora - puna ime(na) (malim slovima) i prezime(na) (velikim slovima)

Naziv institucije - malim slovima kurzivom, e-mail

Sažetak

Ključne riječi

Uvod

Materijal i metode (istraživanja, analize)

Rezultati

Rasprava

Zahvale

Literatura

Tablice

Legende slika

Slike

Uredivački odbor prihvatit će odstupanja od zadanog oblika u poglavljima: Materijal i metode, Istraživanja, Rezultati, Rasprava, ako je to opravdano prema tipu rada.

Naslov poglavlja (uvod, itd.) pišu se velikim tiskanim slovima. Naslovi i podnaslovi pišu se u posebnim redovima a ne u istom nizu s početkom teksta.

Literatura

- Citati u tekstu navode se:

Šola (1974)

Šola, 1974

Falconer i Latyszewski. 1965

Aulstand i sur. 1972.

- Citati u tekstu navode se kronološkim redom.

- Prezimena autora u popisu literature treba pisati sa zarezom i inicijalom: SMITH, D. Kada se citira rad više autora, inicijali prvog autora pišu se iza prezimena dok inicijali koautora dolaze ispred prezimena:

Smith, D. i A. Roberts.

Smith, D., A. Roberts i R. Black.

- Publikacije jednog autora koje su izdane iste godine navode se: 1984a, b, c, itd., bilo u citatima unutar teksta, bilo u popisu literature.

- Citati u popisu literature koji se odnose na više radova istog autora navode se kronološkim redom.

- Popis literature piše se abecednim redom prezimena autora, a radovi istog autora pišu se kronološki.
- Ako se jedan te isti autor pojavljuje i sam i s više autora, redosljed je slijedeći: publikacije jednog autora navedene kronološki, publikacije istog autora s više koautora abecedno.
- Skraćenice časopisa citirati prema Svjetskoj listi znanstvene periodike.
- Literatura se navodi u popisu slijedećim primjerima:

Za časopise:

Maroević, I. 2001. Muzejska publikacija kao oblik muzejske komunikacije. *Informatica museologica* 32(3-4):10-13

Hasenay, D. i M. Krtalić. 2008. Terminološki i metodološki aspekti u proučavanju zaštite stare knjižnične građe. *Libellarium* 1, 2(4):201-220

Aulstand, D., T. Gjedren and B. Skjervold. 1972. Genetic and environmental sources of variations in length of rainbow (*Salmo gairdneri*). *J. Fish. Board Can.*, 29: 232-241.

Za knjige:

Šola, T. 2001. Marketing u muzejima ili o vrlini i kako je obznaniti. Hrvatsko muzejsko društvo, Zagreb.

Stearns, S. C. (1992). *The evolution of life histories*. Oxford University Press, Oxford.

Za internet izvore:

Nikolić, T. (ur.) .2013. Flora Croatica Database. (<http://hirc.botanic.hr/fcd>). Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Botanički zavod s botaničkim vrtom, Zagreb (pristupljeno 23. siječnja 2013.)

Emanuela Marchetti. Viking Denmark and Early Medieval Italy: a possibility for a comparison. <http://www.medievalists.net/2009/07/29/viking-denmark-and-early-medieval-italy-a-possibility-for-a-comparison/> (pogledano 31. svibnja 2010.)

Za poglavlja u časopisima:

Lovašen-Eberhardt, Ž. 2000. *Campanula* L. U: Nikolić T. (ur.) Flora Croatica. Index Florae Croatiae, Pars 3, Natura Croatica 9, Suppl. 1, 64-67.

Za poglavlja u knjigama:

Heywood, V. H. 1968. *Fumana* (Dunal) Spach. U: Tutin T. G., V.H. Heywood V., N.A. Burges, D. Moore, D.H. Valentine, S.M. Walters, D.A. Webb (ur.) Flora Europaea 2. Cambridge University Press, Cambridge, 291-292.

Za Zbornike kongresa:

Alebić-Juretić, A. 2005. *O radu kluba za prirodne znanosti u Rijeci*. U: Arko-Pijevac M., M. Kovačić, D. Crnković. (ur.) Znanstveno savjetovanje Prirodoslovna istraživanja riječkog područja. Prirodoslovni muzej Rijeka, Prirodoslovna biblioteka 1, Rijeka, 77-84.

Za disertacije:

Dabrowski, K. 1926. *Studies on the utilisation of non-protein compounds in common carp nutrition*. Thesis, University of Olsztyn

Tabele

Tabele treba pisati na odvojenim listovima koji se paginiraju u nizu sa svim ostalim stranicama. Svaka tablica treba imati legendu postavljenu iznad tablice i numeriraju se arapskim brojkama (Tabela 1. Legenda). Tabela treba biti jasno naznačena u tekstu: u tabeli 1. ili (Tabela 1.). Izbjegavati okomite linije.

Slike

Grafikoni, karte i ostale ilustracije prihvaćaju se u digitalnom obliku. Fotografije se također primaju ukoliko im je kvaliteta zadovoljavajuća. Prihvaćaju se isključivo original slika i fotografija.

Svaka slika treba imati legendu. Legende svih slika pišu se na posebnom listu. Na slike se treba jasno pozivati u tekstu: na slici 1. ili (Slika 1.).

Latinski nazivi

Latinske nazive rodova i vrsta treba pisati kurzivom. Izbjegavati sva nepotrebna podcrtavanja.

Prvi otisak

Prvi otisak radova Uredništvo će poslati autorima na korekturu. Autori su dužni ispravljeni tekst vratiti u roku od 3 dana.

Uredništvo moli autore da se pridržavaju uputa. Uredništvo je na raspolaganju za obrazloženje svih nejasnoća.

Uredništvo

INSTRUCTION TO AUTHORS

The presentations from this Congress shall be published in the Proceedings

Deadline for papers submission is 15th december 2014.

We kindly ask the authors to suggest reviewer for their papers.

Submission of manuscripts

Editorial Board shall accept papers in both English and Croatian languages. If the paper is written in English, extended abstract needs to be written in Croatian, and vice versa.

Material intended for publication should be sent online at www.hrmud.hr, to the Editorial Board via e-mail (hmd@hrmud.hr). Reception of manuscripts shall be confirmed.

Preparation of manuscripts

Papers (texts and tables) should be prepared in Microsoft Word 2000 or lower versions. Format should be A4 page with 3 cm margins. The font should be Times New Roman 12 pt and double-spaced.

Manuscripts should, in general, be organized in the following manner:

Title

Author(s) name(s) (lower case) and surname(s) (written in capital letters)

Affiliation(s) –lower case, in italics, e - mail

Summary

Key words

Introduction

Material and methods (researches, analysis)

Results

Discussion

Acknowledgements

References

Tables

Illustration captions

Illustrations

The Editorial Board shall tolerate deviations from the set form, only if the type of the paper justifies them.

Abstract in Croatian or in English, providing the complete title, name(s) of author(s) and affiliation(s).

Abstract should be no longer than 30 lines.

The titles of chapters (Introduction, ect.) should be typed capital letters. Titles and subtitles should be typed in separate lines and not in the same alignment as the beginning of text body.

References

References should be arranged in the following manner:

Smith (1974)

Smith, 1974

Falconer and Latyszewski. 1965

Aulstand et al. 1972.

References in the text should be arranged chronologically.

In the list of references, surnames of authors are written with a comma and initial: Smith, D. (The initials of any additional co-authors, excluding the first, precede the surname:

Smith, D. and A. Roberts.

Smith, D., A. roberts and R. Black.

Publications by the same author(s) published in the same year should be listed as 1924a, b, c etc., both in the text citations and in the list of references.

References in the list which relate to more papers by the same author are arranged chronologically.

The list of references should be arranged alphabetically according to the surname of authors, while the papers of the same author are listed chronologically.

If an author on the list is also mentioned with co-authors, the following order should be used: publications of a single author arranged chronologically - followed by publication of the same author with more than one co-author - alphabetically.

Journal abbreviations should be in accordance with the World List of Scientific Periodicals.

References are arranged in the list according to the following examples

For periodicals

Maroević, I. 2001. Muzejska publikacija kao oblik muzejske komunikacije. *Informatica museologica* 32(3-4):10-13

Hasenay, D. i M. Krtalić. 2008. Terminološki i metodološki aspekti u proučavanju zaštite stare knjižnične građe. *Libellarium* 1, 2(4):201-220

Aulstand, D., T. Gjedren and B. Skjervold. 1972. Genetic and environmental sources of variations in length of rainbow (*Salmo gairdneri*). *J. Fish. Board Can.*, 29: 232-241.

For books

Šola, T. 2001. Marketing u muzejima ili o vrlini i kako je obznaniti. Hrvatsko muzejsko društvo, Zagreb.

Stearns, S. C. (1992). *The evolution of life histories*. Oxford University Press, Oxford.

Lovašen-Eberhardt, Ž. 2000. *Campanula* L. U: Nikolić T. (ur.) *Flora Croatica*. Index Florae Croaticae, Pars 3, *Natura Croatica* 9, Suppl. 1, 64-67.

For internet sources

Nikolić, T. (ur.) .2013. *Flora Croatica Database*. (<http://hirc.botanic.hr/fcd>). Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Botanički zavod s botaničkim vrtom, Zagreb (viewed 23 January 2013)

Emanuela Marchetti. *Viking Denmark and Early Medieval Italy: a possibility for a comparison*. <http://www.medievalists.net/2009/07/29/viking-denmark-and-early-medieval-italy-a-possibility-for-a-comparison/> (viewed 31 May 2010)

For chapters in periodicals

Lovašen-Eberhardt, Ž. 2000. *Campanula* L. U: Nikolić T. (ur.) *Flora Croatica*. Index Florae Croaticae, Pars 3, *Natura Croatica* 9, Suppl. 1, 64-67.

For chapters in books

Heywood, V. H. 1968. *Fumana* (Dunal) Spach. U: Tutin T. G., V.H. Heywood V., N.A. Burges, D. Moore, D.H. Valentine, S.M. Walters, D.A. Webb (ur.) *Flora Europaea* 2. Cambridge University Press, Cambridge, 291-292.

For edited symposia

Alebić-Juretić, A. 2005. *O radu kluba za prirodne znanosti u Rijeci*. U: Arko-Pijevac M., M. Kovačić, D. Crnković. (ur.) *Znanstveno savjetovanje Prirodoslovna istraživanja riječkog područja*. Prirodoslovni muzej Rijeka, Prirodoslovna biblioteka 1, Rijeka, 77-84.

For theses

Dabrowski, K. 1926. Studies on the utilisation of non-protein compounds in common carp nutrition. Thesis, University of Olsztyn

Tables

Tables should be written on separate sheets and numbered consecutively with all remaining pages. Tables should contain suitable headings and they should be clearly referred to in the text: in Table 1. or (Table 1.). Tables are numbered using Arabic numerals (Table 1. legend). Avoid vertical lines.

Illustrations

Graphs, maps and other illustrations are accepted in digital form. Photographs and illustrations are also accepted, preferably those with good contrast and intensity. Originals of illustrations and photographs are required.

Each illustration should have a caption. Captions of all illustrations should be typed on a separate sheet of the manuscript. They should be referred to in the text: on figure 1. or (Fig. 1.).

Latin names

Latin names of genera and species should be printed in italics. Please avoid all unnecessary underlining.

First copies

First copies of printed articles will be sent to authors for proof-reading. Authors are obliged to return them within three (3) days.

Authors are kindly requested to consider these instructions at all times. In case of any indistinctness, please do not hesitate to contact the proceedings Editorial Board.

Editorial Board

KAZALO AUTORA/AUTHOR INDEX

	Priopćenje br.			Priopćenje br.	
	/Presentation No	Strana / page		/Presentation No	Strana / page
Arko-Pijevac Milvana	14, 16	40, 42	Levarda Frederik	38, 91	65, 121
Bakran-Petricioli Tatjana	13	39	Lučevnjak Silvija	62	89
Balkovec Debevec Marjetka	57	84	Lučić Mladen	85	115
BAN Leonarda	53	80	Majdančić Lana	72	99
Barešić Jadranka	13	39	Marić Ivona	44	71
Bartolić Vilma	19	45	Marincel Petra	66	93
Begić Jarić Majda	34, 42	61, 69	Marković Slavica	40	67
Bogatić Marijan	49	76	Masters David	77	104
Bosnar Salihagić Željka	89	119	Mataija Tamara	21	47
Bošnjak Makovec Marija	55	82	Mendeš Nikša	59	86
Brezinščak Renata	52	79	Mesarić Marija	18	44
Bukovec Dragan	25, 29, 87	52, 56, 117	Mihoci Iva	29, 30, 87	56, 57, 117
Cetina Klaudio	1	27	Mikulčić Pavlaković Snježana	25	52
Cukrov Tončika	41	68	Mileusnić Ivo	56	83
Čučković Lazo	84	113	Modrić Surina Željka	2, 53	28, 80
De Canziani Theo	27	54	Najcer-Sabljak Jasminka	62	89
Dragojvić Andreja	33	60	Nazor Dijana	35	62
Dražin –Trbuljak Lada	12	38	Osrečki Jakelić Dubravka	74	101
Dujmović Danko	54	81	Pavelin Goran	68	95
Dunato Pejnović Nadia	47	74	Pavić Mirta	37	64
Đerek Tamara	55	82	Pepelko Ružica	58	85
Đilas Milica			Perinčić Tea	56	83
Faivre Sanja	13	39	Petković Ana	26	53
Filipčić Maligec Vlatka	3	29	Pintarić Snježana	10	36
Franulić Markita	24	51	Prlj Šimić Nediljka	61, 73	88, 100
Fulanović Davor	5	31	Radić Danka	28	55
Glavočić Daina	9	35	Radovanlija Mileusnić	86	116
Grbac Irena	52	79	Snježana		
Gržina Hrvoje	11	37	Schejbal Berislav	93	125
Hodak Anita	53	80	Sivec Nina	89	119
Hoić Ana	70	97	Soprano Fernando	69	96
Horjan Goranka	81	108	Spasić Slavko	88	118
Horvatinčić Nada	13	39	Surina Boštjan	2	28
Ivančević Nataša	83	111	Šašić Kljajo Martina	30	57
Ivanišević Nansi	32	59	Šimičić Andro	33	60
Ivanišin-Kardum Katarina	51	78	Škugor Ferdebar Zdravka	76	103
Jagarčec Nadica	4	30	Štefanac Tamara	65	92
Japundžić Sanja	55	82	Štekar-Vidić Verena	6	32
Jurešić Valerij	79	106	Težak Spomenka	66	93
Jurić Bulatović Vesna	74, 78	101, 105	Tišler Nedeljko	71	98
Jurić Šabić Zorana	63	90	Ujčić Tajana	20	46
Juzbašić Janja	31	58	Validžija Iva	43	70
Kancir Ivana	39	66	Vladović Dalibor	15	41
Katušić Ivana	11	37	Vlahović Tatjana	29, 87	56, 117
Kirinčić Marin	48	74	Vujčić Žarka		
Kolveshi Željka	80	107	Zaninović Joško	17	43
Kreklec Vlasta	82	110	Zaninović Nataša	67, 92	94, 123
Krizmanić Katarina	61, 73	88, 100	Zec Daniel	7, 8	33-34
Krstulović Opara Andro	75, 90	102, 120	Zlodi Goran	65	92
Kružić Borut	64	91	Zrilić Diana	45	72
Lacković Damir	46, 50	73, 77	Ževrnja Nediljko	15	41
Lačen Benedičić Irena	23	49	Žigo Sabrina	22	48
Laszlo Želimir	60	87	Žiljak Vujić Jana	35	62
Latinović Slađana	36, 48	63, 75	Živčec Doroteja	44	71
Lebegner Josip	76	103			

Izagači/ Exhibitors

quito
discovering collections

Interijeri
Legart DOO

Crescat

 PRIMAT
LOGISTIKA

Hvala na potpori

FestivalOpatija.hr

Info tel. +385.51.271.377

Hrvatsko
muzejsko društvo
Croatian Museum
Association

www.hrmud.hr/3congress/